

REACTUALIZARE MASTER PLAN PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI BALNEAR

AUTORITATEA NATIONALA PENTRU TURISM

CUPRINS

I.	Introducere.....	5
II.	Informații generale relevante	6
1.	Descrierea resurselor balneoturistice din România	6
2.	Formarea profesională a personalului medical și hotelier.....	8
III.	Situația actuală a turismului balnear.....	10
1.	Analiza națională, regională și focus pe stațiuni balneare	10
A.	Regiunea de Vest.....	18
B.	Regiunea de Nord-Vest	26
C.	Regiunea Centru	33
D.	Regiunea de Sud-Vest.....	44
E.	Regiunea Sud-Muntenia.....	56
F.	Regiunea Nord-Est.....	61
G.	Regiunea Sud-Est.....	70
IV.	Actori ai sectorului balnear	79
V.	Situația legislativă.....	84
VI.	Turismul medical în contextul Directivei 2011/24/UE privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere	89
a.	Ce prevede și care erau obiectivele inițiale.....	89
b.	Implementarea: așteptări vs. rezultate.....	90
VII.	Surse de finanțare pentru dezvoltarea sectorului balnear	92
1.	Programul Operațional Regional (POR).....	93
2.	Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 – 2020.....	97
3.	Program Operațional Capital Uman	100
4.	CBC Romania – Ungaria 2014 -2020.....	106
5.	Romania-Serbia IPA CBC Programme 2014 - 2020.....	108
6.	Romania-Bulgaria Cross Border Programme 2014-2020	110
VIII.	Benchmark produse și amenajări pentru sectorul balnear	112
1.	Positionare	112
2.	Polul termal de la Amnéville les Thermes – Franța.....	112
3.	Thermes de Spa - Belgia	115
4.	Naturresort Schindelbruch – Germania	116
5.	Rogner Bad Blumau – Austria.....	119
6.	Fise echipamente balneare	124
IX.	Analiza SWOT a sectorului balnear	130

Faza 2.....	131
Turismul wellness la nivel mondial	
Evolutii, tendinte si segmente de clientela.....	132 - 138
Cateva cifre cheie si prime piste pentru pozitionarea statiunilor balneare romanesti	139 - 145
Focus asupra pietei europene	146 - 149
Care sunt oportunitatile pentru Romania	
Un turism balnear verde in acord cu pozitionarea generala a destinatiei Romania.....	150 - 157
Focus asupra produselor balnear verde: “the forest bathing”	158 - 159
Focus asupra valorizarii produselor homeopatice	160 - 163
O oferta proactiva: tratamentele anti-imbatranire.....	164 - 167
Benchmark, tratamentul anti-ageing in Franta si in Europa	168 - 176
Crearea unui DMO al turismului de sanatate la nivel national	177 - 184
Focus asupra inovatiei prin clustere	185 - 194
Plan de actiuni si Planing de implementare.....	195 - 207

Viziunea

1 obiectiv principal

Concretizate în 4 teme de lucru

Cele 9 acțiuni de implementat

Ameliorarea și promovarea ofertei

1. Implementarea unui demers inovant și a unui parteneriat public-privat

Acțiunea 1: Dezvoltarea unui cluster balneo-turistic la nivel național

2. Sprijinirea dezvoltării turismului medical

Acțiunea 2: Crearea unui DMO pentru turismul medical din România

3. O poziționare inovantă pe un nou produs « turismul balnear verde »

Acțiunea 3: Dezvoltarea animării stațiilor balneare

Acțiunea 4: Identificarea măsurilor de stimulare fiscală și a oportunităților de finanțare pentru a sprijini modernizarea capacităților de cazare și centrelor de tratament

Acțiunea 5: Elaborarea și implementarea unui plan de comunicare

Acțiunea 6: Stabilirea unui criteriu referitor amenajării urbane și turistice

Acțiunea 7: Identificarea măsurilor necesare segmentului luptei împotriva îmbătrânirii

4. Dezvoltarea curelor în sectorul luptei împotriva îmbătrânirii

Acțiunea 8: Incurajarea dezvoltării de produse anti-ageing pe baza de apă termală sau de elemente naturale

Acțiunea 9: Crearea și implementarea unei cărți anti-ageing comune

I. Introducere

Autoritatea Nationala pentru Turism a dorit sa realizeze o actualizare a Master Planului pentru dezvoltarea turismului balnear din Romania care a fost elaborat in anul 2009. Motivatia principala a acestui demers tine pe de o parte de contextul european si international unde are loc o dezvoltare rapida a sectorului turismului de sanatate si pe de alta de evolutia dificila a sectorului balnear in perioada scursa din momentul finalizarii Master Planului in 2009.

Intr-adevar in perioada 2010-2015 cresterea acestui sector, care include o paleta larga de servicii de la turismul medical la cel de tip wellness & spa, a devenit foarte rapida, atat in Europa cat si in lume, pe fondul unor fenomene profunde si de durata. Acestea sunt imbatranirea populatiilor din zonele dezvoltate si bogate ale planetei (Europa in special) si cresterea incidentei afectiunilor legate de generalizarea stilului de viata urban, sedentar. Acestor tendinte li se adauga, in Europa, un accent din ce in ce mai puternic pus de politicile publice in domeniul sanatatii pe preventie si imbatranirea activa. Conjugarea lor explica de ce in Europa si in lume asistam la o diversificare foarte rapida a produselor de turism balnear, la integrarea unor terapii si proceduri din alte culturi prin hibridizarea traditiilor locale, la adoptarea de politici de marketing din ce in ce mai complexe in domeniu, toate cu scopul atragerii de clientele cat mai tinere si a atragerii turistilor straini.

In cadrul procesului de actualizare vom incerca sa intelegem cum a evoluat sectorul balnear romanesc si care este situatia sa fata de cea ilustrata de versiunea anterioara a Master Planului. In acest fel va fi posibila identificarea pistelor de actiune pentru dezvoltarea strategica si pozitionarea produselor balneare din Romania in contextul atat de competitiv european si international. Cu alte cuvinte, este vorba despre un document care sa permita inainte de toate reasezarea politicilor publice in domeniu si apoi a strategiilor de dezvoltare ale operatorilor privati astfel incat rezultatul sa fie cresterea atractivitatii nationale si internationale a produselor balneare romanesti cat si utilizarea eficienta a bogatelor resurse naturale balneare ale tarii.

Pentru a reusi aceasta intreprindere se va proceda in doua etape : o analiza a starii actuale care sa furnizeze informatiile pe care va fi cladita cea de-a doua parte in care se vor formula obiectivele strategice si operationale si va fi propus un plan de actiune concret.

Prima parte va realiza o analiza a evolutiei concrete a turismului in sectorul balnear in perioada de referinta, pe care apoi, o va pune in perspectiva evolutiilor legislative din domeniu. Acestor doua elemente esentiale care definesc sectorul balnear, li se vor adauga doua elemente de context extern sectorului balnear, care insa stabilesc un cadru financiar si strategic pentru intrebarea « catre ce poate merge sectorul balnear din Romania in viitor ? ». Acestea sunt : analiza surselor de finantare disponibile din fondurile structurale europene acordate Romaniei in perioada de programare 2014-2020 si analiza noului cadru strategic creat in Europa pentru turismul de sanatate de catre Directiva 2011/24/UE.

Analiza evolutiei si situatiei actuale a turismului balnear se va realiza la nivel national, regional si de statiuni principale, avand in vedere perioada 2010-2015 si utilizand atat datele statistice disponibile pentru o analiza cantitativa a evolutiei frecventarii si a ocuparii capacitatii de cazare cat si informatiile cu privire la investitiile si noile infrastructuri si echipamente care au avut loc/au devenit disponibile in perioada de referinta pentru a se intelege cum a raspuns sectorul provocarilor.

Prima parte se va incheia cu o analiza SWOT care sa permita operationalizarea concluziilor pentru cea de-a doua faza in care se va propune strategia de adoptat si actiunile de intreprins.

II. Informații generale relevante

1. Descrierea resurselor balneoturistice din România

Generozitatea resurselor naturale balneare cu care este înzestrată România au determinat ca marea majoritate a stațiunilor să poată oferi soluții terapeutice pentru un spectru larg de afecțiuni. În acest sens, cele mai noi cercetări hidrologice consemnate au pus în evidență resurse hidro-minerale impresionante - peste 2.500 de izvoare și de foraje. Acestea sunt studiate în funcție de proprietățile lor fizice, geo-chimice, fizico-chimice, microbiologice și farmaco-dinamice.

- Apele minerale

Dacă ne referim la apele minerale reci, spectrul acestora este destul de larg și comparabil cu ape minerale foarte faimoase în Europa. În grupa apelor oligominerale (cu o mineralizare totală sub 1 gram pe litru), se află în principal cele de la Călimănești-Căciulata, Olănești sau Slănic Moldova. Ele sunt utilizate atât în cură internă, cât și externă, cu efecte terapeutice diverse: diuretice, anti-inflamatorii, anti-spastice, relaxante muscular.

Apele minerale alcaline și alcalino-teroase (care conțin cel puțin 1 gram de săruri dizolvate pe litru) sunt valorificate, de pildă, la Bodoc, Malnaș, Slănic Moldova, Borsec, Covasna, Zizin, Sângeorzu de Mureș, Vâlcele, Buziaș sau Lipova. Și în cazul lor, gama de afecțiuni tratabile este foarte largă: gastro-duodenale, afecțiuni ale ficatului, ale vezicii biliare, în stări alergice, dermatoze, tulburări în metabolismul calciului.

Apele minerale cloruro-sodice sau sărate sunt caracterizate îndeosebi prin prezența ionilor de natriu și clor, iar secundar și de alte elemente chimice. Cele mai renumite stațiuni, unde sunt valorificate aceste ape rezultate prin spălarea masivelor de sare, sunt concentrate în jurul lacurilor sărate de la Sovata, Cacica, Praid, Ocna Sibiului, Ocnele Mari, Ocna Mureș, Ocna Șugatag. Între apele sărate, în afara celor cloro-magneziene sau cloro-calcice, trebuie inclusă și apa Mării Negre, care deține o mineralizare totală aproximativă de 15,5 grame / litru săruri. Și în aceste cazuri, afecțiunile tratabile se referă în primul rând la cura internă prin inhalatii, dar mai ales la cura externă dedicată terapiei afecțiunilor reumatismale, post-traumatice, neurologice, artrite, afecțiuni circulatorii, ginecologice.

În privința apelor minerale carbogazoase, care conțin cel puțin 1 gram de CO₂ / litru, acestea formează alveole mofetice, larg dezvoltate în formațiunile geologice din vecinătatea unor foști vulcani. În România, au fost înregistrate peste 1.500 de localizări de acest gen în zona Maramureș, a Munților Căliman-Gurghiu, precum și în zona Vatra Dornei. Alte localizări sunt legate de Munții Apuseni (cea mai celebră locație este la Geoagiu Băi) și Câmpia de Vest (Tinca, Lipova, Buziaș etc). Consecințe benefice sunt consemnate în tratarea afecțiunilor digestive, urologice, circulatorii, prin cură internă sau externă.

Cu un conținut de cel puțin un miligram de sulf titrabil / litru de apă, apele minerale sulfuroase sunt legate în principal de sulfații formațiunilor de gips din Carpații Orientali și Depresiunea Getică. În stațiuni precum Govora, Călimănești-Căciulata, Olănești, Herculane, Pucioasa, Mangalia sau Săcelu, aceste ape sunt valorificate împreună cu unele având caracter mixt, acestea din urmă conținând și componente clorurat-sodice, carbo-gazoase, alcalin-calcice, magneziene etc. Efectele benefice din punct de vedere curativ se manifestă în terapia unor afecțiuni digestive, hepato-biliare, ale căilor respiratorii sau ale circulației cutanate.

În paleta diversă, ca și compoziție și efecte terapeutice, se află și apele minerale sulfatate, în general hipotone, remarcate pentru prezența anionului de sulfat. Acestea, la rândul lor, pot fi preponderent sodice sau magneziene. Exploatarea lor se face prin cura internă, grație efectului coleretic, colecisto-kinetic și purgativ, în numeroase baze de tratament balnear: Slănic Moldova, Sărata Monteoru, Vața de Jos, Amara, Ocna Șugatag, Băltătești, Oglinzi, Govora, Călimănești.

O altă categorie specială o constituie apele minerale feruginoase, care conțin de regulă și dioxid de carbon (CO₂). Atunci când se dorește utilizarea apelor feruginoase acestea sunt mai întâi epurate de fier sau sunt îmbogățite artificial cu CO₂, pentru asigurarea stabilității fierului ca element chimic în apa minerală. Exemplele cele mai notorii de valorificare se află la Lipova, Buziaș, Valea Vinului, Tușnad, Vâlcele, Homorod,

Biborțeni etc. Apele feruginoase sunt utilizate în cura internă, prezentând efecte farmaco-dinamice pentru tratarea anemiilor secundare și în diverse convalescențe.

Apele minerale iodurate trebuie să conțină cel puțin 1 miligram de iod / litru de apă. Ele se găsesc în asociație cu apele clorurate-sodice, bicarbonate sau de tip sulfuros. Paleta curativă pe cale externă se referă la tratarea afecțiunilor reumatice, neurologice periferice, ginecologice, dermatologice. Apele iodurate de slabă concentrație sunt utilizate și în cura internă, cu acțiune asupra țesutului limfatic, glandei tiroide, ficatului sau metabolismului. Cure de acest gen se pot face la Olănești, Călimănești, Bazna, Govora, Sărata Monteoru, Bălțătești. Importanța lor este cu atât mai mare cu cât în Europa există relativ puține astfel de izvoare, în special în Germania, Polonia, Italia și Slovacia.

Apele minerale arsenicale se caracterizează prin 0,7 miligrame ioni arsen / litru de apă minerală. Sunt folosite doar în cura internă, cu miza unei reduceri a proceselor metabolice oxidative din organism, iar valorificarea lor se face în principal la Șaru Dornei și Covasna.

Apele minerale radioactive conțin cantități variabile de uraniu, actiniu sau thorium. Originea radioactivității apelor minerale și a gazelor mofetice cu conținut de radon este explicată prin interacțiunea apelor vadoase care se infiltrează prin porii și fisurile rocilor cu săruri radioactive solubile. Sunt indicate, în special, în tratarea afecțiunilor reumatice, neurologice periferice, dermatoze și tulburări endocrine. Principalele izvoare și sonde de exploatare se situează la Herculane, Lipova, Felix, Sângeorz Băi, Borsec, Tușnad, Balványos, Slănic Moldova.

Apele geotermale și termominerale din România sunt clasificate sistematic ca: termal-bicarbonate, bicarbonat-carbogazoase, bicarbonat-sulfurose, clorurate, clorurat-sulfuroase, sulfatate, având utilizări în cura externă și recomandări terapeutice numeroase. Exemple pe teritoriul României: Herculane, Felix, 1 Mai, Moneasa, Geoagiu Băi, Călan, Călimănești.

O categorie aparte o constituie numeroasele lacuri terapeutice din România care prezintă un interes terapeutic deosebit de important. Aceste lacuri sunt clasificate în: sărate, de liman sau de câmpie. Conform proprietăților terapeutice, cele mai importante din punct de vedere al eficacității și numărului de afecțiuni tratate sunt: Techirghiol, Amara, Lacul Sărat, Balta Albă, Ursu și complexul de lacuri de la Ocna Sibiului.

- Nămolurile terapeutice

În România există o îndelungată tradiție a utilizării nămolurilor în scop curativ. În funcție de conținut, plasticitate și consistență, acestea au fost clasificate în: sapropelice (Amara, Lacul Sărat, Balta Albă) - aflate pe fundul unor lacuri continentale, al limanurilor (Techirghiol) și al lacurilor sărate (Sovata, Ocna Sibiului); minerale - formate prin sedimentarea sărurilor carbogazoase, calcice, feruginoase, sulfuroase, sărate (Govora, Geoagiu Băi, Turda, Sărata Monteoru, Săcelu, Bazna); de turbă - care reprezintă depozite organogene, formate prin descompunerea resturilor vegetale pe fundul unor mlaștini, sub acțiunea micro-organismelor (Poiana Stampei, Mangalia, Imeni-Covasna). Utilizarea lor se face în cură externă, prin împachetări, băi de nămol, ungeri locale, cele mai solicitate stațiuni fiind: Techirghiol, Bazna, Sovata, Amara, Ocna Sibiului, Vatra Dornei, Ocnele Mari, Govora.

- Gazele terapeutice

Emanările de dioxid de carbon sunt cunoscute sub numele de „mofetă”, în compoziția căreia se întâlnește gazul radioactiv radon. Folosirea lor se face numai în cură externă, în tratarea afecțiunilor circulatorii periferice, hipertensiune arterială, afecțiuni ale sistemului nervos sau în afecțiuni reumatice. În acest sens, România este printre puținele țări europene care deține importante resurse de gaze terapeutice, valorificate în stațiunile din Carpații Orientali: Tușnad, Covasna Balványos, Borsec, sau în Banat, la Buziaș. Până în prezent, dacă avem în vedere estimarea rezervelor, cantitatea utilizată în cură balneară prin amenajări specifice este încă modestă.

A doua categorie de gaze terapeutice sunt „solfatarele”, adică emanările naturale de hidroxid de sulf (H₂S), în amestec cu gaz carbonic și, uneori, cu radon, în grote speciale. Printre cele mai renumite sunt cele de la Turia - Peștera Pucioasa și Harghita (Băile Harghita și alte surse învecinate).

- Salinele terapeutice

În această privință, există în țara noastră câteva spații subterane cu amenajări speciale renumite, unde climatul de salină este utilizat pentru tratarea afecțiunilor respiratorii, mai ales în astmul bronșic. Tratamentul balnear denumit „speleoterapie” se practică preponderent în salinele de la Praid, Târgu Ocna, Cacica, Slănic Prahova sau Turda.

- Litoralul Mării Negre

În cazul litoralului, există trei factori terapeutici naturali utilizați în scop terapeutic prin așa-numita „balnează liberă”: masajul valurilor (talasoterapie), nisipul, valorificat prin psano-terapie (împachetările cu nisip sau mersul prin nisipul fierbinte - termoterapie), aerosolii marini. Aceștia sunt formați prin spargerea valurilor și evaporarea apei marine, iar tratamentul constă în inhalarea acestora pentru terapia afecțiunilor respiratorii.

La factorii naturali enumerați puteau contribui, de asemenea, prin varietatea lor, și factorii bio-climatici, cu o incidență și varietate deosebite. În mod practic, în diferite zone se regăsesc toate tipurile de factori bio-climatici principali din Europa: bio-climatul excitant de stepă și litoral maritim (pentru cura helio-marină); bio-climatul sedativ-indiferent recomandat persoanelor cu stări de surmenaj și pacienților care nu pot suporta stressul factorilor climatici; bio-climatul tonico-stimulent de munte (pentru îmbunătățirea activității cardio-circulatorii, respiratorii, echilibrarea sistemului nervos central, a metabolismului și pentru creșterea capacității imunologice); micro-climatul salinelor și peșterilor, favorabil în afecțiunile respiratorii cronice, obstructive.

2. Formarea profesională a personalului medical și hotelier

Potrivit Art. 12 din H.G. nr. 1154/2004, în unitățile în care se asigură asistență medicală balneară și de recuperare își desfășoară activitatea următoarele categorii de personal:

- personal de specialitate medico-sanitar;
- personal de specialitate din compartimentele paraclinice medico-sanitare;
- personal auxiliar sanitar;
- personal TESA;
- muncitori.

Aceste categorii enumerate sunt doar grupele mari legate de furnizarea serviciilor medicale. În mod evident, există ocupații specifice mult mai variate, necesare în cadrul sistemului respectiv:

- medici;
- cercetători;
- asistenți medicali generaliști;
- igienişti;
- asistenți dieteticieni și de nutriție;
- fizioterapeuți și cadre asimilate acestora;
- asistenți laboranți și și farmaciști;
- tehnicieni în medicina modernă;
- surori medicale și laborante;
- tehnicieni și alți lucrători în ocrotirea sănătății.

Ca subspecializări principale ale domeniului balnear și fiziokinetoterapie și recuperare se numără evaluarea, aplicarea și monitorizarea procedurilor și tehnicilor de terapie fizică, asistență kinetică, profilactică și de recuperare motorie, de electroterapie, hidroterapie, termoterapie și masaj pentru pacienții cu patologii locomotorie post-traumatică sau reumatismală, cardiovasculară și respiratorie.

De asemenea, în cadrul complexelor balneare există o gamă mult mai largă de specializări profesionale conexe care sunt menite să asigure serviciile auxiliare conexe unei bune desfășurări a activității:

- directori (conducători) în activitatea hotelieră și de restaurație;
- administratori și alți lucrători operativi în restaurante, cantine, pensiuni;
- intendenți;

- bucătari;
- ospătari și barmani;
- personal de îngrijire și asimilat acestuia;
- infirmiere și îngrijitoare în instituții de ocrotire socială și sanitară;
- cosmeticieni, coafori și frizeri;
- cameriste, valeți și însoțitori;
- personal de pază și ordine publică.

În Clasificarea Ocupațiilor din România (COR) există o grupă specială de muncitori necalificați, dar care sunt absolut necesari pentru buna funcționare a unor complexe balneare moderne:

- spălătorese și călătorese;
- femei de serviciu;
- menajere;
- îngrijitori de clădiri;
- spălători de vitrine, geamuri, vehicule;
- personal de manipulare și supraveghere bagaje, mesageri, portari, paznici

Cele mai multe probleme sunt legate de acoperirea cu personal calificat și experimentat a celor mai multe dintre ocupațiile necesare unui complex balnear. În unele cazuri fericite, prin utilizarea unor fonduri europene s-a reușit în anumite stațiuni calificarea și relativa stabilizare a personalului, de obicei în paralel cu procesul de renovare a patrimoniului de active ale acelor stațiuni.

Cele mai vizibile tipuri de personal utilizate în cadrul unei baze balneare sunt, însă, în mare măsură cele de tip hotelier: ospătari, bucătari, cameriste și recepționeri. În paralel cu calificarea sau recalificarea acestora, odată cu modernizarea bazei de tratament, apare necesitatea formării și altor categorii de personal; de exemplu, pentru întreținerea bazinelor de tip jacuzzi, pentru dezvoltarea zonei de spa (piscine acoperite și descoperite), pentru întreținerea echipamentelor de tip IT&C și saloanele de cosmetică.

Din nefericire, tratarea educațională și metodologică a formării competențelor și abilităților în domeniul turismului, hotelăriei și restaurației este legată într-o prea mică măsură sau strict accidental de problematica turismului balnear, în componenta nemedicală de servicii furnizate. Avându-se în vedere problemele grave acumulate de-a lungul celor două decenii în sistemul balnear, se poate considera că s-ar fi impus o conectare mult mai consistentă și mai frecventă a formării profesionale în raport cu nevoile și oferta concretă a stațiilor balneo-climaterice românești.

Pe de altă parte, multe zone în care sunt plasate stațiunile de interes local se confruntă cu handicapuri de ordin mai general, ca de exemplu:

- i. depopularea zonei;
- ii. număr mic de specialiști cu studii superioare;
- iii. număr mic de muncitori calificați în domeniile de vârf;
- iv. populație îmbătrânită.

De asemenea, administratorii acestor stațiuni se confruntă și cu atracția pe care o exercita localități mai îndepărtate, dar cu un potențial economic mai mare, asupra personalului mai tânăr. În plus, faptul că sezonabilitatea turistică în stațiunile balneare este puternic dezechilibrată (extrasezon îndelungat cu frecvență foarte scăzută) face dificilă retenția personalului format și performant într-un sector unde activitatea se limitează la câteva luni pe an.

O caracteristică principală a resursei umane angajate în sectorul balnear hotelier este cea a ponderii mari a femeilor. Dacă tradițional stațiunile balneare au fost mai puțin afectate de instabilitatea forței de muncă, datorită faptului că diversele tipuri de structuri din sectorul balnear permiteau desfășurarea unei activități turistice la parametri medii pe toată durata anului, în perioada 2010-2015, mulți operatori balneari (hotelieri în special) care au implementat programe de formare profesională a personalului auxiliar declara că fluctuația personalului a fost în creștere. Aceasta se datorează în principal posibilității persoanelor formate de a-și utiliza noile abilități achiziționate pe piața muncii din Uniunea Europeană, în zonele cu niveluri salariale

mai atractive. Aceasta evolutie contribuie la mentinerea deficitului traditional de personal auxiliar din sectorul balnear.

Aspectul cel mai critic este însă dat de nivelul scăzut de instruire al personalului angajat, doar o mica parte avand diplome de tip post-liceal. În decursul ultimilor ani, această situație, din punct de vedere al calificării formale, s-a îmbunătățit, insa doar parțial, dar este evident că, la nivelul experienței și abilităților acumulate din punctul de vedere al unei valorificări integrate și superioare a potențialului balnear, situația pregătirii forței de muncă lasă încă mult de dorit. La o analiză mai atentă, reiese clar faptul că mai puțin de jumătate dintre angajații din sectorul balnear au o pregătire de specialitate în domeniul turismului. Această situație a început să se schimbe odată cu privatizarea și modernizarea unor baze balneare / hoteliere din stațiunile de interes național; în special acolo au fost făcute investiții mai semnificative și au fost demarate programe de formare profesională, derulate deseori in cadrul unor proiecte finantate din fonduri europene. Astfel un procent insemnat (probabil peste 50%) din personalul angajat au urmat sau urmează diverse forme de pregătire și perfecționare profesională. Continutul acestor cursuri ramane insa problematic, avand in vedere nevoia de evaluare concretă și la zi a stării curente a bazei de tratament și a serviciilor prestate in cadrul acesteia. De asemenea, nu s-a reușit atragerea învățământului preuniversitar și universitar în domeniul industriei de ospitalitate intr-un demers de actualizare a curriculei specifice, element foarte important in directia asigurarii unei formari profesionale adecvate unor servicii balneare moderne si competitive.

III. Situatia actuala a turismului balnear

1. Analiza națională, regională și focus pe stațiuni balneare

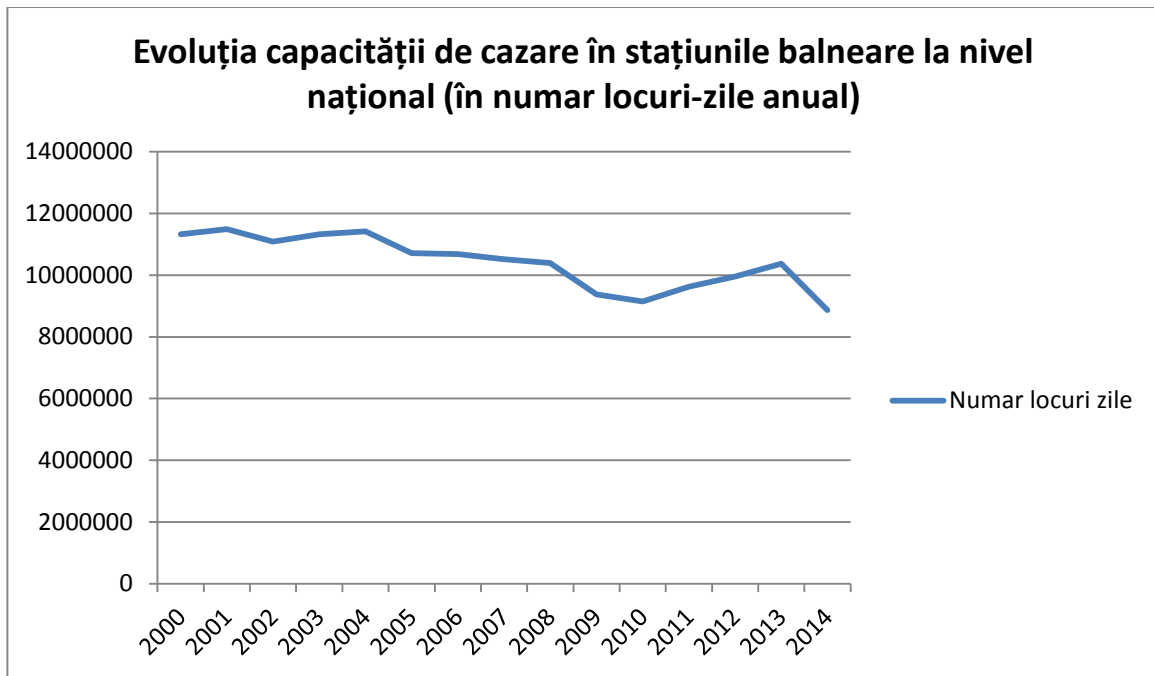
Diferentele si particularitatile regionale constatate in 2009 s-au pastrat in mare parte, regiunile de dezvoltare ale Romaniei prezentand o imagine destul de disparata in termeni de investitii care s-au realizat in perioada de referinta (2010-2015).

Mai jos vom trece rapid in revista principalele evolutii ale sectorului balnear, asa cum reies acestea din datele statistice colectate si puse la dispozitie de catre Institutul National de Statistica sau din cele elaborate prin compunerea datelor INS de catre autorii prezentului Master Plan.

Vom analiza cele doua categorii de date statistice cu privire la turism si anume cele care vizeaza evolutia capacitatii de cazare disponibile si cele care vizeaza fluxurile de turisti (sosiri si innoptari).

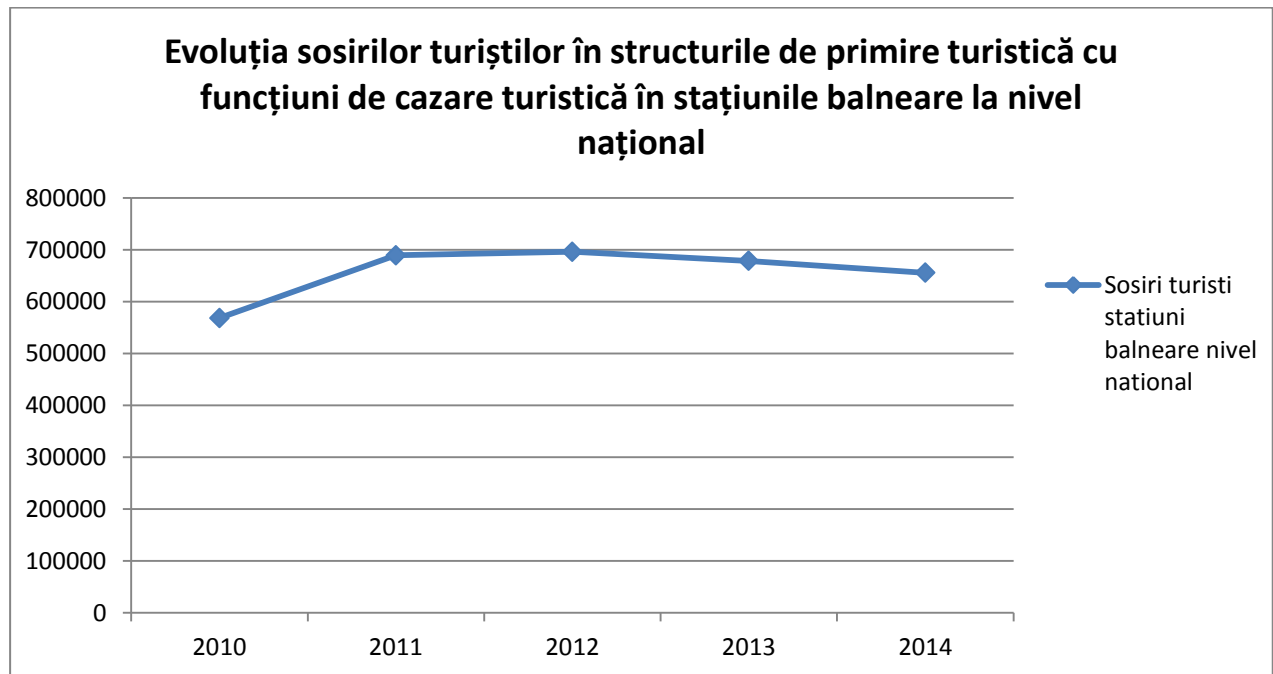
Astfel, in ce priveste evolutia capacitatii de cazare (in termeni de locuri-zile care reprezinta numarul agregat de locuri de cazare disponibile efectiv pentru turisti), in perioada de referinta se constata ca in perioada 2010-2013 a avut loc un reviriment al acesteia, tendinta opusa celei de scadere inregistrata dupa 2000. Cu toate acestea o scadere puternica s-a inregistrat in 2014. Revirimentul capacitatii de cazare in statiunile balneare din perioada de referinta (cu exceptia fenomenului din 2014) se explica atat prin aparitia si dezvoltarea unor capacitati de cazare noi de tip pensiune (multe construite prin utilizarea fondurilor structurale europene) in zonele balneare cat si prin renovarea si reabilitarea unor hoteluri deja existente.

Graficul de mai jos ilustreaza aceasta evolutie.

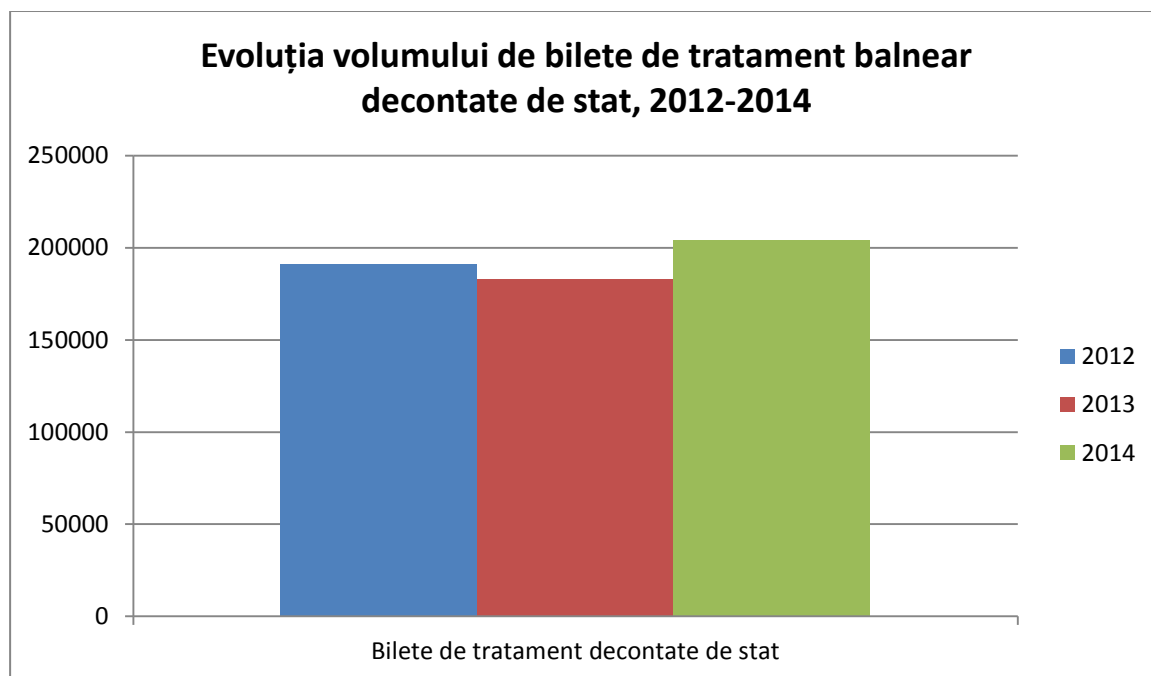
Sursa: date INS

Fluxurile de turisti cazati in statiunile balneare au inregistrat insa per total fluctuatii slabe, cu o tendinta generala insa de scadere in perioada 2011-2014, in urma unei cresteri consistente in 2011 versus 2010. Graficul de mai jos ilustreaza evolutia sosirilor in statiunile balneare in perioada de referinta.

Sursa: date INS

Avand in vedere ca in versiunea anterioara a Master Planului a fost constata importanta fluxurilor de turisti generate in sectorul balnear de sistemul biletelor de tratament, mai jos e ilustrata grafic evolutia numarului de bilete de tratament, specific in statiuni balneare sau balneoclimatice, care au fost decontata de Casa Nationala de Pensii Publice in perioada 2012-2014. Fiind vorba de bilete de tratament decontate efectiv, cifrele pot fi echivalate cu sosiri in statiunile balneare.

Sursa: date CNPP

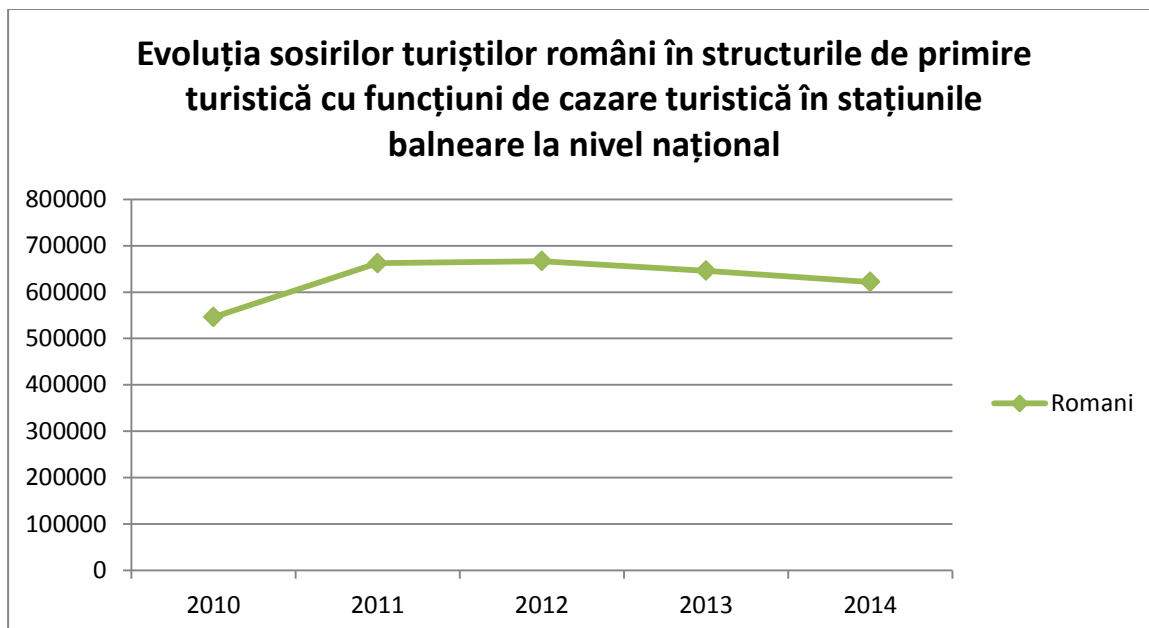
O observatie imediata este legata de faptul ca, desi foarte mare, ponderea biletelor de tratament in total sosiri in statiunile balneare nu reprezinta, aparent, decat circa 27%-30% din total. Aceasta discrepanta intre datele cantitative disponibile si perceptia avuta la nivelul teritoriului, unde turistul social subventionat pare a ramane segmentul majoritar de departe, se poate explica prin faptul ca sistemul de colectare al datelor utilizat de Institutul National de Statistica face posibila introducerea in total a unor capacitati de cazare care nu se afla in statiunile balneare si balneoclimaterice recunoscute legal, incluzand si sosiri in localitati cu baze de tratament care au fost istoric sau doresc sa devina statiuni balneare, fara sa fi aiba acest statut. Trebuie de asemenea mentionat faptul ca, in regula generala, durata de sedere a turistului cu bilet de tratament este mult mai mare decat a turistului mediu in cura libera sau care viziteaza cu alt scop o statiune balneara. Este de aceea foarte probabil, ca ponderea in total innoptari in statiunile balneare a innoptarilor pe baza biletelor de tratament sa fie mult mai mare decat in cazul sosirilor, depasind 50%.

A doua concluzie este ca volumul de bilete de tratament decontat de stat ramane unul per total constant, chiar daca exista fluctuatii cateodata importante, fara sa inregistreze in perioada pentru care am avut date disponibile (2012-2014), scaderi. Din contra, numarul de bilete decontate a crescut, cu alte cuvinte frecventarea sociala a statiunilor balneare din Romania a crescut.

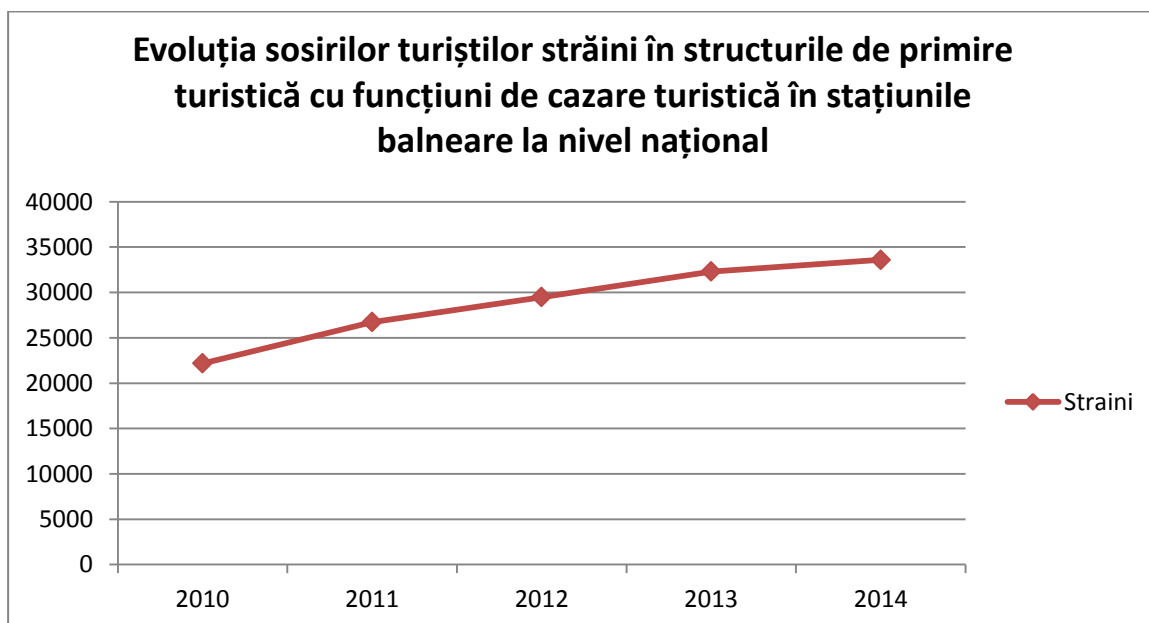
Faptul ca exista o crestere a frecventarii sociale, subventionate, pe fondul unei tendinte de scadere a sosirilor totale, inseamna ca exista o ingrijoratoare crestere a ponderii primei in total, cu efectele negative cunoscute legate de cresterea dependentei economiei balneare de acest sistem care nu permite investitiile in reabilitare, in formarea profesionala, in dezvoltarea bazelor de tratament si in general a produselor competitive pe piata nationala si europeana.

- **Distributia intre turistii romani si cei straini**

In urma distributiei intre turisti romani si straini a sosirilor, constatam ca cei dintai reprezinta peste 90% dintre sosirile in statiunile balneare, o dominatie care ramane constanta in ciuda evolutiei pozitive – crestere accentuata – a numarului de sosiri de turisti straini. Cauzele acestei evolutii sunt multiple, insa avand in vedere nivelul foarte scazut al cifrelor absolute de turisti straini, aceste cauze sunt putin pertinente strategic pentru dezvoltarea consistenta a competitivitatii la export a sectorului balnear roman. In ce ii priveste pe romani, sosirile acestora in statiunile balneare nationale definesc si in consecinta sunt egale cu tendintele de scadere constanta (in perioada 2011-2014) ilustrate mai sus de cifrele generale.

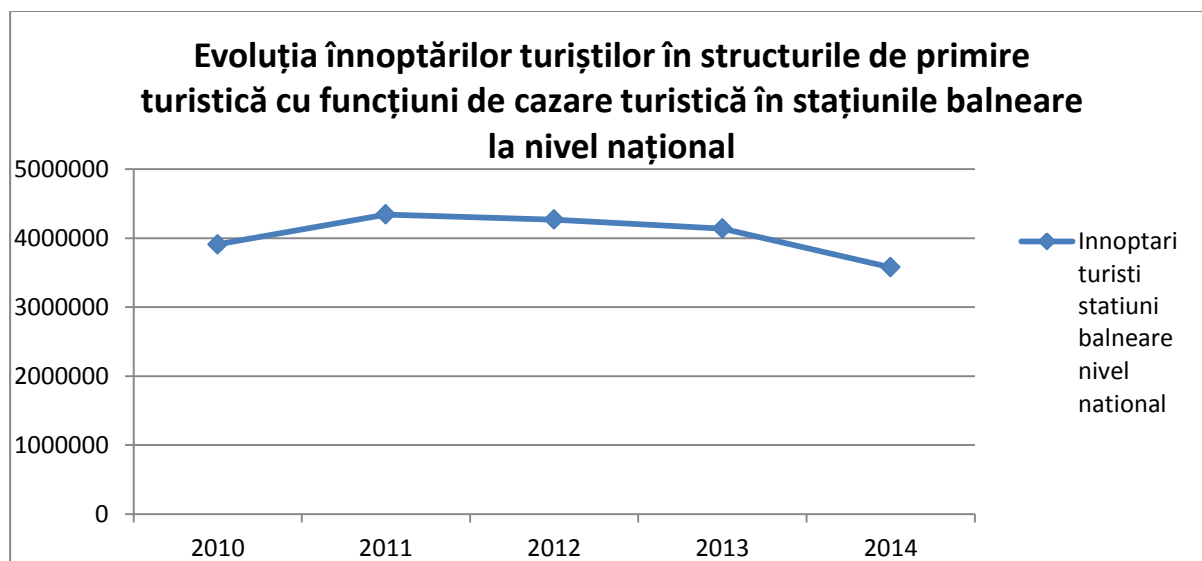

Cum spuneam și mai sus, sosirile turiștilor străini în stațiunile balneare înregistrează creșteri solide, plecând însă de la niveluri foarte joase, reprezentând sub 10% din totalul fluxurilor turistice din stațiunile balneare.

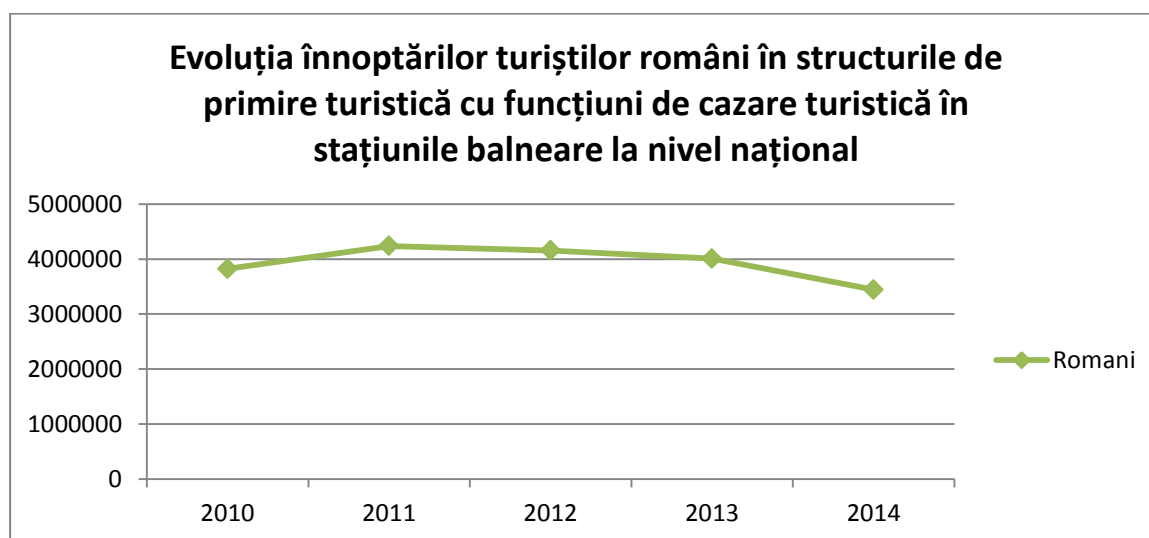
Sursa: date INS

În ce privește înnoptările, acestea înregistrează o evoluție marginală chiar mai negativă decât cea a sosirilor, cu o creștere mai slabă în perioada 2010-2011 și o scădere mai accentuată în 2014. Această evoluție indică faptul că pierderile de clienți au loc în zona unor clienți care petreceau sejururi caracterizabile ca „lungi”, fără ca acestea să fie din zona turiștilor veniți cu bilete de tratament. Acest fenomen îngrijorător pentru competitivitatea sectorului balnear poate indica că sectorul își pierde clienții „platitoare” clasici balneari (veniți pentru cure lungi), din motive de atractivitate dar și de putere de cumpărare, fără să o înlocuiască cu alți clienți.

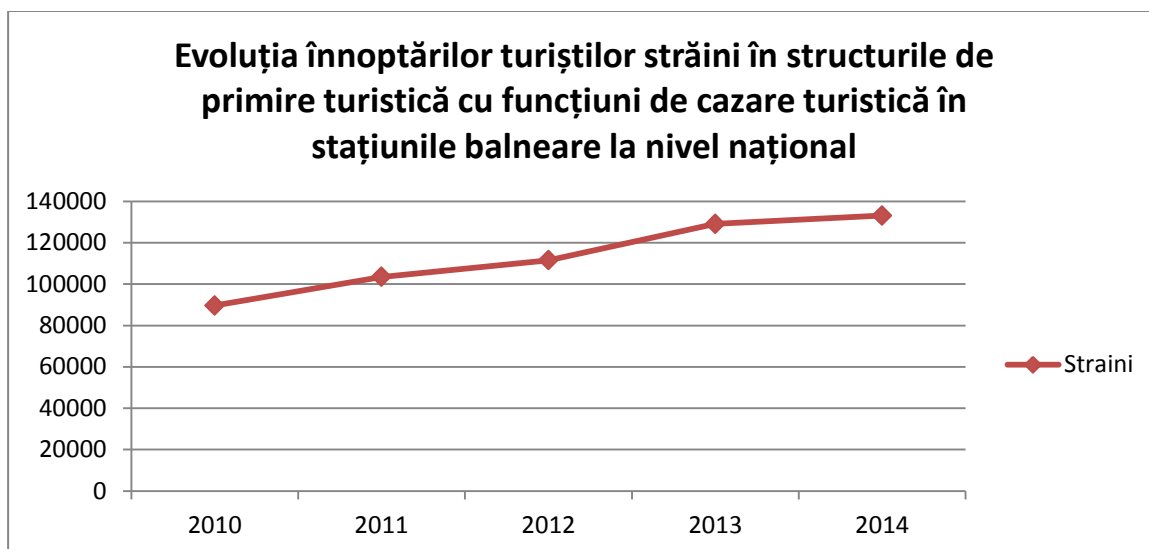
Sursa: date INS

În ce privește distribuția înoptărilor între turiștii români și cei străini, ponderea străinilor în total este chiar mai mică decât în cazul sosirilor, situație care traduce atât lipsa de atractivitate a unor produse balneare cât și preferința străinilor pentru sejururile scurte. Turiștii străini în general nu caută produsul balnear în stațiuni, vizitându-le fie pentru patrimoniul lor istoric și cultural, fie datorită funcției stațiunilor ca punct de plecare pentru vizitarea unor atracții aflate în afara lor (deseori atracții naturale ca munții) sau ca puncte de înoptare pentru cei care întreprind tururi în România. Și în acest caz curba evoluției înoptărilor turiștilor români e practic identică cu cea generală, înregistrând scăderi constante începând cu 2011, scădere care s-a accentuat în 2014.

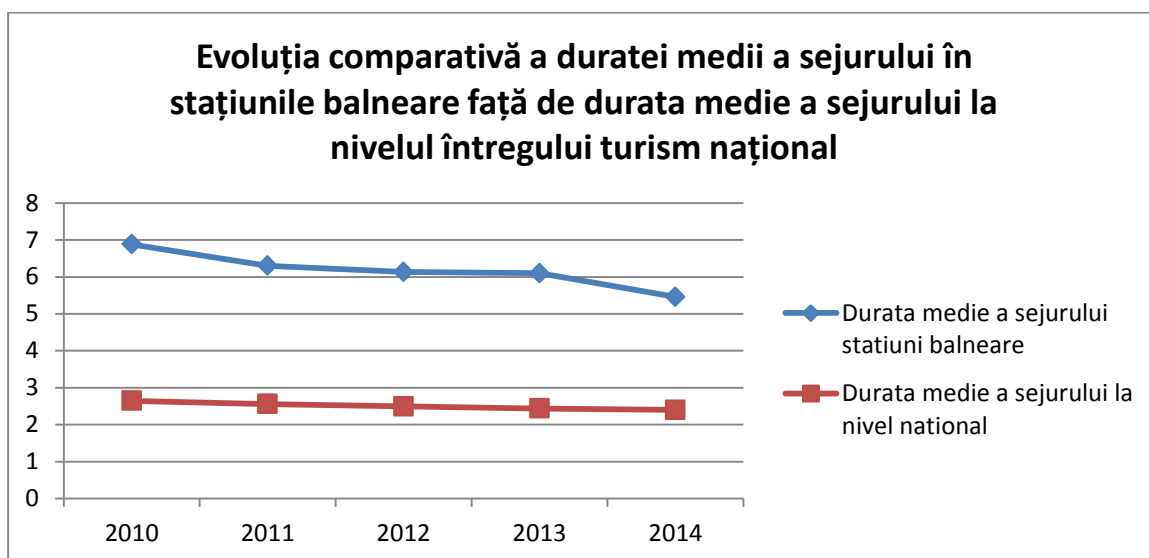
Sursa: date INS

Deși înoptările străinilor cresc, într-un ritm totuși inferior sosirilor, ele au în continuare o pondere extrem de scăzută în total (sub 5%).

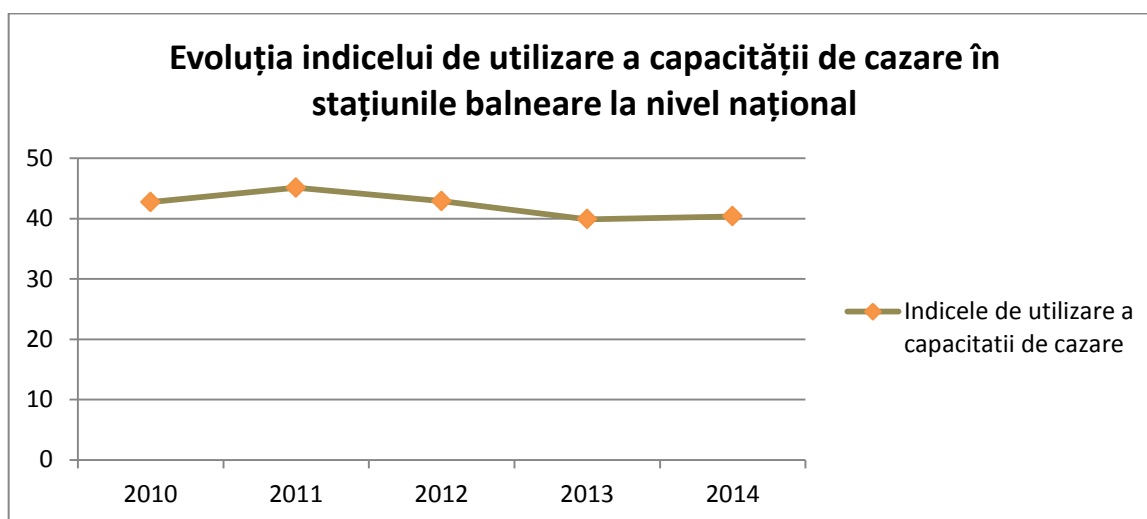
Sursa: date INS

Datele de mai sus se concretizează într-o scădere și a duratei medii a sejurului în stațiunile balneare, chiar dacă acesta rămâne sectorul turistic cu unul dintre cele mai lungi sejururi medii, datorită sistemului balnear social bazat pe tichete de tratament care impune cure de lungă durată. Este totuși îngrijorător faptul că scăderea sejurului mediu în stațiunile balneare este datorată unei scăderi generale de frecvență (sosiri mai puține) și nu migrării întregului sector către produse de tip wellness/sejur scurt. Graficul de mai jos ilustrează această apropiere îngrijorătoare a sejurului mediu din sectorul balnear de cel general de la nivel național.

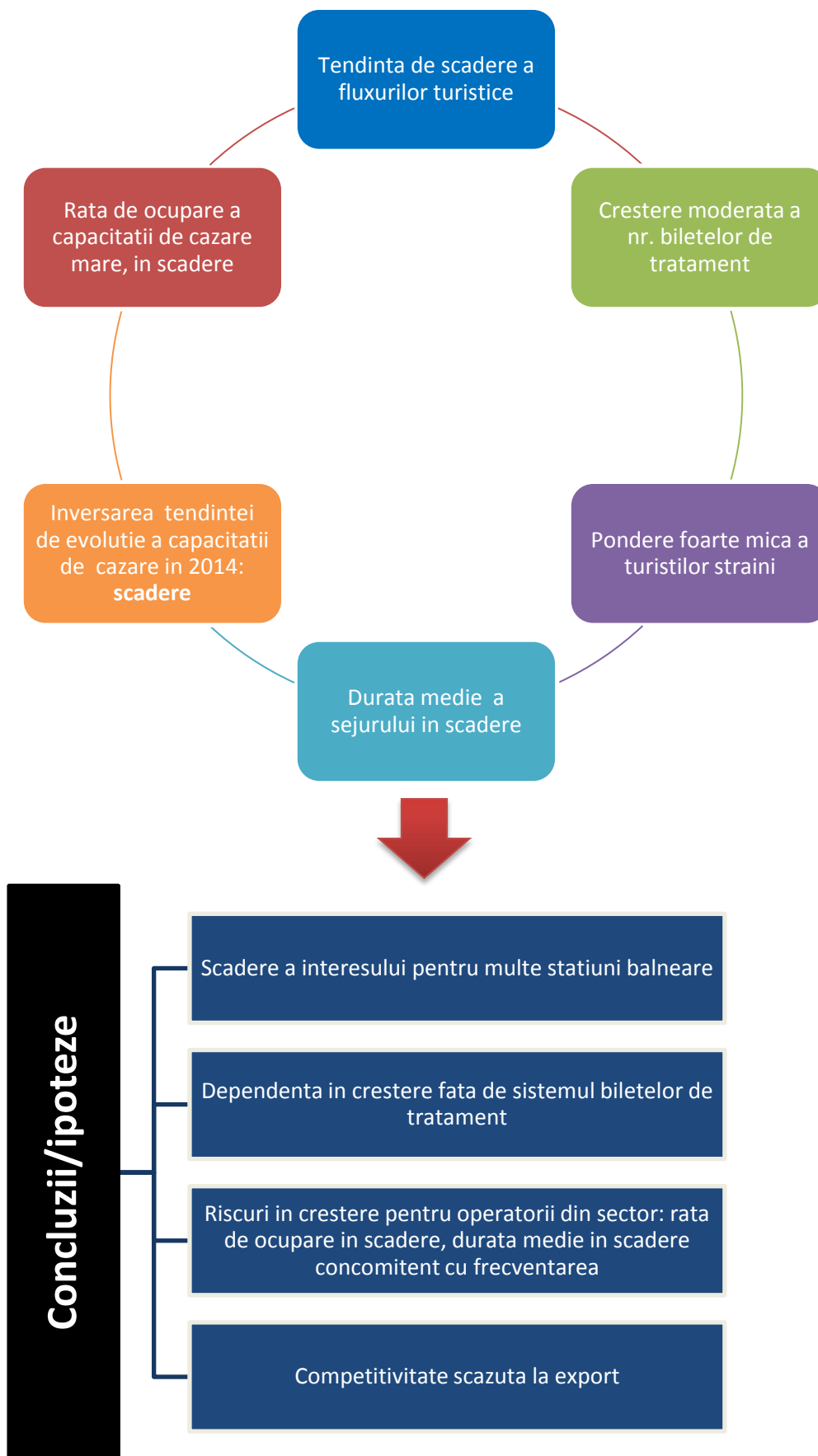

Sursa: date INS

Evoluția duratei medii a sejurului pusă în legătură cu evoluția capacității de cazare prezintă evoluția indicelui de utilizare a capacității de cazare: cât din capacitatea efectiv oferită turistilor în stațiunile balneare (locurile) a fost ocupată de turiști? Graficul de mai jos ilustrează evoluția acestui indice. Deși superior altor sectoare turistice din țară, el înregistrează fluctuații trecând de la 45% în 2011 la 40% în 2013. Aceste fluctuații au loc pe fondul creșterii capacității de cazare – așa cum am văzut mai sus – în perioada 2011-2013 într-un context în care frecvența a înregistrat scăderi continue chiar dacă slabe ca pondere. În contextul în care indicele are o valoare mare în peisajul economiei turistice românești, care se datorează în continuare turismului social subvenționat de stat prin tichetele de tratament, aceste fluctuații sunt îngrijorătoare și indică cât de necesară este implementarea unei strategii sectoriale pentru dezvoltarea competitivității sectorului, în special prin modernizarea bazelor de tratament și a structurilor de cazare și orientarea lor către produse de tip wellness. În lipsa acestora, sustenabilitatea economică a operatorilor din sectorul balnear este amenințată de dependența de clientelele tichetelor de tratament, care singure nu pot asigura ocuparea capacităților adiționale și deci veniturile pentru dezvoltarea sectorului.

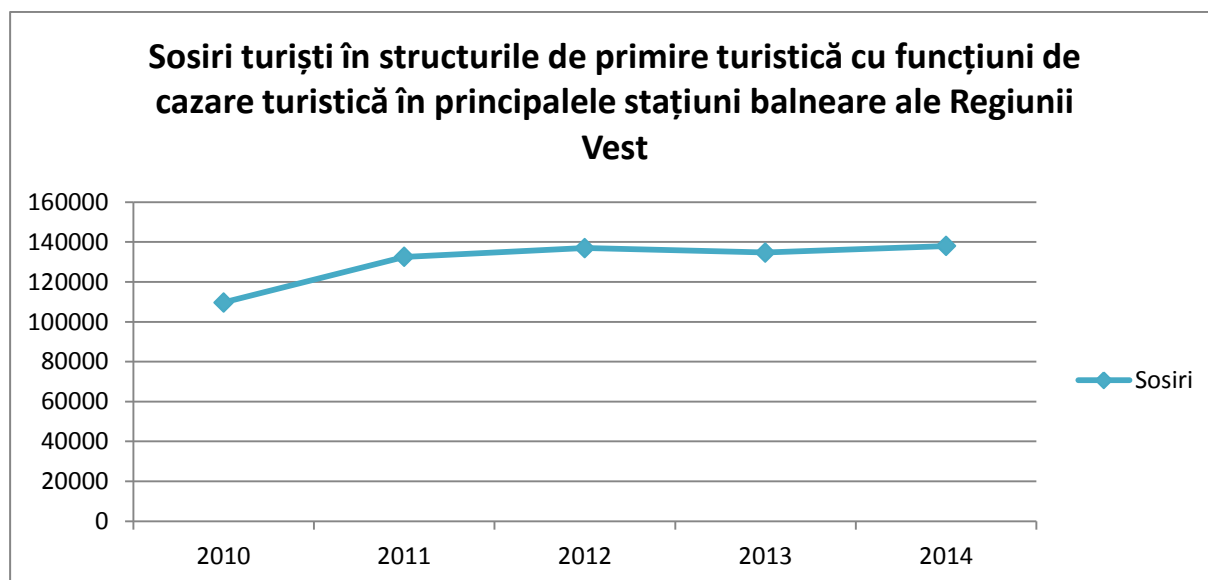
Sursa: date INS

Mai jos vor fi prezentate evolutiile majore din sectorul balnear din perioada de referinta (2010-2015) la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, cu un focus pe cele mai importante stațiuni balneare ale României din fiecare regiune. Ele vor fi puse în perspectiva evolutiilor la nivel național în sectorul balnear.

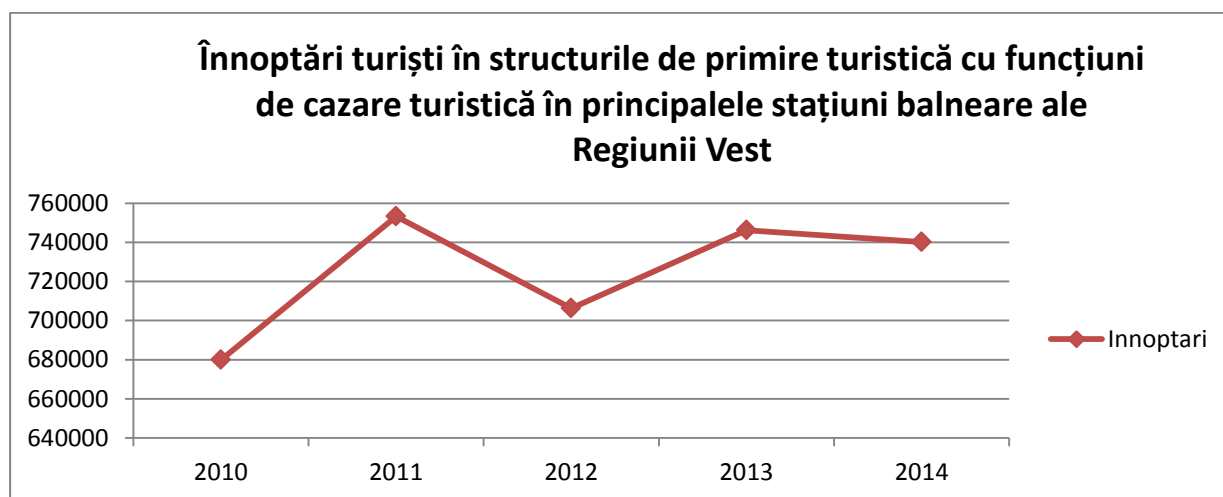
A. Regiunea de Vest

În Regiunea de Vest, fluxurile turistice în stațiunile balneare sunt influențate de evoluția stațiunii Baile Herculane care are o pondere importantă în total. Astfel dacă sosirile au reușit să crească în 2011 și apoi să rămână practic stabile, înnopțările au înregistrat fluctuații care au putut depăși și 10% pe an. Astfel Regiunea de Vest pare să evolueze apropiat de tendințele nivelului național doar în ce privesc sosirile, înnopțările fluctuând deseori divergent la nivel național și regional.

Sursa: date INS

Înnopțările în stațiunile balneare din Regiunea de Vest au fluctuat în perioada de referință, însă par să se afle într-o tendință generală de creștere față de cifrele din 2010.

Sursa: date INS

Prin tradiția balneară și patrimoniul cultural-istoric și natural asociat acestuia, Regiunea de Vest deține un potențial important în dezvoltarea sectorului balnear. Deși confruntată cu multe dificultăți legate de renovarea unor stațiuni istorice de dimensiunea și importanța Bailei Herculane, Regiunea de Vest are avantajul unei diversități a atracțiilor balneare și o circulație turistică în principalele sale centre urbane care pot fi utilizate pentru o creștere rapidă a frecvenței turistice a sectorului balnear. Atât analiza sectorului turistic

din cadrul Planului de Dezvoltare Regionala 2014-2020 cat si cea din cadrul Strategiei Regionale de Specializare Inteligenta identifica resursele balneare ca o resursa importanta pentru dezvoltarea socio-economica durabila a Regiunii. Astfel in Raportul de Studii de caz privind specializarea inteligentă, la capitolul care vizeaza turismul, se mentioneaza urmatoarele: „Regiunea (de) Vest are mai multe stațiuni balneare importante, cum ar fi: i) Buziaș și Băile Călacea din județul Timiș; ii) Moneasa și Lipova Băi din județul Arad; iii) Băile Herculane din județul Caraș Severin; și iv) Geoagiu Băi și Băile Călan din Județul Hunedoara. Aceste stațiuni sunt elemente cheie pentru turismul din Regiunea (de) Vest datorită calității izvoarelor termale, datorită amplasării lor, patrimoniului istoric, obiceiul național de a merge în concediu în stațiuni și noua tendință internațională de turism balnear și medical”¹. O caracterizare similara a resurselor balneare cu o precizare mai corecta a statiunilor balneare si balneoclimatice din Regiune este prezenta in analiza sectorului turistic din PDR 2014-2020². Sectorul balnear este subliniat la capitolul Oportunitati in analiza SWOT pe capitolul sanatate: „Valorificarea potentialului balnear”.

Avand in vedere aceste elemente, Axa prioritara nr: 7 a PDR 2014-2020 – Dezvoltarea durabila a turismului – include 3 prioritati de investitii :

1. Valorificarea patrimoniului natural si antropic
2. Dezvoltarea capacitatii de cazare si imbunatatirea serviciilor
3. Dezvoltarea unor nise turistice cu potential ridicat.

Dezvoltarea turismului balnear si wellness, ca un sector cu avantaj comparativ importanta in Regiunea de Vest, este considerat ca un obiectiv general al acestei axe si a fiecarui proiect prevazut de ea, prioritatea de investitii 3.3 Dezvoltarea unor nise turistice cu potential ridicat, urmareste sa sprijine doua directii de actiune in domeniul balnear:

1. Crearea unei regiuni pilot anti-imbatrănire in Regiunea de Vest
2. Pozitionarea Regiunii de Vest ca destinatie turistica medicala transfrontaliera in legatura cu Directiva UE/2011.

Printre operatiunile, actiunile de tip hard sau soft prevazute in acest cadru mentionam:

- Modernizarea bazelor de tratament din statiunile balneare
- Crearea de facilitati turistice si de agrement care sa reduca sezonalitatea, de exemplu stranduri termale acoperite
- Reabilitarea sau introducerea utilitatilor in statiunile balneare
- Dezvoltarea peisajului comun pentru statiunile montane si balneare din Regiunea de Vest.

a) Băile Herculane

In iulie 2012 a fost finalizat si publicat Planul Integrat de Dezvoltare Urbana (PIDU) al orasului Baile Herculane. PIDU a fost adoptat ca strategie de dezvoltare de catre autoritatile publice locale. Viziunea de dezvoltare urbana generala pe care o propune documentul este urmatoarea „Băile Herculane parte a familiei Europene de stațiuni balneare, prin oferta de facilități de tratament de sănătate și frumusețe într-un cadru natural și un patrimoniu cultural unic.” Se poate astfel observa ca sectorul socio-economic balnear si produsele sale reprezinta principalul domeniu de activitate si principala zona de resurse pentru dezvoltarea orasului si a zonei sale de influenta.

La nivel operational PIDU Baile Herculane propune o serie de 6 programe sectoriale de dezvoltare, impartite in sub-programe, care la randul lor sunt declinate in proiecte. Desi toate programele au un anumit impact asupra dezvoltarii turismului balnear, inclusiv cele care vizeaza strict cresterea calitatii vietii locuitorilor prin cresterea calitatii serviciilor publice de sanatate si educatie si reabilitarea spatiului public urban, 2 dintre acestea vizeaza direct si explicit turismul balnear si dezvoltarea sa. Mai jos sunt mentionate aceste programe

¹ ROMÂNIA (REGIUNEA VEST CREȘTEREA COMPETITIVITĂȚII" si " SPECIALIZAREA INTELIGENTĂ. Raport de Studii de caz privind Specializarea Inteligentă, raport intermediar iunie 2013, pagina 121.

² http://www.adrvest.ro/attach_files/Regiunea%20Vest%20Turism%20versiunea%202014.pdf , pag. 38-39

si acele sub-programe cu o importanta majora pentru turism in general si pentru cel balnear, ca principala forma de turism practicata in Baile Herculane si centru al pozitionarii viitoare a orasului propuse de PIDU:

PS 2. Dezvoltarea oraşului inclusiv al locuitorilor şi staţiunii turiştilor prin conservarea ţesutului urban specific şi îmbunătăţirea echipării şi servicii edilitare în acord cu mediul

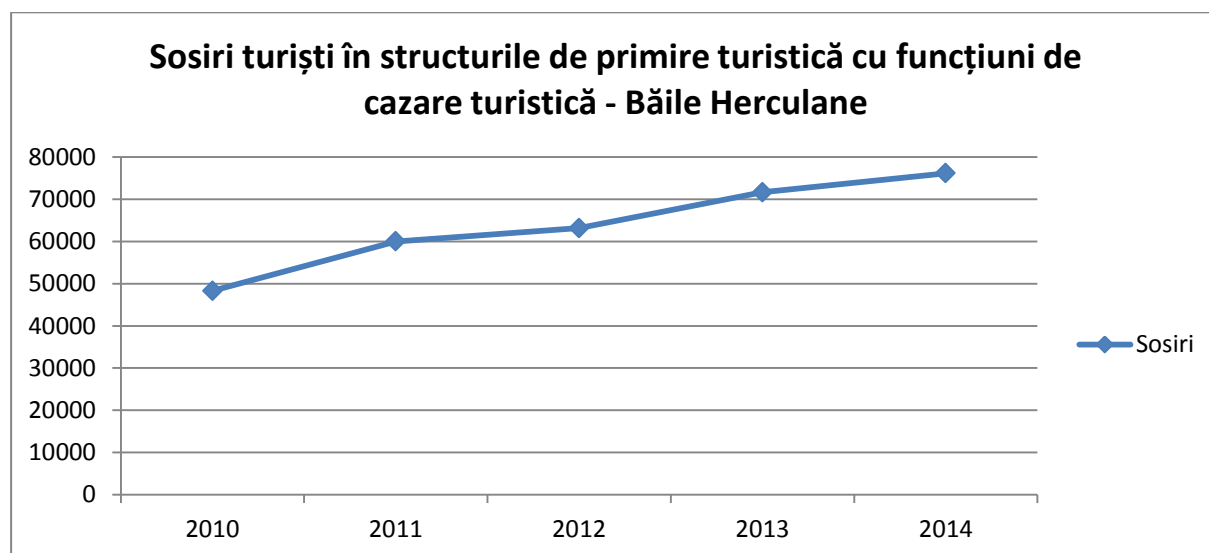
- 2.1. Program de informare - marketing pentru turism şi antreprenoriat local aplicat
- 2.2. Program de stimulare a industriei turismului balnear
- 2.3. Program de dezvoltare a produselor turistice şi a serviciilor conexe
- 2.5. Program de stimulare a întreprinderilor mici şi mijlocii pentru servicii comerciale şi turistice

PS 4. Recuperarea atractivităţii şi recunoaşterii istorice prin valorificarea patrimoniului natural şi construit de excepţie şi integrarea în reţelele staţiunilor europene de elită.

- 4.1. Program de reabilitare a fondului construit cu valoare de patrimoniu
- 4.2. Program de reabilitare şi recuperare a spaţiilor publice cu valoare de patrimoniu
- 4.3. Program de evenimente culturale
- 4.4. Program de protecţie a patrimoniului natural ca suport pentru turism

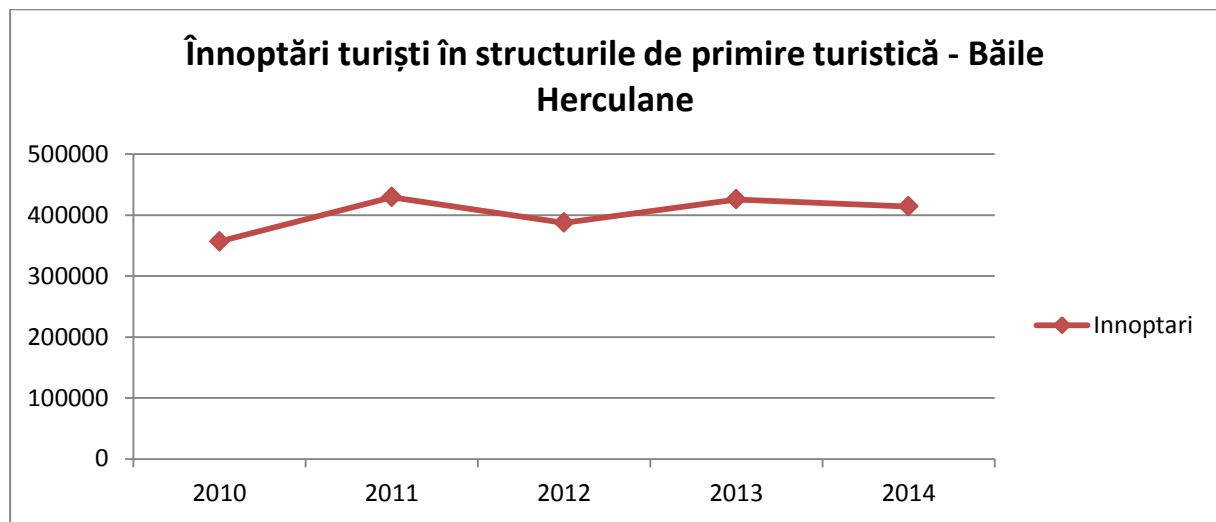
Astfel, daca programul sectorial 2 include aspecte care pot fi considerate ca masuri necesare in majoritatea statiunilor balneare din Romania, programul sectorial 4 vizeaza un subiect extrem de problematic si specific Bailor Herculane: gestiunea patrimoniului cultural si natural. Avand unul dintre cele mai bogate si vechi patrimonii istoric-balneare din Romania, amplasata intr-un cadru natural considerat unic, statiunea nu reuseste sa gaseasca metodele si mijloacele pentru a asigura restaurarea, conservarea si utilizarea durabila a patrimoniului sau, in special a celui arhitectural-istoric. PIDU ar trebui sa reprezinte o baza strategica care sa sprijine gasirea unor solutii optime pentru a iesi din acest impas. Din pacate, cauzele acestui impas sunt reprezentate de dificultatile pe care le intampina emergenta unui model de gestiune urbana si balneara bazat pe parteneriatul public-privat. Regimul administrarii apelor termale, un cadru legal al PPP greu de pus in aplicare si dificil de acceptat pentru operatorii economici strategici, precum nivelul redus al resurselor bugetare ale autoritatilor publice locale si nu in ultimul rand capacitatea administrativa redusa, au condus la imposibilitatea identificarii unei solutii pentru implementarea unor programe de investitii de tipul celor sugerate de PIDU care sa asigure restaurarea statiunii.

Datele statistice cu privire la fluxurile turistice inregistrate la nivelul statiunii Baile Herculane indica o evolutie care poate fi caracterizata ca general pozitiva. Astfel sosirile au inregistrat in perioada de referinta cresteri solide si constante pe fondul unui volum de innoptari care, desi fluctuant, a ramas gross-modu constant.

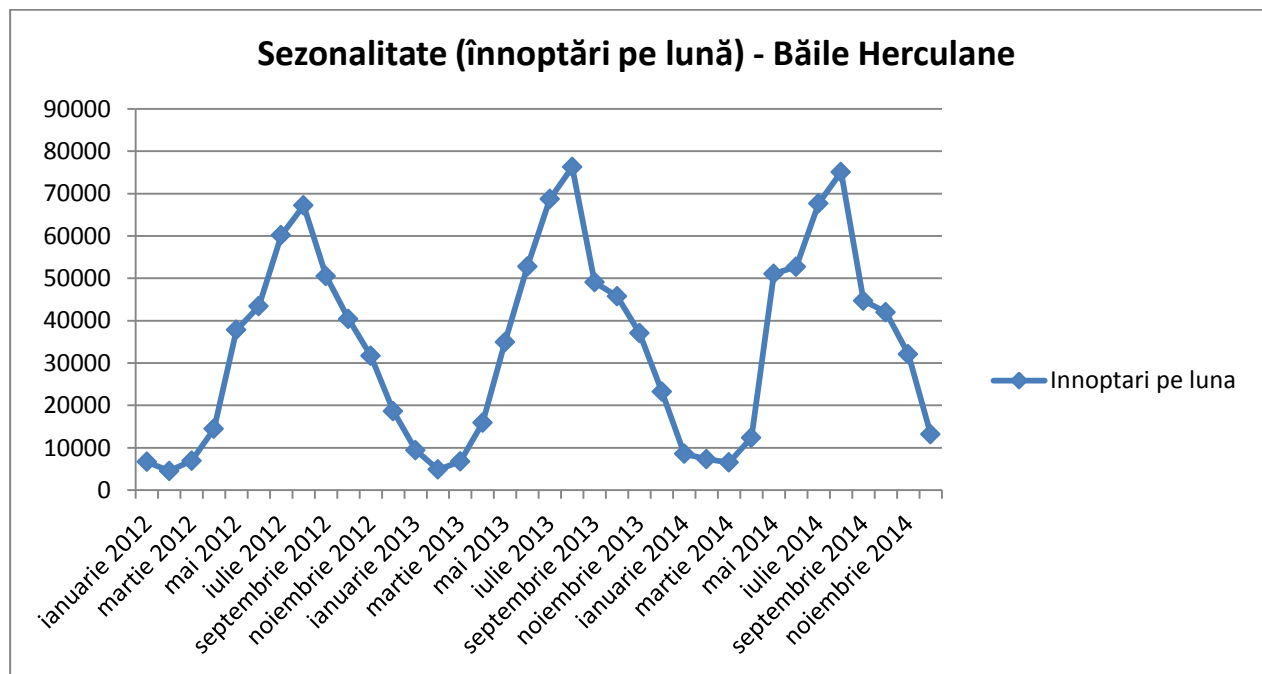
Sursa: date INS

Data fiind evolutia sosirilor si innoptarilor, durata medie a sejurului la Baile Herculane a scazut puternic de la 7 la 5 innoptari pe parcursul intervalului analizat. Aceasta indica faptul ca turistii cu bilete de tratament subventionate de stat scad in total, ceea ce obliga statiunea sa dezvolte produse care sa reuaseasca sa o repositioneze in pe piata de wellness.

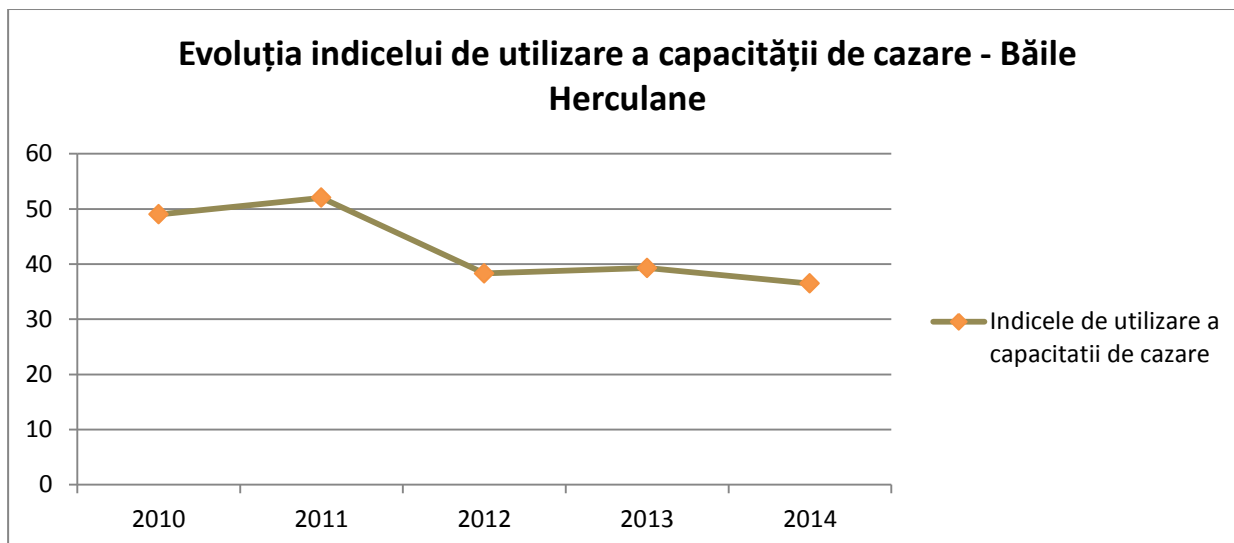
Sursa: date INS

Marea problema a Bailor Herculane ramane sezonalitatea extrem de dezechilibrata cu un sezon estival care inregistreaza in medie pana la de sapte ori mai multe innoptari pe luna decat cel de iarna si perioade de inceput de primavara si sfarsit de toamna cu valori de asemenea scazute ale frecventarii. Echilibrarea acestei sezonalitati deja clasice pentru statiunile balneare traditionale bazate pe sistemul tichetelor de tratament ramane deci o miza cheie pentru Baile Herculane, una dintre statiunile puternic dependente de clientelele sociale.

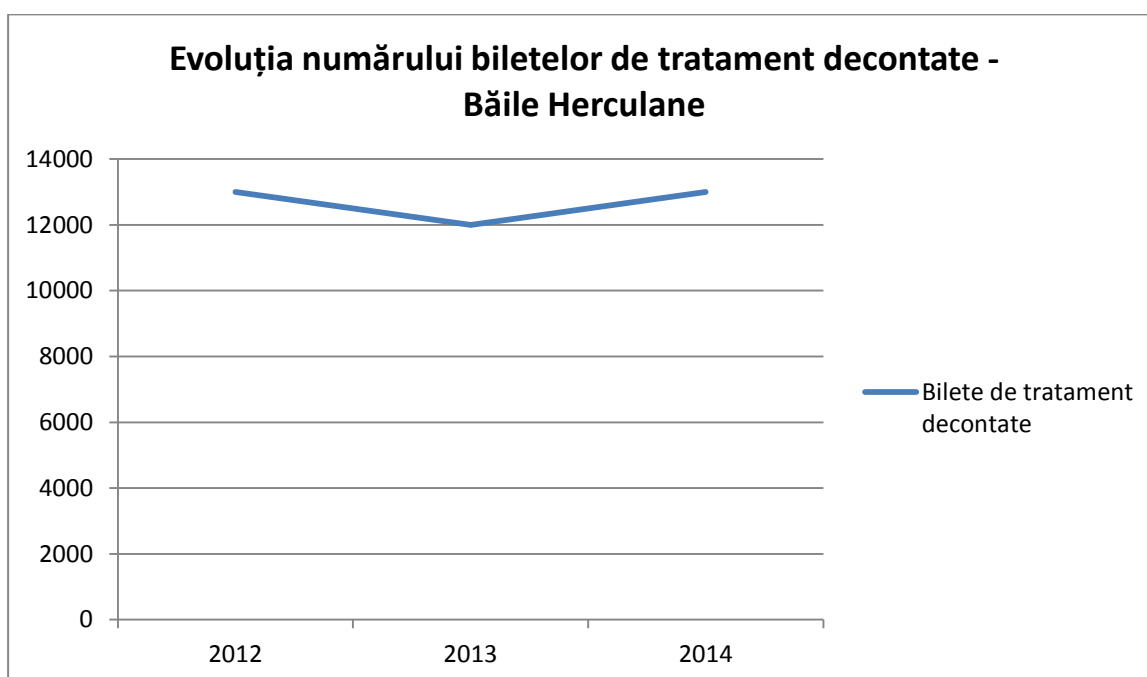
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacitatii de cazare (vezi graficul de mai jos) pare a ilustra, in perioada de referinta, prin scaderile inregistrate (scadere de 10% in 2012 versus 2011 care se mentine in 2013 si accentueaza in 2014), dificultatile modelului de functionare puternic dependent de clientelele sociale si tichetele de tratament. Valoarea lui nu este mult diferita si variaza in perioada de referinta similar cu cea de la nivel national (40%).

Sursa: date INS

În ce privește frecvența pe baza biletelor de tratament, datele disponibile (care vizează doar biletele decontate) permit doar o analiză a sosirilor turiștilor deținători de asemenea bilete. Astfel graficul de mai jos prezintă evoluția biletelor de tratament decontate, deci sosiri efective, în 2012, 2013 și 2014. Se poate observa că numărul nu a fluctuat decât foarte puțin, el menținându-se constant. El reprezintă o circa 1/6 din totalul sosirilor, însă reprezintă probabil mult mai mult din totalul înnoptărilor.

Sursa date: CNPP

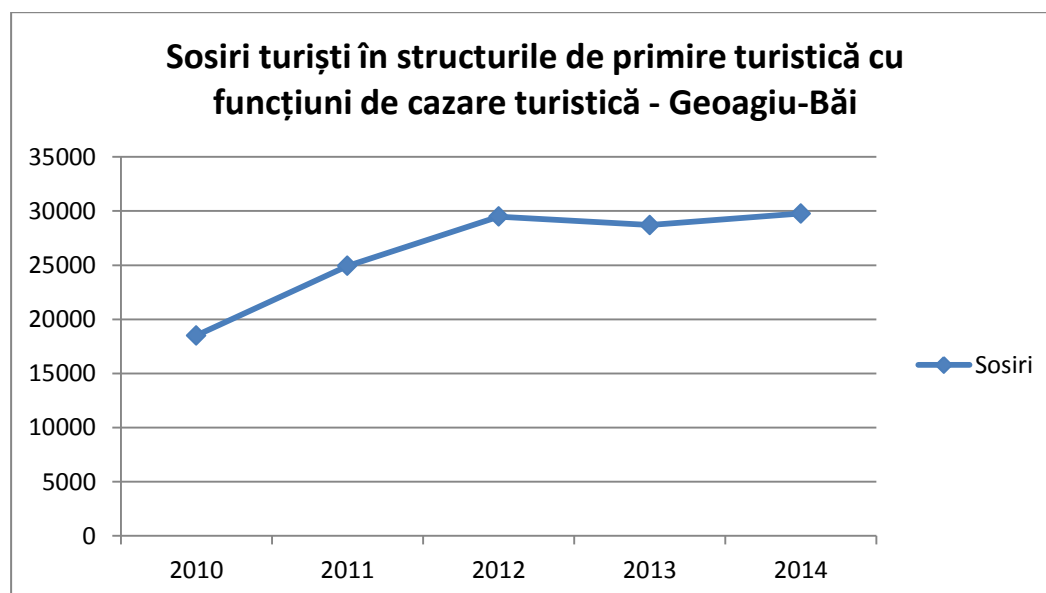
În perioada de referință la Băile Herculane au avut loc unele intervenții și dezvoltări finanțate fie din fonduri publice de la bugetul de stat, fie din fonduri structurale europene prin intermediul programelor operaționale naționale, în special Programul Operațional Regional. Aceste investiții au fost întreprinse fie de autoritățile publice locale, fie de actorii privați, operatori economici. Mai jos sunt listate în principal acele proiecte care s-au încheiat sau desfășurat în perioada de referință și vizează în primul rând sectorul turistic în general și sectorul balnear în special. Proiectele și investițiile cu caracter eminent de gestiune urbană a infrastructurilor de transport și utilități care nu vizau și un aspect cheie pentru sectorul balnear nu au fost evocate.

- A fost finanțat de la bugetul de stat cu suma de 373 000 lei proiectul „Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement, stațiunea Băile Herculane”

- O serie de proiecte finanțate din POR 2007-2013 cu beneficiari actori privați care vizau renovarea sau dezvoltarea unor capacități de cazare și a echipamentelor de spa și agrement în stațiune:
 - Înființarea unui centru SPA în Băile Herculane – finalizat (DMI 4.3 « Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor» – 1,3 milioane de lei) - finalizat
 - Modernizarea și dotarea Pensiunii Jojo din stațiunea Băile Herculane - (DMI 4.3 « Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor» – 1,37 milioane de lei) – finalizat
 - Extinderea, modernizarea și dotarea pensiunii turistice Floare de Colt din stațiunea balneară Băile Herculane - (DMI 4.3 « Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor» – 1,06 milioane de lei) – finalizat
 - Extinderea, modernizarea și dotarea pensiunii turistice "El Piazza" din stațiunea balneară Baile Herculane - (DMI 4.3 « Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor» – 1,06 milioane de lei) – finalizat
 - Dezvoltarea activității SC M&M Casiana Com SRL prin modernizarea spațiilor de prestare a serviciilor de cazare - (DMI 4.3 « Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor» – 0,5 milioane de lei) – finalizat
- „Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de turism din stațiunea balneară Băile Herculane” - un proiect de 21 milioane lei al Consiliului Local Baile Herculane, aflat în continuare în implementare și finanțat din POR DMI 5.2 „Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor turistice”. Proiectul include reabilitarea strazilor din zona istorică, construirea unui nou pod peste Cerna în centrul stațiunii și reabilitarea rețelei de canalizare.

b) Geoagiu-Băi

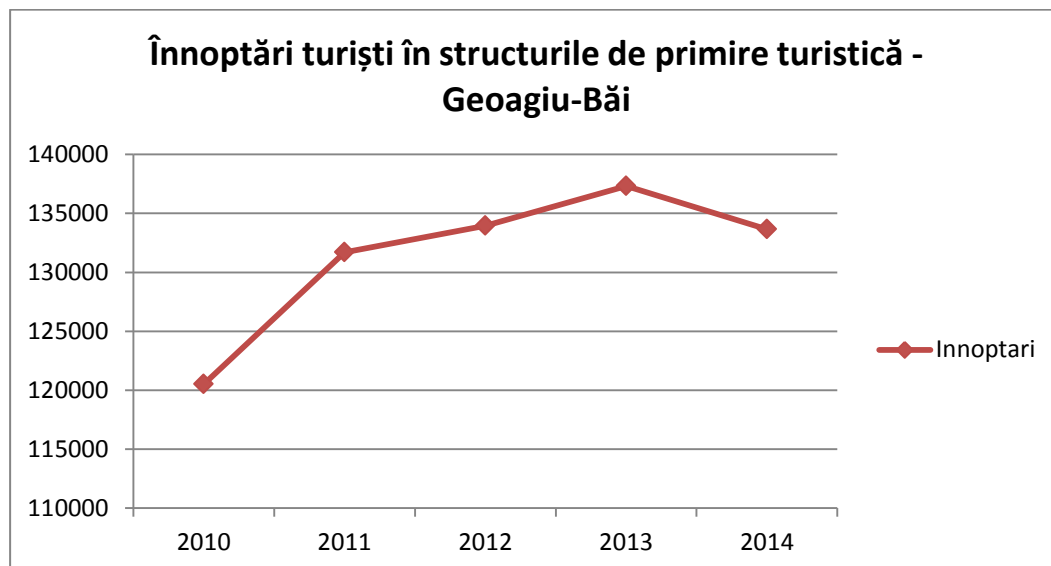
Frecvența turistică a stațiunii Geoagiu Bai pare să fi beneficiat de investițiile care au avut loc în perioada de referință. Cu toate acestea, deși în prima parte a intervalului au fost înregistrate creșteri solide atât ale sosirilor cât și ale innoptărilor, în a doua parte a intervalului sosirile s-au oprit din creștere, iar innoptările au înregistrat o scădere în 2014.

Sursa: date INS

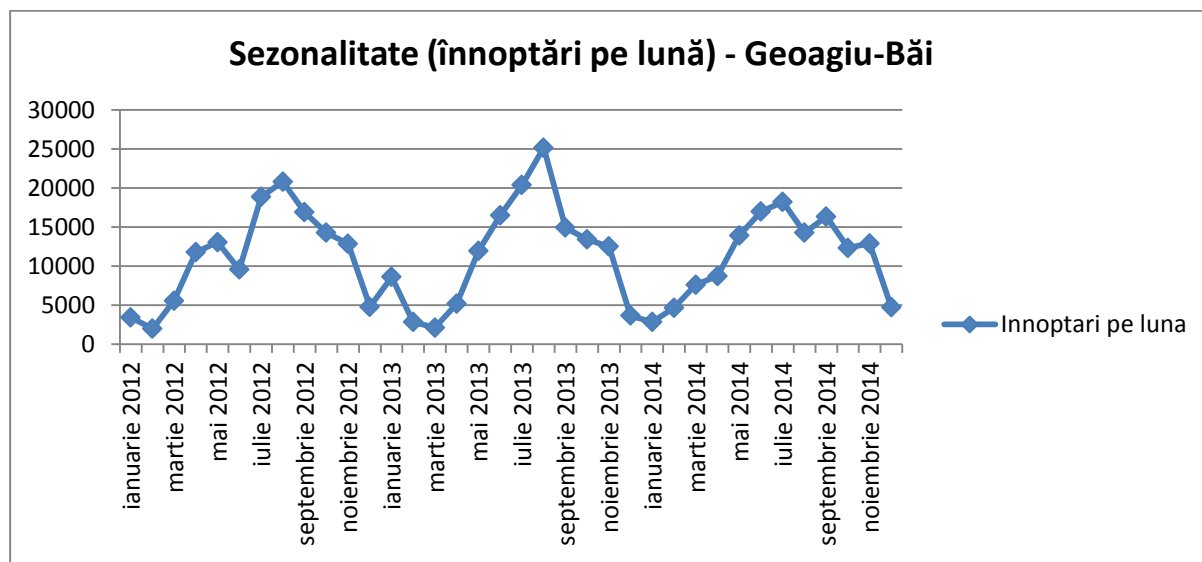
Durata medie de sejur a scăzut puternic în perioada de referință, de la 6,5 nopți la sub 4,5. Această scădere pe fond de creștere a frecvenței și de investiții în modernizarea unor capacități de cazare și a serviciilor asociate, indică o creștere a proporției turiștilor care nu vin pe baza biletului de tratament, ci accesează pachete de servicii turistice care pot include sau nu tratamentul balnear sau, mai probabil, cel de tip

wellness. Cu toate acestea, durata medie de sedere nu este mult mai mica decat cea de la nivel national in statiunile balneare.

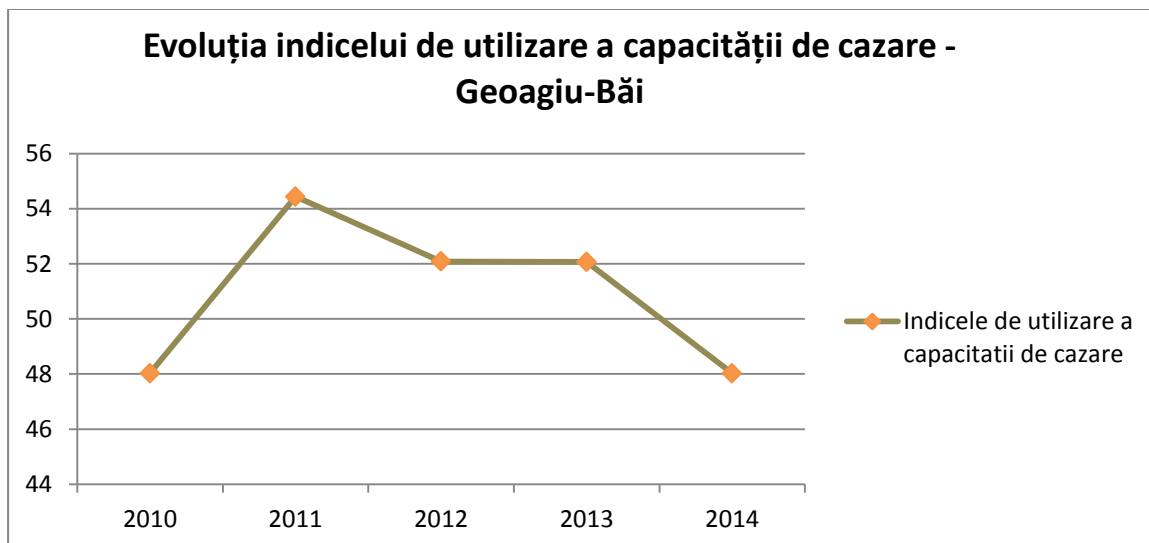
Sursa: date INS

Sezonalitatea de la Geoagiu-Bai pare a nu avea o structura clara in perioada analizata. Cu toate acestea se poate afirma ca asemeni altor statiuni balneare din Romania si Geoagiu Bai afiseaza un varf de sezon in perioada de vara si o scadere puternica a frecventarii in perioada de iarna. Trebuie totusi observat ca in 2014 statiunea a reusit sa inregistreze o sezonalitate mult mai echilibrata decat multe alte statiuni balneare cu traditie din Romania, luni ca mai, octombrie si noiembrie inregistrand cifre ale frecventarii similare cu cele din luna august. Lunile de iarna inregistreaza si ele innoptari, chiar daca raman la un nivel jos, caracteristica care se explica prin mentinerea capacitatii de cazare deschisa in perioada de iarna, trasatura caracteristica statiunilor unde au avut loc investitii in modernizarea infrastructurii de cazare si tratament.

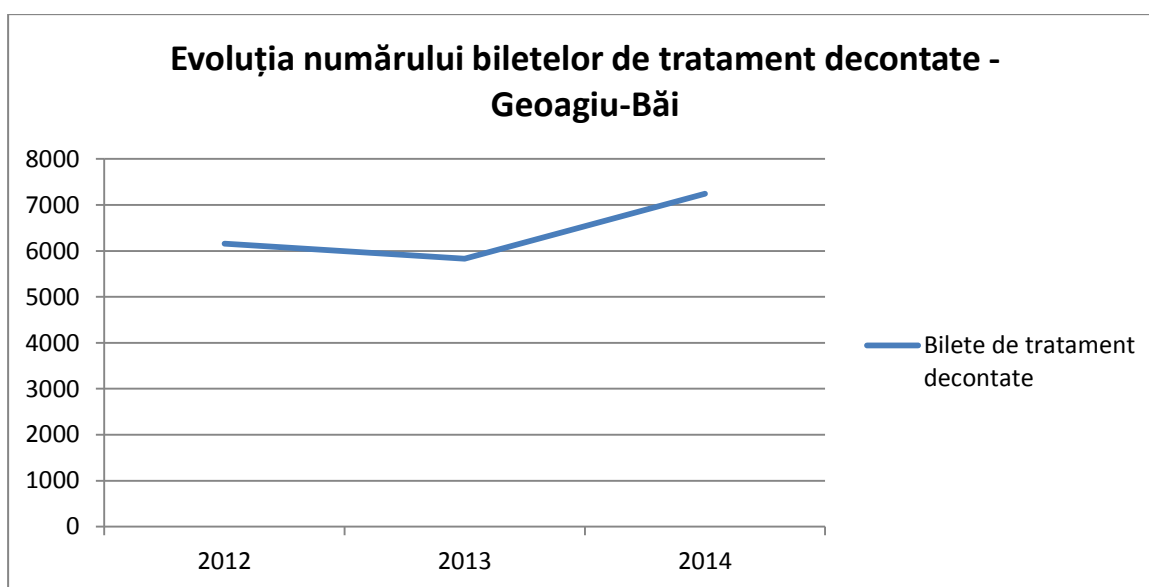
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacitatii de cazare a inregistrat scaderi consistente (circa 6%) in perioada de referinta, insa se mentine in valori absolute mari, superioare nivelului national. Scaderile acestui indice pot fi puse atat pe seama cresterii capacitatii de cazare (hoteluri modernizate deschise, noi pensiuni, etc.) cat si pe seama masurilor luate de managementul hotelurilor si structurilor de cazare (mentinerea unei capacitati de cazare mai mari deschise in extra-sezon) in siajul investitiilor de renovare urbana si a politiciii de a tinti o clientela ne-sociale, mai tinara, in cautare de produse de tip wellness.

Sursa: date INS

La Geoagiu sosirile turistilor cu bilete de tratament sunt in crestere, aflandu-se in sa sub 20% din total. Si aici probabil ca ponderea in innoptari este mai mare, in sa cresterea rapida indica un interes crescut nu doar al turistilor sociali pentru statiune, ci probabil si un interes al hotelierilor si furnizorilor de servicii balneare de a miza pe segmentul social. Desi nu reprezinta un element in sine negativ, o pondere in crestere a turismului social, poate reprezenta un pericol pe termen mediu si lung avand in vedere pozitionarea de marketing pe care o presupune si riscul de dependenta pe care il presupune.

Sursa date: CNPP

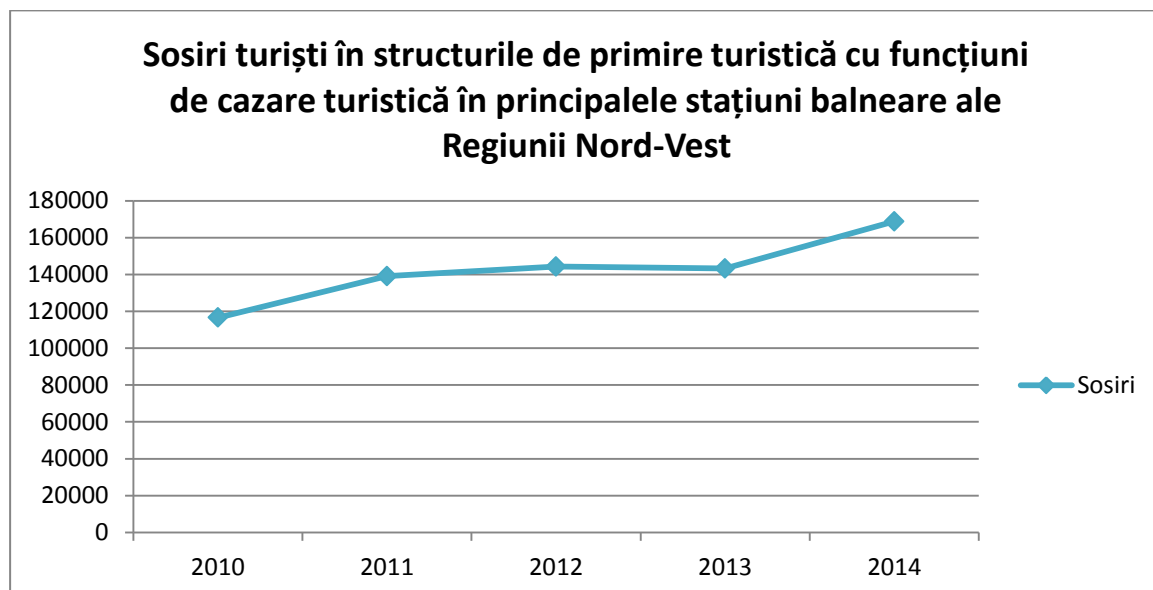
In statiunea Geoagiu Bai au fost implementate si finalizate in perioada de referinta doua proiecte finantate din Programul Operational Regional, Axa 5 Dezvoltarea durabila si promovarea turismului, DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabila a resurselor naturale si pentru cresterea calitatii serviciilor turistice, cu relevanta pentru dezvoltarea turismului balnear:

- Reabilitarea infrastructurii Statiunii Geoagiu Bai, cu un buget de peste 23 milioane de lei, implementat de Primaria Geoagiu. Proiectul a vizat imbunatatirea infrastructurii generale a statiunii Geoagiu-Bai si a inclus :
 - Reabilitarea si extinderea infrastructurii rutiere, incluzand si parcarile publice

- reabilitarea rețelei de apă și canalizare. S-a realizat montarea unei stații de clorinare a apei și a unei stații de pompare, precum și reabilitarea rezervorului de înmagazinare a apei potabile.
- Reabilitarea și modernizarea rețelei de canalizare menajeră
- Reabilitarea rețelei de iluminat public³
- Proiect de modernizare a spațiilor unui vile pentru transformarea acesteia în hotel de 3 stele: "Extindere imobil existent: alimentație publică, sală de conferințe, hol - recepție, spații cazare pentru dezvoltarea serviciilor turistice », proiect implementat de un operator turistic privat, buget 9,7 milioane lei. Proiectul a inclus pe lângă modernizarea și creșterea capacității de cazare și achiziționarea unei părți a echipamentelor pentru baza de tratament a hotelului și construirea unei săli de conferințe cu 120 de locuri.

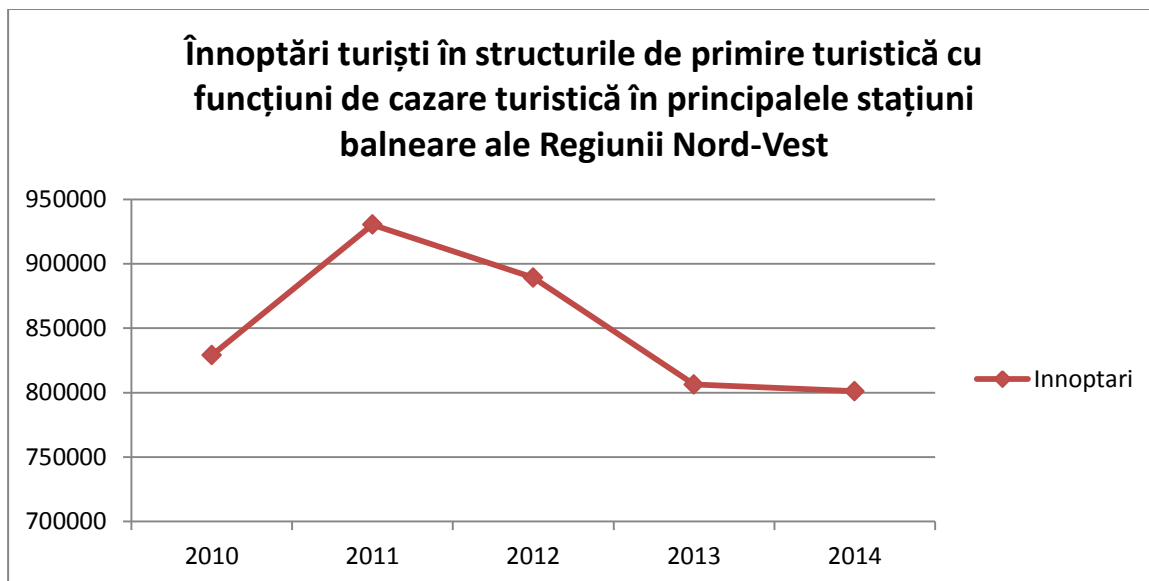
B. Regiunea de Nord-Vest

Și în Regiunea Nord-Vest, pe fondul existenței unei stațiuni balneare (Baile Felix – 1 Mai) cu capacitate de cazare mare și cu pondere importantă în sectorul balnear regional, statistica turistică balneară la nivel regional urmează evoluția uneia dintre stațiuni. Astfel în Regiunea de Nord-Vest se înregistrează o divergență între evoluția sosirilor, care cresc constant în perioada de referință și înnoptările care după o creștere inițială în 2011, înregistrează o scădere constantă care le duce sub nivelul din 2010.

Sursa: date INS

³ <http://www.ziare.com/deva/stiri-business/infrastructura-de-apă-si-canal-din-geogiu-bai-a-fost-reabilitata-3222957>

Sursa: date INS

Planul de dezvoltare al regiunii Nord-Vest pentru perioada 2014-2020 identifica turismul balnear și stațiunile turistice balneare sau cu potențial balnear ca atitudini importante pentru dezvoltarea circulației turistice. Astfel PDR 2014-2020 menționează :

„Dintre cele 14 stațiuni turistice atestate, 8 pot fi considerate cu specific balnear: Băile Felix (Bihor), Sângeorz-Băi (Bistrița-Năsăud), 1 Mai (Bihor), Băile Turda (Cluj), Băile Băița (Cluj), Ocna Șugatag

(Maramureș), Tășnad (Satu Mare), Tinca (Bihor). Doar arealul Băile Felix din structura comunei Sânmartin, județul Bihor este declarată stațiune balneo-climaterică în Regiunea Nord-Vest. Trebuie subliniat aici că potențialul apelor termale, sărate și minerale din regiune este departe de a fi valorificat neexistând resurse financiare pentru explorarea și studiul efectelor curative ale acestora în condițiile în care specialiștii apreciază ca regiunea Transilvania Nord este una dintre cele mai bogate în astfel de resurse din Europa. Mai mult există și tradiție și branduri cu notorietate internațională (ex. Gerovital sau Aslavital produse de Farmec S.A Cluj) care exploatează proprietățile curative ale apei, nămolurilor, argilei, etc. dintre resursele regiunii.”

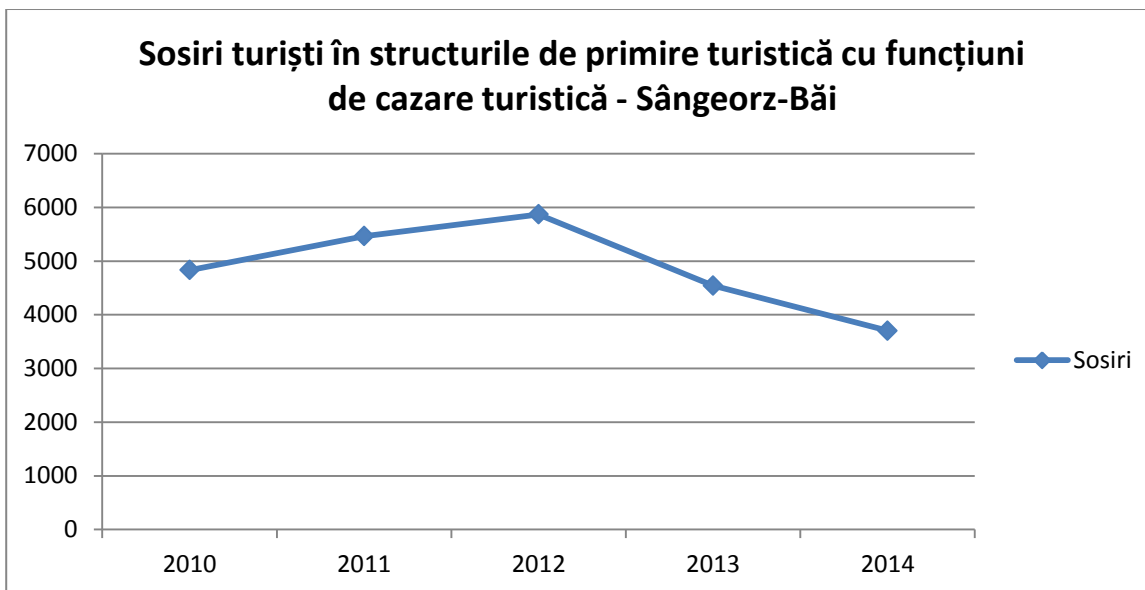
La nivel operational PDR NV prevede în cadrul Priorității nr. 1 „Creșterea competitivității economice a regiunii și stimularea cercetării și inovării”, prioritatea de investiții nr.1.4 „Dezvoltarea și valorificarea potențialului turistic”, cu obiectivul specific „Creșterea performanței sectorului turistic în economia regională”, următoarele acțiuni orientative:

- 1.4.1 Acțiuni de valorificare a potențialului natural, antropoc și a unor nișe turistice cu potențial ridicat
- 1.4.2 Dezvoltarea infrastructurii de turism, agrement și a serviciilor turistice și conexe
- 1.4.3 Activități de marketing și promovare turistică, inclusiv internaționalizarea serviciilor turistice.

Aceste activități, deși generale, pot justifica implementarea de proiecte pentru dezvoltarea și promovarea produselor de turism balnear în regiune.

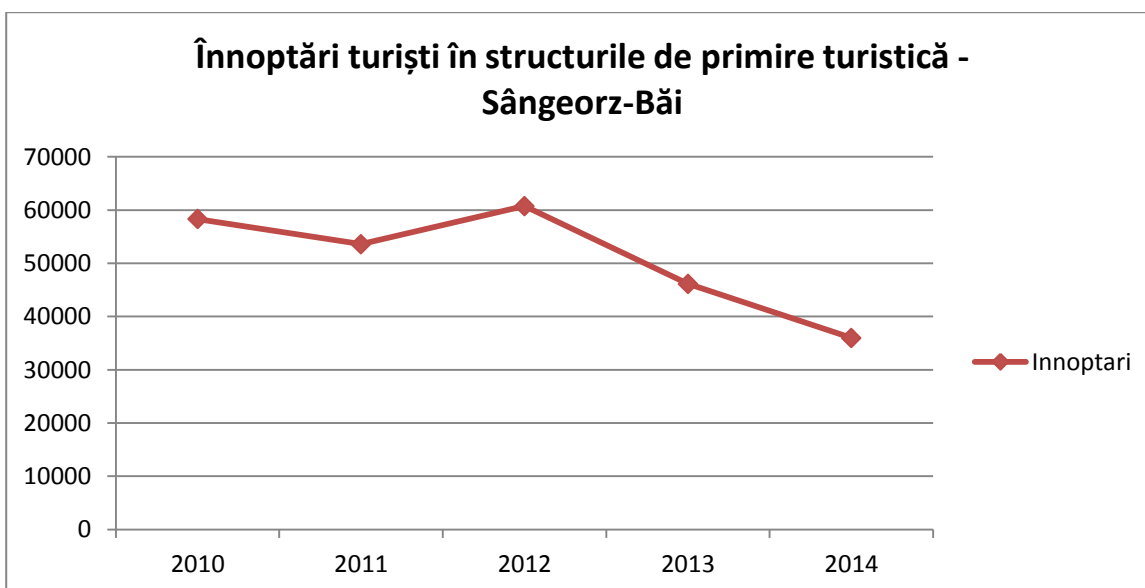
a) Sângeorz-Băi

Stațiunea Sângeorz-Bai înregistrează un număr de sosiri care în cifre absolute este destul de scăzut, având în vedere capacitatea de cazare totală. Dacă în perioada 2010-2012 acesta înregistra creșteri, el a început să scadă puternic începând din 2013.

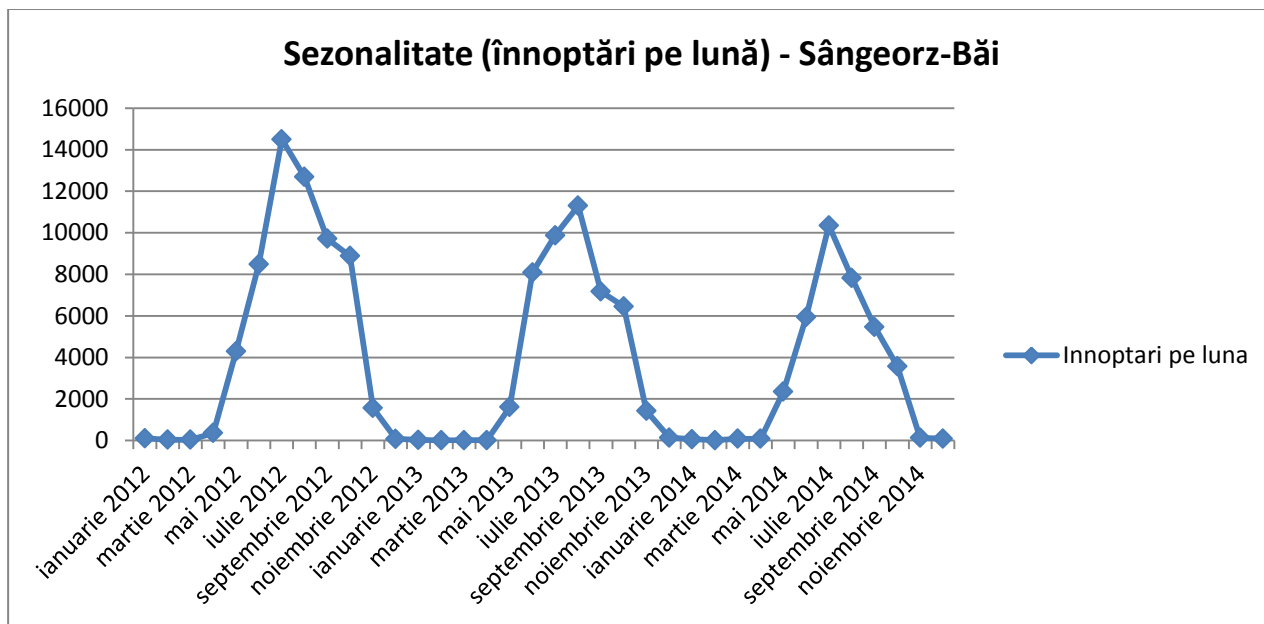
Sursa: date INS

Numarul de innoptari inregistrate este mult mai important decat cel al sosirilor, ilustrand caracterul de destinatie sociala a statiunii balneare, unde persoane cu tichete de tratament petrec perioade foarte lungi de timp, neuzuale in sectorul de wellness & spa. Cu toate acestea si aceste cifre au inregistrat scaderi ingrijorator de accentuate in ultimii ani (2013-2014) aproape injumatatindu-se fata de maximul din 2012.

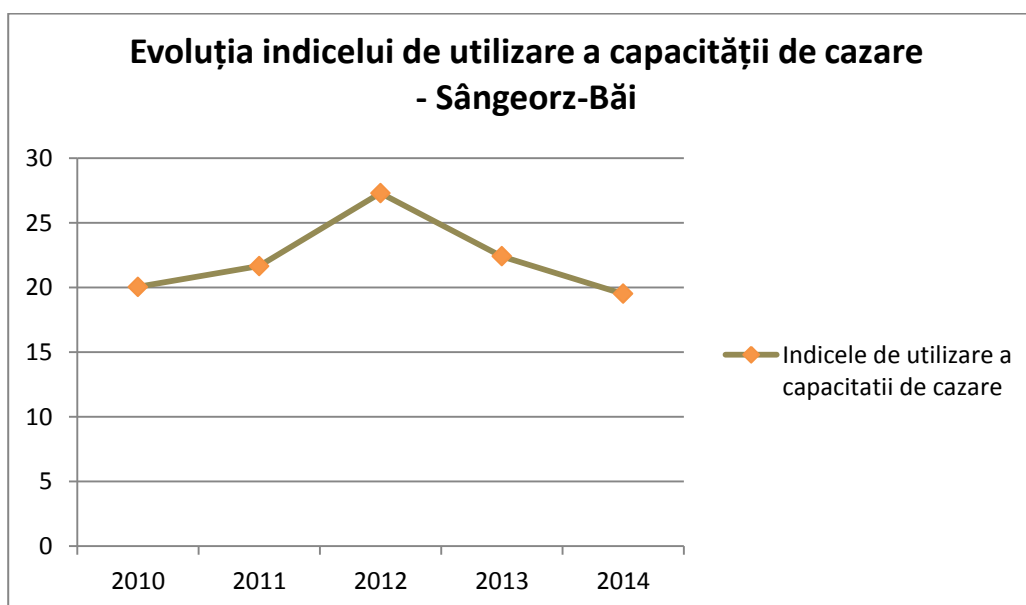
Sursa: date INS

Sezonalitatea la Sangeorz-Bai ramane extrem de dezechilibrata, capacitatea de cazare fiind chiar inchisa in perioada de iarna, iar varfurile de frecventare inregistrandu-se in lunile iulie si august, cu margini de sezon inregistrand cifre ale innoptarilor mai mici cu cel putin 30% fata de varfurile din lunile mentionate. In 2014 scaderea foarte rapida a frecventarii in lunile de toamna a tradus scaderile de frecventare evidentiata mai sus.

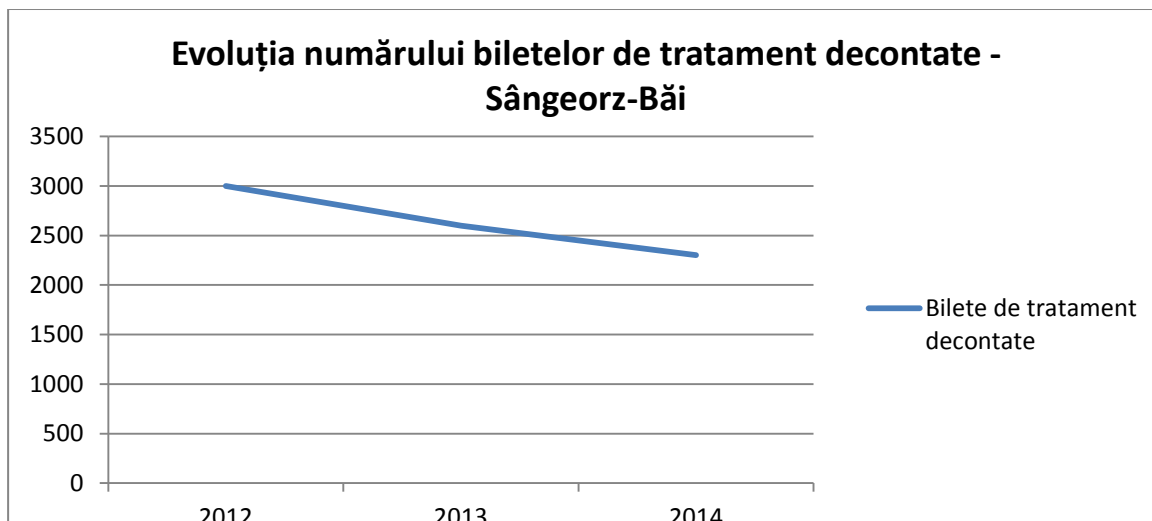
Sursa: date INS

Indicele de utilizare al capacității de cazare la Sangeorz-Bai este la jumătate față de valoarea națională din stațiunile balneare și are o valoare absolută scăzută (20%). Evoluția lui a urmat fluctuațiile sosirilor din stațiune, el înregistrând scăderi îngrijorătoare în ultima perioadă 2013-2014. Aceste date sunt extrem de îngrijorătoare având în vedere nevoia de investiții și de dezvoltare a capacităților de cazare și tratament.

Sursa: date INS

Sosirile finanțate prin bilete de tratament – turismul social – a înregistrat și el scăderi puternice în ultimii ani. Având în vedere faptul că ele reprezintă peste două treimi din sosirile înregistrate în stațiune, o pondere extrem de mare chiar și printre stațiunile balneare, această scădere este un semn al problemelor structurale profunde ale stațiunii și a pericolului major ca aceasta să își piardă clientela.

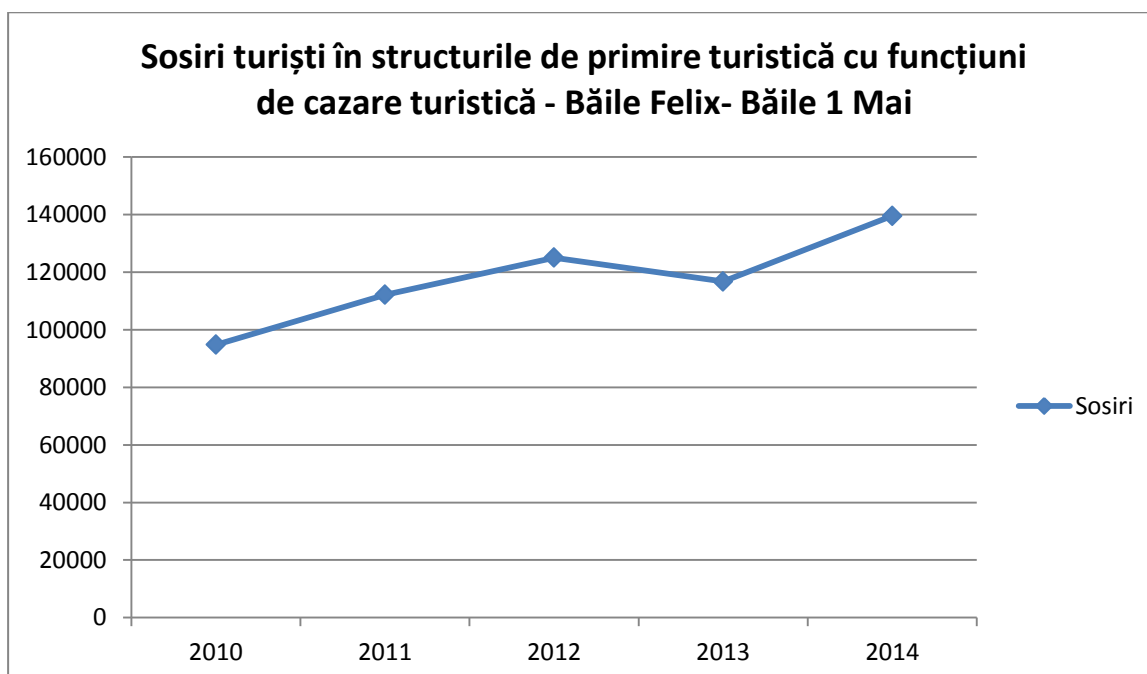
Sursa date: CNPP

In perioada de referinta la Sangeorz-Bai a fost finalizat un singur proiect major, finantat din fonduri europene. Este vorba despre proiectul „Dezvoltarea infrastructurii de turism balnear pentru sporirea atractivitatii Regiunii Nord-Vest (Turda-Sangeorz Bai)” al Consiliului Local Sangeorz-Bai, finantat din Programul Operational Regional DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabila a resurselor naturale si pentru cresterea calitatii serviciilor turistice. Proiectul, care s-a desfasurat intre 2010 si 2012 a avut un buget total de 50 de milioane de lei si a vizat in principal reabilitarea rutiera a 10 strazi, amenajarea tuturor aleilor din parcul stațiunii și a parcările aferente.

Consiliul Local Sangeorz-Bai si Consiliul Judetean Bistrita-Nasaud au ca proiect amenajarea unui domeniu schiabil la cota 1857 altitudine in proximitatea statiunii (în zona numită Nedeia Țăranului), in limitele Parcului National Muntii Rodnei. Desi anuntat de mai multe ori, stadiul acestui proiect nu este clar.

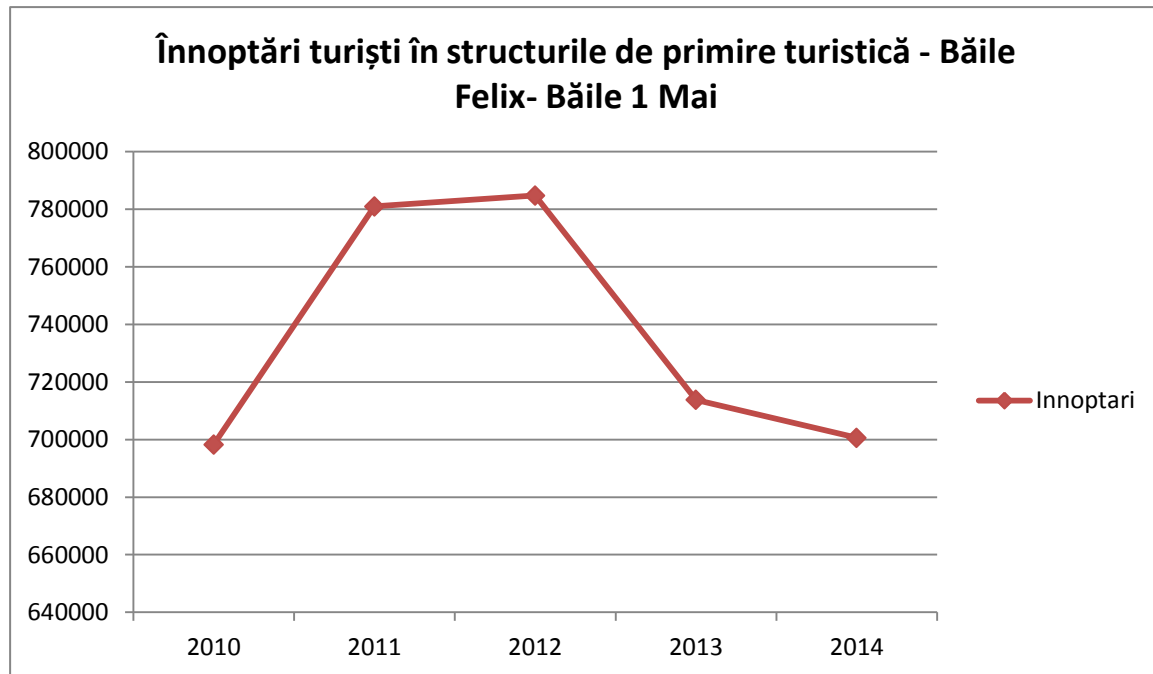
b) Băile Felix- Băile 1 Mai

Baile Felix – 1 Mai inregistreaza o evolutie problematica a fluxurilor turistice. Daca sosirile au reusit in perioada de referinta sa inregistreze cresteri constante (cu exceptia unei scaderi in 2013), innoptarile au scazut atat in 2013 (accentuat) cat si in 2014.

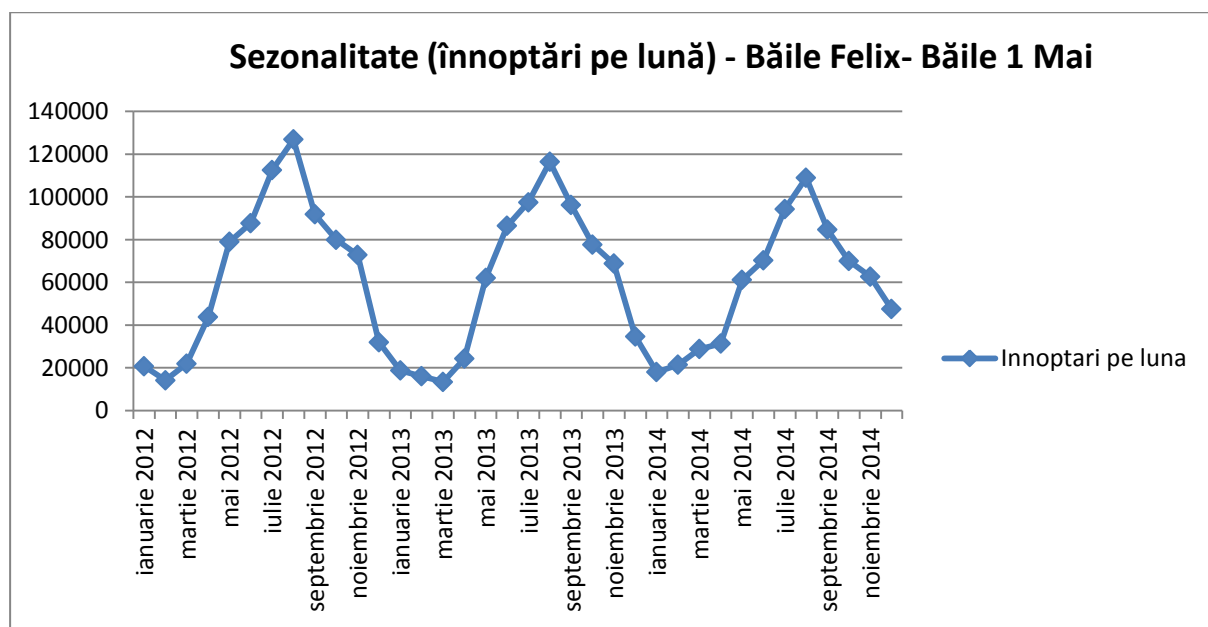
Sursa: date INS

Durata medie de sedere este una extrem de ridicata, depasind valoarea acesteia la nivel national in statiunile balneare, ceea ce indica masura in care statiunea este o destinatie pentru turismul social al biletelor de tratament subventionate de stat, ceea ce este un indicator al faptului ca statiunea reuseste sa ramana atractiva pentru acest segment.

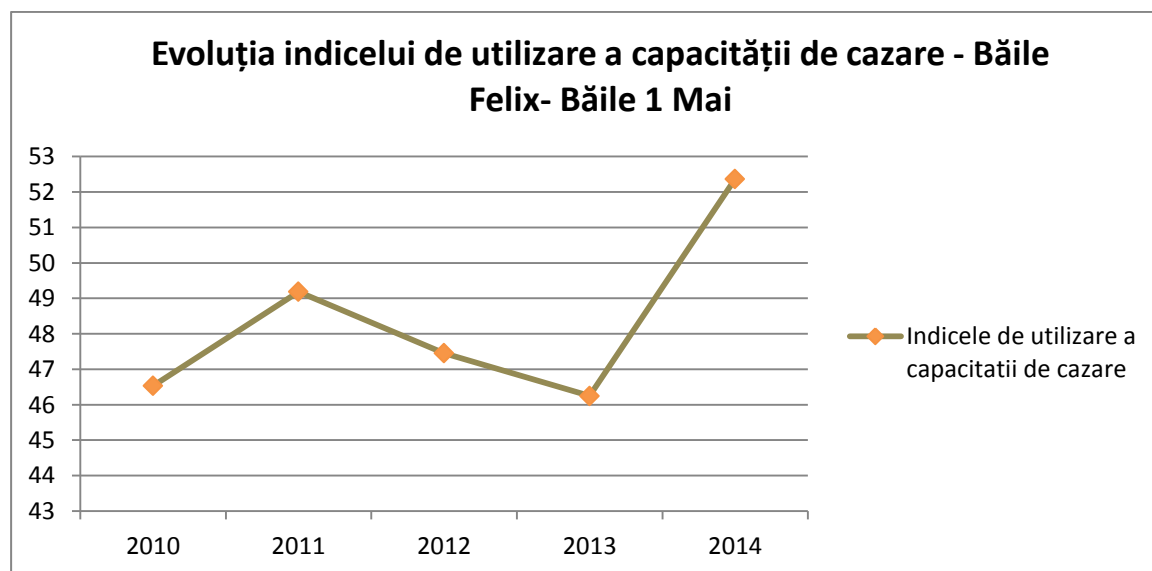
Sursa: date INS

Una dintre cele mai cunoscute si mari zone si statiuni turistice balneare cu traditie din Romania, zona Baile Felix – Baile 1 Mai, inregistreaza o sezonabilitate clasica pentru sectorul balnear din Romania cu varfuri de frecventare in sezonul estival si cu o frecventare foarte scazuta in timpul iernii, al toamnei tarzii si al primaverii timpurii. Existenta apei termale cu temperaturi ridicate permite dezvoltarea unor produse turistice-balneare care sa extinga sezonul sau sa creasca frecventare si in perioada care actualmente este una de extra-sezon.

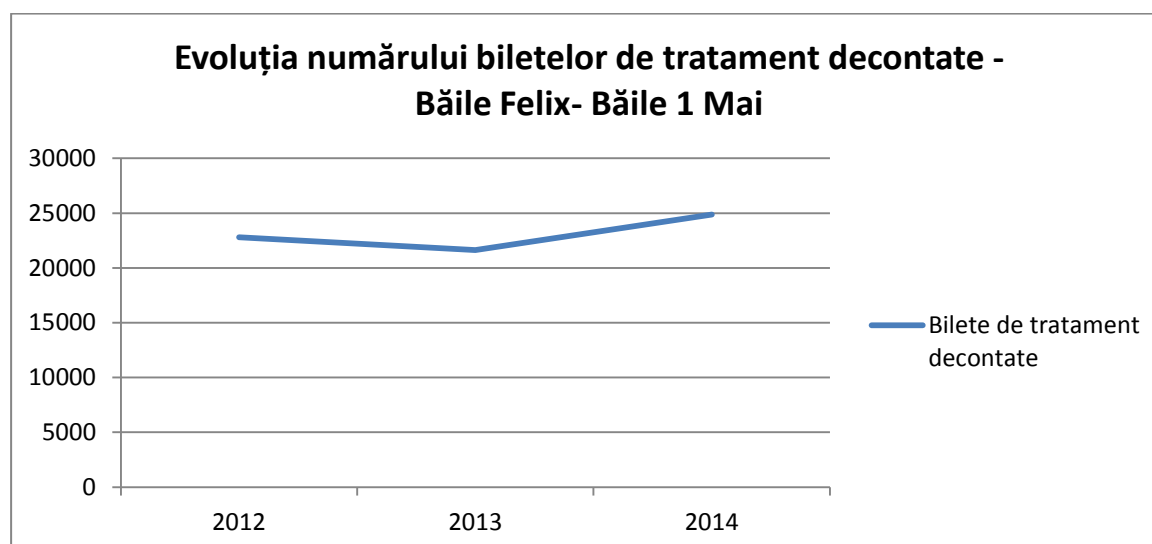
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacității de cazare a fluctuat mult, el înregistrând o creștere spectaculoasă în 2014 față de 2013, depășind în ultimul an al perioadei de referință cu peste 10% nivelul național din stațiunile balneare. Aceasta este încă o indicație a dominanței turismului social în stațiune, fiind însă o indicație a atractivității superioare a Băilor Felix – 1 Mai în acest sector. Aceasta poate indica că în cazul acestei stațiuni dezvoltarea de noi produse care să asigure o echilibrare a sezonității trebuie să țină cont de importanța sectorului social.

Sursa: date INS

Volumul de turiști cu bilete de tratament rămâne relativ constant, înregistrând chiar creșteri în 2014, ceea ce demonstrează încă o dată atractivitatea stațiunii. Faptul că sosirile cu bilete de tratament reprezintă sub 20% din totalul sosirilor (o valoare mai mică ca multe alte stațiuni balneare) și că deși biletele de tratament sunt în creștere, se înregistrează o scădere a numărului de înnoptări, sunt tot atâtea argumente a atractivității generale a stațiunii și a unui grad de dependență mai scăzut față de sistemul biletelor de tratament.

Sursa date: CNPP

Proiectele și dezvoltările care au fost identificate în perioada de referință au fost realizate atât din fonduri structurale nerambursabile cât și din fonduri private.

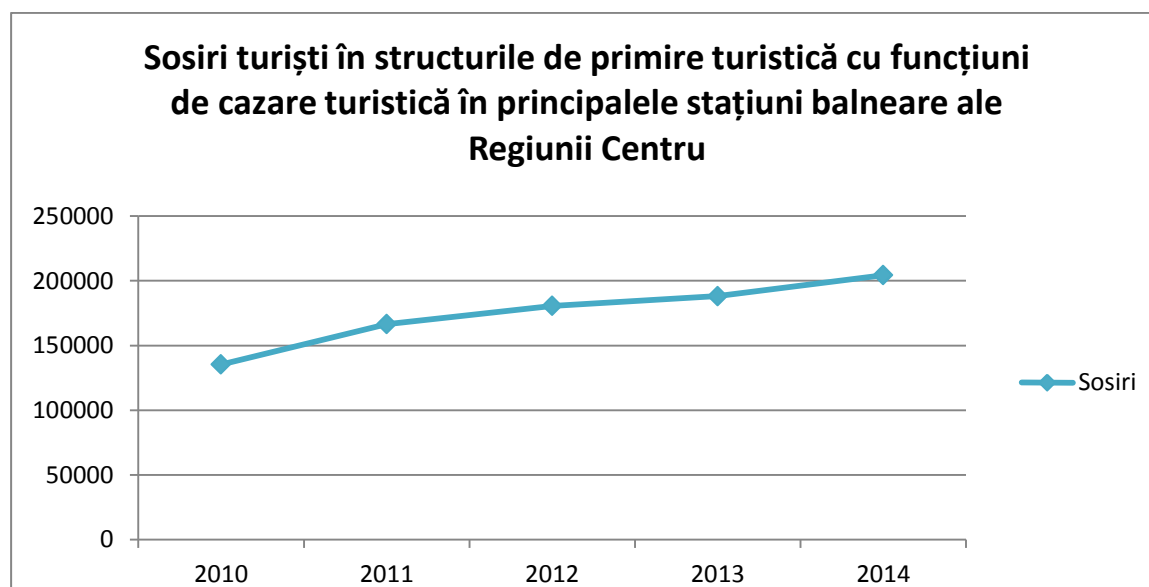
- Prin Programul Operațional Regional 2007-2013, Axa 5 Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor turistice a fost finanțat proiectul

“Balneo-turism de 4 stele in statiunea Baile Felix prin extinderea hotelului President”. « Valoarea totală a proiectului este de 16.839.361,61 lei, din care asistență financiară nerambursabilă este de 9.045.149,09 lei. Hotelul President s-a extins cu 120 spații noi de cazare, cu noi servicii de tratament pentru folosirea apei termale. Hotelul este extrem de eficient energetic, pentru că încălzirea hotelului este asigurată prin apă termală reziduală și prin pompe de căldură. Un efect imediat al investiției REGIO a fost crearea a 29 locuri de muncă. Un alt efect a fost dezvoltarea unui parc acvatic de către beneficiar, din fonduri proprii. »⁴.

- Singurul complex balnear de 5* de la Baile Felix se va deschide in octombrie 2015 in urma unei investitii de circa 30 de milioane de euro a SIF Transilvania. Complexul balnear se întinde pe mai bine de trei hectare. Administratorii viitorului complex il descriu astfel⁵ : "Sunt 14 bazine; zona de agrement este, practic, un aqua parc din care o treime din bazine vor fi în aer liber și două treimi vor fi acoperite. Complexul ofera urmatoarele servicii si facilitati : electroterapie, toată gama de aparatură de electroterapie de ultimă generație, pe lângă care va exista si o terapie specială – tecarterapia, o gamă largă de proceduri, dușurile subacvale, dușurile Vichy, dușurile Caracala. Baza de tratament este dotata cu saune, zone pentru împachetări cu nămol ori cu plante aromatice ecologice. Baza de tratament este completată de o zonă de relaxare. »

C. Regiunea Centru

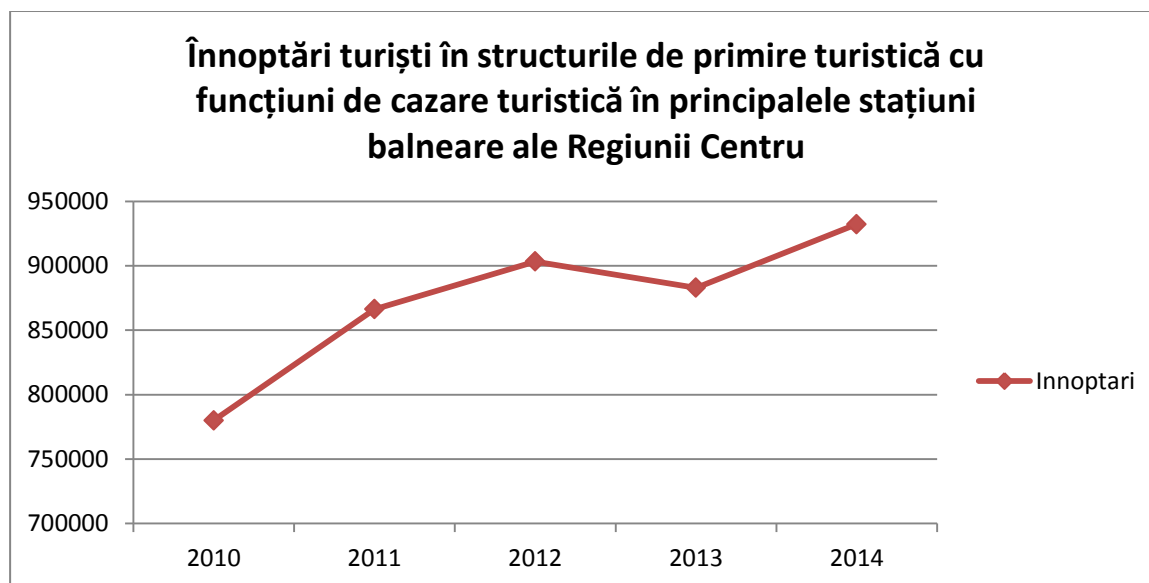
Sectorul balnear din Regiunea Centru este unul dintre cele care reusesc performanta de a inregistra cresteri generale si constante ale frecventarii in perioada de referinta. Astfel nu numai ca sosirile si innoptarile inregistreaza cresteri de la an la an, insa evolutiile sunt solide (+50% in termeni de sosiri si +15% in termeni de innoptari in perioada analizata).

Sursa: date INS

⁴http://www.bursa.ro/finantarea-europeana-2007-2013-proiecte-de-succes-in-infrastructura-turism-si-pentru-dezvoltarea-...&s=print&sr=articol&id_articol=272232.html

⁵<http://www.digi24.ro/Stiri/Regional/Digi24+Oradea/Stiri/Complex+balnear+de+5+stele+in+Baile+Felix+Investitia+se+ridica+>

Sursa: date INS

Regiunea Centru ramane si la finalul perioadei de referinta, zona cea mai performanta a turismului balnear romanesc, locatia unde au loc cele mai multe investitii in modernizarea infrastructurilor balneare, acolo unde dezvoltarea competitivitatii este un obiectiv de cooperare institutionalizata a profesionistilor din domeniu (ex.: crearea primului cluster din sectorul balnear), acolo unde statiunile par sa reuseasca cel mai bine dezvoltarea produselor de tip wellness si alierea lor cu servicii balneare modernizate. Aceasta realitate se traduce prin locul extrem de important pe care il detine sectorul balnear in Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 si in consecinta in Planul de Dezvoltare Regionala pe perioada 2014-2020.

Astfel in Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020, din intregul sector turistic, doar cel balnear e selectat pentru o analiza amanuntita. Dupa o trecere in revista exhaustiva a impresionantelor resurse naturale balneare ale regiunii, analiza concluzioneaza in felul urmatoare : „Aşa cum am precizat anterior, Regiunea Centru deţine un potenţial balnear valoros, dar produsul balnear înseamnă în acelaşi timp un know-how, o resursă naturală, o bază de tratament, locuri de cazare, un mediu care să permită petrecerea a 10 până la 18 zile fără să ne plictisim. Cu toate că judeţele Regiunii Centru stau foarte bine din punctul de vedere al resursei naturale, atractivitate turistica este influenţată negativ de celelalte componente ale ofertei turistice, cum ar fi: modul defectuos de exploatare a resurselor, gradul scăzut de cunoaştere al resurselor naturale, valoarea estetică redusă a cadrului natural, gradul ridicat de uzură fizică şi morală al bazelor de cazare şi tratament, diversitatea redusă a structurilor de alimentaţie publică, densitatea mare a construcţiilor în spaţii publice locuibile, numărul redus, calitatea şi diversitatea necorespunzătoare a structurilor de agrement din majoritatea staţiunilor, comerţul general şi specific necorespunzător, calitatea improprie a dotărilor de infrastructură.”⁶ Analiza de mai sus sublinieaza elemente problematice ale ofertei balneare, cu valabilitatea in intreaga tara. Inserarea turismului balnear in cadrul general (peisaj, natura, servicii conexe, structuri de agrement conexe, infrastructura de acces) si acuitatea acestei perceptii traduce insa importanta sectorului balnear in economia turistica a regiunii si experienta relativ mai mare in domeniu a Regiunii Centru.

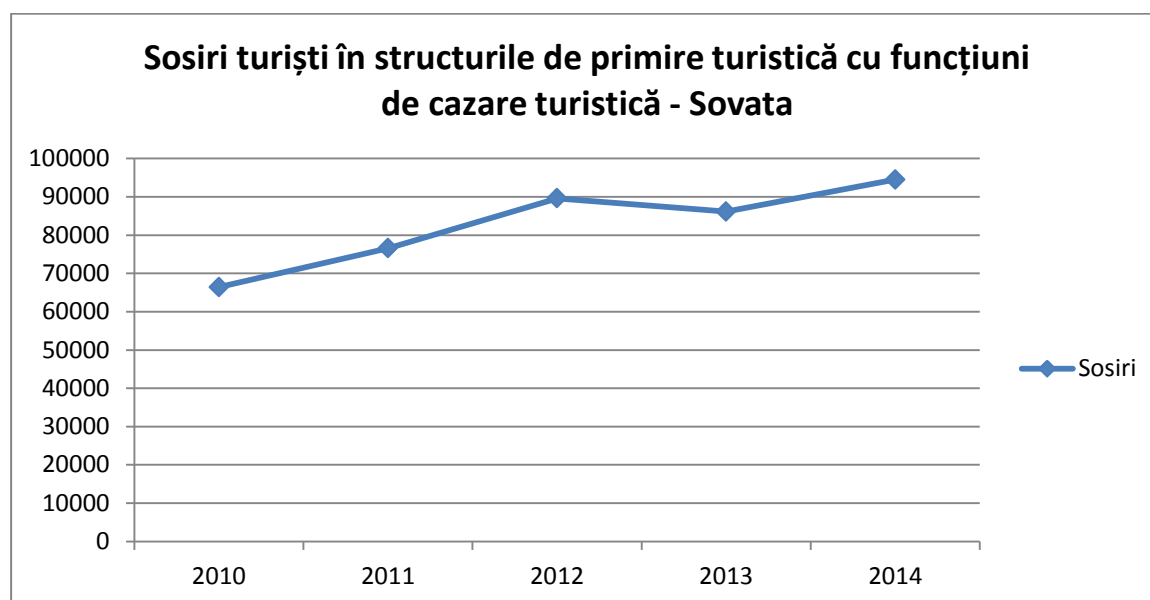
In planul operational de implementare al PDR 2014-2020 al Regiunii Centru, turismul face obiectul domeniului strategic de interventie numarul 6 „Dezvoltarea turismului şi sprijinirea activităţilor culturale şi recreative”. In urma consultarii parteneriale regionale din toate domeniile, cu mai multe ocazii incepand din 2011, au fost colectate ideile de proiecte dintre care cele in domeniul turismului reprezinta cel de-al treilea buget ca marime dupa cel dedicat infrastructurii si cel pentru protectia mediului si eficientei energetice. In acest cadru al domeniului de interventie nr.6, turismul balnear este primul dintre cele 3 sub-sectoare turistice vizate de proiectele prevazute pentru perioada 2014-2020. Astfel se mentioneaza:

⁶ Analiza turismului balnear, Strategia de Specializare Inteligenta a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020

« **Valorificarea resurselor termale și minerale existente la nivel regional.** În cadrul acestui domeniu de investiții vor fi vizate dezvoltarea și punerea în valoare a resurselor termale și balneare existente la nivelul tuturor stațiunilor turistice balneare și balneo-climaterice existente la nivel regional. Investiții în cadrul acestor stațiuni se vor axa atât pe dezvoltarea zonelor respective prin modernizarea infrastructurii din cadrul acestor stațiuni, dar și a dezvoltării zonei de agrement, a băilor de tratament și dezvoltării altor activități care să ducă la valorificarea potențialului acestor zone, dar și la dezvoltarea acestora. Pe lângă valorificarea potențialului balnear din stațiunile turistice la nivel regional se va acorda prioritate la investiții și proiectelor care vizează valorificarea și punerea în valoare a potențialului balnear din alte localități care nu sunt stațiuni turistice, dar au resurse de ape termale și care prin valorificarea acestora ar putea deschide calea dezvoltării economice și sociale a localităților respective. »

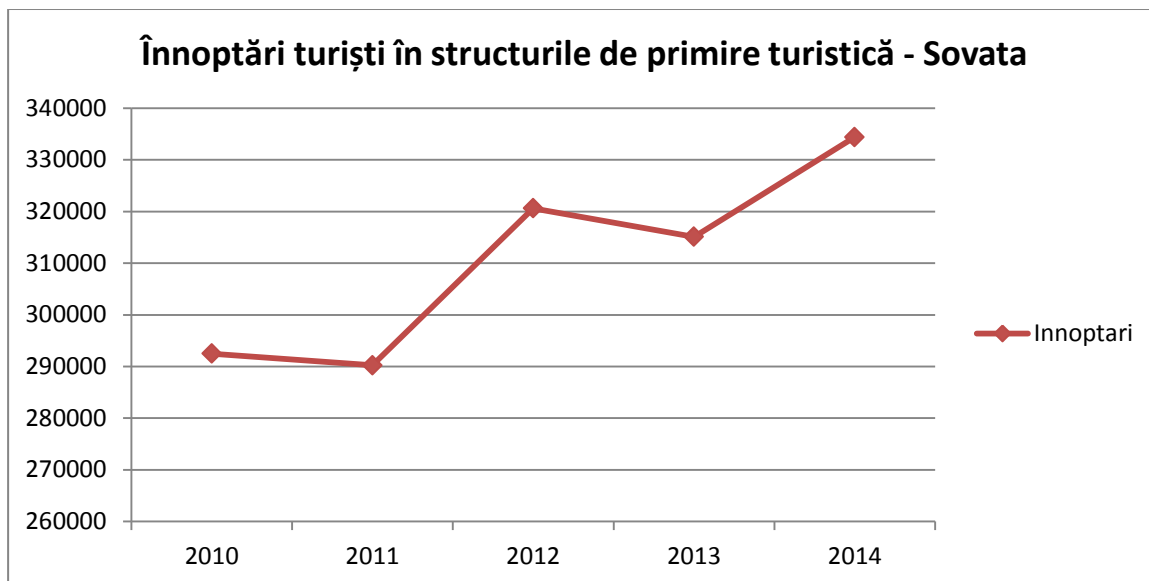
a) *Sovata*

Una dintre stațiunile balneare cu tradiție similară Băilor Felix – 1 Mai și Herculane, Sovata se deosebește de acestea prin evoluția general pozitivă pe care o prezintă: atât sosirile cât și înnoptările înregistrează creșteri constante și robuste în perioada de referință.

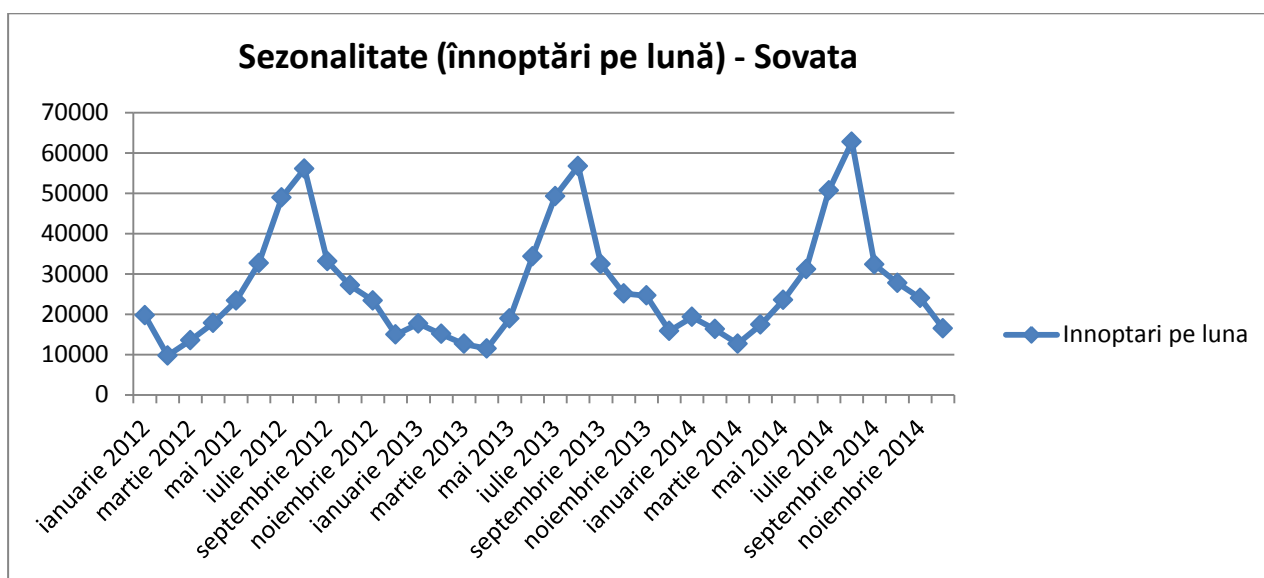
Sursa: date INS

Durata medie de sedere a înregistrat însă scăderi importante (de la 4,5 la 3,5 înnoptări), fiind situată destul de mult sub media națională în stațiunile balneare. Această evoluție indică atragerea turiștilor în sejururi scurte care nu sunt neapărat legate de tratamentele balneare subvenționate, a celor interesați de produse turistice de tip wellness.

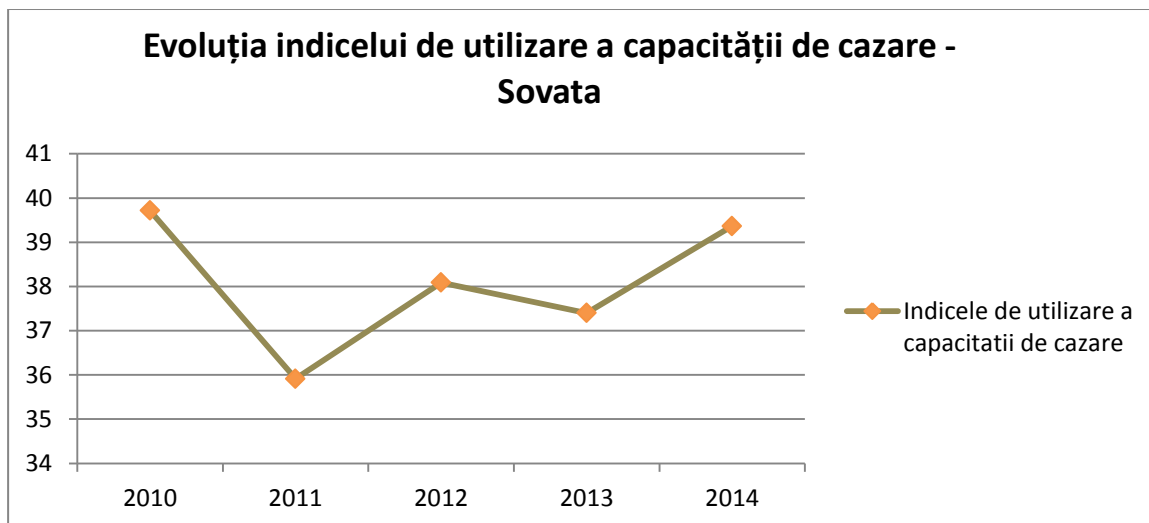
Sursa: date INS

Deși urmând în linii mari pattern-ul stațiunilor balneare de la nivel național cu frecvențări mari în perioada estivală și cu scăderi puternice în sezonul rece, sezonalitatea la Sovata prezintă totuși specificitatea unei frecvențări și în timpul iernii (luna ianuarie depășind în general chiar și luna aprilie) la un nivel non-neglijabil. Este de altfel o destinație cunoscută și atractivă pentru petrecerea sărbătorilor de sfârșit de an, reușind să atragă un flux important de turiști din spațiul ex-sovietic (în special Rusia, Republica Moldova, Ucraina) care vin să sărbătorească Crăciunul și Revelionul conform calendarului iulian, decalat față de sărbătorile din România care urmează calendarul gregorian.

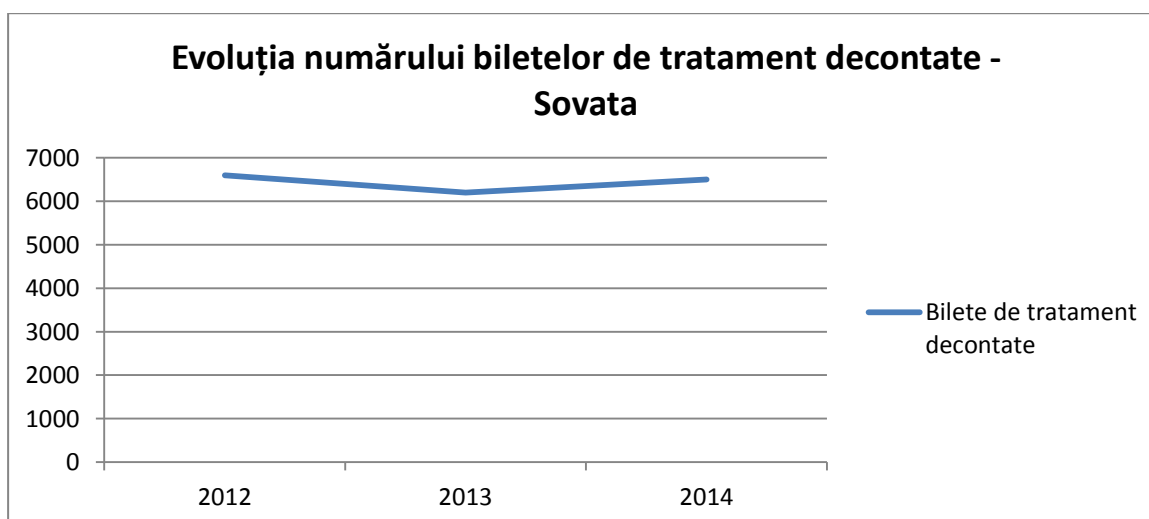
Sursa: date INS

Indicele de utilizare al capacității de cazare la Sovata fluctuează sub nivelul național (40%), el înregistrând o scădere în 2011 din care și-a revenit doar în 2014. În termeni absoluți valoarea indicelui de utilizare a capacității de cazare este una rezonabilă, în special având în vedere profilul de stațiune care reușește să atragă și alte clienți decât cele sociale.

Sursa: date INS

Numarul de bilete de tratament subventionate de stat reprezinta sub 10% din totalul sosirilor la Sovata. Aceasta pondere, una dintre cele mai scazute din tara, este un atuu pentru dezvoltarea viitoare a statiunii. Subliniind competitivitatea crescuta a ofertei turistice a statiunii, numarul de bilete de tratament inregistreaza cresteri.

Sursa date: CNPP

Danubius Hotels Group a continuat in perioada de referinta (2010-2014) investitiile in modernizarea si dezvoltarea capacitatilor de cazare si de tratament/wellness din statiune, prin :

- in 2011 a fost largit centrul spa al hotelului Danubius Health Spa Resort Sovata, valoarea investitiei fiind de peste 2,5 milioane euro : au fost construite 4 piscine, 4 saune si o noua sala de fitness.
- in perioada 2013 – 2014 s-a renovat complet hotelul Bradet, acum Danubius Health Spa Resort Bradet (4*), cu o investitie de 7 milioane euro⁷

La Sovata sunt in curs de implementare si doua proiecte finantate din Programul Operational Regional, Axa 5 Dezvoltarea durabila si promovarea turismului, DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabila a resurselor naturale si pentru cresterea calitatii serviciilor turistice:

⁷ <http://www.wall-street.ro/articol/Turism/180648/hotelierii-unguri-de-la-danubius-fac-7-mil-euro-in-romania-si-pariaza-pe-namolul-din-marea-moarta-a-transilvaniei.html#ixzz3o57z3eAH>

- Drumul Sarii Sovata – beneficiar UAT Sovata, buget total de 7,3 milioane lei
- Construire ștrand și bază de tratament – Lacul Negru – Sovata – beneficiar privat, 6,7 milioane de lei.

Din bugetul national au fost finantate activitati legate de amenajarea infrastructurii de agrement în zona lacurilor Tineretului și Ursului cu o valoare de peste 9,5 milioane lei. Beneficiarul fondurilor a fost Consiliul Local Sovata.

b) Borsec

În iulie 2012 a fost adoptat Planul Integrat de Dezvoltare Urbana – Borsec, elaborat cu asistența UNDP și MDRAT. Ca și în cazul Băilor Herculane această strategie integrată de dezvoltare a orașului pune în centrul dezvoltării viitoare statutul de stațiune turistică balneară a Borsecului.

Astfel viziunea pentru viitor a orașului este formulată în felul următor : ” Borsec - Stațiune balneară montană deschisă familiilor, oferind o infrastructură adecvată practicării sporturilor și activităților de petrecere a timpului liber în toate anotimpurile anului. Un punct nodal pentru vizitarea atracțiilor turistice din zona și împrejurimi”. Se observă accentul pus atât pe resursele balneare locale cât și pe inserarea orașului și a ofertei sale turistice în zona sa de iradiere din zona montană transilvană.

Pentru ca Borsecul să corespundă viziunii de mai sus PIDU stabilește 3 obiective strategice. Obiectivul strategic nr. 2 vizează direct turismul: „Natura și turismul: Conservarea și valorificarea patrimoniului natural și construit pentru dezvoltarea turismului.” Acest obiectiv traduce nu doar viziunea de dezvoltare axată în jurul elementelor naturale sanogene și a patrimoniului cultural remarcabil (și el o expresie eminentă a utilizării factorilor naturali de cură în secolul 19) ci și nevoia stringentă a acestora de restaurare și refuncționalizare. De aceea, în structura operațională a PIDU care include 6 Programe strategice de dezvoltare, turismul și patrimoniul cultural și natural au un loc central, fiind în fapt principala resursă pentru dezvoltarea orașului. În lista programelor, prezentată mai jos, 5 din 6 programe vizează turismul.

PS 1. Creșterea accesibilității orașului în context regional și internațional

- 1.1. Program de creștere a accesibilității și mobilității pentru dezvoltarea socio-economică
- 1.2. Program Transport integrat
- 1.3. Program de dezvoltarea infrastructurii IT

PS 2. Dezvoltarea orașului productiv bazat pe produse și servicii turistice directe și conexe

- 2.1. Program de susținere și stimulare a întreprinderilor mici și mijlocii
- 2.2. Program de dezvoltare a produselor turistice și a serviciilor conexe
- 2.3. Program de dezvoltare a produselor de turism cultural-științific

PS 3. Dezvoltarea orașului productiv bazat pe produse și servicii turistice directe și conexe

- 3.1. Program de energie regenerabilă
- 3.2. Program de management al deșeurilor
- 3.3. Program de amenajare și reabilitare a domeniului public
- 3.4. Program de asigurare a serviciilor de sănătate și educație
- 3.5. Program de locuire
- 3.6. Program de asistență socială

PS 4. Creșterea atractivității orașului prin punerea în valoare a patrimoniului cultural și natural

- 4.1. Program de reabilitare a fondului construit cu valoare de patrimoniu
- 4.2. Program de evenimente culturale
- 4.3. Program de protecția mediului

PS 5. Creșterea capacității operaționale în management public și turistic

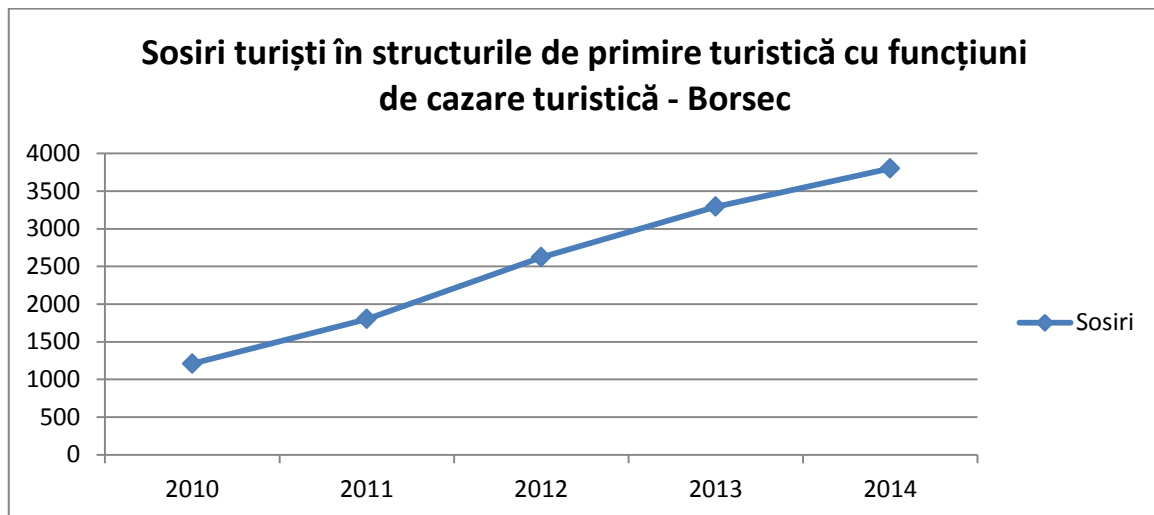
5.1. Program de întărire a capacității administrației publice locale

5.2. Program de îmbunătățire a managementului turistic

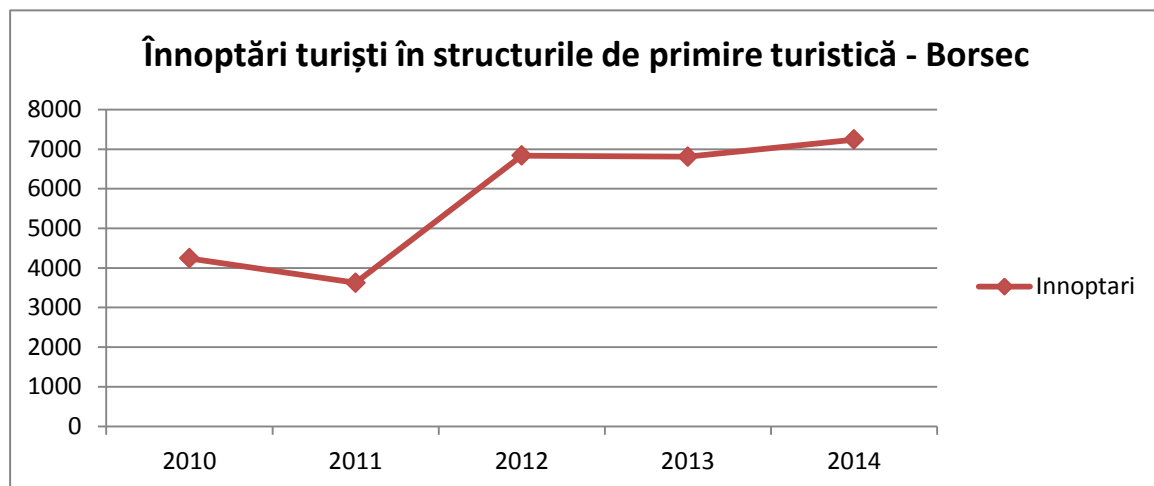
PS 6. Realizarea unei cooperări cu orașele stațiuni din zonă

Datorita valorii patrimoniuului construit local si a valorii sale exceptionale din puncte de vedere turistic (vila de lemn din secolul 19) - care atesta structurarea orasului in jurul atractiei pe care a exercitat-o Borsecul ca loc de vilegiatura pentru clima si apele sale minerale inca de timpuriu – reabilitarea fondului construit cu valoare de patrimoniu figureaza ca unul dintre sub-programele strategice. Din pacate, in ciuda asumarii acestui obiectiv si a unor eforturi punctuale, potentialul turistic al Borsecului este afectat de starea precara a fondului construit.

Desi fluxurile turistice au crescut la Borsec in perioada de referinta, acestea raman foarte scazute in termeni absoluti. De asemeni durata medie a sederii este foarte mica (in jur de 2 nopti), mult sub media nationala in statiunile balneare. Aceasta traduce lipsa infrastructurii de tratament moderne si lipsa produselor de wellness din zona.

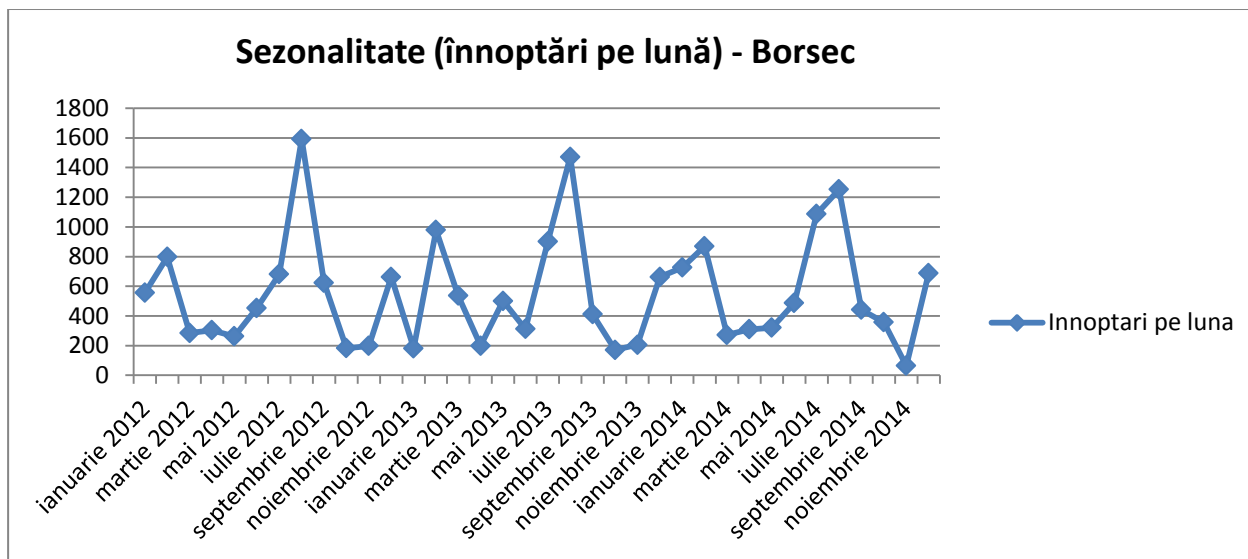

Sursa: date INS

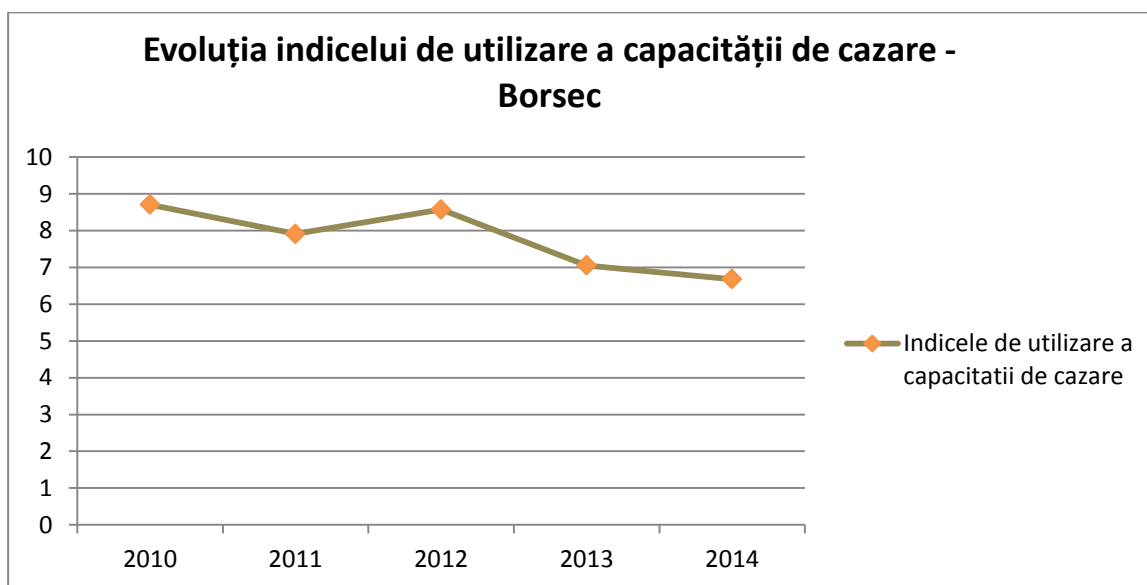
Sursa: date INS

Pe fondul general al unei slabe frecventari in termeni de retentie a clientelelor in structurile de cazare, Borsec prezinta varfuri de sezon vara si iarna legate de perioadele de vacanta estivala si de sezonul de schi din timpul iernii. Acest pattern al sezonalitatii, coroborat cu slaba prezenta a infrastructurilor care sa ofere servicii balneare moderne, indica faptul ca Borsec nu reprezinta o destinatie balneara ci mai degraba una montana-agrement in natura si una de schi.

Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacității de cazare este extrem de scăzut, el punând problema viabilității sau durabilității economiei turistice din zonă în condițiile inexistenței unor produse moderne care să utilizeze atractiv resursele locale și să asigure retenția turistilor pentru sejururi care să includă înoptări la Borsec. Urgența unor intervenții care să asigure dezvoltarea acestei zone este ilustrată de tendința de scădere de la niveluri deja joase ale indicelui de utilizare a capacității de cazare.

Sursa: date INS

În perioada 2012-2014, la Borsec, nu au fost acordate bilete de tratament subvenționate de către stat, fapt care traduce lipsa infrastructurilor de tratament balnear din stațiune.

La Borsec au fost derulate mai multe investiții în perioada de referință, în special în infrastructura rutieră/ de acces și cea de agrement, cu precădere din fonduri structurale europene, dar și din fondurile publice naționale :

- În 2010 a fost inaugurată partea de schi de la Borsec. Ea are trei piste amenajate, deservite de un teleschi monopost care poate susține un trafic de peste 700 de persoane pe oră. Pista este dotată și cu echipamente pentru producerea artificială a zăpezii și pentru bătorirea ei.
- Stațiunea Borsec a fost inclusă în programul derulat de CJ Harghita de reabilitare a băilor tradiționale (pe lângă Tușnad, Tomești, Ciurmani, Lăzărești, comuna Cozmeni, comuna Racu, comuna Siculeni,

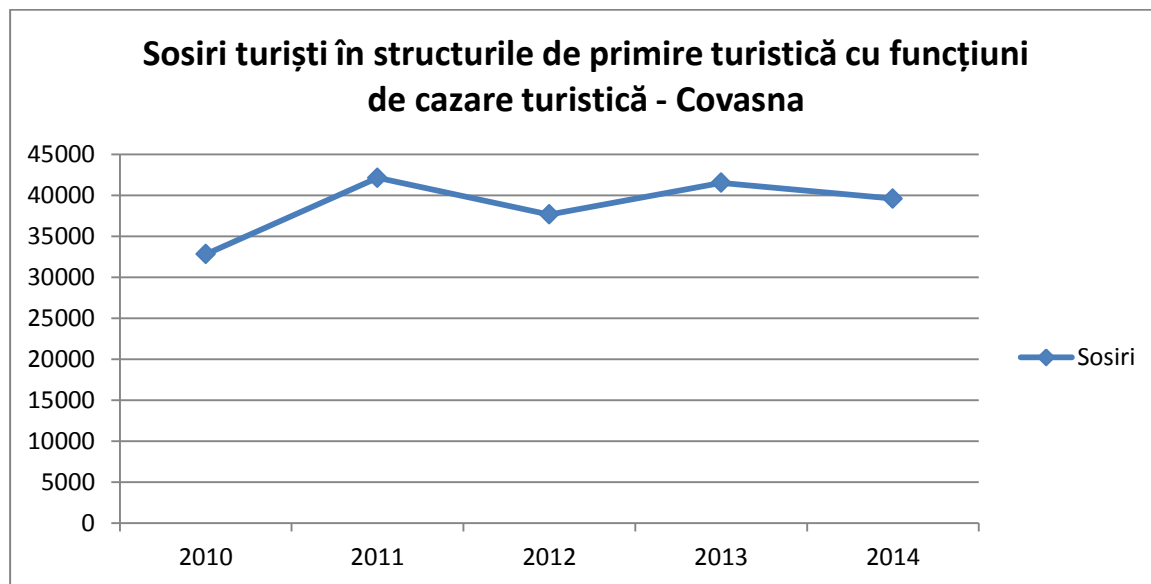
comuna Frumoasa, comuna Sâncrăieni, -comuna Sântimbru) derulat cu fonduri bugetare nationale (buget de peste 3 milioane de lei).

- Consiliul Local Borsec a beneficiat si de o finantare de 14,7 milioane de lei pentru „Dezvoltarea infrastructurii turistice de agrement, stațiunea Borsec”.
- Doua proiecte de reabilitare si modernizare a infrastructurii rutiere au fost contractate de administratia publica a orasului Borsec pentru finantare din Programul Operational Regional, Axa 5 Dezvoltarea durabila si promovarea turismului, DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabila a resurselor naturale si pentru cresterea calitatii serviciilor turistice:
 - Modernizare retea strazi in statiunea turistica Borsec, cu o valoare totala de 11.045.669 lei – in derulare
 - Imbunatatirea accesibilitatii in statiunea turistica Borsec, cu o valoare totala de 11.491.542 lei – in derulare

In perioada vizata au avut loc si investitii private in statiune, majoritatea avand ca obiectiv renovarea sau modernizarea capacitatilor de cazare. A exista si un proiect de 1 milion de lei finantat din POR DMI 4.3. Sprijinirea dezvoltarii micointreprinderilor, al unui operator turistic privat care a renovat o vila traditionala pentru a o introduce in circuitul turistic.

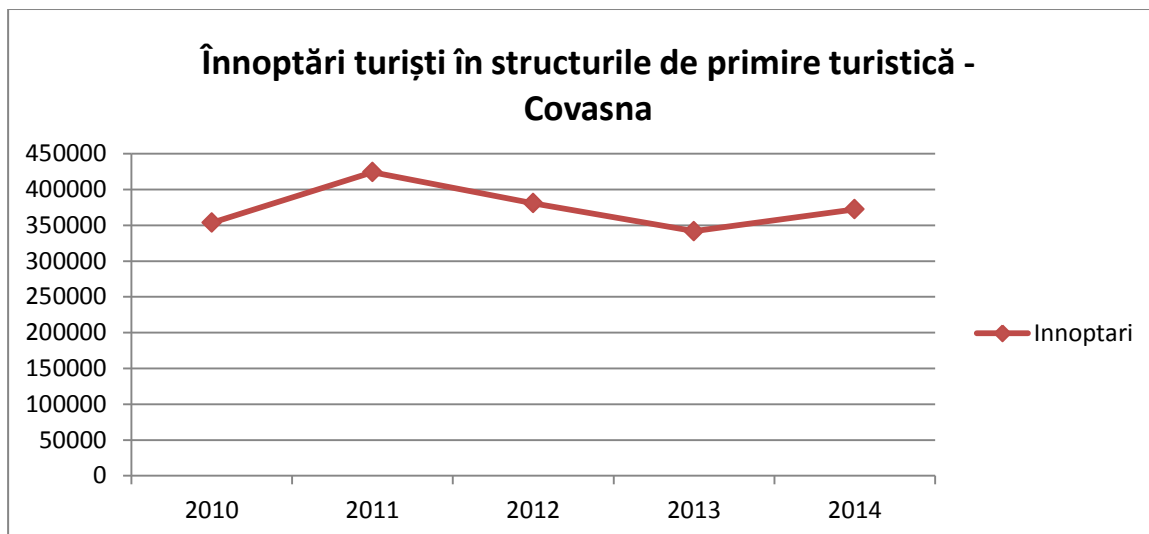
c) *Covasna*

O statiune balneare printre cele mai mari din tara, Covasna prezinta in perioada de referinta o evolutie semi-stabila, cu fluctuatii putin ample ale sosirilor si innoptarilor.

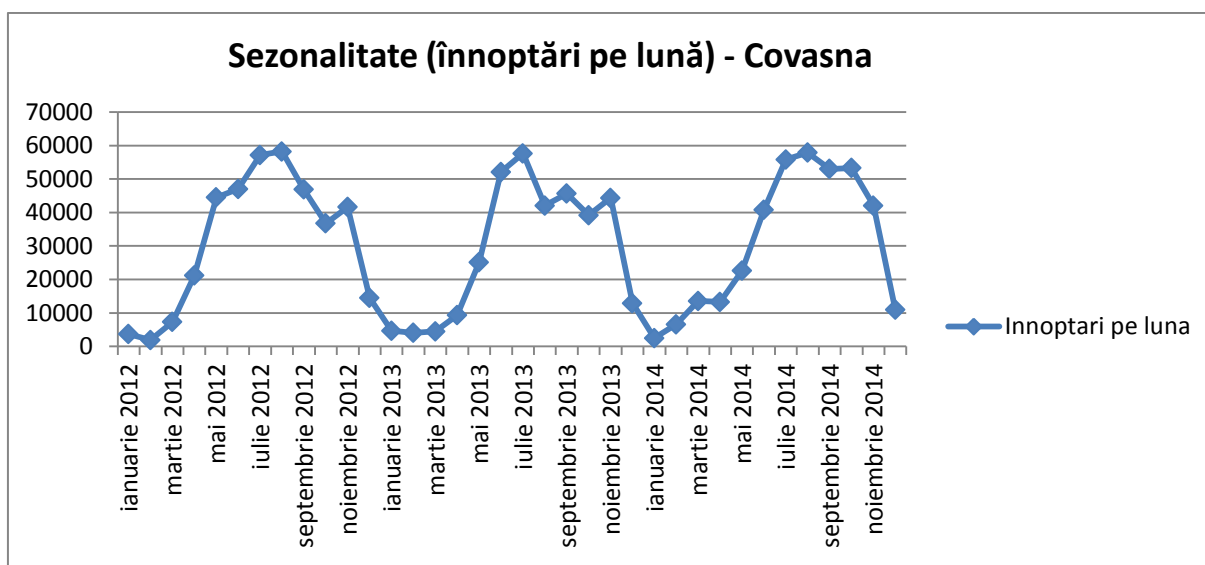
Sursa: date INS

Durata medie de sedere este mare (in jur de 10 zile), superioara nivelului national din statiunile balneare si traducand dominanta turismului social cu bilete de tratament.

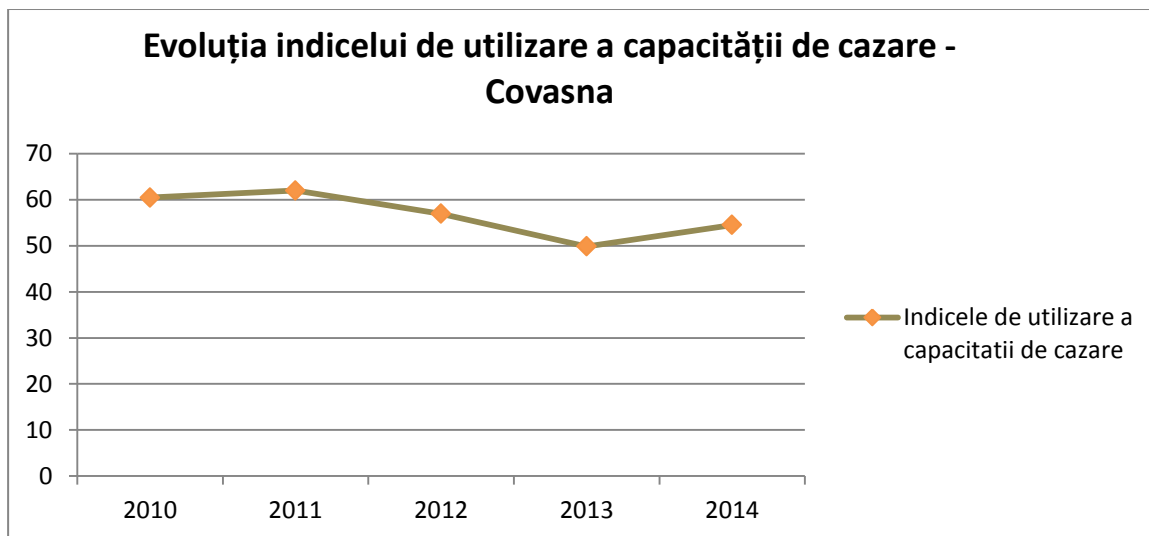
Sursa: date INS

Sezonalitatea stațiunii tradează și ea caracterul de stațiune balneară clasică, cu un dezechilibru puternic în favoarea sezonului estival și cu o frecvență extrem de scăzută iarnă, când poziționarea geografică și factorii de cură ar permite dezvoltarea unor produse atractive. Trebuie totuși menționat că sezonul centrat pe perioada estivală este mai îndelungat decât în alte stațiuni de dimensiuni mari care beneficiază de sistemul social al tichetelor de tratament. Astfel la Covasna și marginile de sezon beneficiază de o frecvență similară cu cea a verii (lunile mai, iunie, septembrie, octombrie și noiembrie). Aceasta structură a sezonității s-ar putea explica printr-o mai bună menținere a infrastructurii pentru turismul social și a preferinței acestui tip de turiști pentru Covasna în detrimentul altor stațiuni similare.

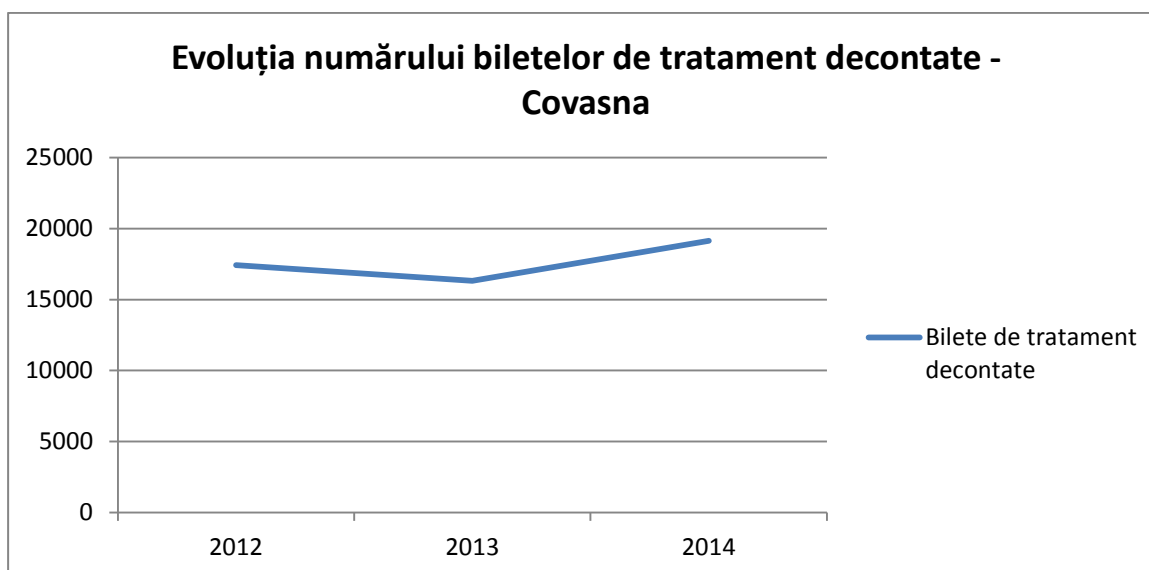
Sursa: date INS

Sprijinind constatarea de mai sus cu privire la atractivitatea Covasnei pentru turiști și în marginile sezonului estival, indicele de utilizare a capacității de cazare prezintă constant valori crescute, peste valorile din sectorul balnear de la nivel național.

Sursa: date INS

Si Covasna este o destinatie atractiva pentru turistii sociali. Ei reprezinta aproape 50% din sosirile in statiune, o pondere mare care indica un grad de dependenta crescut de sistemul biletelor de tratament. Cu toate acestea cresterea numarului de bilete, cuplat cu un trend de crestere general, arata ca statiunea, chiar daca sociala, isi mentine atractivitatea si ar putea sa capitalizeze aceasta situatie si sa-si diversifice oferta.

Sursa date: CNPP

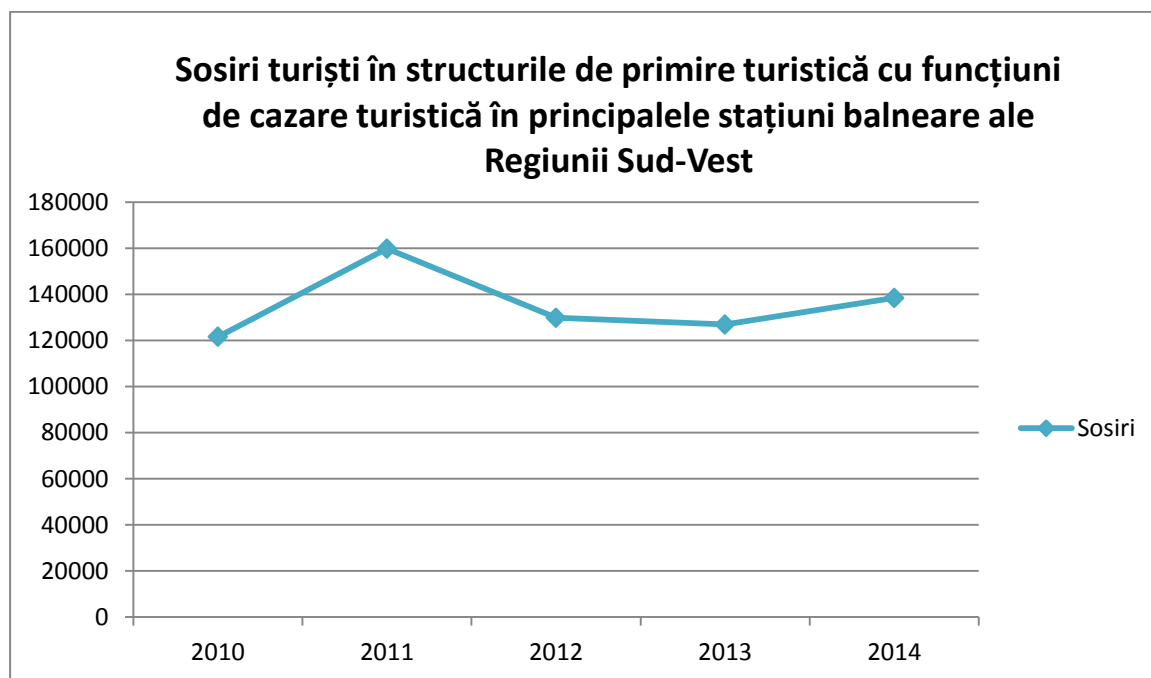
In statiunea Covasna au avut loc o serie de investitii si dezvoltari care o plaseaza printre statiunile balneare in care au fost intreprinse eforturi serioase pentru a asigura o crestere durabila a atractivitatii ofertei turistice. In perioada de referinta au fost finalizate sau a inceput urmatoarele proiecte de investitii cu incidenta asupra turismului balnear:

- Un proiect major de modernizare al infrastructurilor de transport si de utilitati in zona statiunii, cu un buget de peste 29 milioane de lei, finantat din Programul Operational Regional, DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabila a resurselor naturale si pentru cresterea calitatii serviciilor turistice. Proiectul, denumit „Reabilitarea infrastructurii in Statiunea Covasna” pare a nu se fi incheiat inca. Proiectul mentioneaza insa explicit importanta unei gestiuni corecte a apelor meteorice si a celor uzate, dar si a traficului pentru a asigura protejarea activelor principale al turismului balnear local care sunt elementele naturale de cura, faimoasele ape minerale de la Covasna.
- A avut loc renovarea Cinematografului orasenesc, lucrare care va fi receptionata in acest an si care include o sală multifuncțională, cu cinematograful (filme 3D), sala de spectacole cu 300 de locuri.

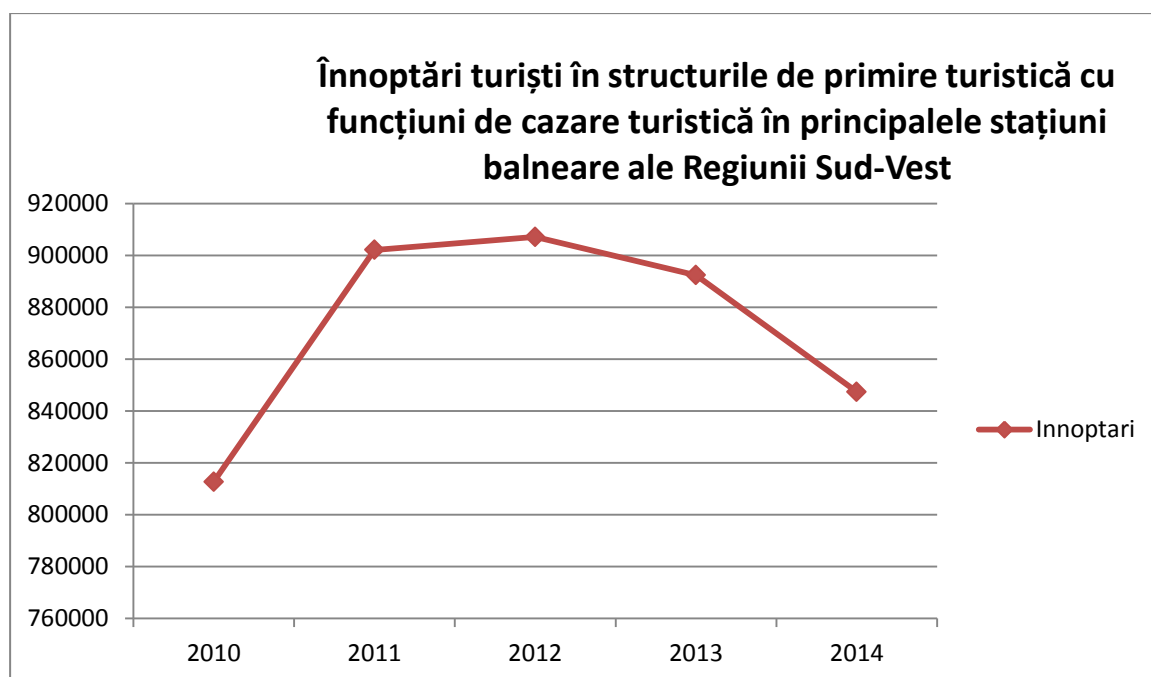
- Parcurile din stațiune au fost toate reabilitate, o parte din acest proces fiind finanțat prin cei 600 000 lei acordati de la bugetul național.
- Cei 600 000 de lei au permis și realizarea Centrului de informare turistică Covasna care este astăzi funcțional.
- A fost realizată o pistă de schi.

D. Regiunea de Sud-Vest

În perioada de referință (2010-2014), fluxurile turistice din stațiunile balneare din Regiunea de Sud-Vest au înregistrat o evoluție mixtă: în urma unor creșteri generale în 2011, sosirile au început să scadă în 2012 și s-au stabilit ulterior, pe când înnoptările au început să înregistreze scăderi din 2013.

Sursa: date INS

Sursa: date INS

Agentia pentru Dezvoltare Regionala Sud-Vest Oltenia a realizat o serie de studii preliminare in vederea elaborarii Planului de Dezvoltare Regionala 2014-2020. Unul dintre aceste studii a vizat domeniul turistic. Desi analizeaza in detaliu intregul sector turistic cu atractiile, frecventarea si infrastructura sa, studiul nu reuseste cu adevarat sa prioritizeze interventiile strategice si propune un plan de actiuni extrem de ambitios in toate sectoarele turistice. Cu toate turismul balnear face obiectul unei atentii speciale, in special datorita faptului ca este prin natura sa unul dintre cele mai bine organizate din regiune – are statiuni importante in special in judetul Valcea – si propune produse turistice in mod real complete (spre deosebire de multe alte forme de turism descrise, care exista doar virtual, prin existenta atractiilor, nefiind insa concret introduse pe piata prin produse turistice). Astfel sectorul balnear reprezinta una dintre prioritatile de dezvoltare propuse prin studiu, atat pentru perioada 2014-2020 cat si intr-un orizont de timp mai indelungat care merge pana in 2030. Prioritatea de dezvoltare „P4. Dezvoltarea potențialului turistic balnear de relaxare, spa și medical” este declinata in actiuni descrise in detaliu. Mai jos sunt preluate aceste descrieri:

« În Oltenia exista 3 zone bogate în ape minerale: în Mehedinți (Bala, Schela Cladovei, Gura Văii), în Gorj (Săcelu), în Vâlcea (Govora, Băile Olănești, Călimanești-Căciulata). Alte zone au potențial de a deveni puncte balneare. În oricare dintre situații, activele existente au nevoie de investiții consistente pentru a putea fi deplin valorificate. **În prezent, din cele 6 localități termale din Oltenia, două necesită investiții atât în infrastructura de bază, cât și în capacitatea de cazare (Bala și Săcelu), celelalte patru necesitând investiții în capacitatea de cazare.**

A.4.1. Investiții pentru reabilitarea și modernizarea bazelor de tratament	Această acțiune se adresează infrastructurilor balneare pentru reabilitarea, modernizarea și extinderea acestora. Linii prioritare de intervenție: - refacerea instalațiilor de forare, captare, transport a apelor minerale, izvoarelor, denisiparea și curățarea periodică a forajelor, realizarea de noi prospecțiuni geologice pentru găsirea de noi surse hidrominerale pentru păstrarea unui debit relativ constant; - realizarea periodică de buletine de analiză fizico-chimice și biologice pentru calitatea apelor minerale și trecerea în conservare a celor care nu mai corespund din punct de vedere calitativ și terapeutic; - modernizarea rețelei tehnico-edilitare din toate stațiunile balneare cu asigurarea preluării apelor uzate și epurarea acestora; - extinderea posibilităților de tratament prin mijloace alternative și neconvenționale, naturiste, fitness; - studii tehnice și economice privind deschiderea unor noi puncte balneare în regiune și atestarea acestora la nivel național. Localitățile cu potențial de dezvoltare turistică care pot accede în "Lista localităților atestate ca stațiuni turistice de interes național, respectiv local" sunt: Gighera, Urzicuța, Bechet, Segarcea (județul Dolj); Rânca, Novaci, Baia de Fier, Bumbesci Jiu (Județul Gorj); Dubova, Șimian, Obârșia Cloșani, Eșelnița, Bala (județul Mehedinți); Corabia, Scornicești (județul Olt); Ocnele Mari, Mălaia, Vidra, Obârșia Lotrului (Județul Vâlcea).
A.4.2. Investiții pentru reabilitarea și modernizarea structurilor de cazare, alimentație și agrement în stațiunile și localitățile cu potențial	Capacitățile de cazare turistică în stațiunile balneare trebuie extinse și modernizate. Cu toate acestea, acest demers nu trebuie să afecteze gradul de atractivitate al stațiunii din punct de vedere arhitectural și urbanistic. Este importantă asigurarea unui grad bun de ocupare a structurilor de cazare și limitarea de noi construcții pentru a nu aglomera localitatea balneară din punct de vedere urbanistic și a nu agresa ambiental spațiile verzi și peisajele naturale învecinate. Linii prioritare de intervenție: - reabilitarea structurilor de cazare și alimentație care au statut de monumente istorice și păstrează specificul arhitectural-urbanistic din stațiunea balneară; - în condițiile în care măsura anterioară nu este suficientă pentru a acoperi cererea turistică: crearea de structuri de cazare noi, care respectă standardele locale arhitecturale existente;

	- extinderea amenajărilor pentru activități sportive ușoare și de agrement în aer liber, în spații închise pentru a acoperi cerințele de recreere și divertisment pe toată durata anului.
A.4.3. Investiții publice locale pentru infrastructura de acces și servicii publice la stațiuni și localitățile cu potențial	Pentru a permite stațiunilor din regiune să fie pe deplin competitive pe piața turistică, dotarea lor în ceea ce privește infrastructura de transport, apă, energie și cea publică, ar trebui să fie completă și modernă. Această acțiune are drept scop crearea unei infrastructuri publice complete și moderne la nivel local, pentru stațiunile balneare. Linii prioritare de intervenție: - Reabilitarea drumurilor și străzilor din localitățile cu potențial balnear; - Crearea zonelor de parcare și a structurilor necesare pentru șederea de scurtă durată a turiștilor; - Investițiile publice pentru furnizarea de apă potabilă și canalizare; - Investițiile publice pentru colectarea și reciclarea deșeurilor.
A.4.4. Crearea și actualizarea unui calendar de evenimente în stațiuni și suport acordat altor investiții relevante ce vizează diversificarea ofertei turistice	Necesitatea de a integra "hardware-ul" atractivității teritoriului, cu o captivantă agendă "software" a evenimentelor din zonă este deosebit de importantă pentru zonele în care se presupune ca turistul să fie mai puțin mobil și mai mult static. Atractivitatea unei stațiuni balneare comparativă cu cea a altei stațiuni balneare este adesea evaluată, pe lângă calitatea apelor termale și a infrastructurii, în baza activităților de petrecere a timpului liber și a evenimentelor culturale pe care turistul le poate experimenta. Linii prioritare de intervenție: - suport oferit în vederea intensificării activităților culturale, științifice, artistice la nivelul stațiunilor prin calendarul de conferințe tematice, dezbateri, spectacole de teatru, folclor, expoziții de carte, pictură, desene, artizanat autentic; - suport oferit altor inițiative de diversificare a ofertei de activități turistice.
A.4.5. Măsuri de integrare a stațiunilor și a localităților cu potențial într-un circuit	În ciuda valorii incontestabile individuale a punctelor balneare din regiune, numai prin integrarea lor într-un singur circuit regional poate fi crescută competitivitatea lor la nivel național și internațional. Exemplele internaționale arată că elaborarea unui catalog integrat pentru tratament sau a unui serviciu comun de consultanță și rezervări adresat turistului, adaptat nevoilor individuale specifice, crearea unui "card" pentru accesarea diverselor structuri într-o anumită perioadă de timp și în funcție de un tarif de bază pot îmbunătăți în cele din urmă competitivitatea zonelor cu potențial balnear. Prin această acțiune, strategia urmărește multiplicarea potențialului de atractivitate al regiunii, vizând crearea unui circuit pentru oferta de turism balnear. Linii prioritare de intervenție: - elaborarea unui studiu care să permită identificarea formelor și a măsurilor de integrare a tuturor zonelor cu potențial balnear din regiune într-un circuit, precum și a acțiunilor de promovare și susținere a unui astfel de circuit; - sprijin acordat pentru implementarea măsurilor identificate la nivelul studiului.
A.4.6. Acțiuni de promovare turistică integrată (cel puțin la nivelul unei stațiuni)	Promovarea turistică a regiunii Oltenia ca destinație turistică este acoperită de acțiunile integrate în Prioritatea 1. Această acțiune se adresează inițiativelor de promovare turistică a atracțiilor culturale ale regiunii, prin crearea de branduri, site-uri web specifice, campanii publicitare, etc. În scopul de a garanta eficiența acțiunilor, proiectele vor fi sprijinite numai dacă vor îndeplini următoarele 2 condiții: - Integrarea deplină cu strategia regională marketing și adoptarea brand-ului și logo-urilor regionale prevăzute în cadrul acesteia; - Proiectele sunt implementate la nivel de circuit sau cu un număr minim de

	atracții integrate la nivelul acestora, aspecte care vor fi specificate în cadrul ghidurilor de finanțare specifice. Inițiativele individuale de promovare turistică nu vor fi acceptate. Linii prioritare de intervenție: -sprijin pentru crearea de site-uri web pentru promovarea circuitelor sau grupurilor de atracții turistice; - campanii de publicitate pentru circuite sau grupuri de atracții turistice; - studii de marketing și strategii de marketing pentru destinațiile turistice locale; - participarea la târguri naționale și internaționale și crearea de standuri provizorii promoționale în punctele de tranzit strategice.
A.4.7. Dezvoltarea resurselor umane în domeniu	În special pentru turismul balnear, calificarea și pregătirea resurselor umane are o importanță esențială. Adicional pregătirii tehnice ce reprezintă un element obligatoriu pentru fiecare operator turistic, în cazul turismului balnear este nevoie de angajați cu un nivel ridicat de pregătire științifică pentru a veni în sprijinul aspectelor medicale ale sejurului turistic. Această acțiune este adresată resurselor umane necesare pentru operatorii implicați în turismul balnear. Linii prioritare de intervenție: - formarea profesională aprofundată și în diverse domenii a personalului angajat în structurile de cazare și alte tipuri de structuri; -formarea medicilor generaliști care prescriu curele balneare; -formarea medicilor specializați în stațiuni; - rezolvarea problemei lipsei din ce în ce mai acute de medici specialiști în stațiunile balneare.

PRD 2014-2020 Sud-Vest Oltenia a luat în considerare aceste acțiuni detaliate și le-a introdus alături de celelalte sectoare turistice în „Prioritatea 3: Dezvoltarea turismului, valorificarea patrimoniului natural și a mostenirii cultural-istorice” cu două domenii de intervenție, care includ ambele activități indicative cu incidența asupra sectorului balnear.

▪ **Domeniu de intervenție 3.1: Conservarea, protecția și valorificarea patrimoniului natural și cultural al regiunii**

Operațiuni/activități indicative

- Restaurarea, protecția și valorificarea turistică a patrimoniului arhitectural și cultural și dotarea acestora în mod corespunzător;
- Valorificarea economică a potențialului balnear, speologic, saline, arheologic, și a resurselor naturale;

▪ **Domeniu de intervenție 3.2: Crearea/modernizarea infrastructurii de turism în vederea creșterii atractivității regiunii**

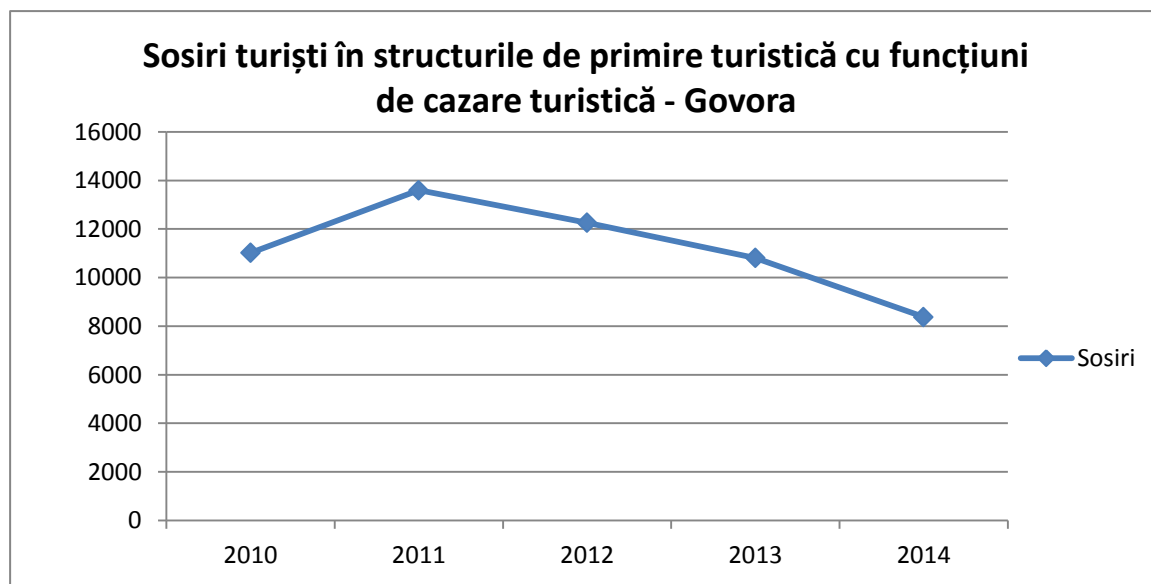
Operațiuni/activități indicative:

- Dezvoltarea potențialului turistic balnear de relaxare, spa și medical;
- Investiții pentru crearea, reabilitarea, extinderea și modernizarea structurilor de cazare, alimentație și agrement în stațiuni și în localitățile cu potențial turistic;
- Investiții publice locale pentru infrastructura de acces și servicii publice la stațiuni și localitățile cu potențial;

a) Govora

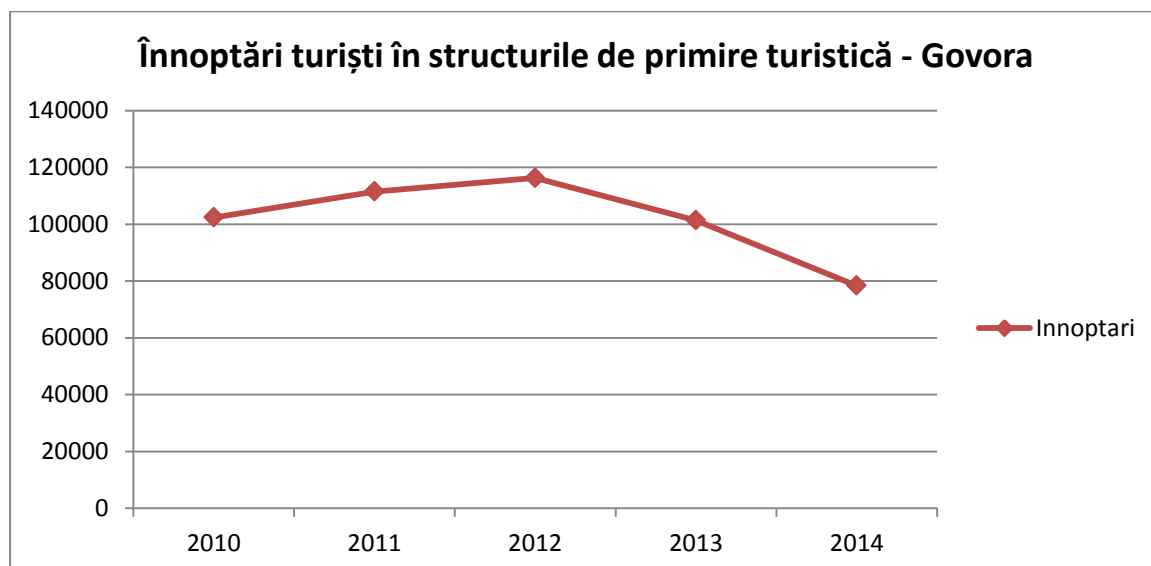
Evoluția statistică a fluxurilor turistice la Govora indică o scădere generală a frecvenței în ultimii doi ani din perioada de referință. Dacă în 2011 s-a înregistrat o creștere atât a sosirilor cât și a innoptărilor, în 2012 doar

innoptarile au crescut. Scaderile recente pot insa traduce schimbarea tipului de clientela al statiunii, in urma renovarii unora dintre principalele hoteluri (care a insemnat inchiderea intr-o prima faza a unei parti a capacitatii de cazare) si dezvoltarea unor produse de tip wellness. Cu toate acestea scaderea constanta a sosirilor de trei ani incoace este un element de ingrijorare care arata ca statiunea nu a reusit inca sa se repositioneze, in timp ce clientelele social sunt in numar mai mic.

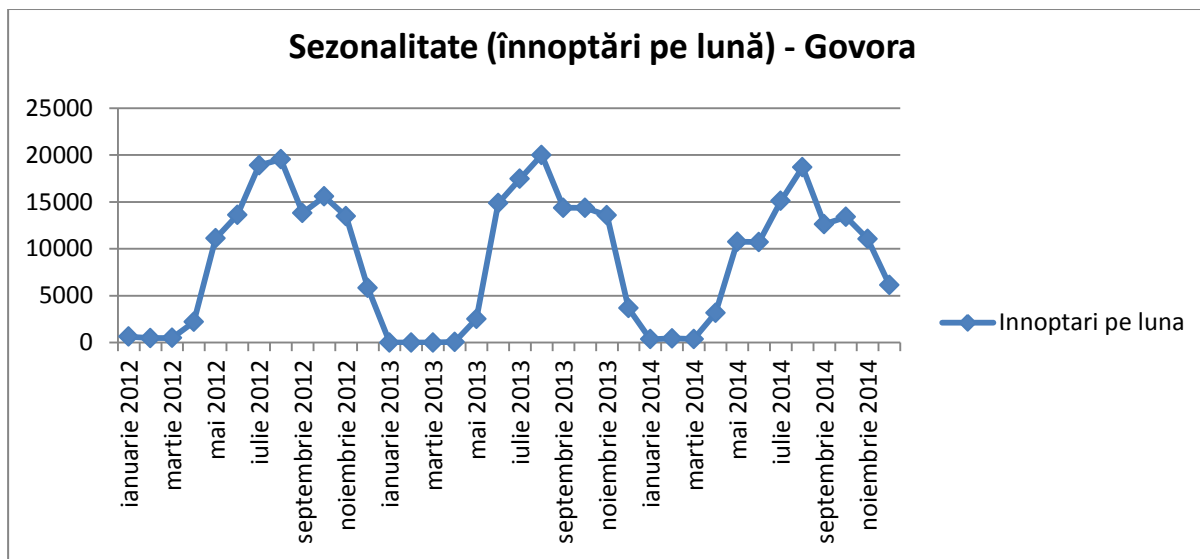
Sursa: date INS

Durata medie de sedere la Govora ramane insa foarte mare (circa 10 nopti), cu valori care depasesc nivelul duratei medii de sedere in statiunile balneare la nivel national.

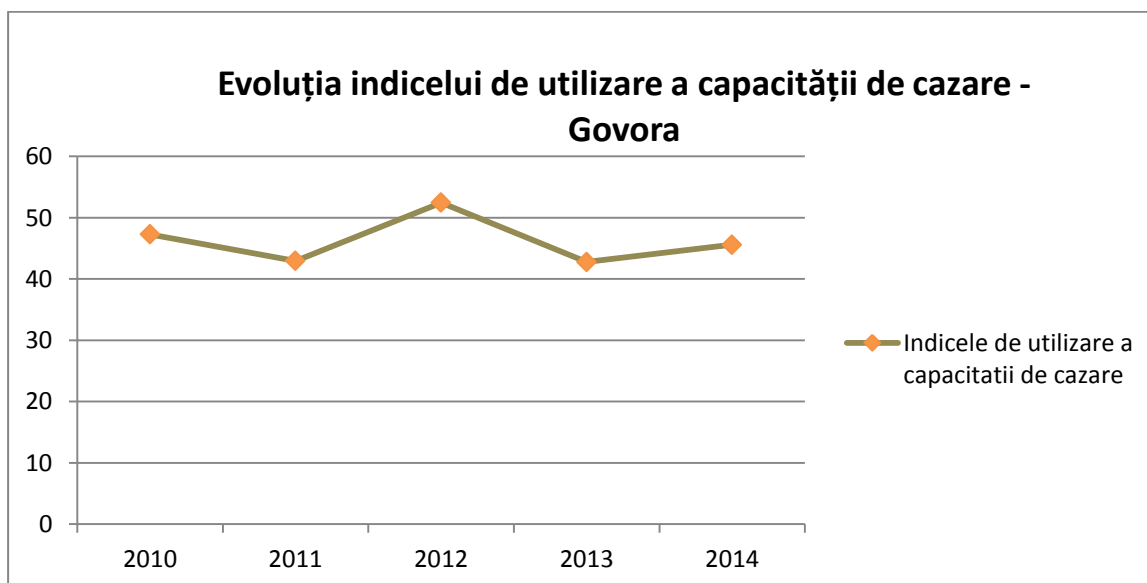
Sursa: date INS

Govora pastreaza si in perioada de referinta sezonabilitatea puternic dezechilibrata in favoarea perioadei estivale a tuturor statiunilor balneare de mari dimensiuni ale Romaniei. In continuare in perioada de iarna statiunea are o frecventare aproape de zero, cu exceptia lunii decembrie cand sarbatorile de iarna aduc o clientela care nu este direct legata de oferta de servicii balneare.

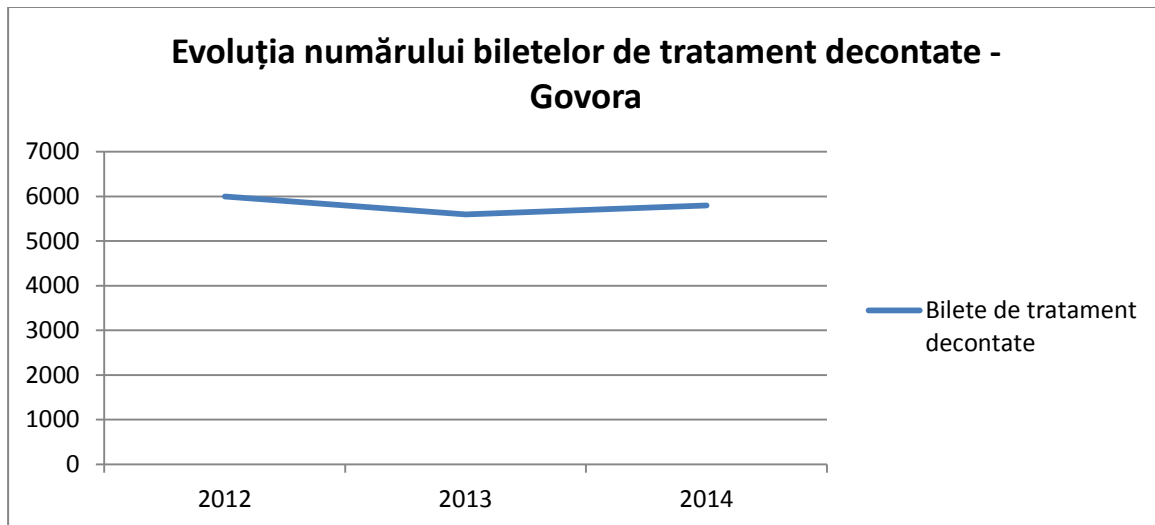
Sursa: date INS

Indicele de utilizare al capacității de cazare la Govora ramane inasa doar putin inferior celui de la nivel national din statiunile balneare, el variand intre 40% si 50% pe an. Daca aceasta cifra nu ar ascunde inchiderea unei parti a capacității de cazare pe perioada iernii, ar reprezenta un rezultat pozitiv.

Sursa: date INS

Numarul biletelor de tratament din statiunea Govora a ramas constant, chiar a inregistrat o crestere in 2014, pe fondul unei scaderi a frecventării generale. Avand in vedere ponderea de circa trei patrimi a sosirilor de turisti cu bilete de tratament, pare ca statiunea isi pierde clientela care nu este subventionata de stat. Aceasta evolutie ingrijoratoare ar putea fi semnul initial al procesului de repositionare si reorientare al unor hotelieri catre clientelele mai tinere si sectorul wellness. Avand in vedere inasa ponderea importanta a biletelor de tratament, aceasta conversie este mai riscanta la Govora decat in alte statiuni balneare.

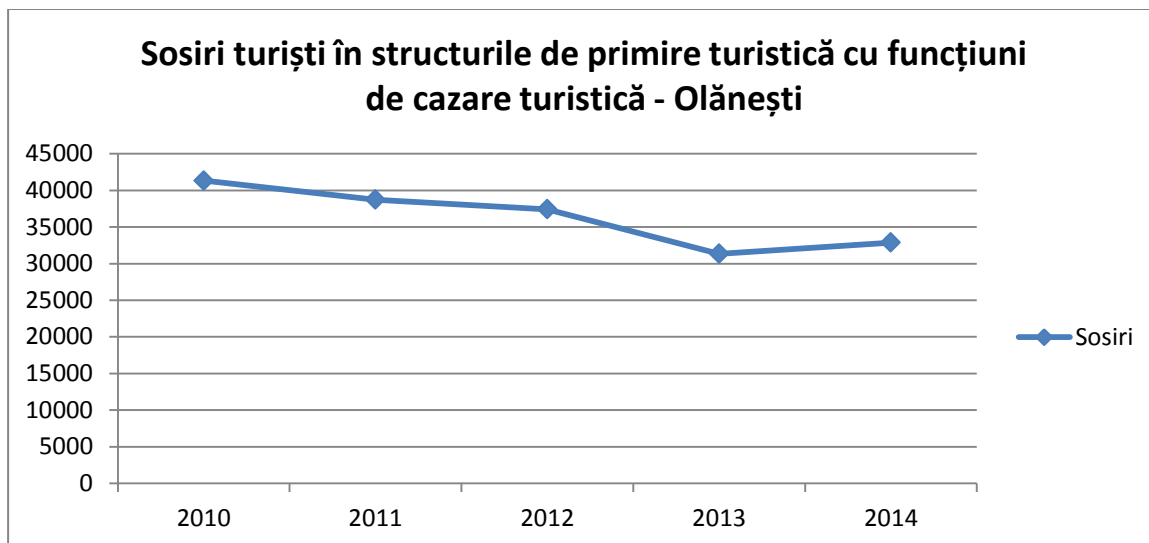
Sursa date: CNPP

În perioada de referință la Govora au fost implementate mai multe proiecte cu finanțare publică sau din fonduri europene care au vizat dezvoltarea capacității de cazare și a infrastructurii turistice în stațiune. Beneficiarii acestor proiecte au fost fie Consiliu Local, fie operatorii turistici din stațiune. Putem astfel menționa:

- Două proiecte finanțate de la bugetul național cu suma de 7 milioane de lei:
 - Reabilitarea casei de cultură în vederea amenajării muzeului balnear
 - Construcție centru de informare turistică și bază de kinetoterapie
- Două proiecte finanțate din Programul Operațional Regional DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor turistice:
 - Proiectul „Reabilitarea infrastructurii turistice a stațiunii balneare Baile Govora”, beneficiar Consiliul local Govora, buget 27 milioane lei - finalizat
 - Proiectul de renovare, modernizare și creștere a gradului de confort al hotelului istoric Palace: „Palace Govora SPA - Servicii cazare 4 stele, promovare și dezvoltare turism balnear, agrement turistic”, beneficiar privat, buget de 17 milioane de lei. Chiar dacă proiectul este în continuare în implementare, lucrările de renovare s-au încheiat și hotelul este deschis pentru clienți.

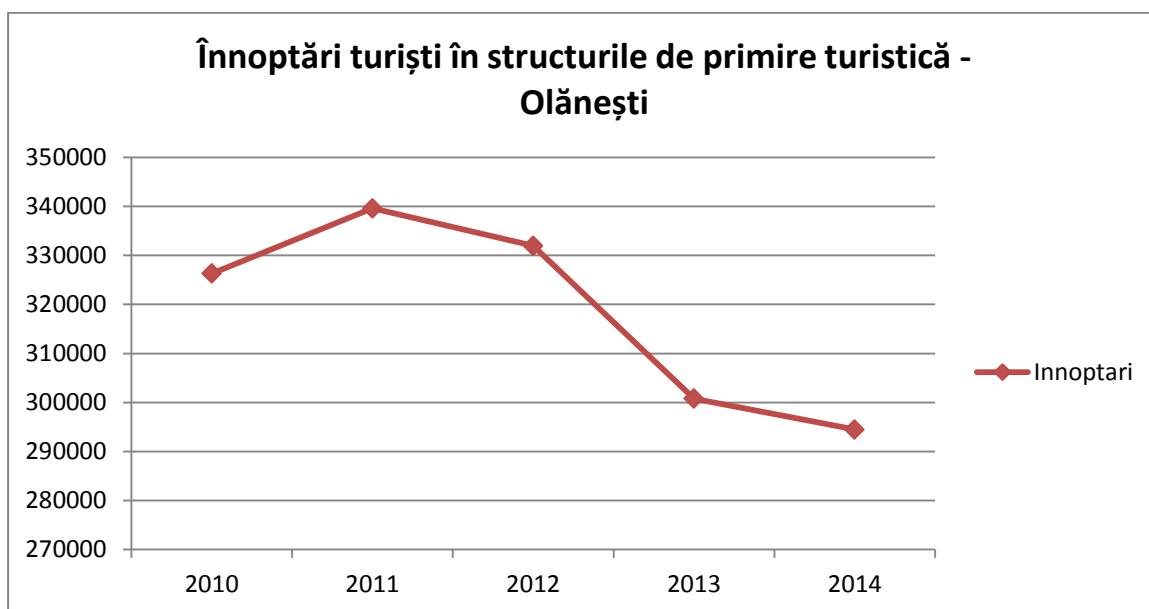
b) Olănești

Situația frecvenței la Olănești este îngrijorătoare, ea înregistrând scăderi importante, doar anul 2014 reprezentând o slabă revenire în termeni de sosiri, în timp ce declinul înnoptărilor a continuat.

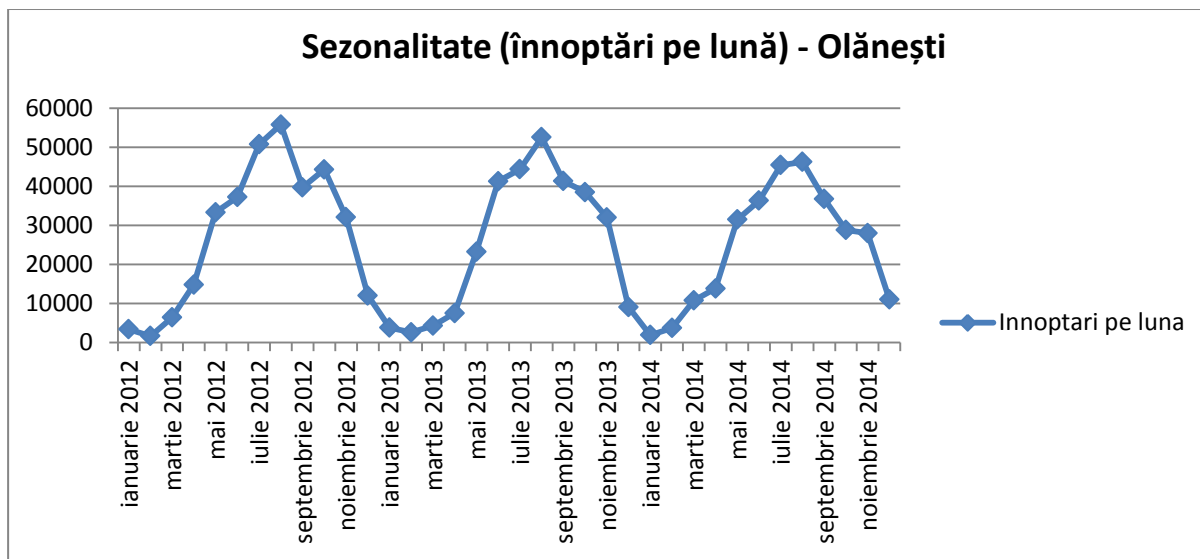
Sursa: date INS

Durata medie de sedere este de peste 8 nopti, peste media nationala din statiunile balneare, aflandu-se in perioada de referinta intr-o tendinta de crestere. Aceasta crestere a duratei medii de sedere pe fond de scadere a frecventarii generale poate fi semnul unui declin ingrijorator: scaderea de frecventare are loc mai ales prin pierderea clientelei de wellness care prefera sejururi scurte. In acest fel dependenta statiunii de clientela sociala a biletelor de tratament se intareste cu efectele negative legate de scaderea capacitatii de modernizare si atragere de clientele diverse, in special a celor in cautare de produse de tip spa.

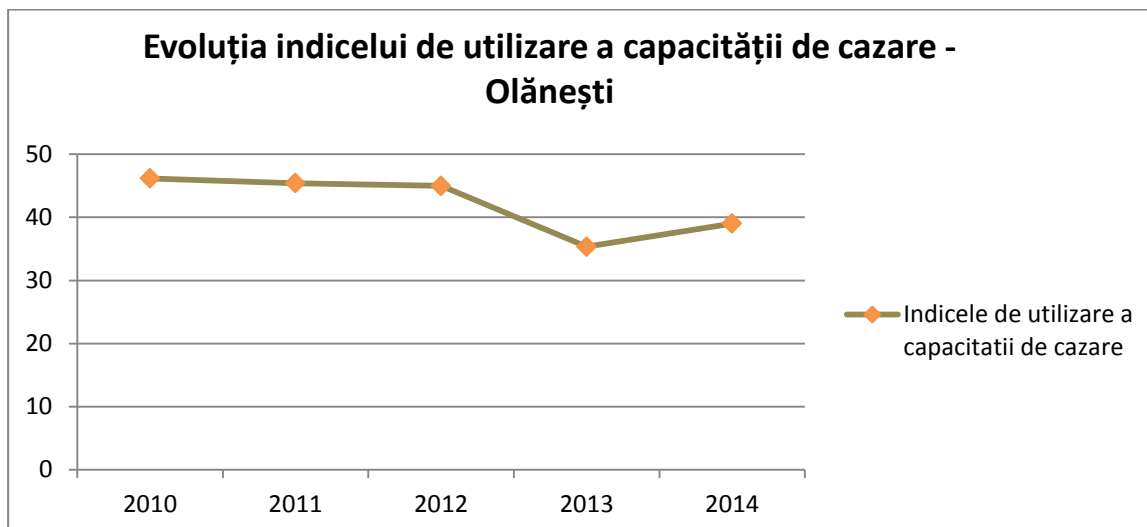
Sursa: date INS

Si la Olanesti, ca si in alte statiuni balneare de mari dimensiuni din tara, sezonul este reprezentat de perioada estivala, cu o scadere puternica in perioada de iarna-primavara. Ca si la Covasna insa, Olanestiul pare a reusi sa-si mentina atractivitatea si in perioada marginilor de sezon, clientela fiind in principal cea sociala.

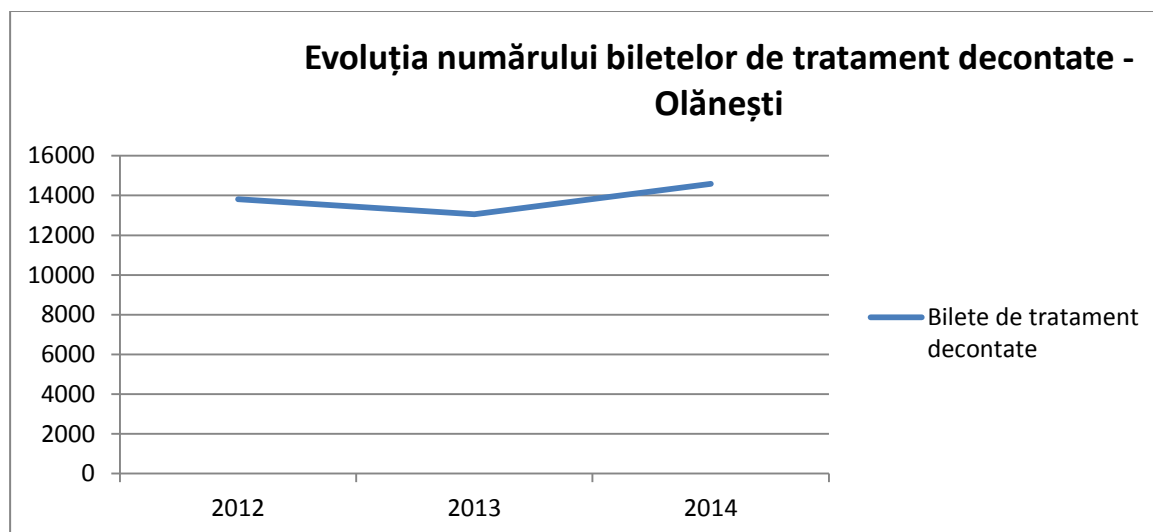
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacitatii de cazare este apropiat mediei nationale din statiunile balneare, inasa pare a avea o tendinta descrescatoare. Avand inasa in vedere faptul ca Olanestiul este o statiune care isi asigura o mare parte a clientelei prin sistemul tichetelor de tratament, un nivel de ocupare a capacitatii de cazare care a atins 35% in 2013 ridica unele semne de intrebare cu privire la atractivitatea statiunii pe termen mediu.

Sursa: date INS

Turismul biletelor de tratament reprezinta in jur de 40% din totalul sosirilor (2014) si probabil mult mai mult din innoptari. Numarul de bilete de tratament este in crestere pe fondul unor tendinte de scadere a a frecventarii generale. Aceasta combinatie de fenomene care indica cresterea ponderii turismului social, deja aflat la niveluri mari, arata ca statiunea ramane atractiva pentru segmentul social inasa risca sa devina complet dependenta de acesta.

Sursa date: CNPP

Statiunea Baile Olanesti este una dintre principalele statiuni balneare in care au fost realizate investitii in infrastructura balneara si de agrement in perioada de referinta 2010-2014. Aceste investitii au fost, in principal, rezultatul implementarii unor proiecte finantate din fondurile europene puse la dispozitia Romaniei atat prin Programul PHARE (pre-aderare) cat si prin programele operationale romanesti ale perioadei de programare 2007-2013. Intre acestea trebuie mentionate:

- „Dezvoltarea integrata a statiunii Baile Olanesti”, proiect finantat prin PHARE, cu o valoarea de 3,3 milioane EUR, finalizat in 2010, a inclus realizarea urmatoarelor infrastructuri balneare:
 - baza de tratament moderna in Parcul CENTRAL cu bazin apa sulfuroasa si cabinete medicale
 - piscina acoperita cu apa sulfuroasa - langa Parcul Central

In afara de aceste obiective au fost realizate si investitii in reabilitatea si modernizarea infrastructurii rutiere, construirea de parcuri, infrastructura de apa-canal.

- Proiecte ale unor operatori privati turistici finantate prin POR 2007-2013 DMI 5.2 „Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabila a resurselor naturale si pentru cresterea calitatii serviciilor turistice”, care vizeaza in primul rand modernizarea capacitatii de cazare deja existente sau construirea de pensiuni turistice:
 - Modernizare Hotel Select – Băile Olănești, în vederea diversificării și creșterii calității serviciilor de turism - finalizat
 - Extindere complex hotelier Tisa, construire piscină și amenajare teren – in implementare
 - Tisa Spa Resort – in implementare
 - Centru Turistic President – in implementare
 - Creare spatii de tratament balneoclimateric – in implementare
- Proiecte ale unor operatori privati turistici finantate prin POR pe Axa 4 – „Sprijinirea dezvoltarii mediului de afaceri regional si local” care vizeaza dezvoltarea capacitatii de cazare si a echipamentelor de agrement ale pensiunilor din statiune.
- Proiecte ale autoritatilor publice locale de reabilitare a infrastructurii rutiere si a celei conexe de apa-canal finantate fie din POR 5.2, fie de la bugetul national
- Proiecte de reabilitare a spatiilor verzi din statiune.

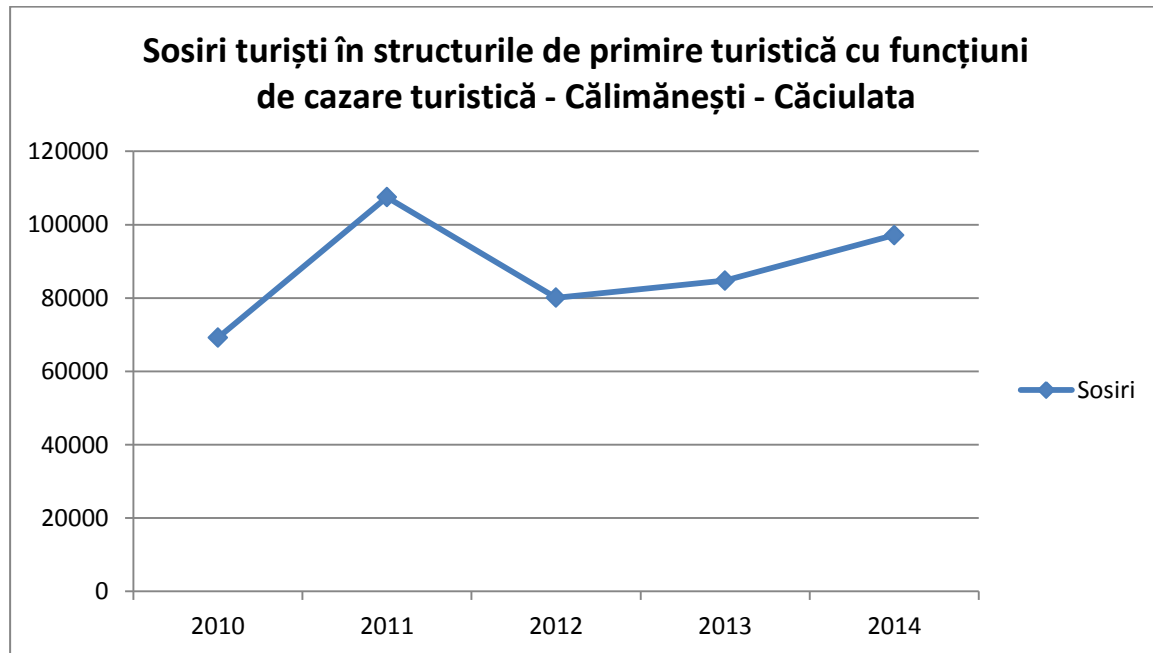
Trebuie mentionata si implementarea proiectului de promovare a statiunii „Izvoarele de aur de la Baile Olanesti”, proiect finantat din POR Axa 5.3. pentru suma de 250 000 EUR. Proiectul a inclus realizare website

de prezentare a stațiunii, realizarea de pliante, ghiduri de prezentare, DVD, film de prezentare, panouri publicitare stradale pe Autostrada Soarelui și Autostrada București-Pitești, participarea la târguri de turism.

c) Călimănești-Căciulata

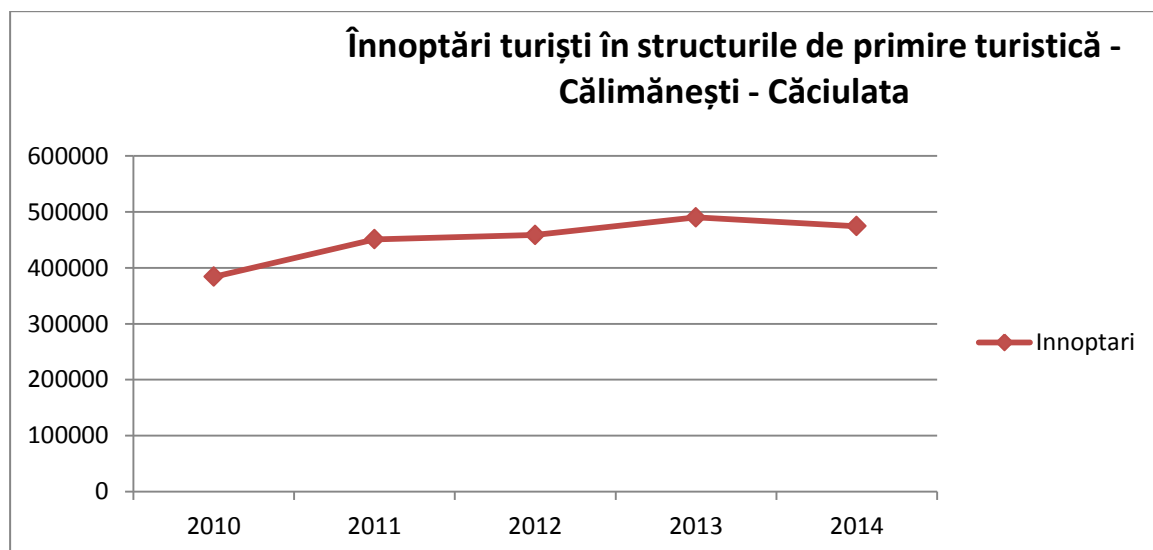
Interesul pentru construcția de pensiuni și hoteluri private în zonă pare a se fi menținut în perioada de referință.

Sosirile de turiști în stațiunea Calimănești – Căciulata au scăzut în 2012, revenind pe creștere în 2013 și 2014. Înoptările au avut însă o evoluție mai pozitivă înregistrând o creștere constantă către jumătate de milion de înoptări anuale. În 2014 s-a înregistrat însă o mică scădere a înoptărilor. Ca valoare absolută cifrele indică însă că este vorba de una dintre cele mai frecventate stațiuni balneare din România.

Sursa: date INS

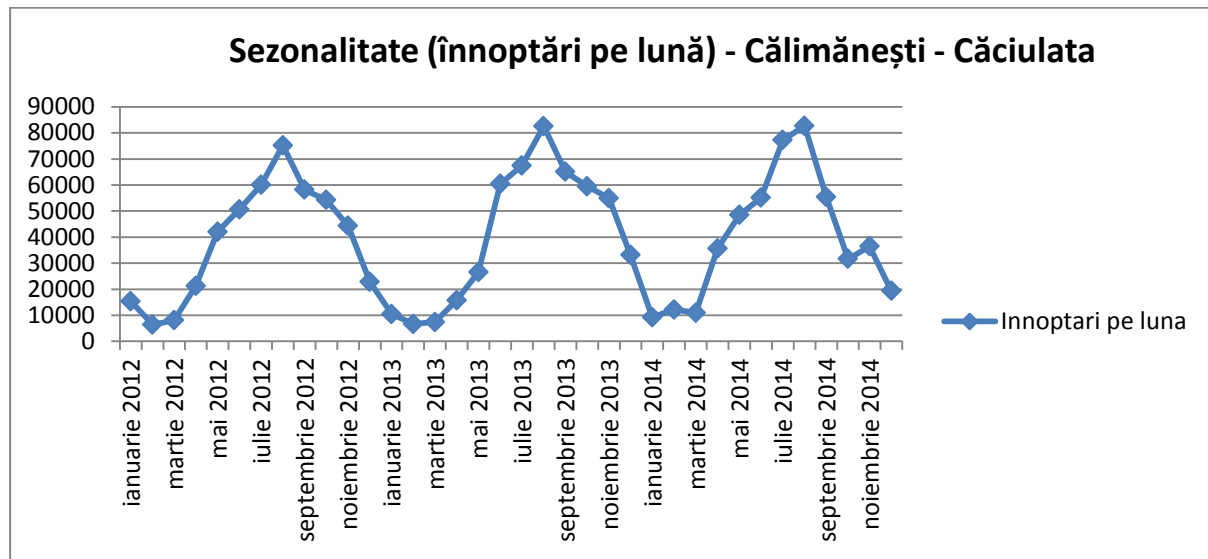
Durata medie de sedere variază în jurul a 5 înoptări per sejur apropiată celei de la nivel național.

Sursa: date INS

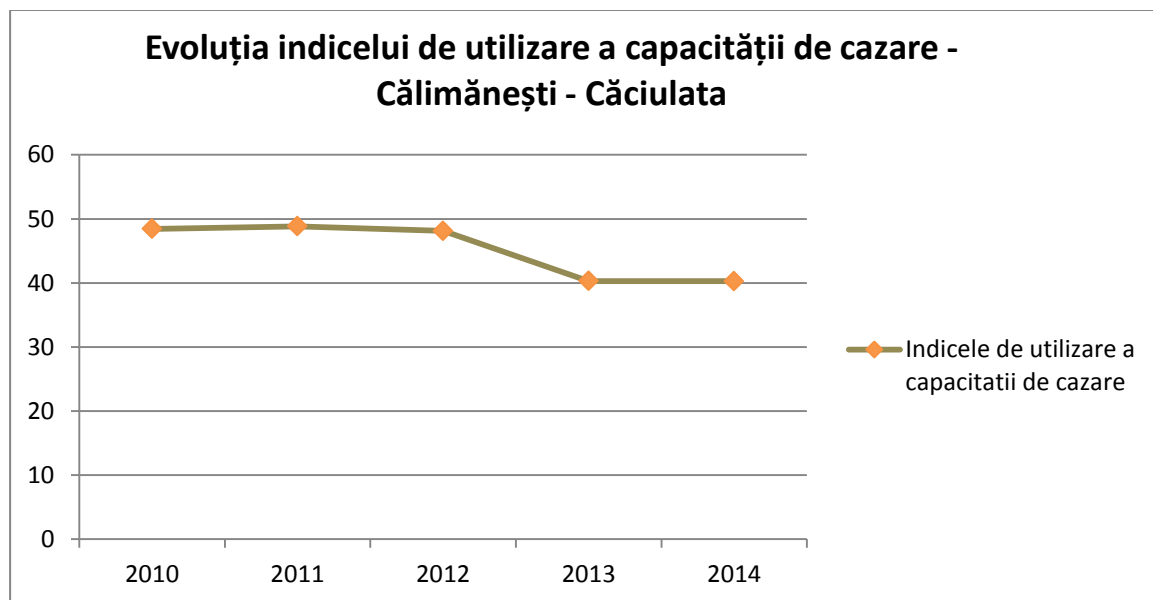
Frecvența este foarte mare în perioada estivală, în timp ce în perioada de iarnă frecvența scade puternic, chiar dacă nu este nulă. Ca și în cazul altor stațiuni balneare, luna decembrie înregistrează regulat

frecventari superioare altor luni de iarna, hotelurile din statiune beneficiind de perioada sarbatorilor de iarna pentru a oferi sejururi scurte.

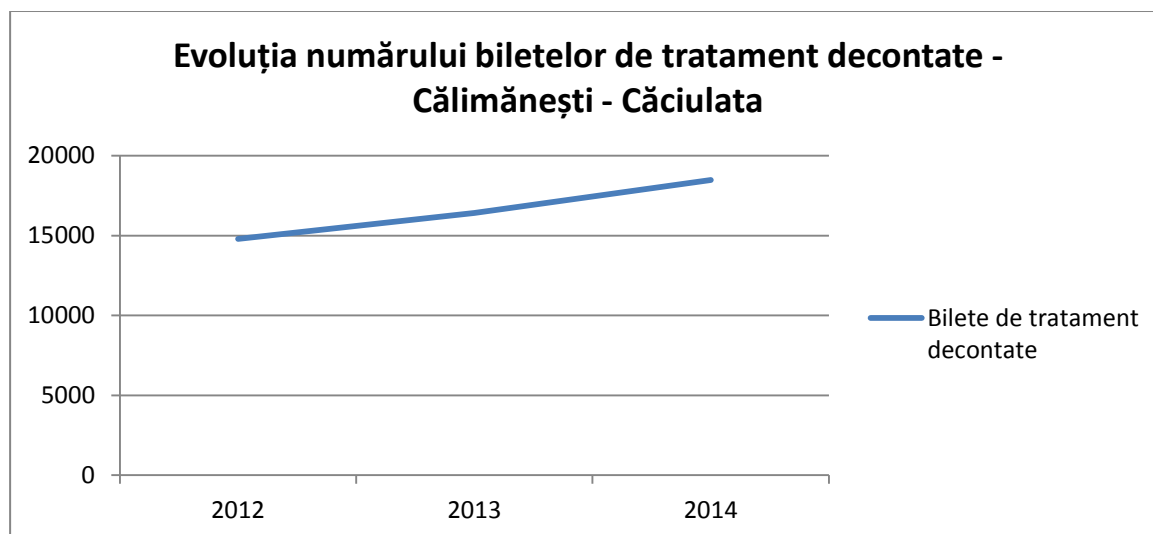
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacității de cazare, a înregistrat în 2013 o scădere impresionantă de la 50% la 40%, ceea ce reprezintă o scădere cu aproape 20% a ocupării. Aceasta valoare s-a menținut în 2014. Deși se afla astfel la același nivel cu indicele de ocupare al capacității de cazare din stațiunile balneare de la nivelul național, rata de ocupare a stațiunii Calimanesti – Caciulata este scăzută pentru profilul său de stațiune preponderent socială, inferior altor stațiuni de același tip.

Sursa: date INS

Numarul de bilete acordate de sistemul public la Calimanesti – Caciulata a crescut puternic în perioada 2012-2014. Ele reprezintă sub 20% din totalul sosirilor și probabil mult mai mult din totalul înnoptărilor. Creșterea biletelor de tratament combinată cu evoluția fluctuantă generală a sosirilor este o indicație a atractivității stațiunii pentru clientelele sociale. Dezvoltând produse de tip wellness complete și continuând să își dezvolte oferta de agrement coerentă cu statutul de stațiune balneară, Calimanesti-Caciulata ar putea să-și diversifice clientela.

Sursa date: CNPP

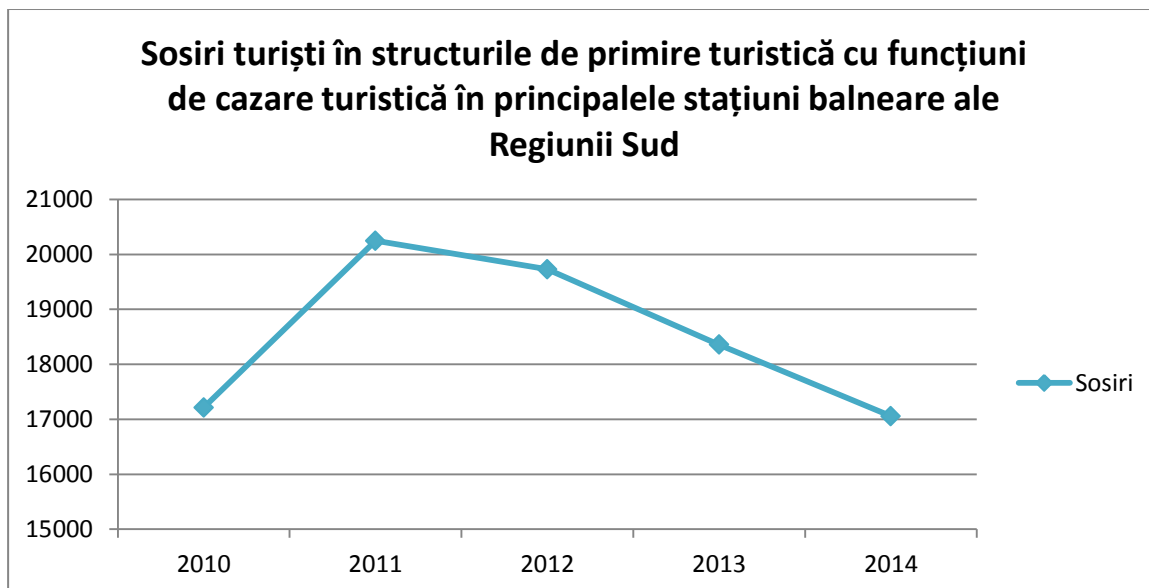
În stațiunea Calimanesti-Caciulata au avut loc o serie de investitii in perioada de referinta:

- Societatea comercială Călimănești-Căciulata SA a construit cu fonduri proprii un parc cu 12 piscine
- Doua proiecte finantate de la bugetul de stat cu suma de 2.5 milioane lei in perioada de referinta :
 - Centre de informare turistică în localitățile Călimănești și Căciulata
 - Amenajare traseu pentru cură de teren
- Prin Programul Operational Regional, Axa 5 Dezvoltarea durabila si promovarea turismului, DMI 5.2 Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabila a resurselor naturale si pentru cresterea calitatii serviciilor turistice, au fost realizate investitii in statiune astfel:
 - „Mirajul Oltului - Extinderea infrastructurii turistice de agrement a statiunii Calimanesti – Caciulata” – proiect co-finantat de Consiliul judetean Valcea. Proiectul are doua componente: prima care vizeaza realizarea unui parc acvatic (10 piscine, pe o suprafata de peste 3000 de metri pătrați) și a unui centru de relaxare, fitness, sauna, masaj si piscine in centrul statiunii, si o a doua care a inclus realizarea unui parc sportiv si de agrement in localitatea Jiblea (drumuri carosabile și alei pietonale, piste de roleri, două terenuri de sport sintetice) si a unui debarcader pentru scurte plimbari cu vaporasul pe Olt (cu loc de joaca pentru copii). Pana in acest moment doar aceasta a doua componenta a fost finalizata, ea incluzand si achizitionarea unui mini-vaporas pentru realizarea croazierelor pe Olt.
 - „Modernizarea parcurilor balneare din statiunea Calimanesti – Caciulata”. Proiectul este in derulare cu incepere de la finalul lui 2012 si are o valoare de 2,5 milioane de euro. „Acest proiect vizeaza reabilitarea și modernizarea celor două parcuri balneare, Parcul central și Parcul Izvoare, precum și realizarea unui traseu pietonal pentru promenadă, amenajat pe malul râului Olt”⁸.

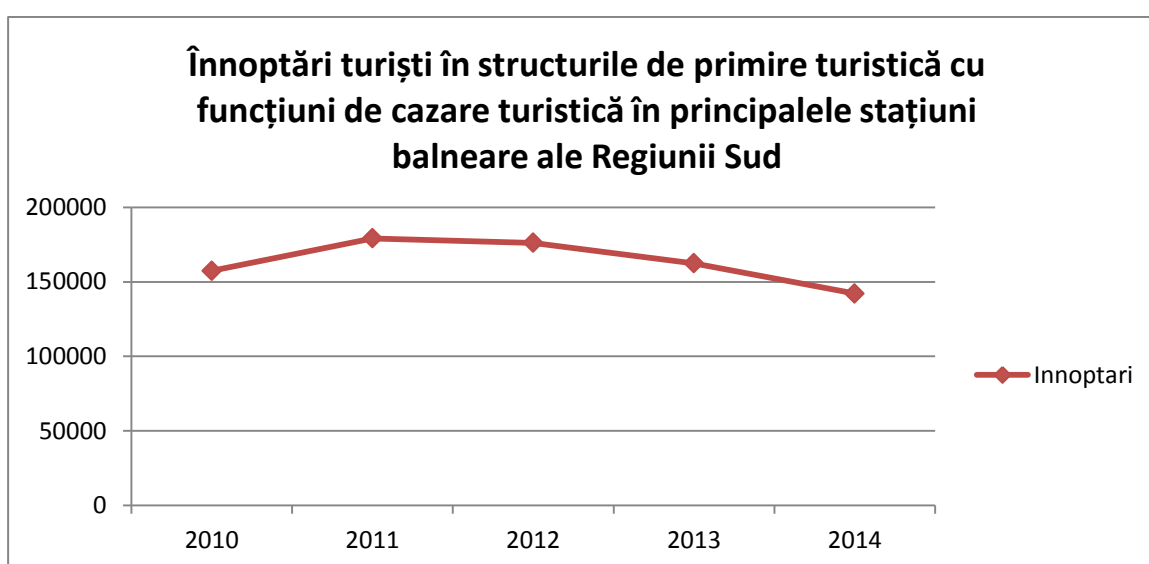
E. Regiunea Sud-Muntenia

Daca in 2011 dinamica generala a frecventarii statiunilor balneare in aceasta regiune a fost pozitiva, incepand din 2012 aceasta a intrat pe o panta descendenta atat in ce priveste sosirile cat si in ce priveste innoptarile.

⁸ <http://www.blog.impactreal.ro/a-inceput-modernizarea-parcurilor-balneare-din-calimanesti/>

Sursa: date INS

Sursa: date INS

Regiunea Sud-Muntenia este regiunea care abordează cel mai puțin sectorul turistic balnear în strategia sa de dezvoltare propusă prin PDR pe perioada 2014-2020. O explicație posibilă este legată, în mod evident, de existența în teritoriu a mai puține stațiuni balneare sau balneoclimaterice decât în alte regiuni, dar și stări problematice a celor existente din punctul de vedere al infrastructurilor și echipamentelor. Astfel la nivel de analiză a situației existente PDR 2014-2020, revine de mai multe ori cu următoarea constatare lapidară și general-negativă asupra situației turismului balnear din regiune: „Tratamentul balnear este asigurat în cadrul regiunii de către 3 stațiuni balneoclimaterice (Slănic - Prahova, Pucioasa și Amara), condițiile de cazare, dotarea bazelor de tratament și calitatea serviciilor oferite de către acestea satisfacând într-o mică măsură cerințele turiștilor”.

Deși regiunea este bogată în resurse naturale excelente pentru dezvoltarea turismului balnear (menționăm doar zona sub-carpatică care este bogată în ape salin și minerale, etc.) și în ultimii ani s-au dezvoltat anumite infrastructuri balneare în stațiuni ca Slănic Prahova, nici partea strategică și operativă a PDR nu abordează în mod direct sectorul turismului balnear. Turismul balnear este tintit astfel implicit prin măsurile care se adresează sectorului economic, în special IMM-uri și domeniului resurselor umane din sectoarele cu potențial competitiv ale României. Astfel turismul este inclus în Prioritatea nr.2 - Dezvoltarea afacerilor, sub obiectivul: Asigurarea unui climat favorabil îmbunătățirii performanțelor economice ale regiunii, prin măsura M2.5 Dezvoltarea infrastructurii turistice și a activităților de sprijin pentru turism. Descrierea măsurii

intareste constatarea ca turismul balnear nu este perceput ca un sector de sine statator care sa merite o atentie specifica, ci eventual ca parte a ofertei generale turistice a regiunii.

„Descriere și argumentare

Sector important al economiei regionale, turismul furnizează oportunități noi și alternative pentru dezvoltarea și creșterea competitivității regiunii.

Turismul are o contribuție importantă în ceea ce privește regenerarea zonelor economice în declin, crearea de locuri de muncă și susținerea indirectă a altor sectoare.

Divers și fragmentat, turismul este caracterizat în general de un număr mare de afaceri mici și mijlocii și de o adaptare relativ lentă a acestora la condițiile schimbătoare ale pieței, la noile tehnologii și practicile managementului performant.

Creșterea competitivității regiunii și a atractivității acesteia ca destinație turistică depinde de furnizarea unui turism calitativ, în termeni de acomodare și servicii.

În contextul unor investiții susținute și orientate spre dezvoltarea și diversificarea produselor turistice și a infrastructurii de susținere, regiunea își poate îmbunătăți semnificativ nivelul de atractivitate și percepție externă.

Măsura urmărește reducerea și eventual eliminarea constrângerilor existente, pe baza unei abordări care are drept scop creșterea contribuției turismului la dezvoltarea economică durabilă a regiunii într-o manieră care să răspundă cerințelor turiștilor și de protejare a condițiilor de mediu.

Dezvoltarea turismului pe baza unei abordări integrate implică o calitate ridicată a: serviciilor, condițiilor de cazare, forței de muncă, transportului, mediului și ambianței generale.

Totodată măsura urmărește să asigure că turismul prin dezvoltarea sa contribuie la bunăstarea economică, socială și de mediu a regiunii.

Obiective

- *îmbunătățirea atractivității regiunii și a produselor turistice*
- *diversificarea și creșterea calității serviciilor turistice*
- *dezvoltarea infrastructurii de susținere a activităților turistice*
- *dezvoltarea oportunităților de marketing pentru produsele turistice*
- *dezvoltarea IMM-urilor în domeniul turismului, concomitent cu creșterea competitivității acestora*
- *protejarea moștenirii istorice și culturale*

Activități indicative

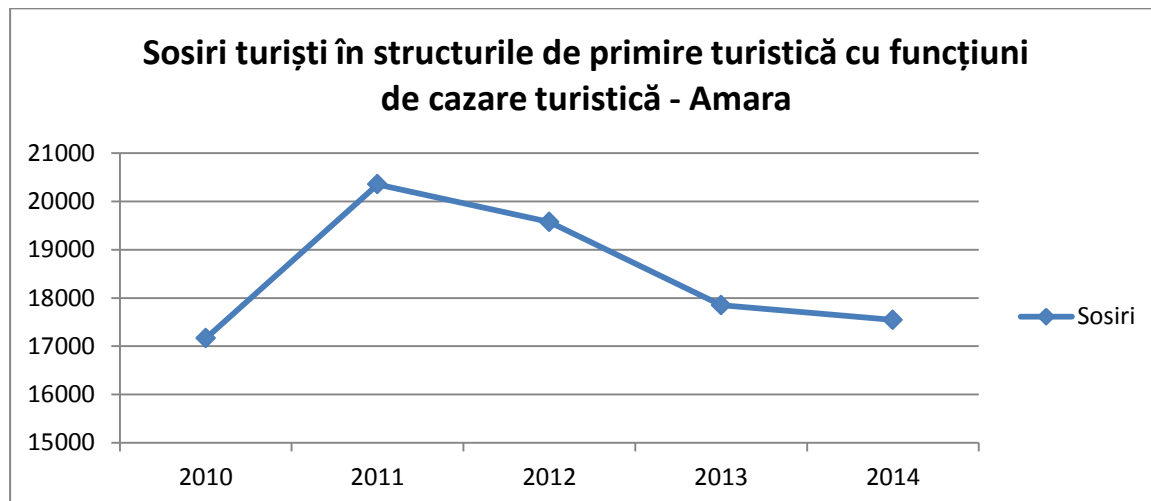
- *dezvoltarea de noi atracții și facilități turistice*
- *îmbunătățirea condițiilor de cazare și a serviciilor turistice*
- *activități de marketing și dezvoltare a produselor și infrastructurii turistice*
- *activități de promovare și de cercetare a pieței*
- *activități privind accesul la oportunități și piețe noi*
- *activități privind înființarea și dezvoltarea de IMM-uri în domeniul turismului*
- *dezvoltarea sistemului de informații turistice*
- *reabilitarea siturilor arheologice, a monumentelor istorice, culturale și religioase*
- *activități de reabilitare turistică a stațiunilor de interes regional și național*
- *activități de protejare și reabilitare a parcurilor și rezervațiilor naturale*

Impact

- *dezvoltarea și creșterea competitivității mediului de afaceri*
- *crearea de noi locuri de muncă*
- *creșterea valorii adăugate la economiile locale”*

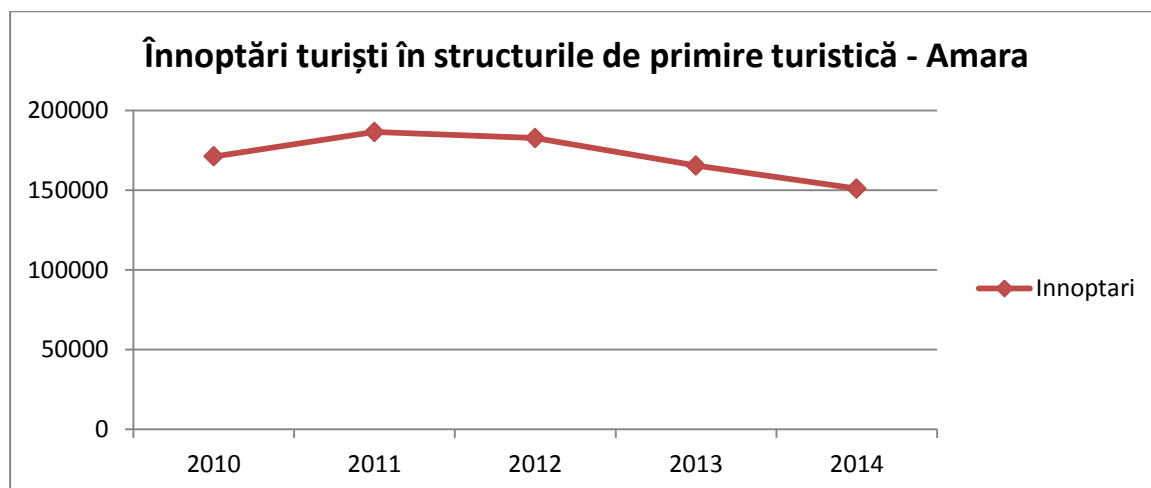
a) Amara

Statiunea Amara ramane una dintre principalele statiuni balneare ale Regiunii Sud Muntenia. Ea detina o capacitate de cazare importanta. Sosirile de turisti au inregistrat in perioada de referinta o fluctuatie importanta, urcand puternic in 2011 pentru ca apoi sa inregistreze scaderi puternice pana la nivelul anterior inregistrat in 2010.

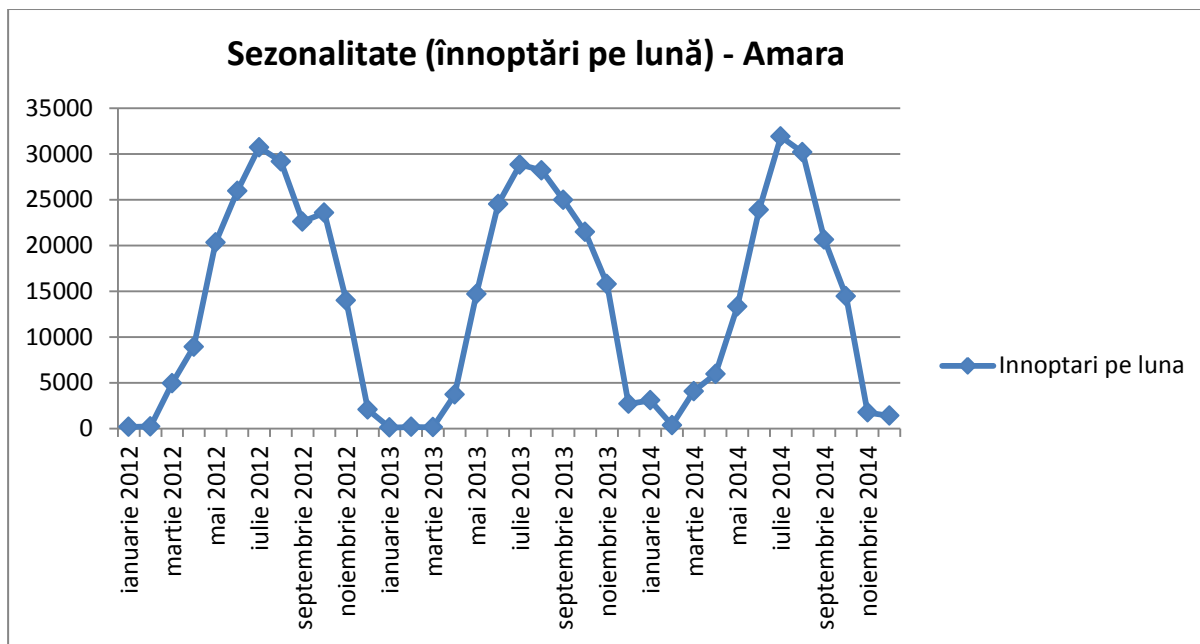
Sursa: date INS

Innoptarile turistilor in statiunea Amara au inregistrat o evolutie mai putin negativa decat cea a sosirilor, fiind totusi afectate incepand din 2011 de scaderi anuale constante. Aceasta tendinta tradeaza faptul ca statiunea ramane in mare parte o destinatie sociala pentru turismul de sanatate cu bilete de tratament subventionate de stat si este, ca atare, afectata de scaderea numarului de bilete de tratament acordate si de slaba atractivitate pentru alt tip de clientele datorata asocierii prea puternice cu turismul social. Pe fondul scaderii frecventarii generale, durata medie a sejurului ramane foarte mare (peste 8 nopti per sejur) mult superioara valorii inregistrate la nivel national in statiunile balneare. Cu toate aceste trebuie spus ca si acest indicator inregistreaza o usoara tendinta de scadere.

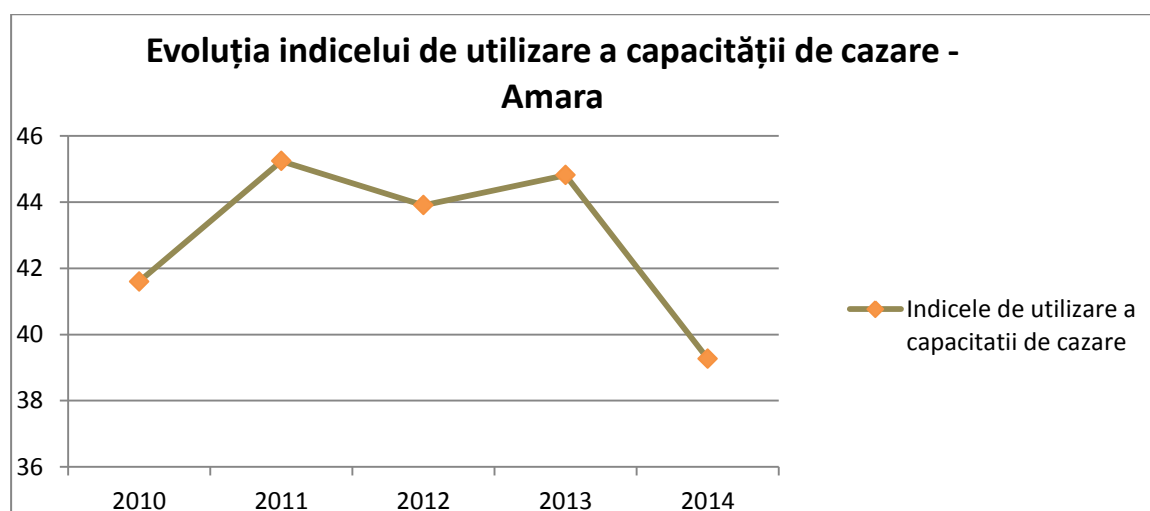
Sursa: date INS

Sezonalitatea de la Amara ramane una problematica, fiind similara celei inregistrate in mai toate statiunile balneare clasice din Romania. Exista un singur sezon in perioada verii, perioadele de iarna si primavara inregistrand frecventari foarte scazute, daca nu nule. Ingrijorator este faptul ca in 2014 frecventare a scazut mult mai rapid in perioada de toamna (cu o luna octombrie cu o frecventare mult mai slaba decat de obicei) desi in lunile de vara inregistrase cifre mai mari ca in anii anteriori.

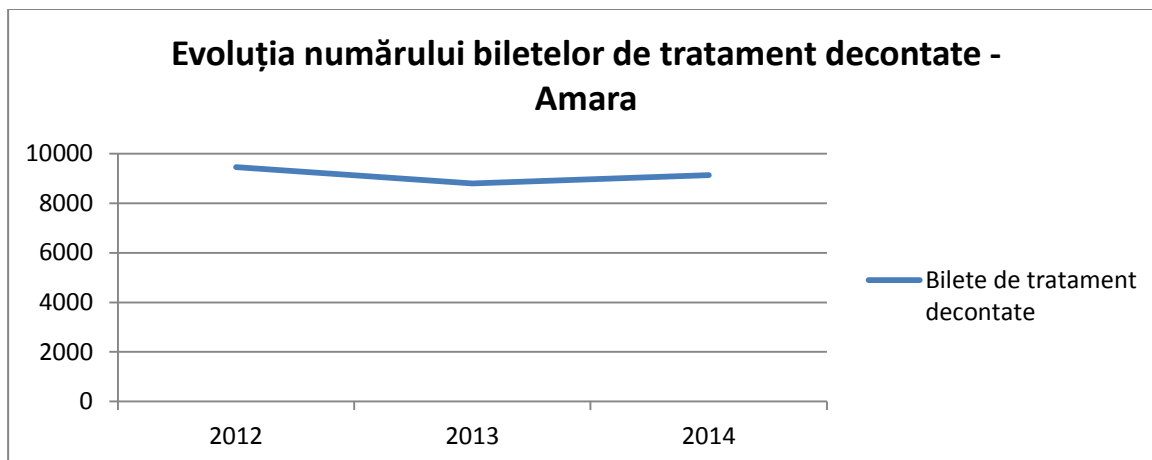
Sursa: date INS

Indicele de utilizare al capacității de cazare a fluctuat, înregistrând o scădere importantă în 2014 (5 puncte procentuale), aflându-se însă în limitele mediei naționale în stațiunile balneare.

Sursa: date INS

Biletele de tratament au înregistrat o evoluție mult mai pozitivă decât cifrele frecvenței generale. Ele au înregistrat chiar creșteri în 2014, în contradicție cu evoluția sosirilor generale. Sosirile cu bilete de tratament reprezintă circa 50% din total. Aceste fenomene indică faptul că Amara își consolidează dependența de sistemul biletelor sociale și pierde clientela de sejur scurt care profita de infrastructura stațiunii pentru agrement.

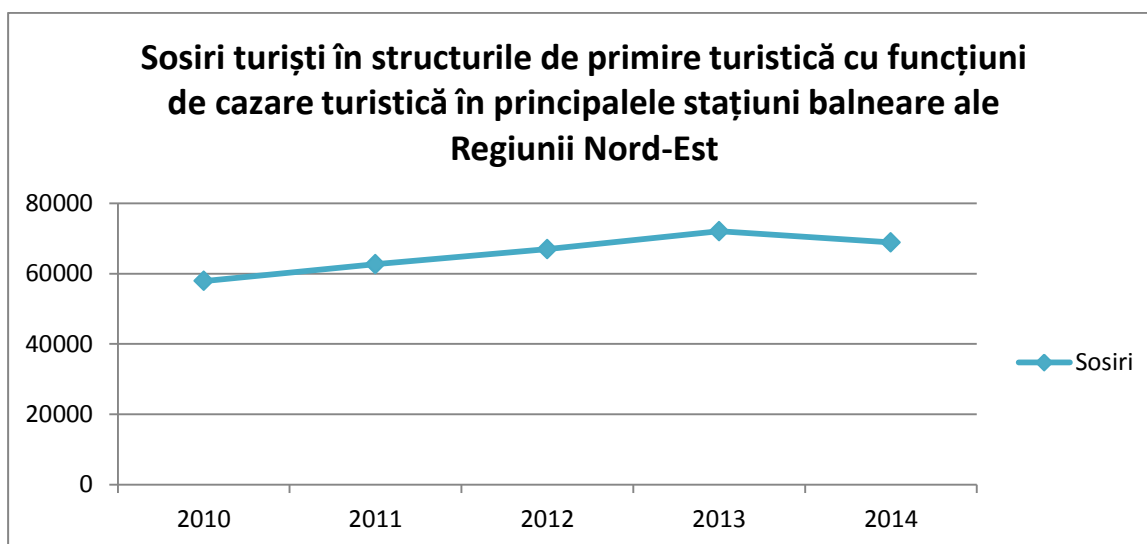
Sursa date: CNPP

În perioada de referință în orașul Amara au fost implementate mai multe proiecte finanțate în special din fonduri structurale europene care au vizat diferite intervenții edilitare, refacerea drumurilor, a utilitatilor. Dintre acestea, putem menționa un singur proiect finanțat din Programul Operațional Regional, DMI 5.2. Este vorba despre proiectul de reabilitare a parcului balnear din stațiune, proiect al primăriei Amara, cu un buget de 17,5 milioane de lei care a fost finalizat în 2013.

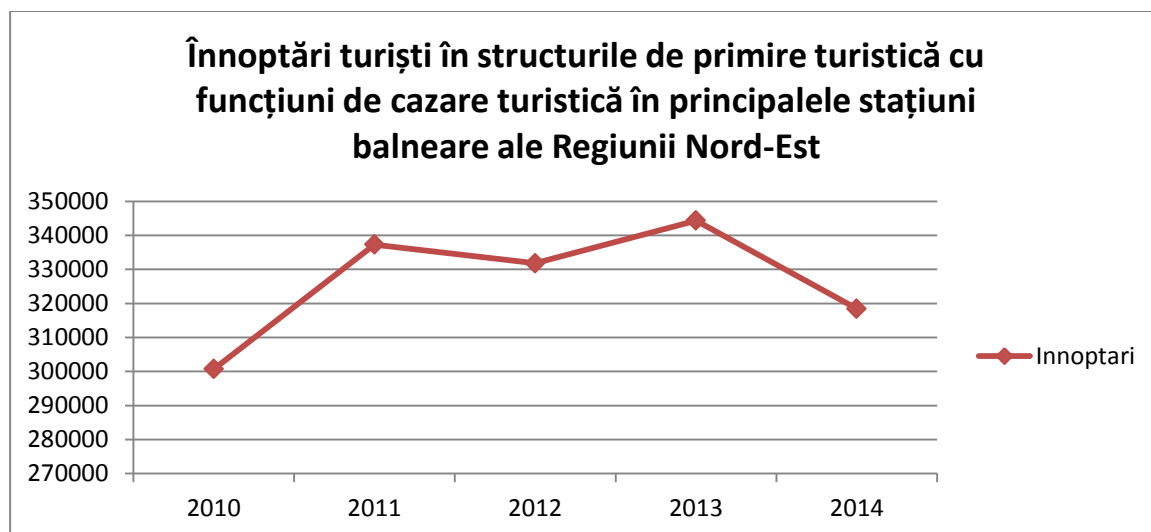
De asemenea, în Amara, ca și în alte stațiuni balneare, operatorii privați au încercat să acceseze fondurile structurale europene pentru a dezvolta sau moderniza capacități de cazare. Au fost astfel aprobate pentru finanțare din POR Axa 4 Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri regional și local, un proiect de înființare a unei pensiuni turistice și unul de construire a unui nou hotel, ultimul proiect având un buget de 1,7 milioane de lei. Aceste proiecte nu sunt finalizate.

F. Regiunea Nord-Est

Frecvența stațiilor balneare din Regiunea Nord-Est a avut o tendință generală de creștere contrazisă însă în 2014 când s-a înregistrat o scădere atât a sosirilor ca și a înnoptărilor în stațiunile balneare din această regiune.

Sursa: date INS

Sursa: date INS

În cadrul procesului de elaborare a PDR Nord-Est 2014-2020, a fost organizat un grup de lucru pentru sectorul turistic însă acesta nu a făcut obiectul unui studiu dedicat preliminar scrierii PDR. Sectorul balnear este descris în detaliu în cadrul analizei situației existente la nivelul regiunii, în prima parte a PDR NE 2014-2020. Aici sunt practic identificate și premisele de dezvoltare viitoare ale sectorului.

Se constată astfel : « Regiunea Nord Est are un potențial balnear bun, putând constitui o importantă destinație turistică, dat fiind fondul de resurse disponibile. Climatul este adecvat pentru tratamentele terapeutice, incluzând arii cu un bio-climat tonic, sedativ și de salină.

Potențialul de dezvoltare al turismului balneo-terapeutic este evidențiat de bogăția de izvoare minerale, cu ajutorul cărora s-ar putea dezvolta turismul de tip wellness și spa, integrat însă în teritoriu prin o gamă diversă de activități specifice fiecărei zone, ținând cont de valoarea ridicată a duratei medii de sedere turistică în aceste stațiuni.

Deși Regiunea Nord-Est oferă posibilități largi pentru dezvoltarea turismului balnear, **doar o mică parte din potențialul curativ natural este valorificat la un nivel satisfăcător**. Astfel, conform Hotărârii 1072/2013 care modifică HG privind acordarea statutului de stațiune balneară și balneoclimatică pentru unele localități și areale care dispun de factori naturali de cura, localitățile regiunii Nord-Est cărora le-a fost acordat statutul de stațiune balneoclimatică sunt:

- Arealul corespunzător zonei de agrement-tratament Nicolina din municipiul Iași, județul Iași
- Municipiul Vatra Dornei, județul Suceava
- Orasul Slanic Moldova, județul Bacău
- Orasul Târgu Ocna, județul Bacău

O componentă deosebit de importantă a structurilor de tratament constituie aparatura medicală, care, după cum se cunoaște, influențează în bună măsură aprecierea turiștilor asupra serviciilor medicale prestate în stațiunile balneoclimaterice. Nefuncționarea multor aparate din cauza pieselor defecte, a lipsei personalului calificat pentru repararea și întreținerea aparaturii conduce la aglomerarea și degradarea calitativă a tratamentelor, precum și la uzura permanentă a aparatelor în funcțiune, suprasolicitare de nevoie de a face față cerințelor de moment.

Pe lângă aceste stațiuni turistice, există și alte localități care au beneficiat în trecut de statutul de stațiune, precum Sarata Bai și Moinesti din județul Bacău, baile Strunga din județul Iași, Negulești din județul Neamț, Ghermanesti-Drănceni din județul Vaslui, sau Cacica și Solca din județul Suceava.

Comuna Cacica din județul Suceava ar putea avansa la rangul de stațiune turistică în viitorul apropiat, având în vedere prezența în zonă a sălinei, a Basilicii Minor – important centru de pelerinaj catolic și a centrului cultural polonez – Dom Polski.

Singura localitate care prezinta o continuitate a numarului de structuri de primire turistica (o pensiune turistica), precum si un numar de turisti variind de la 64 la 94 de turisti intre 2006 si 2013, este orasul Solca. Celelalte localitati (Moinesti, Sarata, Piatra Soimului (incluzand statiunea Negulesti) si Cacica), incep sa puna in functiune structuri de primire turistica incepand cu 2011 (in Cacica chiar din 2012). Astfel, la nivelul anului 2013, numarul de sosiri turistice inregistreaza valori de 830 la Sarata, 2.633 la Cacica, 1.563 la Moinesti, 173 la Poiana Soimului (Negulesti) si doar 94 la Solca.

Baile Strunga nu mai au structuri de primire turistica din 2009 si nici sosiri de mai mult de 10 ani, Baile Dranceneni nu detin o infrastructura de primire turistica. In cazul Bailor Nicolina, acestea fiind incluse in intravilanul municipiului Iasi, nu se pot afla date exacte cu privire la numarul de turisti veniti doar pentru componenta balneara.

Avand in vedere aceste resurse balneoclimatice, precum si istoricul acestor localitati, ar trebui depuse eforturi pentru dezvoltarea infrastructurii turistice in aceste areale si implicit pentru declararea ulterioara a acestor localitati ca statiuni turistice, balneare sau balneoclimatice.

Multe dintre structurile de cazare ale acestor statiuni necesita reparatii majore sau chiar capitale, iar intre acestea se afla si statiuni balneare cu un mare potential turistic, in cazul ca ar functiona la standardele cerute de un turism modern. Ele au suferit de pe urma lipsei de investitii din ultimii 15 ani, fapt evidentiat si in evolutia circulatiei turistice. Astfel, daca circulatia turistica in statiunile balneare a cunoscut o evolutie ascendenta, indeosebi in perioada anilor '80, ea a inregistrat o scadere drastica in perioada anilor 1990 - 1995, continuand apoi cu o usoara redresare.

Statiunile necesita modernizarea si dezvoltarea retelei de apa si canalizare, imbunatatirea retelei de drumuri, implicit a drumurilor de acces, precum si alte investitii.»

In cadrul strategic-operational al PDR, turismul balnear este insa inclus in sectorul turistic in general, acesta din urma insusi facand obiectul unei singure masuri in cadrul Prioritatii 3 Sprijinirea unei economii competitive si a dezvoltarii locale, la obiectivul 3.7 Sprijinirea valorificarii potentialului turistic existent. Este vorba despre masura 3.7.1. Dezvoltarea infrastructurii de turism si agrement (inclusiv diversificarea) aferenta, promovarea potentialului turistic. Se mentioneaza in cadrul descrierii masurii:

„Regiunea Nord-Est detine un potential turistic relativ ridicat, elementele de referinta fiind cadrul natural de exceptie din zonele montane din judetele Bacau, Neamt si Suceava, potentialul balnear, monumentele istorice si edificiile culturale, inestimabilul patrimoniu religios, arta si traditia populara existenta, gastronomia moldoveneasca. In plus, in anii 2000 a avut loc o crestere importanta atat a numarului de unitati si capacitatii de cazare existente, cat si a infrastructurii de sprijin a turismului centre expozitionale si de evenimente, infrastructura de agrement (partii de schi, zone si complexe de agrement) etc.

Practic, exista premisele necesare pentru practicarea unor forme variate de turism: balnear-terapeutic, ecumenic-cultural, agroturism, ecoturism, afaceri si evenimente, activ.

In ciuda elementelor prezentate, datele si informatiile statistice existente indica pentru perioada de analiza un regres al activitatilor desfasurate in acest domeniu:

- Nivelul foarte scazut al indicelui de utilizare a capacitatii de cazare in functiune – 21,5%
- Durata medie de sedere redusa, inferioara nivelului national – 2,21 nopti/turist
- Ponderea scazuta a numarului de turisti straini din numarul total de sosiri – 12%

In parte, nivelurile inregistrate pot fi puse pe seama efectelor negative ale crizei economice si financiare, scaderarea veniturilor populatiei determinand o contractie a cererii pentru servicii turistice. Cu toate acestea, si in perioada anterioara crizei se constata ca nivelul indicatorilor mentionati se afla sub media inregistrata la nivel national.

In aceste conditii, putem aprecia ca exista cauze sistematice care conduc situatia prezentata: accesibilitatea redusa spre zonele turistice, calitatea slaba a serviciilor oferite in anumite zone turistice, gradul inegal de modernizare a infrastructurii existente, slaba promovare a potentialului turistic existent.

Tinte 2022:

(1) Indicele de utilizare a capacitatii de cazare in functiune – 50%

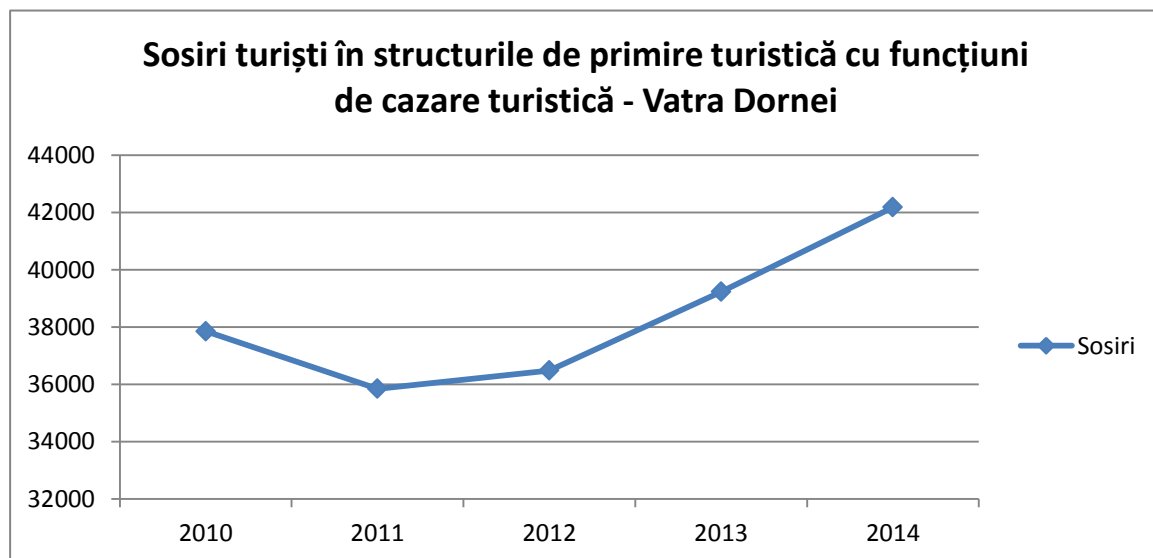
- (2) Durata medie de sedere – 3 nopti/turist
 (3) Numar total de sosiri (turisti) - 900.000

Actiunile indicative prevazute in cadrul acestei masuri vor viza:

- Reabilitarea, renovarea obiectivelor turistice ce apartin patrimoniului cultural, istoric, ecumenic, inclusiv a infrastructurii conexe (parcari, alei, puncte de informare etc.)
- Reabilitarea, modernizarea, extinderea spatiilor de cazare, inclusiv a infrastructurii de agrement conexe
- **Modernizarea, extinderea infrastructurii de turism balnear, a unitatilor de tratare**
- Dezvoltarea, extinderea sistemului existent de semnalizare a atractiilor turistice: panouri, harti turistice pe drumurile nationale si judetene, gari, autogari, aerogari
- Dezvoltarea de aplicatii tip e-turism: promovarea produsului turistic si traditiilor
- Dezvoltarea infrastructurii de agrement asociate sporturilor de iarna
- Realizarea/modernizarea traseelor montane, a retelei de cabane si refugii montane
- Dezvoltarea si diversificarea infrastructurii fizice de agrement necesara petrecerii timpului liber (hip-ism, „hiking”, „rafting”, parasutism, sporturi extreme etc.)
- Crearea, modernizarea centrelor si oficiilor de informare si promovare turistica in zonele cu potential turistic
- Dezvoltarea de retele de comunicare intre centrele de informare si promovare turistica din regiune si cele nationale/internationale, integrarea standardizata a acestora prin interconectare vizand dezvoltarea si imbunatatirea sistemului de rezervari online
- Sprijin pentru organizarea si derularea de targuri, expozitii, manifestari culturale, festivaluri
- Sprijin pentru derularea de campanii de promovare integrata a produsului turistic local si regional la targuri de profil, interne si internationale
- Promovarea turismului ecologic
- Dezvoltarea de observatoare pentru promovarea imaginii turistice a regiunii (sistem integrat de management si marketing al destinatiei) ».

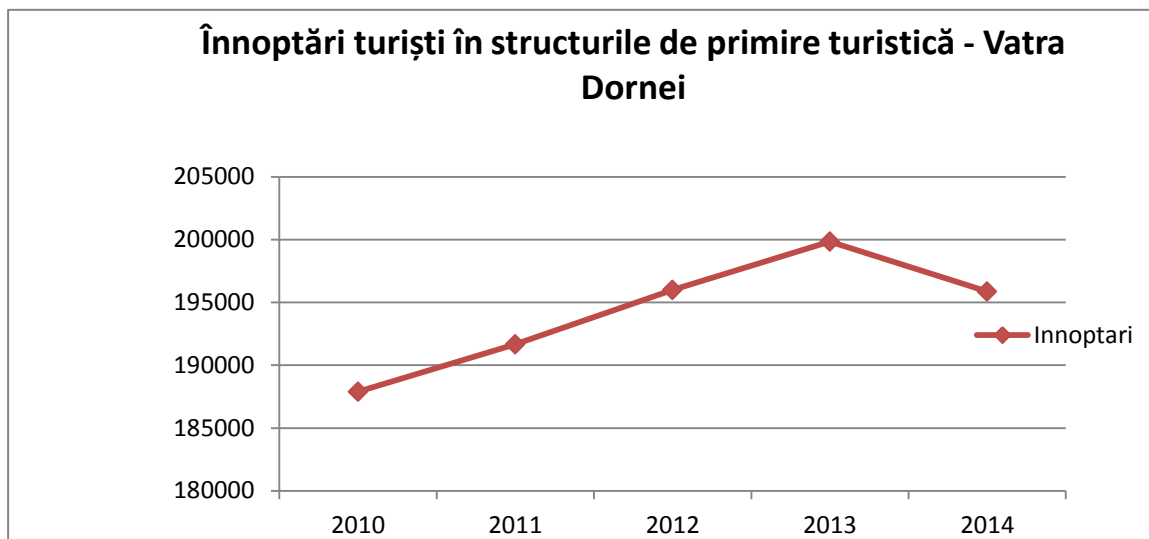
a) Vatra Dornei

Frecventarea statiunii Vatra Dornei are o tendinta generala de crestere in ciuda faptului ca la inceputul si la sfarsitul intervalului de referinta s-au inregistrat tendinte diferite pentru sosiri si pentru innoptari : daca in 2011 sosirile au scazut iar innoptarile au crescut, in 2014 s-a produs un fenomen invers. Cu toate acestea atat sosirile cat si innoptarile din 2014 sunt superioare celor din 2010.

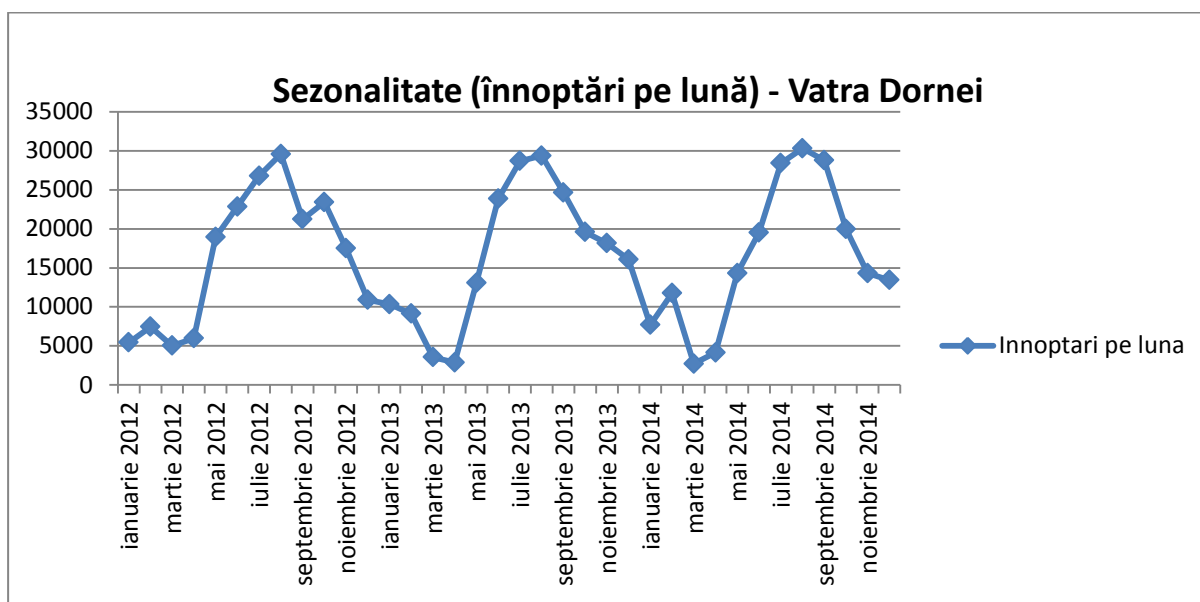
Sursa: date INS

Durata medie a sejurului variata in jurul valorii de 5 nopti, doar marginal inferioara mediei nationale din 2014.

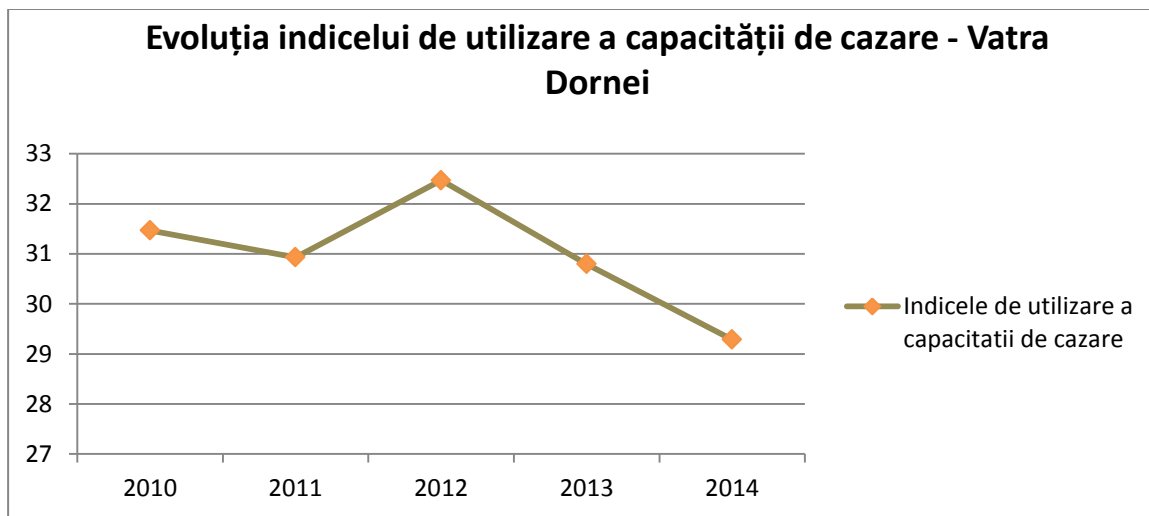
Sursa: date INS

Sezonalitatea turistica la Vatra Dornei este centrata in jurul sezonului estival chiar daca este mai echilibrata decat cea din alte statiuni balneare, pe fondul capacitatii statiunii de a oferi alte produse turistice complementare de tip turism in natura, montan (care include schiul), rural, etc. Aceasta diversitate mai mare a ofertei statiunii explica, de altfel, existenta unei frecventari non-neglijabile, chiar daca mai mici in perioada de iarna dincolo de perioada sarbatorilor de iarna.

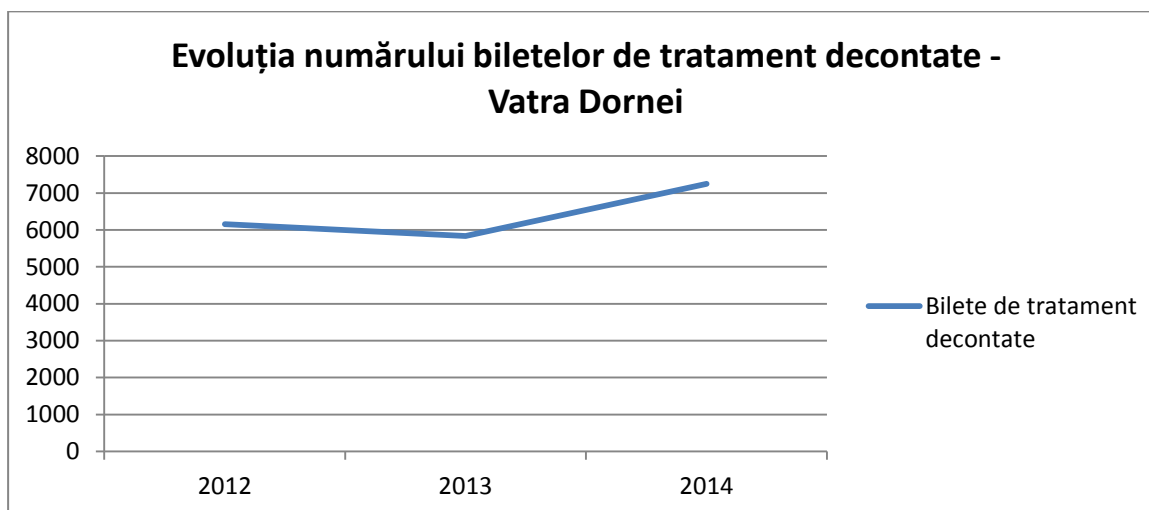
Sursa: date INS

In 2013 si 2014 rata de ocupare a capacitatii de cazare a scazut pana la 29%, o valoare mult mai mica decat cea de la nivel national din statiunile balneare. Acest nivel se explica prin faptul ca avem de-a face cu o statiune cu profil montan tot atat de pronuntat pe cat este cel balnear. Turismul social cu tichete de tratament este doar o parte a turismului de la Vatra Dornei. Scaderea indicelui de utilizare a capacitatii de cazare are loc pe fondul cresterii capacitatii de cazare intr-un ritm mai sustinut decat cel al frecventarii, dezechilibru specific in Romania altor sectoare turistice, nu atat celui balnear.

Sursa: date INS

Vatra Dornei a înregistrat o creștere importantă a numărului de bilete de tratament decontate în 2014. Biletele de tratament reprezintă peste 20% din totalul sosirilor și un procent mai mare din cel al înnoptărilor. Această creștere a sosirilor turiștilor subvenționați prin bilete de tratament, coroborată cu creșterea sosirilor în general și cu ponderea pe care o au biletele de tratament, indică că stațiunea este una atractivă atât pentru clientelele sociale cât și pentru restul clientelei.

Sursa date: CNPP

În perioada de referință autoritățile locale din stațiune (municipiul Vatra Dornei) nu au accesat finanțări din fonduri structurale pentru proiecte sau investiții care să vizeze direct sectorul balnear. Singurul proiect al UAT Vatra Dornei care a putut fi identificat este cel legat de realizarea Centrului Național de Informare și Promovare Turistică Vatra Dornei, finanțat din POR Axa 5, DMI 5.3, care s-a finalizat în septembrie 2015 și a avut un buget de 629 438,36 lei. Proiectul a inclus pe lângă amenajarea centrului în Casa de Cultură și participarea la târguri de turism, realizarea unui website și a unor materiale publicitare.

Au existat însă o serie de proiecte ale unor operatori privați care au accesat fondurile Programului Operațional Regional DMI 5.2 pentru modernizarea și creșterea capacității de cazare, construirea unei baze de tratament asociată structurii de cazare, crearea infrastructurilor pentru schi și tubing. Este vorba de două proiecte :

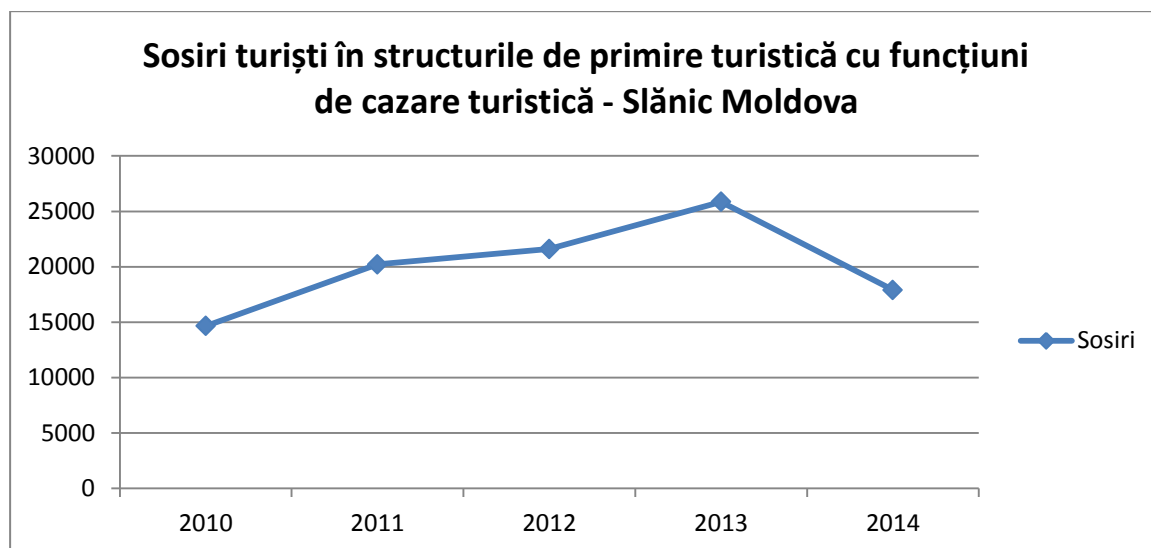
- 2009 : Parc montan de iarnă Dealu Negru, Vatra Dornei, buget total 3,5 milioane lei, finalizat. Proiectul a avut ca rezultate finale :
 - Structuri de turism reabilitate/ modernizate și extinse: 1
 - Instalații iluminat nocturn parte: 2 Buc.
 - Partii tubing deservite de instalații de transport tip bandă transportoare: 1 Buc.

- Partii schi deservite de instalatii de transport cu cablu tip miniteleschi: 1 Buc.
- 2010 : Modernizare, extindere Hotel Alpin – emblema a elegantei si rafinementului, buget total 4,975 milioane lei, finalizat. Proiectul a avut ca rezultate finale :
 - Dublarea numarului de camere (40 de camere) la standardul de 4 stele.

In urma proiectului hotelul a fost redenumit Dorna si a devenit singurul hotel de 4 stele din statiune.

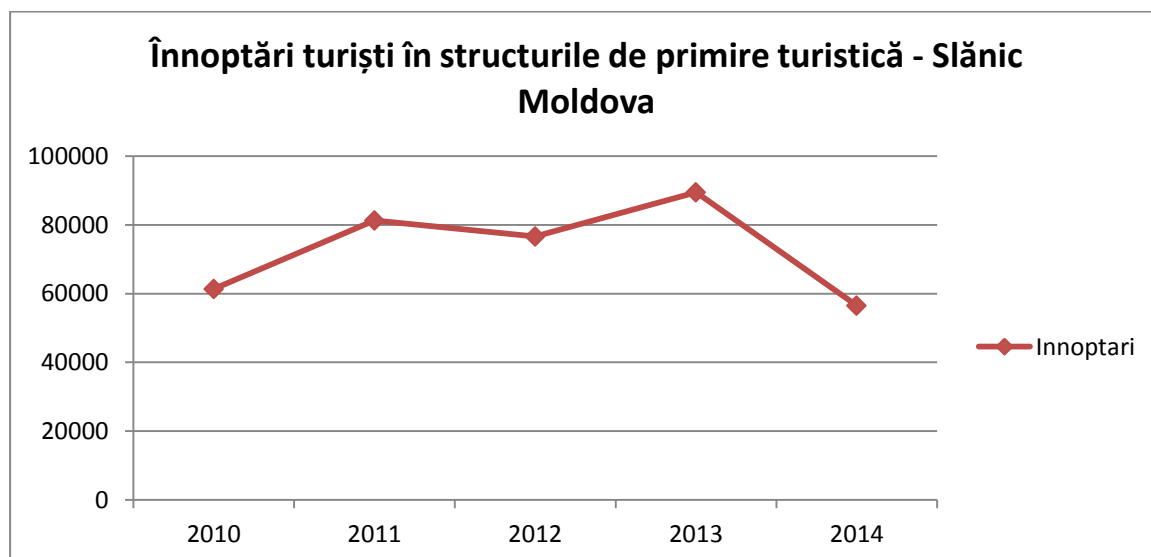
b) Slănic Moldova

Evolutia frecventarii turistice la Slanic Moldova este similara cu cea de la Vatra Dornei. Daca pana in 2014 se poate vorbi despre o tendinta generala de crestere a frecventarii, in acest an are loc o scadere puternica a acesteia.

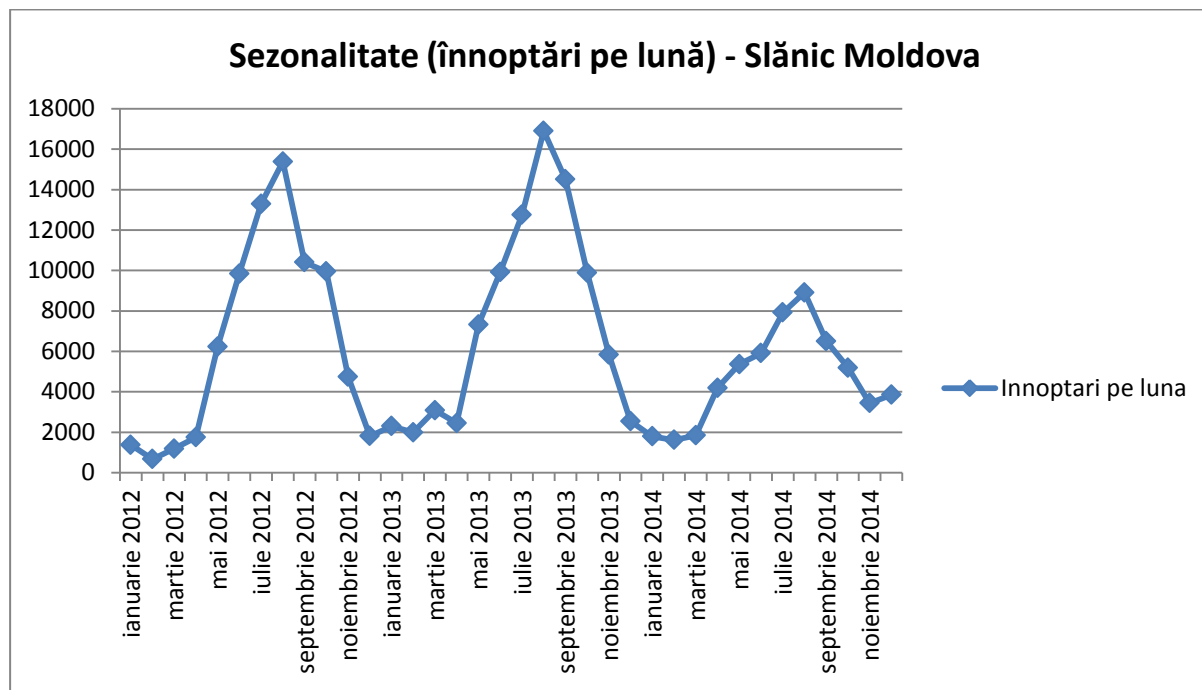
Sursa: date INS

Cum durata medie de sedere este si ea in scadere, este clar ca innoptarile scad mai repede decat sosirile. In cifre absolute durata de sedere de circa 3 nopti in 2014 reprezinta o valoare extrem de scazuta, ceea ce traduce trecerea statiunii de la modelul strict social traditional al curei subventionate in structurile mari de cazare la sejururile mai scurte care includ o mare componenta de agrement in structuri mai mici de cazare (pensiuni, etc.).

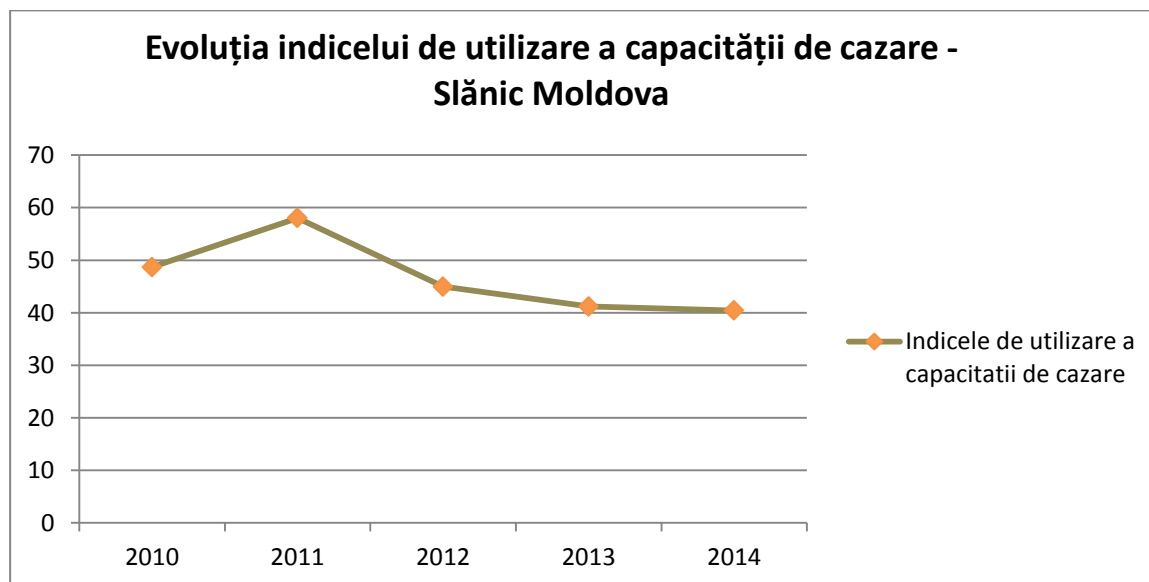
Sursa: date INS

Sezonalitatea turistica la Slanic Moldova ramane inasa una extrem de caracteristica statiunilor balneare din Romania, cu o frecventare foarte puternica vara si una foarte slaba iarna. La Slanic Moldova sezonul este mai « ingust » ca in alte statiuni, cu o incepere tarzie in iunie si o terminare timpurie in septembrie-octombrie.

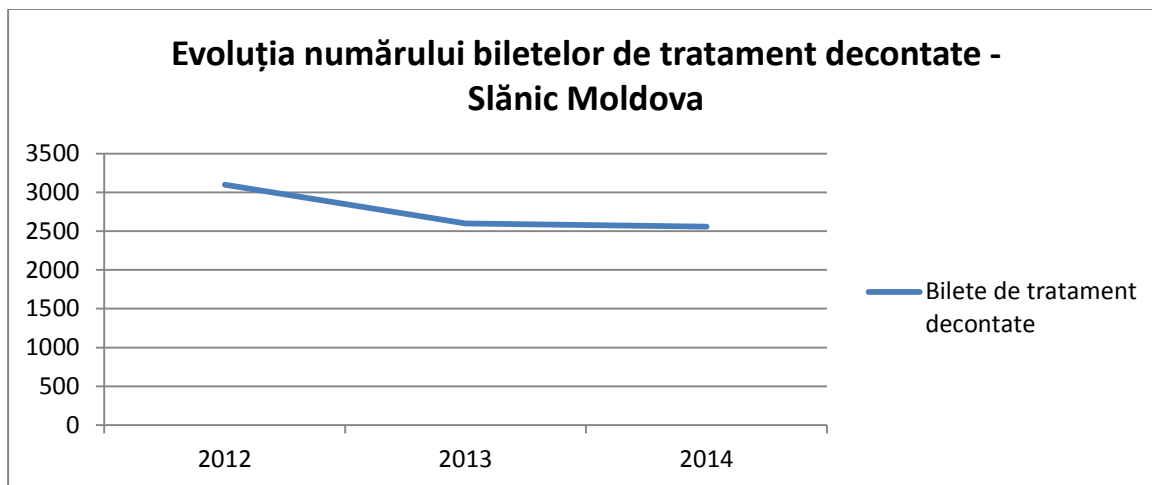
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacitatii de cazare este in scadere, fiind inasa in parametrii evolutiei sectorului balnear la nivel national (40% in 2014).

Sursa: date INS

Sosirile cu bilete de tratament sunt in scadere in statiune. Scaderea accentuata din 2013 a avut loc pe fondul unei cresteri a sosirilor totale, pe cand scaderea mica din 2014 a avut loc pe fondul scaderii puternice a sosirilor si innoptarilor totale. Aceasta diferenta de ritm se explica si prin ponderea scazuta a biletelor de tratament in total (sub 15%). Cu toate acestea, ingrijorator este ca exista o evolutie negativa generala care nu poate fi compensata temporar prin atragerea unor clientele sociale.

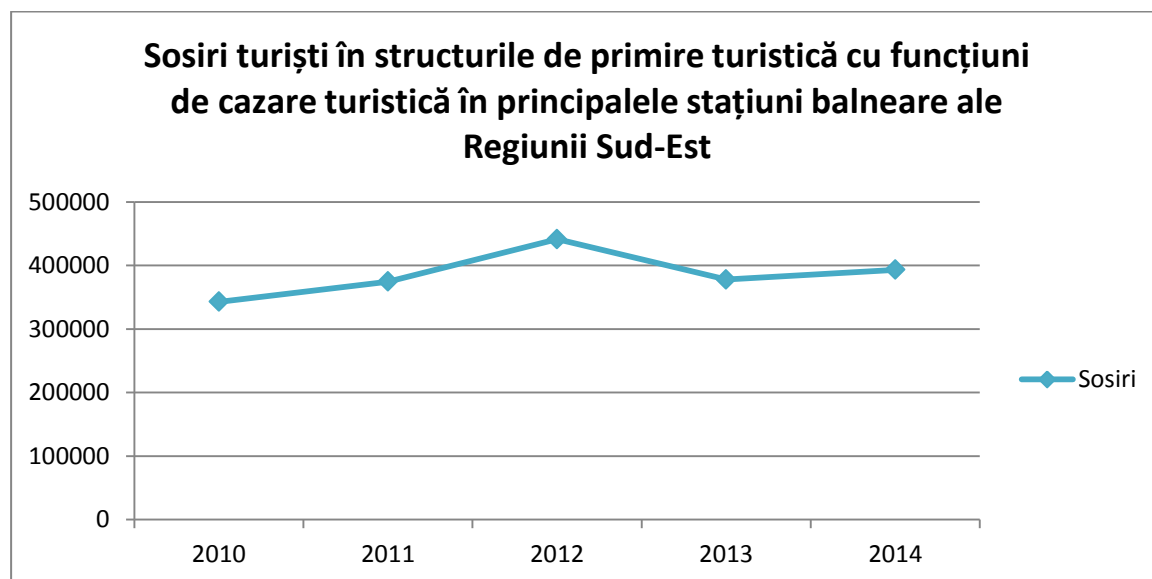
Sursa date: CNPP

In statiunea Slanic Moldova au fost implementate in perioada de referinta mai multe proiecte cu finantare din Programul Operational Regional 2007-2013. Ca si in alte statiuni balneare primaria a accesat fondurile structurale pentru a dezvolta infrastructuri de agrement de mari dimensiuni. In cazul Slanic Moldova a fost vorba despre construirea unei piste de schi de grad de dificultate mediu, ea coborand de la altitudinea de 720 m la cea de 470 m, altitudini care pun problema rentabilitatii investitiei. Proiectul a avut un buget de 24,7 milioane lei si a fost co-finantat din fondurile publice ale CJ Bacau si DMI 5.2 al POR.

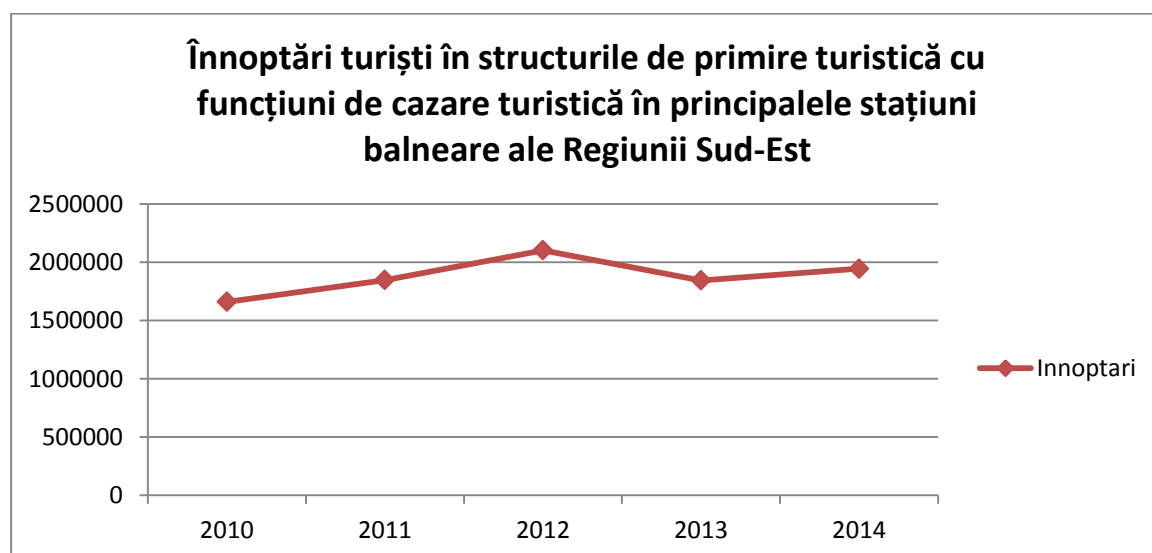
Operatorii privati din statiune au utilizat si ei fondurile structurale, in speta Axa 4 a Programului Operational Regional, DMI 4.3 Sprijinirea dezvoltarii microintreprinderilor, pentru a investi in dezvoltarea capacitatilor de cazare din statiune si a ofertei de servicii de tip balnear pentru turisti (achizitionarea de echipamente si mobilier specific, formarea personalului, etc.). Au existat 2 astfel de proiecte, unul finalizat in 2012 si celalalt in 2014, cu bugete de 879 000 lei, respectiv 1,05 milioane lei. Primul proiect a vizat chiar crearea unei mini baze de tratament in cadrul unei pensiuni, cu pozitionarea acesteia pe segmentul de turism medical si cu formarea unui personal specializat capabil sa furnizeze servicii specifice.

G. Regiunea Sud-Est

Frecventarea turistica din statiunile balneare ale acestei regiuni includ si o parte importanta de turism de vara pe litoral. Aceasta se datoreaza dificultatii de a separa statistic in cadrul datelor unui UAT cele aferente structurilor balneare si cele aferente hotelurilor de pe litoral. In lipsa de alte date suntem obligati sa consideram ca tendintele generale traduc si evolutia interesului pentru sectorul balnear. Putem spune astfel ca frecventarea a inregistrat cresteri solide in prima parte a intervalului, pentru ca apoi sa inregistreze scaderi in 2013 si o revenire partiala in 2014.

Sursa: date INS

Sursa: date INS

La nivelul Planului de Dezvoltare Regionala al Regiunii Sud-Est in perioada de programare 2014-2020, in cadrul primei parti dedicate analizei situatiei existente resursele balneare atat de diverse (din zona litorala pana in zona montana a Buzaului si Vrancei) ale regiunii sunt bine identificate si exhaustiv trecute in revista.

Cu toate acestea la nivel operational, ca si in cazul altor regiuni, nici Regiunea Sud-Est nu vizeaza specific sectorul balnear, chiar daca il mentioneaza in cadrul mai larg al sectorului turistic. Astfel Obiectivul specific 4

al PDR SE 2014-2020 este : „Creșterea atractivității regiunii ca destinație turistică prin promovarea turismului regional integrat, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice și creșterea calității serviciilor turistice oferite.” Acest obiectiv este operationalizat prin Prioritatea 4 - Îmbunătățirea calității turismului la nivel regional, care este la randul sau declinată în 2 domenii de intervenție.

- **Domeniu de intervenție 1:** Promovarea turismului regional integrat (turism de agrement, turism științific, educațional, turism pentru vanatoare și pescuit, **turism balnear și de tratament**, turism cultural, turism enologic și gastronomic, etc.)

Operațiuni orientative/Activități:

- Crearea și promovarea brand-ului turistic regional;
- Crearea, dezvoltarea și promovarea centrelor de informare și promovare turistică;
- Promovarea pescuitului sportiv și a turismului bazat pe vanatoare și pescuit;
- Dezvoltarea turismului montan și a traseelor turistice;
- Dezvoltarea parteneriatului dintre furnizorii de servicii turistice, agenții de turism, furnizorii de servicii de transport etc., în scopul integrării serviciilor;
- Promovarea agroturismului, ecoturismului și a tradițiilor conservate, în mediul rural;
- Organizarea de festivaluri, concerte, târguri cu produse tradiționale etc.;
- Dezvoltarea turismului de croazieră;
- Crearea traseelor turistice: „traseul vinului”, gastronomic etc., care să cuprindă județele regiunii.

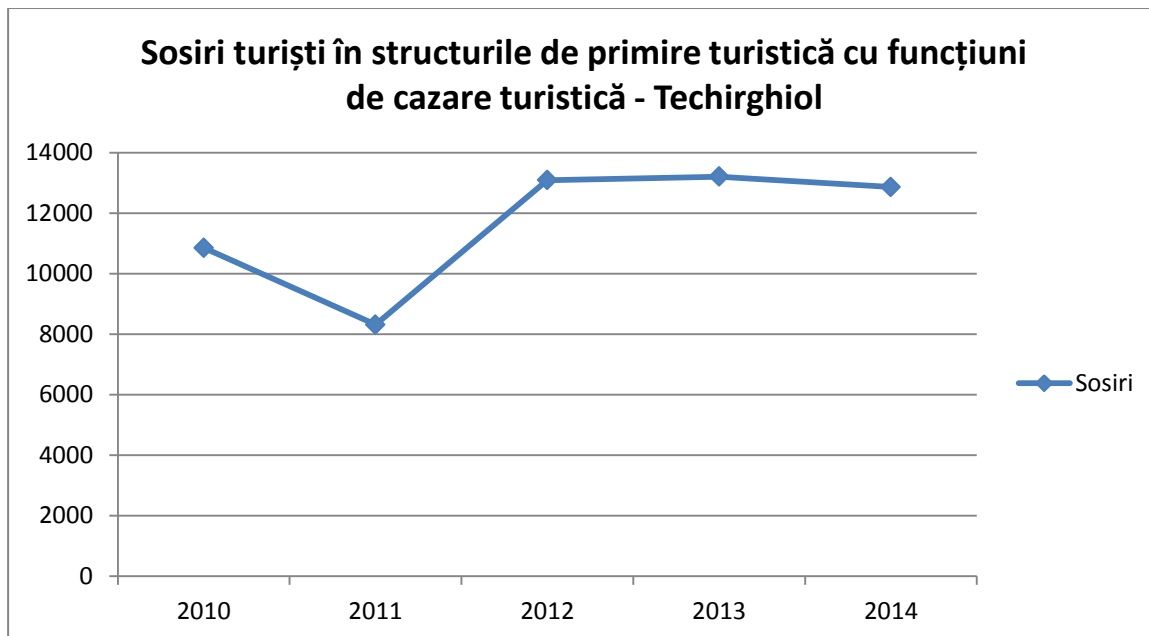
- **Domeniu de intervenție 2:** Înființarea, dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice;

Operațiuni orientative/Activități:

- Restaurarea, protejarea, promovarea și valorificarea monumentelor istorice incluse în patrimoniul național și local din urban și rural;
- **Construirea, reabilitarea, modernizarea infrastructurii publice în stațiunile turistice;**
- Înființarea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii turismului cultural și religios, științific;
- Înființare, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii specifice activităților de agrement acvatic la nivel maritim și fluvial;
- Înființarea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii turismului pentru vânătoare și pescuit;
- Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii montane;
- **Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurii balneare și de tratament regional/local;**
- Crearea, extinderea, modernizarea de structuri agroturistice și pentru activități de turism rural;
- Înființarea, dezvoltarea porturilor turistice (pentru ambarcațiuni de agrement);
- Crearea de locuri de campare, locuri pentru picnic;
- **Amenajarea sporturi acvatice (strandurilor artificiale și naturale etc.);**
- Amenajarea pistelor pentru biciclete, trasee de ciclism și a infrastructurii conexe.

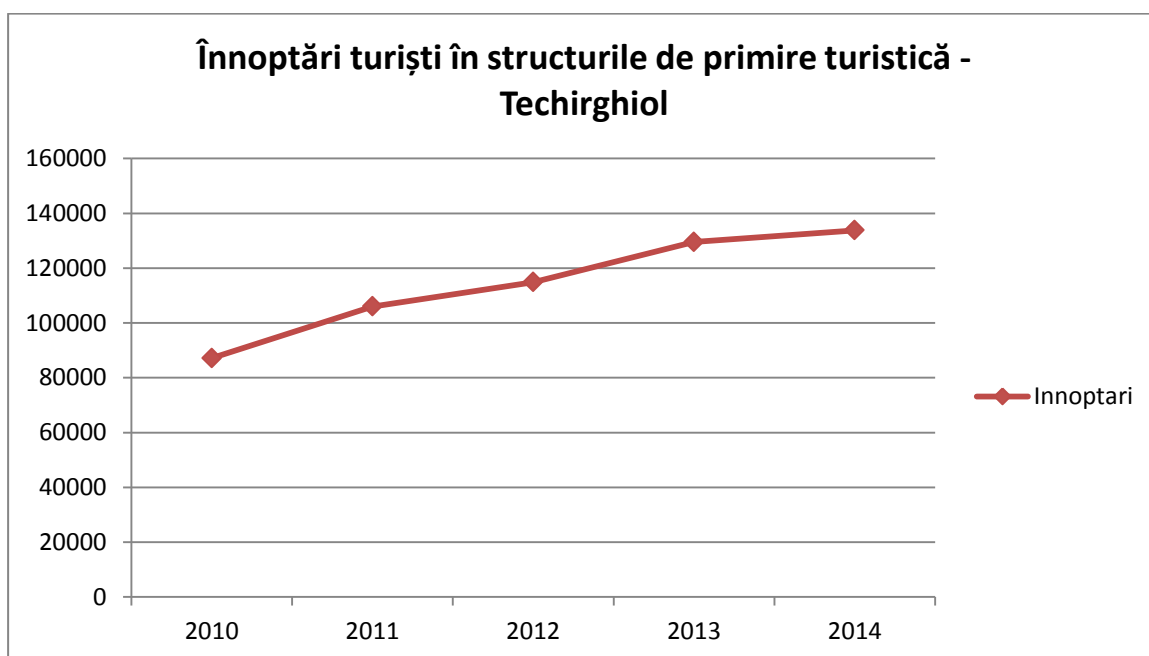
a) Techirghiol

Frecvența turistică la Techirghiol are o tendință generală de creștere, chiar dacă în 2011 a avut loc o scădere puternică a sosirilor. Înnoptările au înregistrat în perioada de referință o creștere solidă.

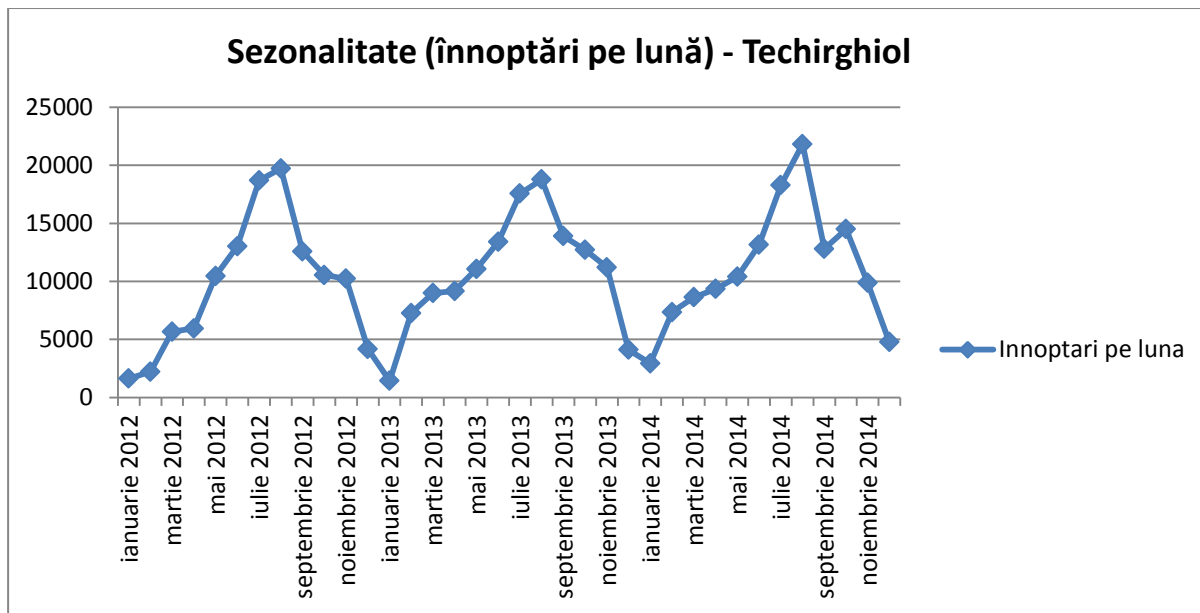
Sursa: date INS

Durata medie de sejur este una mare, aproape dubla decat cea care se inregistreaza la nivel national in statiunile balneare. Aceasta traduce atractivitatea statiunii pentru turismului social cu bilete de tratament.

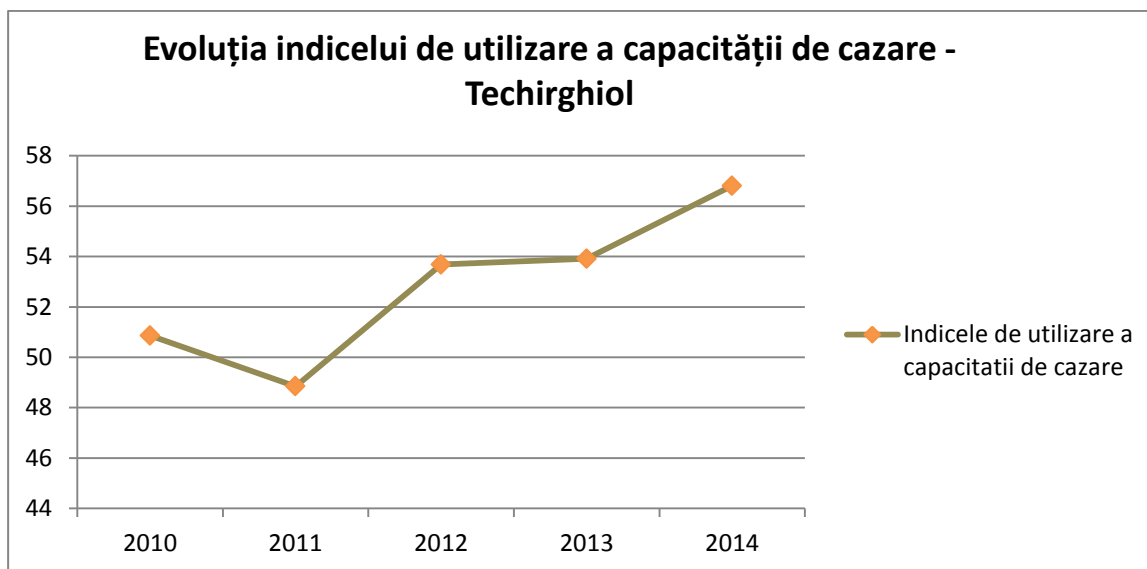
Sursa: date INS

Chiar daca este o statiune balneara doar partial dependenta de oferta litorala, Techirghiol prezinta in perioada de referinta o sezonalitate foarte dezechilibrata cu varfuri puternice de frecventare in perioada estivala principala (iulie si august), o frecventare injumatatita fata de valorile maxime la marginile sezonului si o scadere puternica a frecventarii in perioada de iarna. Aceasta sezonalitate tradeaza si ea dependenta de turismul social si de lipsa de produse wellness si activitati la mare care sa atraga mai multi turisti in extra-sezon.

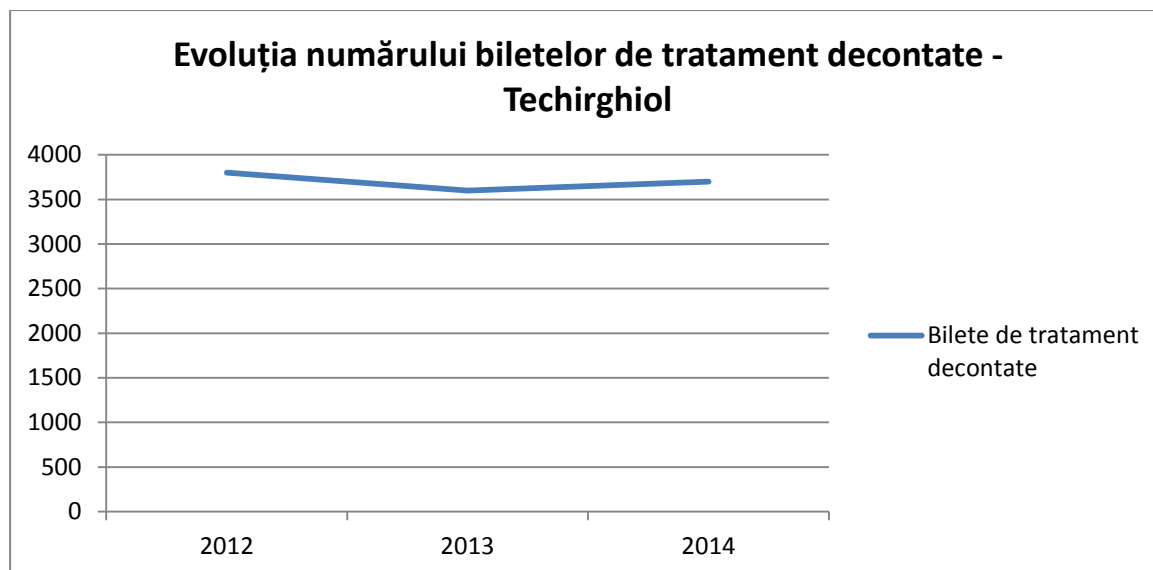
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacității de cazare are o evoluție impresionantă în perioada de referință la Techirghiol cu o creștere robustă care depășește cu mult nivelul național. Această evoluție arată un grad crescut de inelasticitate a cererii pentru Techirghiol, o ilustrare a atractivității stațiunii și zonei în care este amplasată.

Sursa: date INS

Numărul de bilete de tratament de la Techirghiol a fost constant în perioada 2012-2014, el reprezentând o parte din totalul sosirilor în stațiune. Pentru o stațiune aflată în zona litorală această pondere indică faptul că este o stațiune cu un caracter balnear marcat. Evoluțiile sosirilor generale și ale celor cu bilete de tratament indică că stațiunea este atractivă și că reușește să rețină turiștii sociali sau nu pentru sejururi foarte lungi comparat chiar și cu media națională (așa cum am văzut mai sus). O explicație importantă este amplasarea stațiunii pe malul mării și existența unei palete foarte variate de oferte de agrement și petrecere a timpului liber, în proximitate. Aceasta constituie o ilustrare perfectă a ceea ce lipsește la nivelul altor stațiuni la nivel național, care pentru a ajunge la o structură a frecvenței similare Techirghiolului au nevoie să dezvolte oferta de agrement și să lungească sezonul prin oferte de tip wellness de sejur scurt.

Sursa date: CNPP

La Techirghiol au avut loc mai multe investitii in perioada de referinta.

Primaria a accesat fonduri structurale europene din Programul Operational Regional pentru mai multe investitii atat in infrastructura urbana, in reabilitarea peisagistica a lacului din oras cat si pentru dezvoltarea infrastructurii de ingrijiri medicale. Proiectele finantate din Programul Operational Regional 2007-2013 implementate in perioada de referinta de UAT Techirghiol sau CJ Constanta pe teritoriul UAT Techirghiol, cu relevanta pentru sectorul balnear (inclusiv cel medicalizat) sunt urmatoarele:

- un proiect de 15,3 milioane lei pentru amenajarea turistica a malului lacului Techirghiol, in implementare, co-finantat din DMI 5.2. Conform Primariei Techirghiol, beneficiarul fondurilor: *„Investiția propusă prin proiect va transforma malul Lacului Techirghiol într-o zonă de îmbăiere și recreere la standarde tehnice și estetice care îi vor asigura competitivitatea pe întreg litoralul românesc. Astfel, lucrările cuprind amenajarea malului lacului pe o suprafață de 7.000 mp, prin pereiere, a plajei în suprafață de 21.400 mp, prin aport de nisip, a unei grădini de recreere de 56.713 mp, precum și a zonei de băi reci de 7.400 mp. Turiștii vor putea utiliza alei pietonale în lungime de 1708 m, piste pentru biciclete și alei pentru persoane cu dizabilități... „Complementar acestor lucrări de valorificare turistică a malului lacului Techirghiol, străzile Ecaterina Teodoroiu, Muncii și Dr. Ion Tătăranu vor fi reabilitate pentru a da acces facil turiștilor către malul lacului”⁹.*
- Un proiect de peste 4 milioane de lei, co-finantat din POR DMI 5.2 cu titlul „Dezvoltarea turismului de agrement în stațiunea Techirghiol”, in implementare. Proiectul a vizat realizarea unui complex turistic prin care *„s-a urmărit extinderea conceptului de valorificare turistică a Lacului Techirghiol de la turism de sănătate la turism de odihnă și wellness (...) și stimularea odihnei active; sporirea vizibilității și atractivității turistice a stațiunii”¹⁰. Prin acest complex „turiștii care vor ajunge în Techirghiol se vor bucura, de un miniparc acvatic în suprafață de 3.627 mp, 2 terenuri de sport în suprafață de 2.050 mp.”¹¹.*
- Proiectul „Parc de recreere in orasul Techirghiol”, in implementare, cu un buget de 2,64 milioane de lei. Proiectul este co-finantat FEDR prin POR, Axa prioritară 1 "Sprijinirea dezvoltarii durabile a orașelor - poli urbani de creștere", Domeniul major de intervenție 1.1. "Planuri integrate de dezvoltare urbană", Sub-domeniul: Poli de creștere. « Suprafața terenului pe care urmează a se realiza

⁹ <http://www.lac-techirghiol.ro/?p=68>

¹⁰ <http://www.replicaonline.ro/statiunea-techirghiol-are-miniparc-acvatic-si-terenuri-de-sport-168367/>

¹¹ Ibidem 6.

proiectul "Parc de recreere în orașul Techirghiol" este de 40.200 mp și se structurează astfel: Zona 1 cuprinsă între bulevardul Victor Climescu și aleile pietonale din imediata apropiere a scărilor care permit accesul pe malul lacului este zona care va beneficia de următoarele lucrări: reabilitarea celor două alei de promenadă paralele, cea de sus paralelă cu bulevardul și cea de jos care face legătura cu scările de acces pe malul lacului, precum și reabilitarea scărilor de acces prin refacerea treptelor și placarea acestora cu piatră de Techirghiol, amplasarea de jur împrejurul grupului statuar Techir și măgarul său a unei fântâni arteziene de formă circulară, plantarea de arbori și arbuști atât în partea de sus cât și în zona aleilor din zona joasă a parcului, rețizarea a două fântâni arteziene realizate în plan înclinat ce vor încadra scările de acces pe malul lacului, înlocuirea băncilor existente degradate, montarea unor coșuri de gunoi, realizarea unor gradene de lemn pe aleile din zona joasă. Zona 2 - zona parcului terapeutic este zona care se dezvoltă la sud de zona 1. Lucrările propuse pentru această zonă: realizarea a două spații de joacă pentru copii care vor fi dotate cu ansambluri de leagăne și tobogane, zona fiind deja parțial amenajată și având alei pietonale, realizarea a două rampe de acces în parc destinate persoanelor cu handicap locomotor, rețizarea unei rețele de irigație a acestui spațiu verde. »¹².

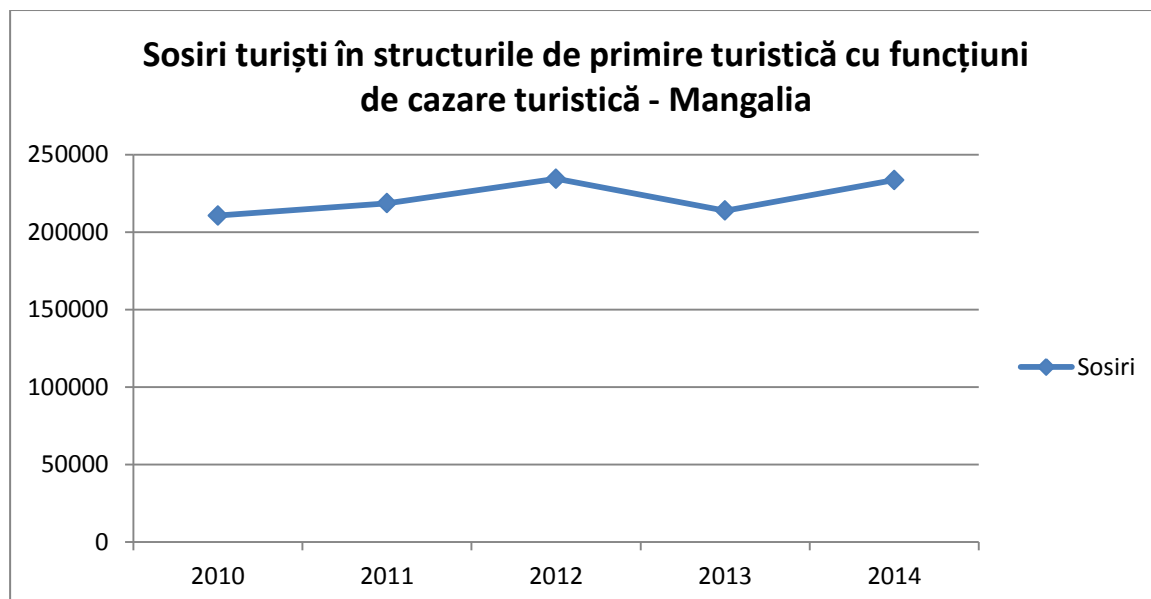
- Proiect al CJ Constanta in parteneriat cu UAT Techirghiol, finantat din POR Axa prioritara 2 - Imbunatatirea infrastructurii de transport regionale si locale, DMI 2.1 Reabilitarea si modernizarea retelei de drumuri judetene, strazi urbane – inclusiv constructia/reabilitarea soselelor de centura, care a vizat refacerea si modernizarea drumurilor din statiune. Proiectul a fost finalizat si a avut un buget de peste 10 milioane de lei.
- Doua proiecte ale CJ Constanta co-finantate din POR, Axa prioritara 3 - Imbunatatirea infrastructurii sociale, DMI 3.2 Reabilitarea /modernizarea / dezvoltarea si echiparea infrastructurii serviciilor sociale, care au vizat reabilitarea, modernizarea si dotarea a doua corpuri ale Centrului de recuperare si reabilitare, neuropsihiatrica Techirghiol, fiecare cu un buget de circa 2,5 milioane lei. In corpul C al acestui centru s-a avut in vedere infiintarea unui nou centru de ingrijire si asistenta. Centrul reabilitat este insa in administrarea DGASPC Constanta si nu are in vedere oferirea unor servicii de tip turistic ci doar gazduirea persoanelor cu dizabilitati psihice din judetul Constanta. Acest tip de interventie ar fi putut insa lua in considerare cererea de servicii de reabilitare psihica, de terapie psihica in mediu sanogen, care exista in Romania si careia Techirghiol i-ar putea raspunde prin infrastructuri de tip balnear adaptate.

In statiune au avut loc, in perioada de referinta, numeroase investitii private care au vizat dezvoltarea capacitatii de cazare.

b) Mangalia

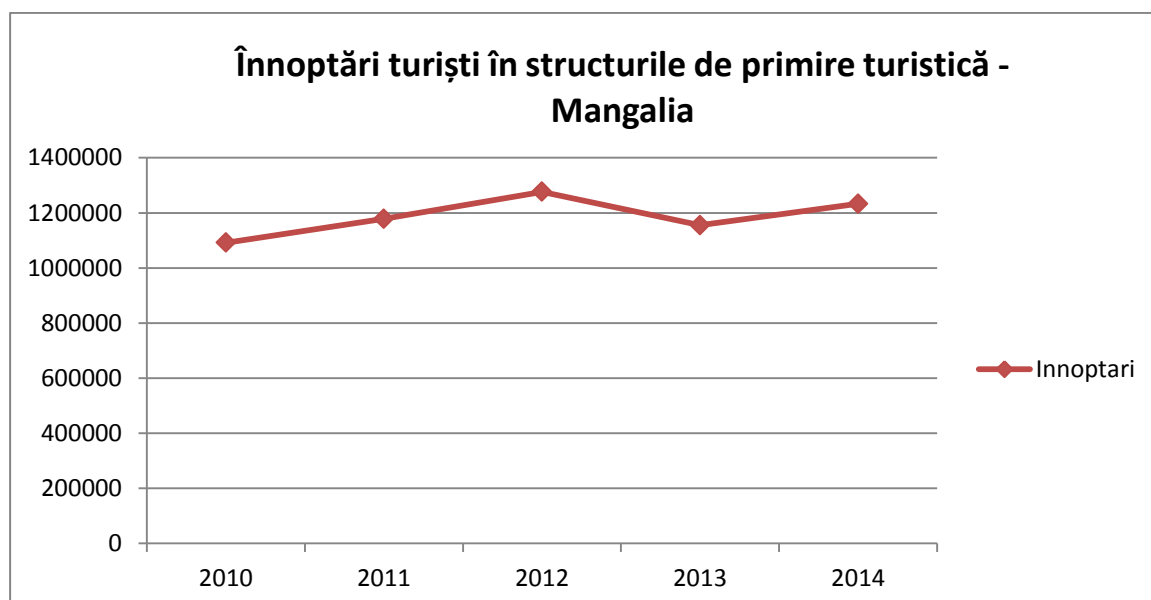
Frecventarea turistica a statiunii Mangalia, care in mod evident include o mare parte de turisti de litoral pe langa cei in cautarea ofertei balneare, a fluctuat puternic cu cresteri pana in 2012, o scadere in 2013 si o revenire pe crestere in 2014.

¹² <http://www.replicaonline.ro/orasul-techirghiol-va-avea-un-super-parc-de-recreere-pe-bani-europeni-93793/>

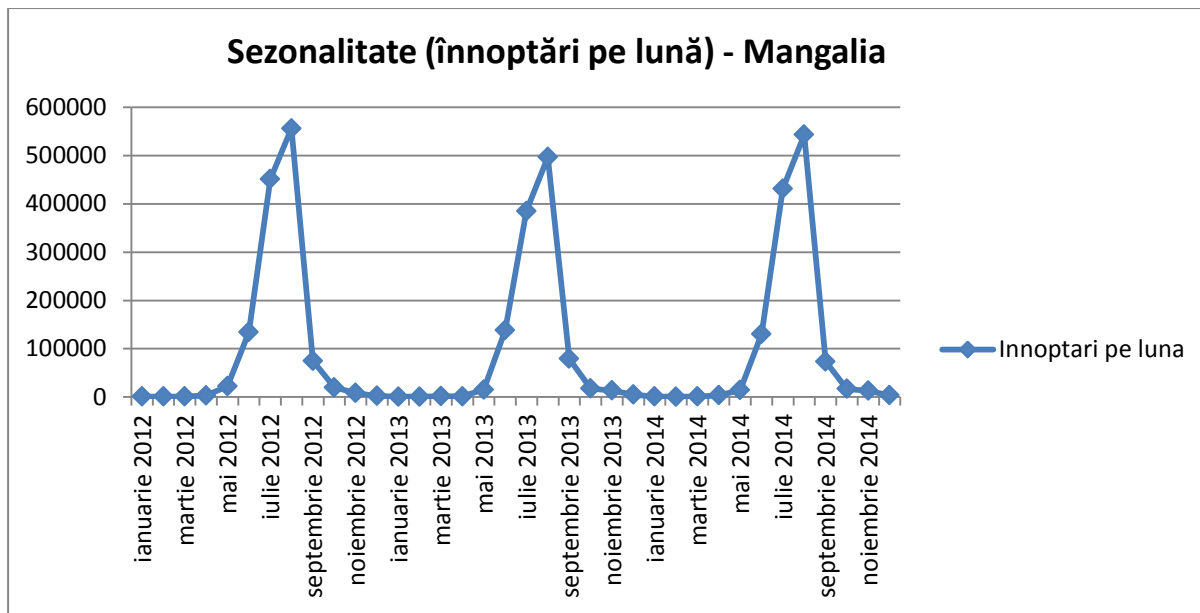
Sursa: date INS

Durata medie de sedere este de circa 5 nopti, cifra egala cu cea inregistrata la nivel national in statiunile balneare. Aceasta cifra variaza foarte putin in perioada de referinta indicand ca nu au existat schimbari majore in profilul produselor oferite si al clientelilor atrase.

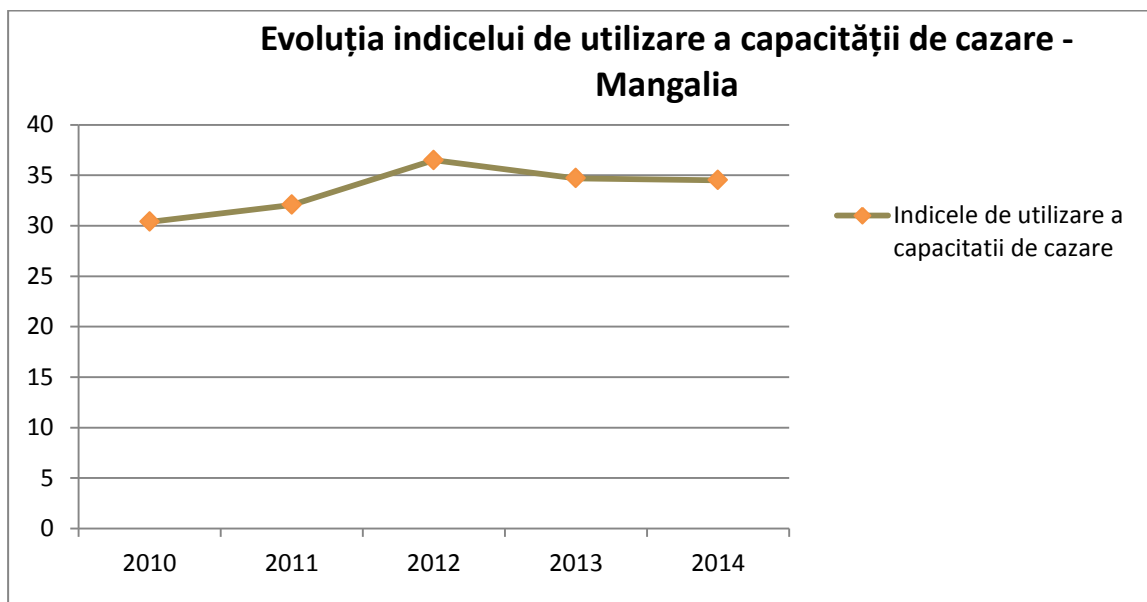
Sursa: date INS

Sezonalitatea unei statiuni, de dimensiunea si pozitia pe litoral a Mangaliei, este usor de definit ca una caracteristica statiunilor de litoral ale Romaniei. Ca si in cazul unor statiuni ca Mamaia, Mangalia este vizitata de turisti practic doar 4 luni pe an (iunie, iulie, august, septembrie). Restul anului multe din capacitatile de cazare sunt inchise sau nu inregistreaza decat un numar infim de sosiri. Aceasta traduce lipsa totala de produse alternative celor legate de mare si litoral si slaba dezvoltare a unor produse turistice specific balneare, cum ar fi talasoterapia.

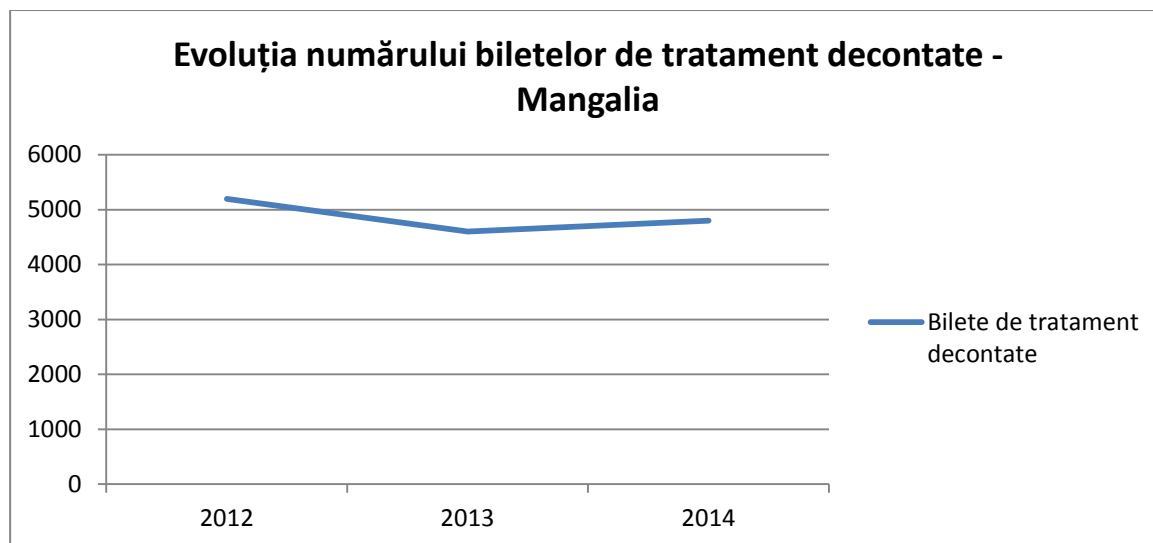
Sursa: date INS

Indicele de utilizare a capacității de cazare la Mangalia este situat sub valoare medie pe care acest indice o are la nivel național în stațiunile balneare, traducând includerea componentei litorale în calculul total. În perioada de referință valoarea indicelui de ocupare a reușit chiar să crească până la 35%. El ascunde însă faptul că mare parte din capacitatea de cazare este închisă în perioada iernii, ea adaptându-se astfel lipsei de atractivitate a litoralului în sezonul rece în lipsa unor produse alternative bazate nu pe plajă și soare ci pe mare și elementele naturale specifice zonei ca factori de cura.

Sursa: date INS

Numărul de turiști cu bilete de tratament reprezintă doar 2% din totalul sosirilor în Mangalia. Aceasta se datorează salbei de stațiuni litorale din cadrul UAT Mangalia, care sunt incluse în statisticile prezentate și care au o clientelă mult mai numeroasă pentru turismul de mare și soare din timpul verii. Cu toate acestea numărul de turiști cu bilete de tratament nu scade, atrași de o destinație cunoscută cu o ofertă de mare și soare în sezonul cald. Mangalia este una dintre destinațiile care ar putea beneficia de o lungire a sezonului și a creșterii a sejurului mediu dacă ar oferi alternative de agrement și în sezonul rece și ar dezvolta produse balneare de talasoterapie mai complete, care să fie disponibile o perioadă cât mai lungă pe parcursul anului.

Sursa date: CNPP

În Mangalia și salba de stațiuni litorale care se află pe teritoriul administrativ al municipiului, au fost finalizate în perioada de referință 3 proiecte finanțate din Programul Operațional Regional DMI 5.2 - Crearea, dezvoltarea, modernizarea infrastructurilor specifice pentru valorificarea durabilă a resurselor naturale și pentru creșterea calității serviciilor turistice, domeniul major de intervenție specific turistic:

- Modernizare Hotel Capitol - Jupiter, un proiect de 3,3 milioane lei al cărui beneficiar a fost un operator turistic privat și care a avut ca obiectiv realizarea lucrărilor de reabilitare și dotare astfel încât hotelul să treacă de la clasificare de 2 stele la cea de 3 stele.
- Reabilitare și ecologizare lacuri Neptun, proiect implementat de Primăria Mangalia, cu un buget de 15,7 milioane lei, care a vizat reabilitarea și ecologizarea lacurilor, amenajarea canalului de legătură între lacuri, amenajare alei pietonale, ambientare peisagistică, etc.
- Dezvoltarea gamei de servicii turistice oferite de clubul de vacanță Mediteraneo, Neptun, un proiect de 9,4 milioane lei implementat de operatorul turistic privat al clubului de vacanță. Una dintre principalele elemente ale proiectului a fost construirea unui centru SPA. Au fost de asemenea realizate o piscină și un centru de conferințe multifuncțional.

Primăria Mangalia a anunțat în iulie 2015 că a semnat alte două contracte de finanțare pe Axa 5 a POR, DMI 5.2 pentru implementarea a două proiecte cu un buget cumulativ de 34,5 milioane de lei:

- « Inființarea Parcului Evergreen » : un parc la standarde europene pe locul unei foste stații de betoane
- Proiect de modernizare și amenajare pietonală a vechii faleze a orașului - Aleea Teilor – pe toată distanța de 9 kilometri până în stațiunea Olimp.

Autoritatea Națională pentru Turism a sprijinit financiar Consiliul Local Mangalia, județul Constanța în implementarea următoarelor proiecte:

- Reabilitare port turistic Mangalia, pentru care a decontat suma de 22.164 mii lei, proiect finalizat în anul 2011;
- Dezvoltare infrastructură turistică zona sudică litoralului (tramă stradală stațiunea Neptun) pentru care a decontat suma de 11.724 mii lei, proiect finalizat în anul 2012.

IV. Actori ai sectorului balnear

1. Ministerul Sănătății

În cadrul sistemului curativ balneo-climateric, din punctul de vedere al asigurării serviciilor medicale de specialitate, legislația recunoaște în mod explicit următoarele forme de organizare instituțională:

- a. sanatoriul - unitate care utilizează factori curativi naturali, asociați cu alte procedee, tehnici și mijloace terapeutice;
- b. centre de sănătate - unități destinate asigurării asistenței medicale pentru populația din mai multe localități apropiate, în cel puțin două specialități;
- c. institute și centre medicale clinice - unități în care se desfășoară și activitate de învățământ și cercetare științifică medicală, de îndrumare și coordonare metodologică, precum și de educație medicală continuă;
- d. spitalul de specialitate - unitate care asigură asistență medicală într-o anumită specialitate, în conexiune cu alte specialități complementare.

Activitatea medicală de recuperare se asigură prin unități medicale de specialitate cu personalitate juridică, secții, compartimente și laboratoare de recuperare, unități ambulatorii de recuperare, publice sau private, precum și prin societăți de turism balnear și de recuperare, constituite conform legii. După cum se poate observa, din punct de vedere terminologic și profesional-științific, persistă încă o anumită oscilație sau ambiguitate referitoare la definirea strictă a zonei de specializare pe care o pot acoperi în mod practic unitățile de servicii medicale din sistemul balneo-climateric. Accentul cade mai mult pe componenta de recuperare, în timp ce componenta de prevenție, educație medicală sau de integrare a serviciilor medicale în ansamblul ofertei turistice pe care o implică curele balneare nu sunt suficient delimitate, aprofundate și încurajate. Altfel spus, convergența demersului legislativ și decizional între autoritățile responsabile de domeniul sănătății cu cel al turismului nu a fost până în prezent realizată.

În privința sistemului de finanțare al acestor centre sau unități de specialitate, legislația a inclus și posibilitatea unor asocieri investiționale în domeniul medical / cercetare medicală și farmaceutică; închirierea unor spații medicale, echipamente sau aparatură medicală; contracte privind furnizarea de servicii medicale cu casele de asigurări private / agenți economici; servicii medicale hoteliere sau de altă natură, furnizate la cererea unor terți. În sistemul balnear, contractele de servicii medicale cu case de asigurări private sau agenți economici sunt încă preponderent cazuri izolate și se referă îndeosebi la societăți hoteliere mari care au reușit să își creeze un sistem integrat de asigurare a serviciilor complete pentru beneficiarii curelor balneare.

2. Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS)

Activitatea și rolul jucat de CNAS ca protagonist în cadrul acestui sistem este reglementată prin Legea 95/2006, care a suferit ulterioare rectificări și modificări succesive.

Cu relevanță asupra domeniului balneo-climateric, legea stipulează în mod expres la art. 218 că asigurații au dreptul să beneficieze de tratament fizio-terapeutic și de recuperare, iar serviciile medicale, medicamentele etc. trebuie să fie furnizate în mod nediscriminatoriu.

Pe de altă parte, din unghiul de vedere al obligațiilor impuse asiguraților, inclusiv atunci când beneficiază de o cură balneară, aceștia trebuie „să respecte cu strictețe tratamentul și indicațiile medicului”. Aceste prevederi conduc în mod logic la concluzia că dacă un asigurat dorește să beneficieze de orice servicii de cură balneară prin sistemul CNAS, acesta este obligat ca anterior să primească un aviz medical specific legat de tratamentul necesar.

În cadrul art. 237 din lege, se evidențiază, pe de altă parte, că există proceduri medicale de recuperare și de fizio-terapie care nu pot fi decontate din Fondul național unic de asigurări sociale de sănătate.

Legea stipulează faptul că activitatea medicală de recuperare se asigură prin unități medicale de specialitate cu personalitate juridică, secții, compartimente și laboratoare de recuperare, unități ambulatorii de recuperare, publice sau private, precum și prin societăți de turism balnear și de recuperare, constituite conform Legii 31/1990 privind societățile comerciale. În mod specific, de pildă, prin Legea 143/2003, au fost introduse prevederi speciale legate de autorizarea și evaluarea periodică a societăților de turism balnear și de recuperare, ceea ce, în sine, a ridicat, în mod potențial, standardele de calitate ale serviciilor furnizate.

Din punctul de vedere al modalităților de decontare a serviciilor medicale din domeniul nostru de referință, art. 50 al legii prevede la alin. 3, pentru casele de asigurări de sănătate, obligația decontării serviciilor medicale de recuperare-reabilitare numai pe baza biletelor de trimitere eliberate de acei medici aflați în relație contractuală directă cu casele de asigurări de sănătate.

Conform H.G. nr. 1842/2006 pentru aprobarea Contractului-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anul 2007, asistența medicală desemnată drept „recuperare-reabilitare” se poate asigura doar în „unități medicale de specialitate autorizate și evaluate”: spitale de recuperare; secții / compartimente din spitale; sanatorii pentru adulți și copii; preventorii cu sau fără personalitate juridică.

Din aceste precizări legale, rezultă în mod logic faptul că eventualii beneficiari sau pacienți români ai unei cure balneare sunt obligați să se încadreze, pentru furnizarea tratamentului prescris, în cadrul unor astfel de instituții, în cazul în care doresc să beneficieze de prevederile favorabile ale legii. Evident, rămâne deschisă posibilitatea ca o societate comercială să-și organizeze servicii medicale proprii pentru cura balneară, dar în acel caz, este obligată să treacă prin aceeași procedură de acreditare și evaluare periodică de tip profesional.

3. Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Varstnice

Conform Art. 38 al Constituției României, angajații au dreptul la măsuri de protecție privind securitatea și igiena muncii, precum și la protecția socială a muncii. În acest context, Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Varstnice are responsabilități extinse în privința elaborării, aplicării și evaluării legislației în domeniul asigurărilor sociale, securității și sănătății în muncă, al condițiilor de muncă, precum și în domeniul materialelor și substanțelor periculoase. În aceste domenii, legislația românească s-a extins, completat și adaptat permanent, fiind una dintre cele mai complexe la nivel național.

Potrivit Art. 109 din Legea nr. 19/2000, asigurații pot beneficia, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor și a recuperării capacității de muncă, de tratament balnear nedecontat de la bugetul asigurărilor de sănătate. În plus, Art. 117 completează faptul că durata tratamentului balnear trebuie stabilită de medicul expert al asigurărilor sociale și este estimată între 15 și 21 de zile.

Asigurații aflați în incapacitate temporară de muncă (cf. Art. 109, alin. 2), pentru o perioadă mai mare de 90 de zile, pot beneficia de tratament balnear și reabilitare profesională. Contravaloarea biletelor pentru tratamentul balnear de care beneficiază asigurații prevăzuți la Art. 109, alin. 2 este suportată integral din bugetul asigurărilor sociale de stat. De același tratament de tip balnear pot să beneficieze și alte categorii de asigurați, în limitele fondului alocat, însă cu suportarea de către beneficiar a unei părți din costul biletului de tratament. Criteriile pe baza cărora se acordă aceste bilete, precum și nivelul cotei de participare individuală se aprobă anual de CNPAS.

4. Casa Națională de Pensii Publice (CNPP)

În cadrul sistemului turismului balnear, CNPP îndeplinește rolul de a realiza repartiția unitară prin toate casele teritoriale a locurilor alocate proporțional cu numărul de potențiali beneficiari (asigurați și pensionari) din județul respectiv, precum și în funcție de valorificările solicitate anterior de județele respective. Perioadele pentru care se poate opta sunt din ianuarie până în noiembrie. Criteriile pe care trebuie să le îndeplinească un beneficiar sunt reglementate de Legea nr. 19/2000 și includ, pe lângă dovedirea calității de pensionar sau asigurat, depistarea unei afecțiuni care necesită tratament balnear; aprobarea anuală a unui număr de locuri la tratament finanțat din bugetul asigurărilor sociale de stat; depunerea unei cereri speciale; dovada că domiciliază sau are drept locuință secundară o localitate din România. În plus, biletele de

tratament balnear pot fi acordate și soțului/soției sau, după caz, copiilor minori aflați la studii. De asemenea, pot beneficia de acest drept și persoanele care însoțesc un pensionar cu invaliditate de gradul I.

5. Autoritatea Nationala pentru Turism (ANT)

Autoritatea Nationala pentru Turism exercită următoarele atribuții principale :

- ❑ implementează strategia națională de dezvoltare turistică, strategia de dezvoltare a produselor și destinațiilor turistice, strategia de privatizare și postprivatizare în domeniul turismului
- ❑ propune, în vederea aprobării de către ministrul delegat pentru întreprinderi mici și mijlocii, mediul de afaceri și turism, și aplică planurile de dezvoltare a infrastructurii turistice;
- ❑ realizează politica de promovare și dezvoltare a turismului pe baza planurilor și programelor de marketing al turismului aprobate de ministrul delegat pentru întreprinderi mici și mijlocii, mediul de afaceri și turism;
- ❑ organizează și realizează activitatea de promovare turistică a României atât pe piața internă, cât și pe piețele internaționale, prin activități specifice reprezentanților de promovare turistică;
- ❑ autorizează operatorii economici și personalul de specialitate din turism, respectiv licențiază agenții de turism, clasifică structurile de primire turistice, omologhează pârtiile, traseele de schi și traseele turistice montane, brevetează și atestă personalul de specialitate, avizează capacitatea instituțională și eficacitatea educațională în domeniul formării profesionale, autorizează plajele turistice și activitățile din industria de agrement, acreditează centrele naționale de informare și promovare turistică;
- ❑ atestă ca stațiuni turistice de interes local sau național localități sau părți de localități, la solicitarea autorităților publice locale;
- ❑ organizează evidența, atestarea și monitorizarea valorificării și protejării patrimoniului turistic, conform legii; eliberează certificate de atestare a dreptului de proprietate asupra terenurilor pentru societățile comerciale din domeniul turismului;
- ❑ asigură, cu aprobarea ministrului delegat pentru întreprinderi mici și mijlocii, mediul de afaceri și turism, reprezentarea pe plan intern și internațional în domeniile sale de activitate;
- ❑ îndeplinește rolul de autoritate națională responsabilă cu elaborarea, coordonarea și implementarea programului pentru definirea și promovarea brandului turistic național, în scopul creării unei imagini pozitive a României;
- ❑ organizează evenimente/întâlniri cu reprezentanți ai instituțiilor publice, private, organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale, naționale și internaționale, precum și congrese, colocvii și alte acțiuni similare, în țară și străinătate, în domeniul turismului;
- ❑ participă la manifestări expoziționale de turism în țară și în străinătate, organizează vizite educaționale de informare, precum și evenimente și misiuni cu rol în creșterea circulației turistice în România sau cu impact în creșterea notorietății României ca destinație turistică, în țară și în străinătate, sau participă în calitate de coorganizator împreună cu asociațiile profesionale, patronale și organizațiile neguvernamentale cu activitate în domeniul turismului, autoritățile administrației publice locale și centrale, cu alte entități ce desfășoară activitate în domeniul turismului, în cadrul cărora se pot organiza deplasări pentru reprezentanții mass-mediei;
- ❑ organizează activități de promovare prin producție sau coproducție de emisiuni TV și radio;
- ❑ stabilește, împreună cu autoritățile administrației publice centrale și locale care au atribuții în domeniu, măsuri pentru protejarea zonelor cu valoare istorică, arhitecturală sau peisagistică, măsuri pentru valorificarea turistică, precum și măsuri pentru integrarea acestora în acțiunile de modernizare a localităților și a zonelor aferente;
- ❑ asigură urmărirea aplicării și controlul respectării reglementărilor în domeniile sale de activitate;

- efectuează controlul activităților din turism și din industria de agrement, conform legislației în vigoare;
- efectuează controlul calității serviciilor din turism;
- monitorizează derularea investițiilor pentru proiectele din domeniile sale de activitate pe care ministerul le finanțează; coordonează programele de asistență acordată de Organizația Mondială a Turismului și de alte organisme internaționale; coordonează, împreună cu Ministerul Educației Naționale, procesul de instruire din instituții de învățământ în domeniul turismului; coordonează, împreună cu Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, programe naționale și județene de reconversie profesională în meseriile specifice activității turistice.

Majoritatea programelor de investiții derulate de către ANT în trecut (ca direcții de gestiune a politicilor de dezvoltare turistică în cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului) au vizat direct sau indirect și sectorul balnear. Dintre aceste programe menționăm „Dezvoltarea turismului balnear” și „Dezvoltarea turismului în Delta Dunării și pe Litoral”.

În colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor și cu unele autorități locale, ANT a derulat acțiuni pentru: semnarea obiectivelor turistice; realizarea unor studii de piață privind comportamentul turistului român; elaborarea de strategii pentru dezvoltarea eco-turismului; organizarea de dezbateri de specialitate în domeniu; o mai largă colaborare cu organismele internaționale de profil.

Tot în cadrul ANT a funcționat și organismul intermediar de gestionare a domeniului major de intervenție 5.3. din cadrul Programului Operațional Regional (POR) dedicat promovării destinației România.

6. Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM)

Prin H.G. nr. 1020/2005, s-a stabilit ca responsabilă de aplicarea normelor privind apele minerale naturale extrase de pe teritoriul României, cât și cele importate din UE, să fie Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM). În domeniul vizat, atribuțiile Agenției Naționale pentru Resurse Minerale se referă mai ales la instituirea de perimetre de protecție hidrogeologică pentru zăcăminte de ape minerale și termominerale, nămoluri și turbe terapeutice, precum și la avizarea instituirii perimetrelor de protecție sanitară.

Din punctul de vedere al valorificării apelor minerale naturale din bazele balneare, desigur că accentul cade pe apele cu proprietăți medicale sporite, adică care dețin anumite substanțe chimice în concentrațiile prevăzute de norme. La acest capitol, ANRM este îndreptățită să efectueze controale periodice pentru a verifica dacă apă minerală pentru care a fost autorizată exploatarea sursei respectă întocmai prevederile stabilite de norme.

7. Institutul Național de Recuperare, Medicină Fizică și Balneoclimatologie (INRMFB)

Institutul s-a înființat în urma Ordonanței Guvernului 109/02.09.2000, aprobată prin Legea 343/18.06.2002, prin reorganizarea Institutului de Medicină Fizică, Balneoclimatologie și Recuperare Medicală, institut atestat încă din anul 1946.

Prin legea 343/2002, acestui institut i s-au acordat atribuții foarte largi cu privire la îndrumarea tehnico-metodologică a activităților medicale enumerate, la îndrumarea activității de cercetare medico-balneară, de protecție sanitară și de valorificare terapeutică a surselor de factori naturali din întreaga țară, de dezvoltare în domeniul medico-balnear și de recuperare, activitatea de învățământ în domeniul medico-balnear, îndrumarea și desfășurarea activității promoționale din domeniul medico-balnear și de recuperare, îndrumarea metodologică a activității de protecție sanitară și asigurarea respectării acestora.

Institutul este forul de îndrumare tehnico-metodologică și control a rețelei sanitare din țară cu profil de balneofizioterapie, efectuând studii și cercetări științifice de specialitate. Obiectivul principal este acela de asistență de recuperare, medicină fizică și balneoclimatologie realizat în secțiile clinice și servicii ambulatorii de specialitate. Pe linie de asistență medicală institutul asigură tratamentul complex al bolnavilor cu multiple

aspecte disfuncționale în afecțiuni locomotorii (neurologice, post-traumatice, reumatologice, vascular-periferice, dismetabolice ș.a.). Bolnavii beneficiază de tratamente balneofizicale și de kinetoterapie prin care se urmărește ameliorarea substanțială a deficitelor funcționale și a tabloului clinic caracteristic diferitelor patologii.

Principalele obiective de activitate ale institutului sunt următoarele:

- ❑ organizarea, coordonarea, îndrumarea tehnico-metodologică și controlul întregii activități de recuperare, medicină fizică și balneoclimatologie din unitățile de profil ale Ministerului Sănătății;
- ❑ organizarea, coordonarea, după caz, desfășurarea și îndrumarea tehnico-metodologică a activității de cercetare medico-balneară, protecție sanitară și valorificare terapeutică, profilactică și recuperatorie a surselor de factori naturali din întreaga țară, precum și de dezvoltare în domeniul medico-balnear și de recuperare;
- ❑ participarea la organizarea și coordonarea activității de învățământ în domeniul medico-balnear și de recuperare;
- ❑ organizarea, coordonarea, îndrumarea tehnico-metodologică și, după caz, desfășurarea activității promoționale din domeniul medico-balnear și de recuperare;
- ❑ delimitarea perimetrelor de protecție sanitară la nivelul stațiunilor balneare, climatice și balneoclimatice și asigurarea respectării acestora;
- ❑ asigurarea legalității funcționării stațiunilor balneare, climatice și balneoclimatice și a unităților balneare indiferent de statutul lor juridic, patrimonial și de subordonare, cu respectarea legislației în vigoare și a normelor privind asistența medico-balneară, stabilite prin ordin al ministrului sănătății;
- ❑ asigurarea cu cadre de specialitate, în condițiile legii, în funcție de necesitățile și solicitările din teritoriu, precum și de disponibilitățile de personal existente, a tuturor unităților medico-balneare și de recuperare.

Institutul are cea mai importantă bază clinică și personal universitar implicat în programele de învățământ medical de profil la toate nivelele: studenți, rezidenți, specialiști, fiziokinetoterapeuți, kinetoterapeuți și cadre medii de specialitate.

În condițiile în care procentul de privatizare / preluare a bazelor balneare de tratament a depășit cifra de 90%, institutului continuă să-i revină misiunea menținerii unor standarde de păstrare și utilizare la nivelul exigențelor europene. Din punctul de vedere al specialiștilor balneologi, deocamdată, nici măcar deținătorii infrastructurilor din stațiuni și cadrele medicale de specialitate nu se implică suficient în promovarea componentelor profilactice, terapeutice și curative ale resurselor din aceste stațiuni.

8. Organizația Patronală a Turismului Balnear din România (OPTBR)

Organizația Patronală a Turismului Balnear a fost înființată în 1993, la inițiativa a 19 reprezentanți din principalele stațiuni balneare, susținători ai turismului balnear, cu scopul reprezentării sectorului balnear în relațiile cu autoritățile, diverse instituții și alte asociații, pe plan intern și extern. Membri fondatori au reprezentat stațiunile: Băile Herculane, Băile Felix, Băile Govora, Călimanești-Căciulata, Sângeorz Băi, Vatra Dornei, Mangalia, Sovata, Lacu Sărat, Slănic-Moldova, Buziaș.

OPTBR are ca obiective principale ale:

- ❑ promovarea pe plan intern și internațional a patrimoniului balnear și a relațiilor cu alte structuri asociative, patronale, profesionale, pentru crearea unui climat de concurență loială;
- ❑ reprezentarea membrilor săi în organizațiile internaționale de profil și furnizarea de informații utile pentru dezvoltarea activității și investițiilor;
- ❑ crearea de parteneriate public - privat privind atragerea de fonduri structurale pentru dezvoltarea stațiunilor balneare;
- ❑ realizarea de programe de dezvoltare și de protecție a patrimoniului balneoclimateric național;

- ❑ organizarea de cursuri si colaborarea la formarea de cadre de inalta calificare si/sau perfectionare profesionala si manageriala pentru domeniul turismului balnear;
- ❑ realizarea sau colaborarea la efectuarea de studii si cercetari de marketing, programe, proiecte.

OPTBR este de asemenea unul dintre principalii actori implicati in organizarea programelor de pachete de sejururi balneare extra-sezon. Acestea sunt:

O saptamana de refacere :

Servicii: 6 nopti cazare, 2 proceduri/zi; tarif/persoana/loc in camera dubla la hotel de doua sau trei stele

Decada balneara :

Servicii: 10 zile sejur, 9 nopti cazare; pensiune completa; minim 7 zile tratament, 2 proceduri/zi, pentru hoteluri de doua sau trei stele;

Hai la bai! :

Servicii : 6 zile (5 nopti cazare cu pensiune completa), 2 proceduri/zi, 5 zile tratament, pentru hoteluri de doua sau trei stele

Wellness balnear

Servicii: 3 nopti de cazare, 2 zile demi-pensiune, 1 masa festiva, acces la piscine/sauna/sala de sport, 2 proceduri tip wellness (masaj sau sedinta de intretinere facial/cosmetica), doar pentru hoteluri de trei stele;

V. Situația legislativă

In perioada de referinta cadrul normativ de baza prezentat in versiunea anterioara a Master Planului a ramas in vigoare. Astfel Ordonanta Guvernului nr.109/2000 si Legea nr. 343/2002 prin care ordonanta a fost aprobata cu modificari au ramas in vigoare ca baza legala pentru existenta si functionarea statiunilor balneare si balneoclimatice, care fac obiectul prezentului Master Plan. OG 109/2000 cu modificarile si completarile ulterioare stabileste ce este o statiune balneare sau balneo-climatica, cum se obtin aceste statuti de catre o localitate sau un areal, care este statutul si regimul de utilizare si protectie al factorilor naturali de cura (Prospectarea, exploatarea, valorificarea, protecția și conservarea factorilor naturali) si care este regimul de acordare a asistenței medicale balneare și de recuperare.

Astfel statiunile balneare si balneoclimatice sunt definite astfel:

ART. 1

(1) În înțelesul prezentei ordonanțe:

a) prin stațiune balneară se înțelege localitatea sau/și arealul care dispune de resurse de substanțe minerale, științific dovedite și tradițional recunoscute ca eficiente terapeutice, de instalații specifice pentru cura și care are o organizare ce permite acordarea asistenței medicale balneare în condiții corespunzătoare;

b) prin stațiune climatică se înțelege localitatea sau/și arealul situat în zone cu factori climatici benefici și care are condiții pentru asigurarea menținerii și ameliorării sănătății și/sau a capacității de muncă, precum și a odihnei și reconfortării;

c) prin stațiune balneoclimatică se înțelege localitatea sau/și arealul care îndeplinește condițiile prevăzute la lit. a) și b);

Fiind o norma cadru a domeniului balnear, OG 109/2000 si Legea 343/2002 stabilesc care sunt conditiile pentru ca o localitate sa devina statiune balneare sau balneoclimatica. Astfel articolul 2 indica autoritatea care acorda acest statut si cadrul tehnic-normativ care sta la baza:

ART. 2

(1) Statutul de stațiune balneară, climatică sau balneoclimatică se acordă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea consiliilor locale, cu consultarea, după caz, a populației implicate, pe baza normelor tehnice unitare, elaborate, în condițiile legii, de Ministerul Sănătății Publice), Ministerul Mediului și Gospodării Apelor*) și Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale*), Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului*), Ministerul Economiei și Comerțului*), cu avizul Agenției Naționale pentru Resurse Minerale.*

Articolul 3 indica care sunt elementele esențiale atât administrativ-birocratice (studii) cât și cele concrete în teren care trebuie să fie întreprinse/existe astfel încât o localitate să poată fi recunoscută ca balneare sau balneoclimaterica conform procedurii stabilite la articolul 2. Acestea sunt următoarele:

ART. 3

Pentru acordarea statutului de stațiune balneară, climatică sau balneoclimatică sunt necesare:

- a) studii complexe de analiza a factorilor naturali din arealul respectiv, efectuate de instituții de specialitate;*
- b) stabilirea de către Ministerul Sănătății Publice*), prin instituția sa specializată - Institutul Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie -, a perimetrelor de protecție sanitară și prevenirea acestora în planurile de urbanism și amenajare a teritoriului;*
- c) instalații pentru valorificarea factorilor naturali;*
- d) unități sanitare, inclusiv baze de tratament, cu personal medico-sanitar corespunzător și acreditat în condițiile legii, adecvate acordării asistenței medicale balneare și de recuperare;*
- e) cai de acces, infrastructuri urban-edilitare, telecomunicații;*
- f) amenajări pentru odihnă și relaxare.*

Odată stabilit cadrul general, ordonanța și legea detaliază regimul de exploatare a resurselor naturale și felul în care este acordată asistența medicală balnearea în unitățile de profil. În ce privește resursa naturală, cum ea reprezintă rațiunea existenței sectorului balnear și legătura sa cu administrația locală, regimul exploatareii sale este explicat în câteva articole care asociază Ministerului Sănătății și Institutului Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie (ca entitate publică responsabilă de normele tehnice din sector), ministerele Administrației Publice, Mediului, Agriculturii, Economiei și Transportului, ca ministere competente de diferitele sectoare și norme cu incidență asupra resurselor naturale (regulamente de urbanism, de mediu, strategii pentru infrastructurile de transport, de energie, etc.).

ART. 11

Activitatea de cercetare-prospectare, de exploatare și de conservare a factorilor naturali se desfășoară în condițiile prevăzute de Legea minelor nr. 85 din 18 martie 2003.

ART. 12

Coordonarea și controlarea activității de asistență medicală în stațiunile balneare, climatice sau balneoclimatice se fac de către Ministerul Sănătății Publice). Ministerul Sănătății Publice*) colaborează la utilizarea rațională a factorilor naturali de mediu cu Ministerul Mediului și Gospodării Apelor*), Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale*), Ministerul Economiei și Comerțului*), Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului*) și cu consiliile locale ale localităților care funcționează ca stațiuni balneare, climatice sau balneoclimatice, prin:*

- a) executarea, periodic, de studii și documentații tehnice complexe ale stațiunilor balneare, climatice și balneoclimatice, cu analiza factorilor naturali din fiecare areal;*
- b) avizarea amplasării de construcții tehnice necesare pentru exploatarea factorilor naturali în perimetrele de protecție sanitară ale stațiunilor balneare, climatice și balneoclimatice și executarea pe teritoriul acestora a oricăror elemente de infrastructură;*
- c) elaborarea de norme tehnice unitare de sistematizare funcțională, de organizare a activității specifice stațiunilor balneare, climatice și balneoclimatice, de utilizare a bazelor de tratament medico-balnear și recuperator și a unităților de cazare și alimentație aferente, cu excepția celor care nu au specific*

medical și sunt autorizate de către Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului) prin Direcția generală de autorizare și control în turism, de protecție sanitară a factorilor naturali, de protecție fonica și, respectiv, a aerului, apei, solului și vegetației și de eliminare a deșeurilor sanitare, care pot fi un vector de transmitere a bolilor;*

- d) stabilirea de indicații, limite și contraindicații în consumul alimentar al apelor minerale imbuteliate;*
- e) asigurarea controlului respectării normelor tehnice unitare prevăzute la lit. c).*

ART. 13

(1) Activitatea de utilizare a factorilor naturali în scop terapeutic, inclusiv funcționarea din acest punct de vedere a unităților medico-balneare și de recuperare, indiferent de statutul lor juridic și de subordonarea acestora, utilizarea în consumul alimentar a apelor minerale și instituirea perimetrelor de protecție sanitară se desfășoară pe baza autorizației emise de Ministerul Sănătății Publice) pe baza documentației întocmite de către Institutul Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie.*

(4) Documentațiile complexe de specialitate, cu avizele sau autorizațiile necesare, se efectuează contra cost, la solicitarea stațiilor balneare, climatice și balneoclimatice și/sau a unităților care exploatează factori naturali. Tarifele pentru executarea documentațiilor complexe și pentru emiterea de avize sau/și autorizații de funcționare solicitate, se aproba prin ordin al ministrului sănătății publice).*

(5) Actualizarea documentațiilor complexe, a avizelor și/sau a autorizațiilor de funcționare, prevăzute la art. 2 alin. (2) și la alin. (1) al prezentului articol, se face în mod obligatoriu la fiecare 5 ani sau ori de câte ori este nevoie, cu respectarea legislației în vigoare.

In ce priveste asistenta medicala balneara si de recuperare ea este definita in felul urmator :

ART. 14

(1) Prin asistența medicală balneară se înțelege totalitatea serviciilor medico-sanitare efectuate sub forma de cura în stațiunile balneare, climatice sau balneoclimatice, prin utilizarea unuia sau a mai multor factori naturali și a unor factori fizici, terapeutici produși artificial, conform unor proceduri definite metodologic, precum și prin dieta, medicație, psihoterapie și educație sanitară.

(2) Asistența de recuperare, medicina fizică și balneoclimatologie se desfășoară numai prin:

- a) Institutul Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie;*
- b) unități sanitare cu personalitate juridică în subordinea direcțiilor de sănătate publică, precum spitale de recuperare, sanatorii balneare și de recuperare, secții de profil din spitale, centre medicale balneare și de recuperare, unități ambulatorii de recuperare-reabilitare din stațiunile balneoclimatice;*
- c) cabinete medicale de specialitate, în condițiile legii;*
- d) unități sanitare de profil din subordinea altor ministere sau instituții, autorizate și acreditate, conform legii.*

Astfel legea acorda un rol esential Institutului Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie (INRMFB) care ramane autoritatea publica de specialitate pe langa Ministerul Sanatatii, care decide, pe baza unor criterii tehnice, atat care sunt factorii de cura cat si cum pot fi ei utilizati de catre furnizorii de ingrijiri balneare in scop terapeutic de vindecare si recuperare dar si profilactic. Astfel se precizeaza :

ART. 15

Asistența medicală balneară și de recuperare se acordă numai de către personalul medico-sanitar de specialitate, acreditat conform dispozițiilor legale în vigoare.

ART. 16

(1) Asistența medicală balneară și de recuperare se acordă, în stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice, sub forma de:

- a) cure profilactice și/sau de recuperare a capacității de muncă, inclusiv antistres și/sau antisurmenaj;*

b) cure terapeutice;

c) cure de recuperare pe grupe de afecțiuni cronice și/sau la bolnavi cu diverse deficite functionale sau/și cu diferite grade de invaliditate.

(2) Durata diferitelor tipuri de cura prevăzute la alin. (1) se stabilește de către Ministerul Sănătății Publice*), cu avizul comisiei de specialitate a Ministerului Sănătății Publice*) și a Institutului Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie.

(3) **Comisia de specialitate a Ministerului Sănătății Publice*), cu consultarea Institutului Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie, stabilește, pentru fiecare stațiune balneară, climatică sau balneoclimatică, în funcție de proprietățile terapeutice ale factorilor naturali din arealul respectiv, profilul de tratament, tipurile de cura, categoriile de afecțiuni indicate, afecțiunile contraindicate, precum și condițiile minimale de dotare a bazelor de tratament balneofizical și recuperator.**

(4) Modificarea categoriilor de afecțiuni asistate și a tipurilor de cura se face de către Ministerul Sănătății Publice*), cu consultarea Institutului Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie, la propunerea unităților medico-balneare și de recuperare din stațiunile balneare, climatice și balneoclimatice.

În mod evident cadrul normativ de baza aflat în vigoare continua să considere sectorul dintr-un punct de vedere strict medical, unde obiectivele economic-turistice sunt asociate funcționării sistemului doar prin asocierea autorității publice în sectorul turistic la decizia formală de atribuire a statutului de stațiune balneară sau balneoclimaterică. Facând din Ministerul Sănătății și Institutul Național de Recuperare, Medicina Fizică și Balneoclimatologie, singurii responsabili ai criteriilor tehnice de funcționare ale sistemului balnear, legea pune astfel în mod inerent în centrul funcționării economice a sectorului balnear existența sistemului public de tratament și recuperare balneară finanțat prin biletele de tratament. Accentul cade pe aspectul medical, al eficacității medicale dovedite științific al factorilor curativi naturali și nu pe abordarea slab medicală de tip wellness care e prevalenta în alte țări din Europa și din lume.

Normele tehnice menționate în OG 109/2000 și Legea 343/2002 în virtutea cărora Ministerul Sănătății și INRMFB stabilesc care sunt factorii de cura, virtuțile lor curative și deci autorizează stațiuni balneare și produse turistice de acest tip au fost stabilite prin H.G. 1154/2004. Această Hotărâre de Guvern a fost analizată în versiunea anterioară a Master Planului pentru dezvoltarea turismului balnear. Ele nu s-au modificat în perioada de referință. H.G. nr. 1154/2004 – „Norme tehnice unitare pentru realizarea documentațiilor complexe de atestare a funcționării stațiunilor balneare, climatice și balneoclimaterice și de organizare a întregii activități de utilizare a factorilor naturali” a rămas în vigoare ca baza pentru constituirea dosarului de candidatură și acordarea statutului de stațiune balneară sau balneoclimatică.

În perioada 2009-2015 au fost însă emise în baza OG 109/2000, Legii 343/2002 și H.G. nr. 1154/2004 o serie de Hotărâri de Guvern care au modificat lista stațiunilor balneare și balneoclimaterice. Astfel:

- în 2011 a fost emisă Hotărârea de Guvern nr. 1016 care a acordat statutul de :
 - stațiune balneoclimaterică următoarelor localități sau areale:
 - Arealul Băile Felix din structura comunei Sânmartin, județul Bihor
 - Orașul Covasna, județul Covasna
 - Orașul Sovata, județul Mureș
 - Orașul Ocna Sibiului, județul Sibiu
 - Orașul Băile Olănești, județul Vâlcea
 - Arealul Călimănești-Căciulata, județul Vâlcea
 - stațiune balneară următoarelor localități:
 - Orașul Băile Herculane, județul Caraș-Severin
 - Orașul Techirghiol, județul Constanța
 - Orașul Amara, județul Ialomița
 - Orașul Băile Govora, județul Vâlcea

- in iunie 2013 a fost emisa Hotararea de Guvern nr. 367 prin care doar lista statiunilor balneoclimatice a fost inlocuita. Astfel erau recunoscute ca statiuni balneoclimatice:
 - Arealul Băile Felix din structura comunei Sânmartin, județul Bihor
 - Arealul corespunzător stațiunii turistice 1 Mai, județul Bihor
 - Orașul Eforie, județul Constanța
 - Orașul Covasna, județul Covasna
 - Orașul Băile Tușnad, județul Harghita
 - Arealul corespunzător stațiunii turistice Geoagiu-Băi, județul Hunedoara
 - Orașul Sovata, județul Mureș
 - Orașul Ocna Sibiului, județul Sibiu
 - Orașul Buziaș, județul Timiș
 - Orașul Băile Olănești, județul Vâlcea
 - Arealul Călimănești-Căciulata, județul Vâlcea
- in decembrie 2013 a fost emisa Hotararea de Guvern nr. 1072 prin care a fost inlocuita din nou lista statiunilor balneoclimatice cu o noua lista care, in fapt, adauga noi statiuni la cele incluse in H.G. din vara.

Se poate astfel spune ca in Romania, in momentul redactarii prezentei actualizari a Master Planului pentru dezvoltarea turismului balnear (septembrie – octombrie 2015) sunt recunoscute urmatoarele localitati si areale ca :

- statiuni balneoclimatice:
 - Arealul Băile Felix din structura comunei Sânmartin, județul Bihor
 - Arealul corespunzător stațiunii turistice 1 Mai, județul Bihor
 - Arealul corespunzător stațiunii turistice Geoagiu-Băi, județul Hunedoara
 - Arealul corespunzător zonei de agreement-tratament Nicolina din municipiul Iași, județul Iași
 - Arealul Călimănești-Căciulata, județul Vâlcea
 - Municipiul Mangalia, județul Constanța, și arealul corespunzător: Saturn, Venus, Cap Aurora, Jupiter, Neptun și Olimp
 - Municipiul Vatra Dornei, județul Suceava
 - Orașul Slănic Moldova, județul Bacău
 - Orașul Târgu Ocna, județul Bacău
 - Orașul Sângeorz-Băi, județul Bistrița-Năsăud
 - Orașul Eforie, județul Constanța
 - Orașul Năvodari, județul Constanța
 - Orașul Covasna, județul Covasna
 - Orașul Pucioasa, județul Dâmbovița
 - Orașul Băile Tușnad, județul Harghita
 - Orașul Sovata, județul Mureș
 - Orașul Slănic, județul Prahova
 - Orașul Ocna Sibiului, județul Sibiu
 - Orașul Buziaș, județul Timiș
 - Orașul Băile Olănești, județul Vâlcea
 - Comuna Moneasa, județul Arad
 - Comuna Bazna, județul Sibiu
 - Satul Buzuș-Băi din structura comunei Ileanda, județul Sălaj
- statiuni balneare:
 - Orașul Băile Herculane, județul Caraș-Severin
 - Orașul Techirghiol, județul Constanța
 - Orașul Amara, județul Ialomița

- Orașul Băile Govora, județul Vâlcea

VI. Turismul medical in contextul Directivei 2011/24/UE privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere

a. Ce prevede și care erau obiectivele initiale

Consiliul și Parlamentul European au aprobat în Februarie 2011 o directivă care viza facilitarea accesului transfrontalier la îngrijiri medicale sigure și de înaltă calitate și promovarea cooperării în domeniul sanitar între statele membre. Din acel moment statelor le-a fost acordat o perioadă de 30 de luni pentru transpunerea prevederilor directivei în legislația națională. Acest termen a expirat pe 25 octombrie 2013.

Directiva a avut ca obiectiv principal clarificarea situației drepturilor pacienților care doresc să obțină sau să primească îngrijiri medicale în alt stat membru decât cel de reședință. Ea suplimentează drepturile pe care pacienții le aveau deja la nivelul UE prin legislația care viza coordonarea schemelor de securitate socială (Regulamentul 883/2004). Ea a rezultat din nevoia de a simplifica și ușura procedurile administrative inter-sisteme de asigurare medicală legate de implementarea formularelor relevante pentru îngrijirile medicale transfrontaliere (E111, E112, etc.). Directiva se dorește să fie și o soluție pentru numeroasele decizii ale Curții de Justiție a Uniunii Europene (faimosul caz Kohll din 1998 urmat de cazuri ca Vanbraekel 2001, Smits & Peerbooms 2001, Müller-Fauré 2003, Inizan 2003, Leichtle 2004, Watts 2006, Stamatelaki 2007) în legătură cu aplicarea regulamentului 1408/71 și a celor subsecvente (883/2004 fiind unul dintre acestea), astfel încât principiile de piață liberă și liberă circulație să fie respectate. Astfel unul dintre obiectivele centrale ale Directivei este acela de a asigura posibilitatea statelor membre de a-și organiza în mod liber propriile sisteme medicale, respectând totodată libertățile menționate mai sus.

Îngrijirile balneare medicalizate sau chiar și de tip wellness cu un grad de medicalizare mai scăzut, pot face obiectul Directivei, cu alte cuvinte pot beneficia de rambursarea sistemelor publice de asigurări medicale. Aceasta poate avea loc în măsura în care îngrijiri de acest tip – este vorba de o paletă destul de largă – sunt necesare asigurării stării de sănătate (preventive, pentru gestionarea problemelor metabolice, a afecțiunilor cronice de tip diabet, a supraponderalității, a sedentarismului, etc.) sau recuperării acestora (terapii post-operatorii, recuperare motorii sau psihice, etc.) și în consecință fac deja parte din serviciile de sănătate acoperite de sistemele publice de asigurări medicale (publice, private, mutuală, etc.) din diferite state europene. De aceea, turismul balnear cu diferite grade de medicalizare, poate fi o formă de turism medical în termenii Directivei.

Principalele aspecte ale Directivei sunt următoarele:

- Respectând regulile stabilite prin Regulamentele anterioare, Directiva stabilește regula generală ca pacienții să aibă posibilitatea de a primi îngrijiri medicale în alte state membre, primind o rambursare a costurilor cu aceste îngrijiri până la nivelul costurilor pe care le-ar fi asumat statul membru în care sunt afiliați sistemului de asistență medicală, dacă acel serviciu medical se furnizează pe teritoriul acestui din urmă stat;
- Statele membre pot alege între a rambursa costurile suportate de pacient acestuia sau a plăti direct furnizorul străin de servicii medicale;
- A fost introdusă o clauză suspensivă care permite statelor membre de afiliere (statul de origine al pacientului) să limiteze aplicarea regulilor de rambursare pentru serviciile medicale transfrontaliere pentru rațiuni de interes general/public (spre exemplu cerințe legate de planificarea care să permită accesul permanent la o paletă echilibrată de tratamente de înaltă calitate sau dorința de a controla costurile și evitarea risipei de resurse);
- Sistemul autorizării prealabile pentru intervenții medicale planificate a fost menținut din reglementările anterioare sub formă explicită a unei posibilități : statele membre pot introduce un sistem de

pre-autorizare doar in cazul unor servicii medicale care necesita planificare, precum ingrijiri spitalicesti (definite ca implicand cazare hospitaliera peste noapte) si servicii medicale care implica infrastructura si echipamente medicale specializate si care sunt cost-intensive, servicii medicale care prezinta anumite riscuri pentru pacient sau populatie sau servicii medicale care vor fi furnizate de catre un prestator care poate pune probleme majore legate de calitatea sau siguranta serviciilor pe care le ofera.

Un stat membru de afiliere (stat de origine) poate refuza sa acorde pre-autorizarea doar daca :

- Pacientul care doreste servicii medicale transfrontaliere va fi expus la un risc de securitate inacceptabil,
 - Daca publicul va fi expus unui hazard de securitate substantial,
 - Daca furnizorul serviciilor de sanatate care se doresc accestare ridica probleme serioase legate de respectul standardelor si ghidurilor in materie de calitate si siguranta
 - Daca serviciile medicale cerute pot fi furnizate pe teritoriul sau intr-un interval de timp acceptabil din punct de vedere medical;
- Statul membru de tratament (destinatie) va putea de asemenea sa “adopte masuri cu privire la accesul la tratament daca aceste masuri sunt justificate de ratiuni ale interesului general” care sunt definite ca “cerinte legate de planificare care sa permita accesul la o paleta echilibrata de tratamente de inalta calitate sau de dorinta de a controla costuri si de a evita risipa de resurse”;
 - Directiva a adoptat de asemenea o serie de aranjamente administrative care au ca obiectiv sa asigure o cooperare solida intre sistemele de sanatate nationale si sa conduca la o mai mare transparenta pentru pacientii straini:
 - Statele membre au stabilit Puncte Nationale de Contact care vor avea rolul de a furniza pacientilor toate informatiile necesare legate de sistemele medicale ale altor tari, serviciile medicale care sunt furnizate de acestea, drepturile lor ca pacienti in aceste sisteme si informatii cu privire la aspectele practice legate de beneficierea de servicii medicale transfrontaliere, spre exemplu : informatii despre furnizorii de servicii medicale, calitate si siguranta, accesibilitatea unor spitale pentru persoanele cu dizabilitati, etc.;
 - Cooperarea intre statele membre in domeniul sanitar este un alt aspect important al directivei. In domeniul bolilor rare si a asistentei medicale electronice (e-health) statele pot sa construiasca retele de cooperare pe baze voluntare in timp ce Comisia va furniza sprijin ori-carui efort de cooperare in domeniul diagnosticarii si a capacitatii de tratament;
 - Recunoasterea retetelor emise in alt stat membru a fost imbunatatita; ca o regula generala, daca un produs primeste autorizarea de punere pe piata pe teritoriul unui stat membru, acesta trebuie sa se asigure ca retetele emise pentru acest produs intr-un alt stat membru pot fi onorate pe teritoriul sau conform cu legislatia sa nationala.

Recunoscand natura sensibila si specifica a sectorului serviciilor de sanatate si a unor sub-sectorare conexe, directiva se limiteaza in mod explicit la serviciile de sanatate generale si considera vanzarea de produse medicinale si tehnica medicala prin internet, ingrijirile de lunga durata furnizate in centre rezidentiale si accesul si alocarea de organe pentru transplantare ca fiind in afara obiectului sau de reglementare.

b. Implementarea: asteptari vs. rezultate

Directiva a fost rezultatul a 2 ani jumătate de negocieri aprige in care obiectivul Comisiei Europene a fost acela de a se asigura ca in conditiile in care sistemele publice de sanatate raman de competenta exclusiva a statelor membre, pacientii pot sa beneficieze de optiunea unor servicii medicale transfrontaliere intr-un mod eficient care sa permita totodata salvagardarea sustenabilitatii sistemelor publice de sanatate. Ca atare directiva a trebuit sa ia in considerare diversitatea sistemelor de furnizare a serviciilor medicale (lista de servicii oferite, certificare si acreditare, preturi, modele de finantare, furnizori privati vs. furnizori publici ai serviciilor

finantate de sistemele publice de asigurari medicale, timpi de asteptare, etc.) respectand totodata dorinta Statelor Membre de a pastra prezerva calitatea serviciilor pentru proprii cetateni si pentru asigurarea finantarii sistemului public de sanatate intern. De aceea rezultatul a fost unul care nu reglementeaza direct, ci incearca sa dea un cadru pentru toate cazurile de furnizare transfrontaliera a unor servicii medicale si de cooperare medicala transfrontaliera. Astfel, directiva este structurata in jurul a trei mari zone : un cadru pentru rambursarea serviciilor accesate in strainatate, raspunsul la intrebarea « care stat ar trebui sa fie responsabil de asigurarea standardelor de calitate si siguranta, informatii, raspundere medicala, protectia datelor cu caracter personal » si a treia - incurajarea statelor membre de a coopera in zone specifice din sectorul sanitar.

Toate aceste aspecte prezinta o mare complexitate si pun problema eficientei Directivei. De aceea implementarea Directivei a fost testata de Comisie inca inainte de momentul intrarii sale in vigoare prin chestionarea mai multor actori centrali ai sistemului : autoritati publice, pacienti, asiguratorii si furnizorii de servicii medicale. Acestia au fost selectati din 6 tari UE si au fost implicati intr-o simulare in Noiembrie 2011. Concluziile au subliniat dificultatile pe care le intampinau in primul rand pacientii. Acestia nu erau suficient ajutati de noile Puncte Nationale de Contact si nu erau perceputi ca fiind niste asigurati ai sistemelor publice ci ca niste clienti straini. Astfel pacientii trebuiau :

- Sa-si gaseasca singuri informatiile cu privire la tratamentul de care au nevoie,
- Trebuie sa furnizeze asiguratorilor ei insisi dovezile cu privire la furnizarea tratamentului
- Trebuie sa adune si sa depuna singuri documentatia complexa necesara

Pentru a urmari implementarea Directivei Comisia Europeana a comandat un studiu pe baza caruia a produs in raport in septembrie 2015. Concluziile acestuia sunt:

- Una dintre cele mai mari probleme legate de implementarea Directivei tine de informarea principalilor actori din domeniu, in special a pacientilor si a publicului larg :
 - Informarea publica cu privire la dispozitiile Directivei si deci a drepturilor care rezulta din aceasta a fost realizata prin intermediul Punctelor Nationale de Contact dar a vizat mai ales o audienta profesionala (medici, asiguratorii de sanatate) si mai putin publicul general sau pacientii. Astfel desi publicul si pacientii cunosc foarte bine dispozitivul Cardului European de Sanatate si il utilizeaza pentru a beneficia de tratament in alt stat membru, ei nu cunosc noile dispozitii ale Directivei care ar trebui sa ii ajute si sa faca oferta de servicii medicale transfrontaliere mai transparenta
 - Comunicarea intre Punctele Nationale de Contact nu este destul de sistematica deoarece nu vizeaza atat standardizarea procedurilor intre sistemele medicale si de sanatate ci gestiunea unor cazuri individuale. Au loc insa seminarii si ateliere in care PNC (Punctele Nationale de Contact) disemineaza si discuta aspecte ale Directivei cu asiguratorii de sanatate nationali si cu organizatiile profesionale medicale.
- O alta problema este disponibilitatea concreta a informatiilor adaptate publicului larg. Astfel :
 - Responsabilitatea pentru a obtine informatii despre furnizorii de servicii din strainatate, incluzand calitatea serviciilor medicale sau de sanatate, revine in continuare in mare parte pacientului. PNC-urile si asiguratorii furnizeaza doar informatii generale, care deseori nu este adaptata nevoilor concrete si specifice ale acestora. PNC-urile au chiar tendinta de a evita furnizarea de recomandari explicite ;
 - Statele membre publica si actualizeaza lista tratamentelor care sunt supuse pre-autorizarii, lista care vizeaza in general tratamentele cu costuri mari ("cost-intensive"), incluzand insa atat ingrijiri care necesita internare cat si ingrijiri in sistem ambulatoriu, informatiile despre necesitatea pre-autorizarii celorlalte tratamente fiind vagi.
- Un alt aspect central al procesului de implementare a Directivei este cel al calitatii si sigurantei tratamentelor transfrontaliere :

- Pentru pacienti este foarte dificil sa stabileasca singuri nivelul de calitate si siguranta al tratamentelor. Desi Directiva obliga statele membre sa se asigure ca furnizorii de servicii medicale ofera suficiente informatii relevante astfel incat pacientii sa poata face o alegere informata, felul in care furnizorii se achita de aceasta obligatie este dirijat mai degraba de legislatia nationala in materie si de obisnuinta pacientilor locali de a se increde in recomandările medicilor sau altor practicieni locali. Raportul recomanda introducerea eventuala a unui instrument de evaluare publica a serviciilor medicale de catre pacientii transfrontalieri pentru uzul altora, spre exemplu prin adaugarea unor indicatori de calitate, care sa se traduca in note acordate de pacienti furnizorului, in motorul de cautare public pus la dispozitie de catre fiecare PNC.

De asemenea Reteaua Europeana de Referinta ar trebui sa devina un sistem de sprijin pentru emergenta unor standarde de calitate si siguranta lizibile si inteligibile transfrontalier.

- In acest moment nu exista o abordare comuna pentru masurarea timpului de asteptare in procesul de diagnosticare si pentru evaluarea « timpului de asteptare nejustificat de lung » la nivelul unui stat membru sau la nivelul UE. Practica publicarii de liste de asteptare, a tipurilor de tratamente acoperite, masurarea timpului de asteptare real sau criteriile pentru intarzieri nejustificat de lungi, variaza mult intre Statele Membre¹³.
- In final, sarcina administrativa pe care o reprezinta implementarea prevederilor Directivei pentru administratiile sistemelor publice de sanatate, pentru asiguratori si pentru PNC-uri este greu de estimat in aceasta etapa datorita volumului inca scazut de cazuri de pacienti care beneficiaza de tratamentul transfrontalier prin mecanismele create de Directiva. Cu toate acestea, cum numarul de pacienti de acest tip este prevazut sa creasca destul de rapid si cum sarcina administrativa pe care un pacient strain o reprezinta este mult superioara celei a unui pacienti rezident (local), sarcina administrativa va creste exponential. Acest fapt subliniaza importanta unei capacitati administrative reale la nivelul PNC-urilor si a diferentelor administratori ai sistemului de sanatate care sa fie capabila sa gestioneze fara sincope majore procese birocratice complexe intr-un domeniu atat de delicat ca sanatarea la nivel transfrontalier.

Aceste concluzii se refera la intregul spectru de ingrijiri de sanatate vizate de Directiva. Ca atare ele vizeaza o paleta larga care merge de la interventiile chirurgicale complexe pana la tratamentele balneare si wellness (acolo unde acestea din urma sunt incluse in pachetul de servicii de sanatate ale asiguratorilor publici, mutuali sau privati). Astfel, alaturi de datele cu privire la sistemele de sanatate din Europa (puse sub presiunea imbatranirii populatiei, afectate de deficite crescande, timpi de asteptare indelungati) si privite din perspectiva sectorului balnear romanesc, aceste concluzii conduc la o alta serie de concluzii cu privire la potentialul acestui sector de a profita de contextul Directivei pentru a-si dezvolta o oferta de servicii si un sistem de marketing al acesteia care sa tinteasca eficient cererea din Europa si sa se dezvolte ca un furnizor important de servicii de sanatate (post-operatorii, preventive, boli metabolice, etc.) la nivel european care aliaza pretul scazut, calitatii (medicale dar si al factorilor naturali de cura) si atractivitatii specificului local.

VII. Surse de finanțare pentru dezvoltarea sectorului balnear

Prezentarea fondurilor europene disponibile pentru sectorul turistic balnear

Pentru perioada 2014- 2020, industria turistică în ansamblu, în general și turismul balnear in particular, vor beneficia de diverse resurse financiare. Printre cele mai importante sunt Fondurile Structurale si de Investitii europene puse la dispozitia Romaniei prin Programelor Operationale nationale. Diversitatea si numarul

¹³ Ceea ce indica dificultati ale Directivei in a-si atinge scopul de a da o coerenta generala politicilor publice in domeniul sanataii, insa indica mai ales o imposibilitate a pacientilor de a utiliza in mod eficace prevederea care le permite sa beneficieze de tratament in alt stat membru daca in statul sau de resedinta poate demonstra ca durata de asteptare este "nerezonabil de lunga" pentru tipul de tratament care ii este necesar.

obiectivelor lor specifice care sunt adaptate finantarii sectorului turistic impune o abordare integrată a lor de către sectorul balnear. Aceasta abordare integrată presupune utilizarea complexă a mai multor surse de finanțare în cadrul fiecărui proiect care vizează transformări profunde în diverse domenii ale sectorului balnear din România: resurse umane, echipament, infrastructuri, etc.

1. Programul Operațional Regional (POR)

Programul Operațional Regional 2014-2020 își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România, prin completarea și dezvoltarea direcțiilor și priorităților de dezvoltare regională conținute în PND și CNSR 2007–2013 și implementate prin POR 2007–2013, precum și prin alte programe naționale. Această abordare are la bază una dintre principalele recomandări ale Raportului de evaluare ex-ante POR 2007–2013, în care se afirmă că pe termen lung obiectivul global al politicii de dezvoltare regională va putea fi atins dacă se urmăresc în continuare prioritățile majore de dezvoltare stabilite în perioada 2007-2013.

Planurile de Dezvoltare Regională au identificat dezvoltarea turismului ca o prioritate de dezvoltare pe baza potențialului turistic existent în toate regiunile. Acest potențial justifică sprijinirea dezvoltării economice prin turism, materializat în dezvoltarea infrastructurii zonelor turistice, valorificarea patrimoniului natural, istoric și cultural, precum și includerea acestora în circuitul turistic și promovarea lor în scopul atragerii turiștilor.

1. Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii

Competitivitatea economică are la bază atât determinanți la nivel macro - pe componentele de instituții, finanțe publice, infrastructură, piața muncii, transparență, mediu, cât și la nivel micro - mediu de afaceri, dinamica IMM-urilor, antreprenoriat, activitate de inovare, clusterizare, dezvoltarea rețelelor de afaceri. În acest context, creșterea competitivității IMM-urilor devine element cheie pentru adresarea obiectivelor Strategiei UE 2020, având în vedere faptul că 99 % din întreprinderile din UE (aproximativ 20 de milioane) sunt IMM-uri.

a. OS 2.1 - Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în domeniile competitive identificate în SNC și PDR-uri

Programul Operațional Regional 2014-2020	
Axa prioritară 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii	
OS 2.1 - Consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor în domeniile competitive identificate în SNC și PDR-uri	
Descrierea tipului și de exemple acțiuni	Principalele activități sprijinite prin intermediul acestei priorități de investiție vizează: • construcția/ modernizarea și extinderea spațiului de producție/servicii microîntreprinderilor, inclusiv dotare cu active corporale și necorporale • crearea/ modernizare/ extinderea incubatoarelor/ acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dezvoltarea serviciilor aferente. În acest sens, pentru microîntreprinderi, vor fi sprijinite investițiile în active corporale, cum ar fi achiziționarea de terenuri și spații, construcții noi necesare desfășurării activităților specifice, dotarea cu echipamente, etc., precum și cele în active necorporale de tipul brevete, licențe, etc. și alte drepturi și active similare. În ceea ce privește, dotarea cu echipamente pot fi menționate, ca exemple: • achiziționarea de echipamente IT tehnică de calcul; • achiziționarea de echipamente tehnologice mașini, utilaje și instalații de lucru - inclusiv software-ul aferent, aparate și instalații de măsurare, control și reglare necesare desfășurării activităților pentru care a solicitat finanțare, • dotarea cu echipamente de birotică necesare desfășurării normale a activității.

	realizarea de site-uri pentru prezentarea activității și a produselor sau serviciilor promovate achiziționarea de instalații/echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie, precum și sisteme care utilizează surse regenerabile/alternative de energie pentru eficientizarea activităților pentru care a solicitat finanțare, etc;
Grup țintă	Se va sprijini crearea, modernizarea și extinderea incubatoarelor de afaceri și a acceleratoarelor de afaceri, inclusiv dotarea acestora cu utilități și echipamente necesare prestării serviciilor oferite firmelor (administrare, contabilitate, marketing, mentorat, etc.). Aceste activități vor contribui la consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor.
Beneficiari	Această prioritate se va adresa microintreprinderilor cu un istoric de funcționare de minim 1 an din mediul urban, precum și incubatoarelor și acceleratoarelor de afaceri (în calitate de agenți economici).
Buget total Axă prioritară	Regiuni mai puțin dezvoltate - 723,404,255.00 Eur Regiune mai dezvoltată - 21,276,595.00 Eur <i>Bugetul defalcat pe obiective specifice împreună cu procentele cofinanțării urmează să fie detaliate odată cu apariția Ghidurilor Solicitantului</i>

Prezentul obiectiv specific prezintă un interes particular pentru IMM-urile din domeniul turismului cu valențe în sectorul balnear, oferind, prin finanțări concrete, posibilitatea și încurajarea creării de incubatoare / acceleratoare de afaceri sau dezvoltării clusterelor deja existente în sectorul balneo-turistic (de ex. incubator / cluster pe sectorul turismului balnear), prin investiții în echipamentele și infrastructura necesară acestor structuri și având ca scop final consolidarea poziției pe piață a IMM-urilor cu activități în sectorul balnear implicate.

2. Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural

Pentru această axă vor putea aplica toate regiunile de dezvoltare din România, inclusiv regiunea București Ilfov.

Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural reprezintă o alternativă viabilă pentru stimularea dezvoltării în zonele rurale și cele sărace, a căror economie se baza exclusiv pe activități agricole sau exploatarea resurselor naturale, furnizând avantaje ambivalente, reprezentate de creșterea locurilor de muncă și a veniturilor, concomitent cu promovarea tradițiilor și patrimoniului cultural și natural.

a. OS 5.1. - Impulsionarea dezvoltării locale prin conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale

Programul Operațional Regional 2014-2020	
Axa prioritară 5: Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural	
OS 5.1. - Impulsionarea dezvoltării locale prin conservarea, protejarea și valorificarea patrimoniului cultural și a identității culturale	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	În contextul în care obiectivele de patrimoniu cultural sunt într-un stadiu precar de conservare sau nu sunt introduse în circuitul turistico-economic, principalele acțiuni care vor fi finanțate trebuie să se concentreze asupra unor activități precum restaurarea, protecția și conservarea obiectivelor de patrimoniu care să conducă spre salvarea acestora de la o dispariție iminentă și la reducerea nivelului de degradare Fără a enumera exhaustiv, activitățile specifice obiectivelor de patrimoniu cultural

	includ: • Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea monumentelor istorice; • Restaurarea, protecția, conservarea și realizarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare; • Restaurarea și remodelarea plasticii fațadelor; • Dotări interioare (instalații, echipamente și dotări pentru asigurarea condițiilor de climatizare, siguranță la foc, antiefracție); • Dotări pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil; • Activități de marketing și promovare turistică a obiectivului restaurat, inclusiv digitalizarea acestuia, în cadrul proiectului.
Grup țintă	Implementarea acestor tipuri de acțiuni va contribui la conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural bazate pe o abordare durabilă, echilibrat distribuite între latura comercială și cea de protecție a mediului, cu beneficii majore pentru mediul și comunitățile locale. Prin prisma experiențelor trăite atât de către populația rezidentă, dar și de către turiști, aceștia vor aprecia mai mult și vor alege acele destinații care acordă o atenție deosebită mediului, angajaților din domeniu și comunităților locale, care astfel vor beneficia de o creștere semnificativă a calității vieții.
Beneficiari	Beneficiari pot fi autorități ale administrației publice locale și centrale, unitățile de cult, ONG-uri și parteneriate între aceste entități.
Buget total Axă prioritară	Regiuni mai puțin dezvoltate - 298,340,425.53 Eur Regiune mai dezvoltată - 21,276,595.74 Eur <i>Bugetul defalcat pe obiective specifice împreună cu procentele cofinanțării urmează să fie detaliate odată cu apariția Ghidurilor Solicitantului</i>

Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii

Obiectivele de patrimoniu cultural cunosc o stare avansată de degradare, care nu permit o funcționalitate optimă și includerea în circuitul economic, contribuind la crearea unui mediu construit degradat, cu impact negativ asupra calității vieții populației rezidente și a dezvoltării economiilor locale.

Disponibilitatea limitată a fondurilor alocate pentru asemenea intervenții este agravată de o planificare defectuoasă a lucrărilor (șantiere sau situri abandonate pe parcurs din cauza întreruperii finanțării, absența unor măsuri elementare de conservare și pază etc.)

În acest context, principalele rezultate așteptate sunt creșterea atractivității turistice a stațiunilor balneare, dintre care multe detin un remarcabil patrimoniu cultural-istoric (ex : Baile Herculane, Govora, etc.) care face parte integrantă din imaginea lor de marca și reprezintă factori de atractivitate. Astfel, prin acțiuni finanțate de către prezenta axă POR pentru protejarea și conservarea patrimoniului cultural amplasat în stațiunile balneare sau în imediata lor vecinătate se va contribui la creșterea atractivității lor și la dezvoltarea economică a sectorului balnear cu externalități pozitive certe în ce privește celelalte obiective specifice ale Axei prioritare nr.5 : creșterea calității vieții populației, conservarea identității culturale și dezvoltarea economică locală.

3. Axă prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului

Prioritate de investiții 7.1 - Sprijinirea unei creșteri favorabile ocupării forței de muncă, prin dezvoltarea potențialului endogen ca parte a unei strategii teritoriale pentru anumite zone, care să includă reconversia

regiunilor industriale aflate în declin, precum și sporirea accesibilității și dezvoltarea resurselor naturale și culturale specifice

Obiective specifice corespunzătoare priorității de investiții și rezultate preconizate

a. OS 7.1. - Creșterea numărului mediu de salariați în stațiunile turistice

Programul Operațional Regional 2014-2020	
Axa prioritară 7: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului	
OS 7.1. Creșterea numărului mediu de salariați în stațiunile turistice	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Principalele acțiuni care vor fi finanțate vizează (enumerarea nu are caracter exhaustiv): • Dezvoltarea infrastructurii pentru turismul balnear (infrastructură rutieră, rețele de captare și transport, parcuri balneare, modernizare și creare baze de tratament) • Crearea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente • Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică; • Dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice • Activități de marketing și promovare turistică ale obiectivului finanțat.
Grup țintă	În vederea asigurării concentrării teritoriale, implementarea se va realiza numai în stațiunile turistice definite conform legii HG 852 din 2008, pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice, precum și pe teritoriul Deltei Dunării. Investițiile propuse trebuie să facă parte dintr-o strategie de dezvoltare locală, elaborată de autoritatea publică locală în parteneriat cu actorii privați, care să contribuie la valorificarea durabilă a resurselor turistice, precum și la creșterea numărului mediu de salariați în stațiunile turistice.
Beneficiari	Beneficiari pot fi autorități și instituții ale administrației publice locale și parteneriate între acestea.
Buget total Axă prioritară	Regiuni mai puțin dezvoltate - 101,063,830.00 Eur Procentele cofinanțării urmează să fie detaliate odată cu apariția Ghidurilor Solicitantului

Rezultatele pe care statul membru caută să le obțină prin sprijinul din partea Uniunii

Dezvoltarea locală prin turism va contribui la creșterea economică a unor zone aflate în declin economic, dar care dispun de un potențial turistic valoros, ducând la crearea și ocuparea de noi locuri de muncă într-o economie diversificată, reducându-se gradul de dependență față de agricultură, de ramuri economice tradiționale sau aflate în dificultate.

Infrastructura din stațiunile turistice se caracterizează printr-un grad ridicat de degradare, ceea ce constituie un impediment în atragerea și localizarea actorilor privați în aceste areale.

Este de așteptat ca implementarea acestor măsuri, prin îmbunătățirea infrastructurii zonelor turistice și a serviciilor conexe, să determine creșterea numărului mediu de salariați, dar și creșterea calitativă, la standarde europene, a ansamblului condițiilor de practicare a turismului, cu impact direct asupra creșterii cererii de turism pentru România, ca destinație turistică europeană, dar și asupra creșterii calității vieții și a competitivității regiunilor.

Având în vedere gradul actual de uzură al infrastructurii turistice balneare, prezentul obiectiv specific prezintă un interes major pentru actorii din sectorul turismului termal. Acesta își propune să crească gradul de ocupare al forței de muncă prin investiții în infrastructura turistică de bază, făcând referire directă la stațiunile balneare, climatice și balneo – climatice.

Acest obiectiv vizează investiții clare de tip “hard” în cadrul stațiunilor balneare, climatice și balneo – climatice în:

- *Dezvoltarea infrastructurii pentru turismul balnear (infrastructură rutieră, rețele de captare și transport, parcuri balneare, modernizare și creare baze de tratament)*

- *Crearea și extinderea infrastructurii de agrement, inclusiv a utilităților aferente*
- *Amenajarea obiectivelor turistice naturale de utilitate publică precum și crearea/ modernizarea infrastructurilor conexe de utilitate publică;*
- *Dezvoltarea de infrastructuri publice la scară mică pentru valorificarea atracțiilor turistice*

2. Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 – 2020

Având în vedere că multe izvoare termale și minerale sunt situate în zonele rurale și necesită investiții urgente în modernizarea sau crearea infrastructurilor și echipamentelor necesare utilizării lor în produsele de turism balnear, PNDR poate reprezenta o sursă importantă pentru finanțarea acțiunilor de dezvoltare a sectorului balnear.

1. Măsura 6 „Dezvoltarea exploatațiilor și întreprinderilor”

Măsura se referă la:

- **ajutor la înființarea întreprinderii pentru:**
 - (i) tinerii fermieri;
 - (ii) activități neagricole în zone rurale;
 - (iii) dezvoltarea fermelor mici.
 - (iv) plăți pentru fermierii eligibili în cadrul schemei pentru micii fermieri care-și transferă definitiv exploatarea altui fermier.
- **investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole;**

a. Sub-măsura 6.4. „ Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole ”

Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 – 2020	
M6 Dezvoltarea exploatațiilor și întreprinderilor	
Sub-măsura 6.4 Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole	
Descrierea tipului și de exemple acțiuni	Scopul sprijinului acordat prin măsură va stimula mediul de afaceri din rural, contribuind la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, precum și la dezvoltarea activităților neagricole existente; crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și diminuarea disparităților dintre rural și urban. Se acordă sprijin în vederea investițiilor pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici existente pentru activități non-agricole în mediul rural
Beneficiari	• micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici existente, din spațiul rural; • fermelor care își diversifică activitatea de bază prin înființarea sau dezvoltarea unei activități neagricole în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici.
Alocare financiară	Sprajin public nerambursabil va respecta prevederile Regulamentului 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis și nu va depăși 200.000 Euro/beneficiar pe 3 ani fiscali. Intensitatea sprijinului public nerambursabil –maxim 90%,
Buget sub-măsură	Bugetul total al Măsurii 6 – 993.000.000 Eur <i>Bugetul defalcat pe obiective specifice împreună cu procentele cofinanțării urmează să fie detaliate odată cu apariția Ghidurilor Solicitantului</i>

În cadrul acestei sub-măsuri **se acordă sprijin pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici din mediul rural**, care își creează sau dezvoltă noi activități în zonele rurale.

Scopul sprijinului acordat prin măsură va stimula mediul de afaceri din rural, contribuind la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, precum și la dezvoltarea activităților neagricole existente, crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și diminuarea disparităților dintre rural și urban.

De asemenea, sunt vizați fermierii sau membrii gospodăriilor lor agricole care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

Se acordă sprijin în vederea investițiilor pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici existente pentru activități non-agricole în mediul rural, de exemplu:

Investiții pentru producerea și comercializarea produselor non-agricole proprii, **cum ar fi:**

- fabricarea produselor chimice, farmaceutice;

Investiții pentru prestarea de servicii, **de exemplu:**

- Servicii medicale, sociale, sanitar-veterinare;
- Servicii tehnice, administrative, etc.;

Investiții pentru infrastructură în unitățile de primire turistică de tip agro-turistic, proiecte de activități de agrement.

Sub-măsura 6.4. oferă o oportunitate pentru diversificarea activităților non agricole în zonele rurale, oferind posibilitatea dezvoltării de activități turistice conexe turismului balnear la scară mică (cazare dar și producția de linii cosmetice sau imbuteliere ape minerale, etc.). Cert este ca la nivel național există multe zone cu specific balnear unde există un real deficit privind spațiile de cazare disponibile.

2. Măsura 7 Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale

a. Sub-măsura 7.6 Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural

Programul Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014 – 2020	
M7 Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale	
Sub-măsura 7.6 Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural	
Descrierea tipului și de exemple acțiuni	Această sub-măsură va oferi sprijin financiar pentru protejarea obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local, inclusiv așezăminte monahale. Investițiile vor avea un impact pozitiv asupra turismului local și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afaceri local. Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor au drept scop stimularea activităților de turism rural, precum și menținerea tradițiilor și a moștenirii spirituale contribuind astfel la atractivitatea zonelor rurale. În cadrul sub-măsurii, sprijinul va fi acordat investițiilor corporale și necorporale pentru : • Restaurarea, conservarea și accesibilizarea patrimoniului cultural imobil de interes local (clasa B); • Restaurarea, conservarea și accesibilizarea așezămintelor monahale; Cheltuielile eligibile specifice pentru aceste tipuri de investiții se referă la: (a) restaurarea, conservarea și dotarea clădirilor/monumentelor din patrimoniul cultural imobil de interes local de clasa B, inclusiv punerea în conservare a obiectivului prin intervenții de urgență; (b) construcția, extinderea și/sau modernizarea drumurilor de acces către așezămintele monahale și/sau obiectivele de patrimoniu de interes local; (c) restaurarea, conservarea și /sau dotarea așezămintelor monahale;
Beneficiari	• Comunele sau asociațiile acestora • ONG-uri • Unități de cult • Persoane fizice autorizate și societăți comerciale care dețin în administrare obiective de patrimoniu cultural de clasă B, de utilitate publică
Alocare financiară	Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsurii va fi 100% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele de utilitate publică, negeneratoare de profit și nu va depăși 500.000 euro. Sprijinul public nerambursabil acordat în cadrul acestei submăsurii va fi 85% din totalul cheltuielilor eligibile pentru proiectele generatoare de venit și nu va depăși 200.000 euro.
Buget sub-măsură	Alocarea financiară a submăsurii 7.6. Investiții asociate cu protejarea patrimoniului cultural este de 15% din alocarea totală a măsurii, respectiv 194.700.000.00 euro

Această sub-măsură va oferi sprijin financiar pentru protejarea obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local. Investițiile vor avea un impact pozitiv asupra turismului local și vor ajuta la stimularea dezvoltării mediului de afaceri local. În cadrul obiectivelor de patrimoniu cultural de interes local putem identifica aproape totalitatea elementelor ce constituie infrastructura balneară de bază.

Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor locale are drept scop stimularea activităților de turism rural, precum și menținerea tradițiilor și a moștenirilor locale contribuind astfel la atractivitatea zonelor rurale.

3. Program Operational Capital Uman

Programul Operational Capital Uman are o relevanta crescuta pentru dezvoltarea sectorului balnear prin obiectivele si masurile asociate care finanteaza programele de educatie si formare profesionala care sa asigure adaptarea competentelor resurselor umane la cererile pietei, cresterea capacitatii managerilor de a dezvolta competitivitatea propriilor firme prin dezvoltarea abilitatilor si competentelor propriilor angajati si dezvoltarea sistemului de educatie profesionala si vocationala care sa furnizeze abilitatile mentionate. Liniile de finantare mentionate mai jos vizeaza in prioritate sectoarele cu potențial competitiv identificate conform SNC și SNCDI. Sectorul balnear este unul dintre aceste sectoare. Nevoia de formare profesională ramane esentiala pentru cresterea competitivitatii acestui sector. Toate obiectivele specifice de mai jos pot astfel, prin finantarea unor proiecte de formare a personalului de diferite tipuri implicat in sectorul balnear, sa contribuie la cresterea competitivitatii acestuia.

Mai jos sunt prezentate liniile de finantare POCU cele mai adaptate finantarii unor proiecte cu relevanta pentru nevoile de personal ale sectorului balnear.

a. **OS 3.12. – Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe/ competențe/ aptitudini aferente sectoarelor economice/ domeniilor identificate conform SNC și SNCDI ale angajaților**

Program Operational Capital Uman 2014-2020	
OS3.12. - Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe/ competențe/ aptitudini aferente sectoarelor economice/ domeniilor identificate conform SNC și SNCDI ale angajaților	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Acțiunile planificate pentru atingerea acestui obiectiv pot fi grupate în acțiuni care vizează: Angajații: • Participarea angajaților la programe de formare profesională (cursuri de calificare de nivel 2-4 conform Cadrului Național al Calificărilor, cursuri de scurtă durată, de specializare și perfecționare etc.) în concordanță cu cerințele locurilor de muncă din sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI. O atenție deosebită va fi acordată participării la programe de formare profesională a angajaților vârstnici • Evaluare/ validare și certificare pentru recunoașterea competențelor aferente cerințelor locurilor de muncă din sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI Angajatorii: • Stimularea angajatorilor pentru organizarea de programe de învățare la locul de muncă
Grup țintă	• Persoane angajate care urmăresc îmbunătățirea nivelului de cunoștințe, competențe și aptitudini sau care urmăresc certificarea/ validarea competențelor cu precădere în sectoarele economice/ domeniile identificate conform SNC și SNCDI • Angajatori cu activitate prezentă/ viitoare în domeniile/ sectoarele economice identificate conform SNC și SNCDI
Beneficiari	Angajatori (cu activitate prezentă/ viitoare în domeniile/ sectoarele economice identificate conform SNC și SNCDI)
Buget	Bugetul Axei Prioritare 3 : 1,100,198,821.00 Eur

b. OS 6.8. - Implementarea de măsuri sistemice în învățământul terțiar universitar și non-universitar organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate pentru a facilita adaptarea la cerințele pieței muncii

Program Operational Capital Uman 2014-2020	
OS6.8. - Implementarea de măsuri sistemice în învățământul terțiar universitar și non-universitar organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate pentru a facilita adaptarea la cerințele pieței muncii	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Acțiuni pentru creșterea calității învățământului terțiar universitar și non-universitar organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate: • Actualizarea sistemului național de asigurare/evaluare externă a calității inclusiv prin implicarea partenerilor sociali. Analizarea și valorificarea rezultatelor studiilor/analizelor anterioare privind inserția-socio-profesională a absolvenților • Dezvoltarea și implementarea unui sistem de calificare pe mai multe niveluri bazat pe promovarea rutelor flexibile de progres în cariera profesională, cu un accent pe dobândirea de abilități și competențe relevante pentru piața muncii • Alte acțiuni inovative care sprijină accesul la învățământul terțiar, inclusiv activități de cooperare transnațională.
Grup țintă	• Studenți (ISCED 4-8), inclusiv studenți non-tradiționali și/sau cu oportunități reduse • Personal implicat în dezvoltarea și managementul calificărilor la nivel de universitate/facultate • Personal implicat în dezvoltarea programelor de studii universitare • Membri ai partenerilor sociali în educație • Personal și membri ai comitetelor sectoriale • Experti în evaluare și acreditare din comisiile de asigurare a calității în învățământul superior, la nivel național • Personal implicat în dezvoltarea și managementul calificărilor și Cadrului Național al Calificărilor în Învățământul Superior, la nivel de sistem • Membri ai comisiilor/structurilor de conducere din universități și facultăți
Beneficiari	• Ministerul Educației Naționale și autoritățile din subordinea sa • Agenții, structuri aflate în coordonarea/subordonarea MEN și alte organisme publice cu atribuții în domeniul învățământului superior, inclusiv în asigurarea și managementul calității și a Cadrului Național al Calificărilor în Învățământul Superior • Instituții de învățământ superior acreditate, publice și private • Parteneri sociali din învățământul superior (ex. organizații sindicale)/ Parteneri sociali/sindicate/ comitete sectoriale/ instituții și organizații membre ale Pactelor Regionale și Parteneriatelor Locale pentru Ocupare și Incluziune Socială • ONG-uri, inclusiv asociațiile studențești
Buget	Bugetul Axei 6 : 1,252,590,433.00 Eur

c. OS 6.10. – Diversificarea ofertelor educaționale în învățământul terțiar universitar și non-universitar tehnic organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate corelate cu nevoile pieței muncii din sectoarele economice/ domeniile identificate prin SNC și SNCDI

Program Operational Capital Uman 2014-2020	
OS6.10. - Diversificarea ofertelor educaționale în învățământul terțiar universitar și non-universitar tehnic organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate corelate cu nevoile pieței muncii din sectoarele economice/ domeniile identificate prin SNC și SNCDI	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Dezvoltarea de oferte educaționale cu conținut inovator în învățământul terțiar universitar și non-universitar tehnic organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate care să promoveze experiențe de învățare de calitate (ex: resurse de studiu moderne și flexibile, promovarea educației antreprenoriale etc.) prin corelarea cu nevoile pieței muncii din sectoarele economice cu potențial competitiv, identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI
Grup țintă	Personalul implicat în dezvoltarea de programe de studii din învățământul terțiar universitar și non-universitar tehnic organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate Cursanți (ISCED 4), studenți (ISCED 5-7)
Beneficiari	Instituții de învățământ superior acreditate, publice și private Parteneri pentru învățământul superior din medii publice și private și non-guvernamentale
Buget	Bugetul Axei 6 : 1,252,590,433.00 Eur

d. OS 6.13. – Creșterea numărului absolvenților de învățământ terțiar universitar și non universitar care își găsesc un loc de muncă urmare a accesului la activități de învățare la un potențial loc de muncă / cercetare/ inovare, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI

Program Operational Capital Uman 2014-2020	
OS6.13. - Creșterea numărului absolvenților de învățământ terțiar universitar și non universitar care își găsesc un loc de muncă urmare a accesului la activități de învățare la un potențial loc de muncă / cercetare/ inovare, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Acțiuni de îmbunătățire a tranziției de la educație la viața activă a participanților din învățământul terțiar universitar și non universitar (organizat în cadrul instituțiilor de învățământ superior) (ISCED 4-8), inclusiv a cercetătorilor post-doctorat: Sprijinirea încheierii unor parteneriate sustenabile cu sectorul privat pentru facilitarea tranziției de la educație la un loc de muncă prin instituirea unui sistem funcțional de stagii de practică la un potențial angajator, programe de internship/programe de învățare la locul de muncă etc., adresate studenților și cursanților colegiilor organizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior (ISCED 4-7), inclusiv prin încurajarea implicării angajatorilor în programe de învățare la locul de muncă Organizarea și derularea programe de învățare prin experiență practică, furnizarea de servicii de consiliere și orientare profesională axate pe dobândirea de competențe transversale corelate cu necesitățile pieței muncii, formarea de competente antreprenoriale prin întreprinderea simulată, în special în sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI adresate studenților (ISCED 4-8) Sprijin pentru consolidarea parteneriatelor dintre universități și actorii din domeniul cercetării și inovării pentru stimularea dezvoltării de noi programe de studii doctorale

	și postdoctorale cu aplicații directe în economie, cu atenție deosebită acordată sectoarelor economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI, inclusiv prin furnizarea de sprijin financiar pentru doctoranzi și sprijinirea cercetărilor pentru a se implica în cercetarea post-doctorală, inclusiv prin acordarea de burse și sprijinirea mobilității interne și transnaționale • Activități de cercetare și de colaborare în rețea pentru tinerii cercetători în scopul creării de sinergii între cercetare și inovare, în special în ceea ce privește complementaritatea cu sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI, în sprijinul internaționalizării învățământului terțiar; • Crearea unui sistem de informare coordonată, în ambele sensuri: de la companii/sectorul privat către instituțiile de învățământ superior privind nevoile lor de instruire, precum și de la instituțiile de învățământ către întreprinderi, pentru a răspunde nevoilor sectorului privat la nivel regional/local.
Grup țintă	• Studenți (ISCED 5-7) • Doctoranzi în ciclul de studii universitare de doctorat • Cercetători post-doctorat • Cursanți (ISCED 4, nivel de calificare 5, înmatriculați în colegiile organizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior) • Angajatori
Beneficiari	• MEN și structuri/agenții/organisme relevante, subordonate/coordonate de către acesta • genții, structuri, organisme aflate în subordinea/coordonarea MEN și alte organisme publice cu atribuții în domeniul învățământului superior și cercetării științifice • Instituții de învățământ superior publice și private, acreditate • Școli doctorale și graduale cu personalitate juridică, inclusiv parteneriate între acestea și sectorul privat/ centre de CDI • Institute/centre de cercetare acreditate, inclusiv institute de cercetare ale Academiei Române • Academia Română • Angajatori • Asociații profesionale • Camere de comerț și industrie • Instituții și organizații membre ale Pactelor Regionale și Parteneriatelor Locale pentru Ocupare și Incluziune Socială
Buget	Bugetul Axei 6 : 1,252,590,433.00 Eur

- e. OS 6.14. – Creșterea participării la programe de învățare la locul de muncă a elevilor și ucenicilor din învățământul secundar și terțiar non-universitar, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI

Program Operational Capital Uman 2014-2020	
OS6.14. - Creșterea participării la programe de învățare la locul de muncă a elevilor și ucenicilor din învățământul secundar și terțiar non-universitar, cu accent pe sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Acțiuni de îmbunătățire a tranziției de la educație la viața activă a participanților din învățământul secundar și terțiar non-universitar, FPI (ISCED 2 – 4 nivel de calificare 3 - 5) în special în sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI prin: • Sprijinirea încheierii unor parteneriate sustenabile cu sectorul privat, în special cu entități din sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI, pentru facilitarea tranziției de la educație la un loc de muncă prin instituirea unui sistem de stagii de practică la un potențial angajator, prin organizarea de programe de internship/traineeship etc., inclusiv prin încurajarea implicării angajatorilor în programe de învățare la locul de muncă • Organizarea și derularea programe de învățare la locul de muncă (internship/ traineeship, stagii de practică, stagii de ucenicie etc.), inclusiv prin învățământ dual, formare de competențe antreprenoriale prin firma de exercițiu, furnizarea de servicii de consiliere și orientare profesională axate pe dobândirea de competențe corelate cu necesitățile pieței muncii. Crearea unui sistem de informare coordonată, în ambele sensuri: de la companii / sectorul privat către rețeaua unităților de învățământ privind nevoile lor de instruire, precum și de la unitățile de învățământ către întreprinderi, pentru a răspunde nevoilor actuale și viitoare ale pieței muncii la nivel regional /local.
Grup țintă	• Elevi (ISCED 2 – 3, nivel de calificare 3 - 4) • Elevi (ISCED 4, nivel de calificare 5, înmatriculați în școlile post-liceale/ de maiștri organizate la nivelul unităților de învățământ) • Ucenici
Beneficiari	• MEN și structuri/agenții/organisme relevante, subordonate/coordonate de către acesta • Agenții, structuri, organisme aflate în subordinea/coordonarea MEN și alte organisme publice cu atribuții în domeniul învățământului superior și cercetării științifice • Furnizori autorizați, publici și privați, care asigură formarea teoretică în cadrul programului de formare prin ucenicie la locul de muncă • Angajatori • Asociații profesionale • Camere de comerț și industrie • Organizații sindicale și organizații patronale • ONG-uri • Instituții și organizații membre ale Pactelor Regionale și Parteneriatelor Locale pentru Ocupare și Incluziune Socială • Instituții și organizații membre ale consorțiilor și parteneriatelor regionale și locale în domeniile ocupării, educației și formării profesionale • Furnizori publici și privați de orientare și consiliere profesională
Buget	Bugetul Axei 6 : 1,252,590,433.00 Eur

- f. OS 6.17. – Creșterea numărului de programe de formare profesională pentru sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI bazate pe un sistem de anticipare a nevoilor și tendințelor de dezvoltare ale pieței muncii prin investiții în capacitatea furnizorilor de formare și prin stimularea parteneriatelor cu mediul de afaceri

Program Operational Capital Uman 2014-2020	
OS6.17. - Creșterea numărului de programe de formare profesională pentru sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI bazate pe un sistem de anticipare a nevoilor și tendințelor de dezvoltare ale piețemuncii prin investiții în capacitatea furnizorilor de formare și prin stimularea parteneriatelor cu mediul de afaceri	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Activități pentru consolidarea capacității furnizorilor de educație și formare profesională pentru a dezvolta și implementa programe de calitate, relevante pentru piața muncii pentru sectoarele economice cu potențial competitiv identificate conform SNC și din domeniile de specializare inteligentă conform SNCDI : • Dezvoltarea și implementarea de programe de formare profesională care vizează îmbunătățirea abilităților de bază și transversale atât profesionale, cât și non profesionale, calificarea, specializarea, perfecționarea profesională, formarea de competențe în domeniul antreprenorialului ca alternativă de carieră și oportunitate de integrare/ menținere pe piața muncii • Dezvoltarea și implementarea de programe de recunoaștere și validare/ certificare a competențelor și calificărilor dobândite în context non-formal și informal • Sprijin pentru dezvoltarea și implementarea de programe în sistem partenerial între furnizorii de formare și angajatori (planuri comune de acțiune, dezvoltare materiale de învățare, dezvoltare curriculum local, etc.) • Alte acțiuni inovative pentru creșterea participării la formarea profesională, inclusiv în contextul cooperării transnaționale
Grup țintă	• Personalul furnizorilor autorizați de FP publici și privați • Personalul din comisiile de specialitate și grupurile de lucru ale Autorității Naționale pentru Calificări • Specialiști/experti implicați în evaluarea și asigurarea calității și autorizarea programelor de formare profesională continuă • Personal și membri al/ai organizațiilor sindicale, organizațiilor patronale și asociațiilor profesionale; • Personal al Comitetelor Sectoriale și al membrilor acestora • Personal al/ai centrelor de certificare/validare a învățării anterioare
Beneficiari	• Furnizori de FPI si FPC • MEN • MMFPSPV • Agenții, structuri subordonate sau aflate în coordonarea MEN/MMFPSPV și alte organisme publice cu atribuții în domeniul formării profesionale • Membri ai Comitetelor Sectoriale și Comitete Sectoriale cu personalitate juridică • Organizații sindicale • Patronate • Asociații profesionale • Centre publice sau private de validare/certificare a învățării anterioare • Camere de comerț, industrie și agricultură.
Buget	Bugetul Axei 6 : 1,252,590,433.00 Eur

4. CBC Romania – Ungaria 2014 -2020

1. Axa prioritară 1: Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor comune și a resurselor (Cooperarea pe resursele naturale și culturale)

a. Prioritatea de investiții 6/c - Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

CBC Romania – Ungaria 2014 -2020	
Axa prioritară 1: Protecția comună și utilizarea eficientă a valorilor comune și a resurselor (Cooperarea pe resursele naturale și culturale)	
Prioritatea de investiții 6 / c - Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	
Descrierea tipului și de exemplu acțiuni	<i>Tipurile de acțiuni includ, printre altele:</i> • Pregătirea de studii, strategii, planuri etc. in domeniul conservării, dezvoltării și utilizării patrimoniului cultural / natural • Campanii de instruire și de sensibilizare cu privire la protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural • Îmbunătățirea stării de conservare a monumentelor și clădirilor care fac parte din patrimoniul natural sau cultural al zonei (de exemplu, biserici, castele, muzee, teatre) • Conservarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural imaterial • Dezvoltarea, reconstrucția și promovarea de dotări culturale de protecție a patrimoniului cultural din zona eligibilă • Dezvoltarea de parcuri naturale, rezervații naturale și alte tipuri de zone protejate, protejarea biodiversității • Îmbunătățirea dotărilor existente sau realizarea unora noi, care vizează protejarea și utilizarea eficientă a potențialului geotermal • Crearea de trasee tematice, produse și servicii turistice bazate pe patrimoniul natural și cultural • Îmbunătățirea accesibilității la patrimoniul natural și cultural reabilitat (reabilitarea drumurilor și construirea și asigurarea accesibilității cu bicicleta)
Grup țintă	Oamenii ce locuiesc in zona eligibilă si turiști ce vizitează zona din afara acesteia.
Beneficiari	• Autoritățile publice • Organisme guvernate de drept public • ONG-uri care au sediul sau o filială regională / locală înregistrată în aria eligibilă a programului.
Buget	Bugetul FEDR al intervenției : 30 477 417 EUR

Cadrul natural împreună cu istoria comună au creionat un potențial turistic ridicat în zona transfrontalieră România – Ungaria. În ceea ce privește potențialul turismului balnear, acesta este foarte important, mai ales având în vedere tradiția și poziționarea pe piață a Ungariei și României în ceea ce privește turismul de wellness și SPA, precum și existența unor stațiuni istorice precum Baile Felix și 1 Mai, dezvoltarea unor produse turistice balneare comune va permite obținerea de beneficii socio-economice superioare din acest sector de activitate de ambele părți ale frontierei.

2. Axa prioritară 4: Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperare în domeniul sănătății și prevenției bolilor)

- a. Prioritatea de investiții 9/a – Investirea in infrastructura medicala si sociala, care contribuie la dezvoltarea nationala, regionala si locala, reducand inegalitatile in ce priveste starea de sanatate, promovand incluziunea prin accesul imbunatatit la serviciile sociale, culturale si recreative si tranzitia de la serviciile institutionale la cele comunitare

CBC Romania – Ungaria 2014 -2020	
Axa prioritară 2: Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperare în domeniul sănătății și prevenției bolilor)	
Prioritatea de investiții 9/a – Investirea in infrastructura medicala si sociala, care contribuie la dezvoltarea nationala, regionala si locala, reducand inegalitatile in ce priveste starea de sanatate, promovand incluziunea prin accesul imbunatatit la serviciile sociale, culturale si recreative si tranzitia de la serviciile institutionale la cele comunitare	
Descrierea tipului și de exemple acțiuni	Acțiuni indicative • Investiții în domeniul infrastructurii serviciilor de sănătate și al prevenției • Achiziționarea și instalarea echipamentelor necesare serviciilor de sănătate, organizarea de instruiți cu privire la utilizarea noilor echipamente de către personal • Acțiuni promoționale pentru realizarea screening-urilor de sănătate și a furnizării de informații pentru prevenirea și diagnosticarea bolilor cu frecvență crescută • Acțiuni cu scopul de îmbunătățire a accesului grupurilor dezavantajate la infrastructura de sănătate • Schimb de experiență și activități de consolidare a capacităților (cursuri de instruire, conferințe, stagii) • Dezvoltarea infrastructurii telemedicale și de e-sănătate pentru diagnostic și tratament, cu scopul de a realiza un sistem mai bun de informare a pacientului și pentru a reduce inegalitățile existente în domeniul sănătății în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate
Grup țintă	Oamenii ce locuiesc in zona eligibilă.
Beneficiari	• Autoritățile publice • ONG-uri • Organisme guvernate de drept public care au sediul sau o filială regională / locală înregistrată în aria eligibilă a programului.
Buget	<i>Bugetul intervenției : 57,03 milioane EUR</i>

Dezvoltarea sistemului balnear ca un sistem de prevenire si ingrijire a sanatatii la nivel transfrontalier

Investițiile în renovarea sau dezvoltarea de vechi sau noi centre de tratament balnear cu produse și proceduri gândite astfel încât să răspundă în mod corect problemelor de sănătate de la nivel transfrontalier pot contribui în mod eficient la atingerea obiectivului de îmbunătățire a serviciilor de îngrijire a sănătății pe care și-l propune programul de cooperare transfrontalieră.

Cu o tradiție, infrastructura și potențial balnear-termal important de ambele părți ale frontierei, zona transfrontalieră România-Ungaria poate prin intermediul acestui obiectiv specific să devină o zonă pilot la nivel european în ce privește aplicarea Directivei serviciilor medicale transfrontaliere și a unei mai bune gestionări a medicinei preventive prin utilizarea factorilor naturali de cura.

5. Romania-Serbia IPA CBC Programme 2014 - 2020

1. Axa prioritară 4 – Atractivitate pentru un turism sustenabil:

Romania-Serbia IPA CBC Programme 2014 - 2020	
Axa prioritară 4 Atractivitate pentru un turism sustenabil 4-1 Dezvoltarea economiei turismului local, pe baza promovării unei valorificări culturale și recreaționale sustenabile a patrimoniului natural și cultural 4-2 - Creșterea economiei turistice locale pe baza dezvoltării calității serviciilor turistice, pe baza unei valorificări sustenabile a patrimoniului natural și cultural.	
Descrierea tipului și de exemple acțiuni	Acțiunile indicative ce vor fi sprijinite prin prioritatea tematică d): Activități tematice 1 “Investiții pentru creșterea cererii rețelelor de turism local și promovarea activităților turistice inovatoare”: • Organizarea transferului de cunoștințe, schimbul de exemple de bună practică, networking și dezvoltarea inovațiilor pentru protejarea patrimoniului natural și cultural și a turismului sustenabil; • Dezvoltarea unei imagini regionale transfrontaliere, inițiative comune de branding și marketing, • Dezvoltarea unor produse turistice distincte (ex. mănăstiri, patrimoniul roman, crame etc.) și servicii turistice integrate; • Implementarea în comun a acțiunilor și promovarea caracteristicilor tradiționale (muzică, limbă, folclor etc.) inclusiv evenimente culturale comune (festivaluri, conferințe etc.) în relație cu acțiunile indicative menționate mai sus. • Investiții în infrastructura transfrontalieră pentru servicii turistice (centre turistice, centre de întâmpinare, puncte informative, centre de servicii în sectorul turistic) • Investiții în sectorul turistic pentru furnizarea unor servicii inovatoare, inclusiv infrastructură, pentru forme specifice de turism precum turismul cultural, turismul tematic etc. • Promovarea infrastructurii turistice și a obiectivelor turistice; • Dezvoltarea și reabilitarea rutelor turistice specifice, inclusiv instalarea indicatoarelor rutiere și panourilor informative turistice bilingve; • Construcția/ reabilitarea/ lărgirea infrastructurii de acces la atracții turistice, de ex. drumuri turistice în zone turistice, drumuri de acces la aceste zone, piste de bicicliști și alei, facilități de aventură; • Investiții în modernizarea și reabilitarea siturilor naturale și culturale (ex.: monumente religioase, construcții și așezări tradiționale, situri istorice și arheologice etc). • Dezvoltarea, modernizarea infrastructurii atracțiilor/ obiectivelor turistice; Activități tematice 2 „Inițiative de dezvoltare a capacităților pentru îmbunătățirea calității și inovării serviciilor și produselor turistice”: • Stabilirea unor parteneriate pentru cercetare și studii cu privire la patrimoniul natural și cultural în zonă; • Suport pentru crearea unui brand comun și îmbunătățirea standardelor de calitate pentru serviciile oferite • Suport pentru dezvoltarea ofertelor turistice transfrontaliere; • Instructaje pentru îmbunătățirea serviciilor turistice; • Schimb de strategii, experiență în sectorul turistic;
Grup țintă	• Populația ce trăiește în zona eligibilă • Șomerii, în special femeile și tinerii • Copiii și populația tânără ce trăiește în zona eligibilă • Grupurile dezavantajate.
Beneficiari	Tipuri orientative de beneficiari

	• Autorități Publice Locale și Regionale (consilii județene, consilii locale/ municipale etc.) și alte organisme publice; • Sedii - agenții ale Autorităților Publice Naționale active pe teme de prioritate în zona eligibilă (înregistrate și operaționale în zona eligibilă); • Instituții medicale; • Instituții de învățământ; • Organisme non-profit și ONG-uri; • Organizații religioase, înființate legal conform cu legislația națională în vigoare; • Camere de Comerț; • Muze;
Buget	16.000.000 Eur

a. 4-1 Dezvoltarea economiei turismului local, pe baza promovării unei valorificări culturale și re-creaționale sustenabile a patrimoniului natural și cultural

Obiectiv specific

Promovarea creșterii cererilor naționale și internaționale pentru servicii de turism și atracții în zona eligibilă, creând atracții turistice și culturale inovatoare pe baza resurselor naturale și culturale comune, îmbunătățind atractivitatea rețelelor și pistelor turistice transfrontaliere.

Rezultatele pe care Statele partenere caută să le obțină cu sprijinul Uniunii

- Creșterea cererii naționale și internaționale pentru rețele transfrontaliere de grupuri turistice, atragerea diferitelor categorii turistice, activități culturale, naturale, în special din piețele internaționale;
- Integrarea atracțiilor turistice locale în rețelele internaționale ale Bazinului Dunării.
- Înființarea unui brand și a unei imagini comune pentru oferta turistică locală astfel încât să se atragă o cerere suplimentară;
- Creșterea ratei de ocupare a infrastructurilor turistice, în toate zonele și pentru tipologiile diversificate de turism;
- Stabilirea unor rețele turistice de-a lungul frontierei, exploatând sinergiile și partajând soluții tehnologice și manageriale inovatoare.

b. 4-2 - Creșterea economiei turistice locale pe baza dezvoltării calității serviciilor turistice, pe baza unei valorificări sustenabile a patrimoniului natural și cultural.

Obiective specifice

Dezvoltarea capacităților și competențelor pentru îmbunătățirea calității și cantității serviciilor și produselor turistice în rețelele și parteneriatele comune pe cele două părți ale graniței.

Îmbunătățirea calității și sustenabilității infrastructurii turistice și accesibilității resurselor menționate mai sus

Rezultatele pe care Statele partenere caută să le obțină cu sprijinul Uniunii

- Dezvoltarea capacităților în rândul antreprenorilor și lucrătorilor din sectorul turistic pentru îmbunătățirea calității serviciilor turistice și diversificarea produselor turistice;
- Îmbunătățirea informațiilor și cunoașterii despre resursele culturale și naturale locale pentru crearea unor produse inovatoare și înființarea unor strategii de conservare;
- Îmbunătățirea calității serviciilor turistice oferite în rețelele comune;
- Îmbunătățirea strategiilor de conservare și protejare, pe baza cercetărilor și studiilor efectuate prin parteneriate ale instituțiilor de cercetare și agențiilor de specialitate;
- Conservarea patrimoniului cultural și natural prin investiții specifice în reabilitare și restaurare.

Prin caracteristicile reliefului împreună cu fauna prezentă, zona transfrontalieră dintre România și Serbia, deține vaste resurse turistice, deseori insuficient exploatate sau slab promovate. Potențialul resurselor turis-

tice transfrontaliere este unul foarte ridicat, beneficiind de o notorietate ridicată și destinații turistice și balneo-turistice consacrate. Si in acest caz, utilizarea fondurilor transfrontaliere pentru finantarea unor produse balneare comune va putea intari competitivitatea si pozitia pe piata a produselor balneare oferite de statiunile din Romania, dintre care unele au un caracter istoric marcat precum Baile Herculane.

6. Romania-Bulgaria Cross Border Programme 2014-2020

1. Axa prioritară 2 – O regiune verde

a. Prioritatea de investiții 6c: Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural

Romania-Bulgaria Cross Border Programme 2014-2020	
AXA PRIORITARĂ 2: O regiune verde	
Prioritatea de investiții 6c: Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural	
Descrierea tipului și exemple de acțiuni	Acțiunile care sunt prevăzute a fi finanțate prin acest obiectiv specific vor întări capacitățile actorilor relevanți de a restaura, conserva și utiliza în mod durabil patrimoniul cultural și natural la zonei transfrontaliere romano-bulgare. Se va pune accent pe managementul comun și pe eforturile de coordonare care vor asigura scăderea presiunilor actuale și vor permite evitarea conflitelor viitoare de utilizare. Un instrument important pentru aceasta va fi reprezentat de sprijinul puternic acordat prin Programul de față pentru dezvoltarea instrumentelor și tehnologiilor comune pentru managementul zonelor și siturilor de patrimoniu natural și cultural care sunt afectate fie de presiuni locale, fie de schimbările climatice. Mai jos, câteva acțiuni indicative: Măsuri nestructurale 1. Pregătirea de studii, strategii, planuri de management etc. comune în domeniul conservării, dezvoltării și utilizării împreună a patrimoniului cultural/natural 2. Crearea de campanii de conștientizare comune privind protecția, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural și cultural 3. Păstrarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului cultural intangibil, în principal prin evenimente culturale cu o dimensiune transfrontalieră Măsuri structurale: 4. Sprijinirea promovării și utilizării potențialului patrimoniului cultural/ natural prin investiții în infrastructura turistică durabilă comună 5. Reabilitarea/ construcția de drumuri spre punctele de interes ale patrimoniului natural și cultural care vor fi parte din produse turistice transfrontaliere 6. Infrastructură culturală: reconstrucție, reabilitare și promovare a monumentelor culturale pe baza unor strategii/ concepte transfrontaliere relevante Măsuri integrate: 7. Dezvoltarea în comun de produse și servicii turistice pe baza patrimoniului natural și cultural și promovare în comun 8. Dezvoltarea/ gestionarea în comun a parcurilor naturale, rezervațiilor naturale și a altor arii protejate
Grup țintă	Chiar dacă grupul țintă are o mărime considerabilă, incluzând populația rezidentă în cadrul zonei transfrontaliere și vizitatorii (turiștii), unele grupuri specifice vor constitui principalul punct de concentrare al activităților indicate anterior. Acestea sunt principalele grupuri active în elaborarea și implementarea politicilor și în punerea în valoare a patrimoniului cultural, istoric și natural, precum și comunitățile locale ce trăiesc în contact cu bunurile de patrimoniu
Beneficiari	Beneficiarii sunt selectați din cadrul grupurilor menționate și reprezintă actori care pot contribui în mod eficace la atingerea obiectivului specific, și anume instituțiile publice,

	ONG-urile, universitățile și instituțiile de cercetare și dezvoltare, Camerele de Comerț (inclusiv asociațiile de IMM-uri) care pot îmbunătăți nivelul de protecție a patrimoniului natural și cultural și dezvolta un model economic pentru valorificarea în mod sustenabil (un produs turistic sustenabil). Acest ultim aspect explică importanța participării asociațiilor de ONG-uri în cadrul acestui obiectiv specific
Buget	32.300.000,00 Eur

Zona transfrontalieră România-Bulgaria se caracterizează printr-un patrimoniu natural și cultural bogat, care este supus unei varietăți de presiuni și conflicte de uzură (e.g. de la industrie, agricultură intensivă, schimbări climatice, transport, precum și fluxuri de turism prost gestionate). Având în vedere dificultățile socio-economice ale zonei transfrontaliere, presiunile par pregătite să continue dacă nu sunt identificate, implementate și promovate noi modalități de utilizare durabile, totuși viabile din punct de vedere economic ale acestui patrimoniu.

Având în vedere geografia, structura ecologică a zonei transfrontaliere (structurată în jurul litoralului Mării Negre și coridorului Dunării – un coridor natural important care leagă cele două părți naționale) și evoluția etnografică și istorică comună a celor două națiuni, valoarea adăugată în tratarea chestiunii protejării și utilizării patrimoniului natural și istoric în zona transfrontalieră pare evidentă.

Turismul balnear este unul din sub-sectoarele turistice cu un potențial foarte dezvoltat în zona transfrontalieră. Dezvoltarea turismului balnear în zona transfrontalieră va contribui la generarea unor beneficii durabile pentru comunitățile locale, va asigura o diversificare a surselor de venit pentru actorii locali și va oferi premisele necesare creării unui sector economic viabil și sustenabil.

VIII. Benchmark produse si amenajari pentru sectorul balnear

1. Pozitionare

Un benchmark de resort de succes din 4 tari

Datorita faptului ca pozitionarea turistica actuala a Romaniei este axata in jurul turismului de natura si concomitent are loc implementarea unei strategii inovatoare in domeniul ecoturismului (criterii de ecoturism, certificarea unor destinatii ecoturistice, etc.), s-a decis ca benchmark-ul de mai jos sa se concentreze pe statiuni eco, pe eco-resorturi care ofera produse de tip balnear si spa. Cu alte cuvinte au fost selectate acele centre de spa si wellness care ofera servicii cat mai complete (pe langa spa si cazare, restaurant, etc.) si care ilustreaza utilizarea cu succes a resurselor naturale de cura, atat de bogate in Romania. Astfel, a fost esentiala existenta unei surse de apa termala si/sau axarea pe utilizarea apei calde in scop curativ-wellness (toate). Apoi a fost importanta utilizarea cadrului natural pentru definirea pozitionarii si a produselor oferite (Schindelbruch, Blumau, Thermes de Spa, Amneville les Thermes), amplasarea in mediul rural nepoluat si autentic (Bad Blumau), pozitionarea ca un green resort (utilizarea energiilor regenerabile, utilizarea produselor locale pentru a avea un impact pozitiv maxim in comunitatea locala, integrarea personalului in viata resortului, integrarea arhitecturii in peisaj, etc.).

Amneville les Thermes –Franta: un pol termal de agrement

Thermes de Spa – Belgia : un program complet de animare

Naturresort Schindelbruch – Germania: un resort termal ecologic

Rogner Bad Blumau – Austria: un resort holistic

2. Polul termal de la Amnéville les Thermes – Franta

Conceptul de pol termal

Aflat la circa 10 km de centrului urban Metz, in estul Frantei, nu departe de granita cu Germania, Luxemburg si Belgia, oraselul Amneville les Thermes este locatia in care a fost construit un pol termal care se bazeaza pe utilizarea apei minerale si termale (41° C) extrasa printr-un foraj la 900 m adancime. Polul este articulat in jurul a 3 mari structuri de cura sau ingrijire, fara cazare : Thermapolis – orasul apei, baza de tratament initiala Saint Eloy si Villa Pompei. Fiecare dintre aceste structuri are propria pozitionare pe continuum-ul cura medicalizata – wellness si propune produse pentru clientele si cereri diferite.

VILLA POMPEI
LE BIEN-ÊTRE EST UN ART

1. Thermapolis

Astfel, Thermapolis este un centru care propune activitati sportive integrate in conceptul termal prin utilizarea intensiva a apei termale. Se adreseaza in principal unei clientele tinere propunandu-i sa petreaca sejururi scurte cu activitati pe baza de apa intr-un cadru termal care valorizeaza sanatatea, buna conditie fizica si tonicitatea, 7 zile din 7 cu un program orar mai lung ca centre similare. Copii sunt bineveniti inca de la varsta de 4 ani, Thermapolis adresandu-se astfel si familiilor de tineri cu copii.

Conceptul Thermapolis este unul lejer, nemedical inasa utilizand o imagine "holistica", promitand o experienta pentru corp, minte si spirit. Astfel, cele 11 tipuri de activitati propuse sunt toate integrate unui discurs care valorizeaza virtutile apei ca vector de sanatate :

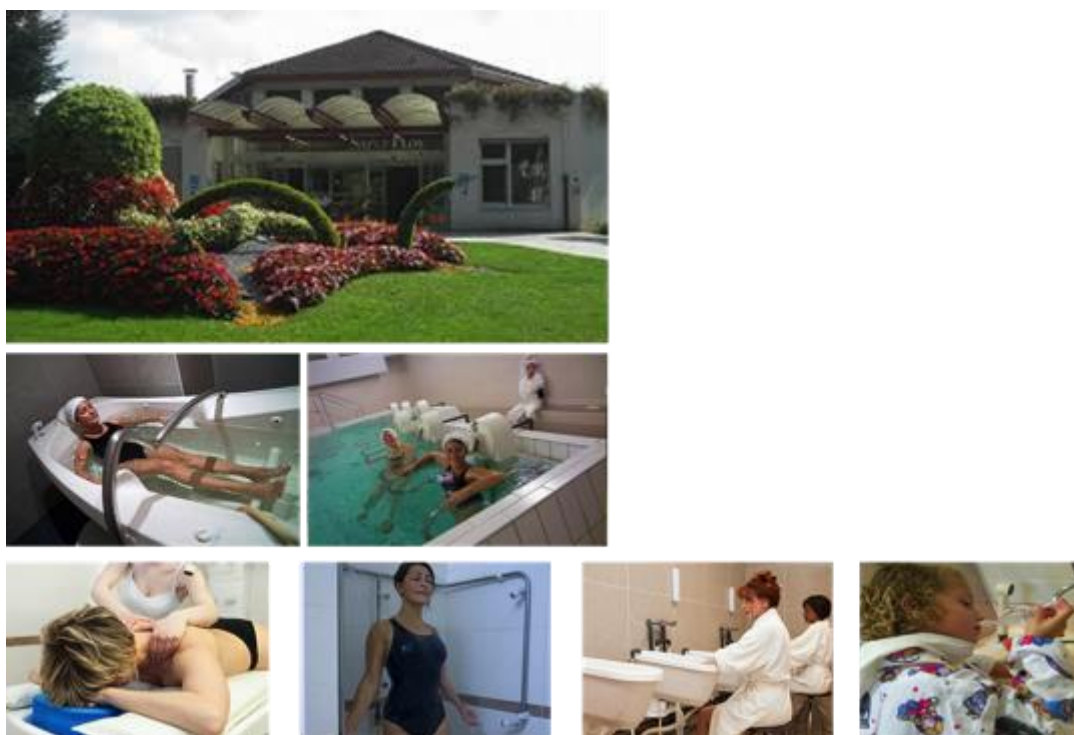
- ① Raul Termal : cu doua viteze, apa termala parcurge spatii interioare si exterioare permitand atat mersul in contra-curent, cat si alunecarea inceata cu curentul
- ② Dusurile cu apa termala amplasate in diferite zone ale stabilimentului care permit masajul cu apa individual
- ③ Duze de masaj care proiecteaza apa sub-acvatic pentru a masa si relaxa diferite zone anatomice : fese, genunchi, abdomen
- ④ Baile cu jeturi de apa intermitente si bule de aer « bouillonantes » care permit masajul subacvatic
- ⑤ Paturi si scaune histromasante cu forme anatomice care au incastrate duze care proiecteaza jeturi de apa in locuri anatomice precise pentru a masa si relaxa corpul asezat sau intins
- ⑥ Trompetele sunt dusuri imersate cu presiune mare care maseaza viguros persoanele cu probleme musculare cum sunt sportivii de performanta
- ⑦ Gheizer-ele : zone unde apa proiectata vertical de jos in sus maseaza corpul in sensul returului sangvin venos.
- ⑧ Baile calde-reci : utilizand apa termala la temperaturi inalte si apoi joase, aceste bai sunt benefice pentru circulatie, asa cum se stie inca din Antichitate cand structurile termelor romane includeau piscine cu temperaturi diferite
- ⑨ Marmura calda de 38 de grade permite o relaxare completa prin difuzarea in intregul corp a unei calduri placute
- ⑩ Sauna finlandeza
- ⑪ Hammam-ul oriental

Pentru a completa oferta conform pozitionarii de loc al sanatatii active, Thermapolis propune si programe complete de sport cu antrenor : atletism combinat cu crioterapie pentru intregul corp in vederea recuperarii musculare rapide si acquabike intensiv in mediu termal.

2. Baza termala Saint Eloy

Baza termala Saint Eloy propune ingrijiri medicalizate cu o traditie de 25 de ani, cu efecte benefice reumatologice, sechelele osteo-articulare si pentru afectiunile respiratorii. Baza propune 2 tipuri de pachete de acces la baza de tratament : pachete de cura traditionala de 18 zile cu incadrare medicala si rambursare prin schema de asigurari de sanatate si pachete de « wellness » mult mai scurte (incepand de la 3 zile) care permit obtinerea ingrijirilor termale medicalizate in mod « a la carte ». Pachetele de wellness afiseaza doar ambitia relaxarii si reintrarii in armonie cu sinele. Centrul de tratament propune o cura specifica pentru copii cu probleme respiratorii, afectiuni cu incidenta in crestere intre copii supusi poluarii din orasele actuale.

3. Villa Pompei

Villa Pompei, cu o arhitectura amintind de templele grecesti si romane, vizeaza oferirea unui cadru artistic de gama inalta prestatiilor de tip termal. Utilizarea pietrei, a mozaicurilor, a frescelor si a luminilor pentru punerea in valoare, asigura o pozitionare « luxoasa » de tip terme romane. De altfel, denumirea insasi este o referinta la istoria imperiala romana. Clientela tintita este si aici una tanara, insa serviciile propuse (masaje, relaxare in baie de aburi calzi sau in jurul piscinei cu impluvium, etc.) vizeaza mai ales relaxarea intr-un cadru valorizant prin arhitectura si decoratiuni.

3. Thermes de Spa - Belgia

Centrul termal de la Spa ofera astfel :

- activitati termale :
 - aquagym
 - bebebulles: initierea bebelusilor in activitatile acvatice, descoperirea mediului acvatic alaturi de un monitor specializat si dedicat, pentru copii intre 3 luni si 3 ani. Sedinta implica copilul si un parinte, in general mama, existand spatii dedicate alaptarii sau ingrijirii in liniste a copilului.
 - ceremonii in zona naturista: la hammam sau in sauna cu tururi de tratament
 - sedinte de relaxare: sedinte de bol tibetan in apa in imponderabilitate, cu muzica subacvatica
- relaxare, doua sali dedicate odihnei:
 - Sala cu lumina de Wood: lumina albastra produsa de lampile cu ultraviolete produce o descarcare puternica de ioni negativi care ajuta la detoxifiere si respiratie, contribuind la destinderea generala. 20-30 de minute in aceasta sala echivaleaza cu o zi petrecuta in zona montana inalta.
 - Sala cu lumina infrarosie: in special recomandata pentru relaxare si scaderea temperaturii corporale dupa sedintele de hammam, spa si activitati fizice intense

- balneoterapie care foloseste procedura traditionala de cazi de cupru pentru a genera reactia apei carbogazoase: bai carbogazoase cu apa ferugionasa si minerala naturala, bai de turba cu un amestec de turba si apa minerala locala, dus termal cu apa carbogazoasa, bai Niagara cu hidromasaj ciclic in sensul returului venos, bai Thalaxion cu terapie de hidromasaj pentru problemele membrilor inferioare.
- serile « Zen dupa ora 6 » sunt o serie de evenimente dedicate « evadarii din cotidian » si relaxarii organizate in cate o seara intre ora 6 si ora 10 unde sunt propuse proceduri de meditatie sau relaxare in legatura cu apa: initiere in meditatie, sauna cu fructe, hammam sarat, bol tibetan, sedinta Ai Chi, sauna mentolata, relaxare acvatica cu masaj sonor cu bol tibetan. De-a lungul intregii seri restaurantul si barul (cocktail si ceai) sunt disponibile.
- Estetica : ingrijiri ale fetei (lifting, diferite proceduri cu apa minerala, pentru barbati, etc.), silueta (entermologie anti-celulita), ingrijiri pentru corp (gomaj si inlaturarea punctelor de grasime pentru spate, presoterapie, inveliri pentru slabire, etc.)
- Masaje de diferite tipuri si origini, utilizand tehnici diferite si uleiuri esentiale si aromatice: japonez cu manusi si gomaj, oriental-occidental, cu mirodenii, etc

4. Naturresort Schindelbruch – Germania

Aflat in mijlocul padurii din muntii Harz (Auerberg) din landul Saxonia Anhalt din Germania (parte a fostei Germanii de Est), Schindelbruch se pozitioneaza ca un resort ecologic in care toate produsele oferite se integreaza in cadrul natural specific locului sub motto-ul « Viata buna » (Das Gute leben). Desi oferta e diversa totul se vrea echilibrat, sigur si sanatos intr-un resort neutru energetic. Resortul ofera astfel servicii de wellness & spa, sport si activitati in natura, gastronomie si petrecere si organizari conferinte si seminarii, toate sub semnul naturii si elementelor sale binefacatoare si aducatoare de sanatate si echilibru interior, toate exprimate de formula: creaza stare de bine din surse naturale, asigura relaxare si placere cu efecte pe termen lung si respecta bogatiile naturii!

Spa-ul Schindelbruch ofera pe 2500 de m² « spatiu si timp pentru nevoile clientilor »:

- O piscina centrala de 114 m² si apa de 30 de grade unde atmosfera muzicala supra si sub-acvatica este pusa la dispozitia adultilor si copiilor pentru relaxare
- O piscina mai mica « Wild-water » cu diferite modalitati de a misca apa dedicata unei relaxari mai active unde copiii isi pot da frau liber energiei
- O terasa sun-deck unde clientii pot degusta bauturi sanatoase in timp ce asculta natura si padurea dinprejur
- Dupa distractia acvatica camere de liniste si odihna sunt dedicate familiilor pentru relaxare in aerul curat al padurii si al ierburilor medicinale ale gradinii , unde se poate urmari asfintitul in liniste
- Un Bistro-Spa unde sunt oferite mancaruri sanatoase pentru clienti
- Sauna-village (satul de saune) care ofera, mai ales noaptea, o sauna finlandeza (95 de grade), o sauna de 60 de grade si 40% umiditate, o sauna cu arome de 70 de grade sau baile cu aburi la 45 de grade.
- Imediat la iesirea din satul de saune o piscina cu apa rece in sistem Kneipp
- Camera de odihna unde relaxarea pe saltele cu apa calda are loc sub radacinile vizibile ale unor copaci
- O camera de odihna cu geamuri panoramice unde relaxarea are loc prin contemplarea padurii si armoniei naturii
- Camera cu scaune suspendate unde muzica si sunetul sugereaza leganatul pe crengile copacilor
- Zona de relaxare si bronzare intre plante medicinale si aromatice in gradina
- Camere de masaj individualizat
- Cabina cu lumina infrarosie Physiotherm
- Spatiu cu echipamente de bodybuilding
- Spatiu pentru tratament de tip Rasul

Pe langa serviciile propriu-zise de spa, resortul ofera si alte servicii care capitalizeaza atractiile istori-culturale sau naturale ale zonei, adresandu-se atat cuplurilor cu copii, cat si celor fara copii, seniorilor si chiar firmelor, ramanand astfel coerenta cu abordarea ecologica prin interpretarea si valorizarea resurselor naturale si culturale locale. Sunt astfel oferite :

- Calatorii :
 - Sub titlul de « vanatoare de comori » se ofera vizite si tururi in zonele carstice din regiune pentru descoperirea geologiei (pesteri), florei si faunei specifice in zone naturale protejate
 - Vizita unuia dintre cele mai mari rosarium-uri din Europa
 - Patrimoniul industrial al uneia dintre cele mai vechi regiuni miniere din Europa
- Evenimente si intreceri sportive pentru adulti sau pentru familii cu copii

- Organizarea de evenimente precum casatorii sau intruniri de afaceri, utilizand restaurantul gastronomic sau cabanele si bisericutele din zona
- Pentru a veni in intampinarea turistilor si a facilita aparitia dorintei de a vizita resortul, sunt oferite pachete speciale :
- Vacante wellness pentru gravide
- Vacante de vanatoare
- Vacante pentru proprietarii de caini
- Vacante speciale de iarna
- Vacante pentru impatimitii de hiking in natura si pentru sportivi

5. Rogner Bad Blumau – Austria

Un resort wellness & spa din estul Austriei, in landul Styria, la granita cu Ungaria, Rogner Bad Blumau este amplasat intr-un cadru rural-natural de dealuri si paduri, la o anumita distanta de micutul orasel balnear Bad Blumau. Cu un limbaj arhitectural special (Hundertwasser) bazat pe o concepie puternic ecologica de simbioza intre spatiul construit si natura, complexul utilizeaza cadrul natural pentru a propune o atmosfera confortabila, lipsita de griji prin simplitate si liniste rustica. Intreaga paleta de servicii de spa, cazare si agrement concura spre a crea cadrul spiritual si fizic al relaxarii si bunastarii in spatiul natural al unei Austrii imemoriale in care luxul poate fi simplitate si starea de bine si armonie interioara e usor accesibila, printr-o simpla schimbare de perspectiva si filozofie de viata. Intelegerea « propunerii » filozofie a resortului e totul. Serviciile sunt doar pentru a facilita aceasta schimbare de optica.

Desi arhitectura este complexa si pretentioasa, toate echipamentele si infrastructurile sunt astfel amenajate si legate cu elementele naturale (pajiste, copaci, apa) incat accesibilitatea starii de bine si confort sa fie maxima.

Resortul este rezultatul intalnirii artistului Hundertwasser cu arhitectul Robert Rogner din care a rezultat un resort care traduce o intreaga viziune artistica si filozofie de viata in armonie cu natura. O arhitectura fara colturi si pe alocuri fara podele, utilizeaza resurse geo-termale (apa minerala din foraje incalzita prin tehnologii inovative care produc pe langa caldura si electricitate si dioxid de carbon) pentru a propune sejururi complete de wellness si refacere holistica corp & spirit.

Filozofia resortului

Valorile: constiinta – fiecare e constient de propria responsabilitate, onestitate – onestitate si respect fata de orice seaman fiinta umana, cu bucurie - cei care lucreaza cu bucurie si placere sunt motivati, obtin rezultate mai bune si au succes

Elementele centrale: Rogner Bad Blumau este atat casa vizitatorilor, cat si a personalului, personalul lucreaza ca o adevarata echipa, relaxarea este centrala pentru toti, arta si viata in armonie cu natura sunt esentiale, viata simpla si usoara...

Serviciile oferite sunt organizate si prezentate simplu in : “dormit, imbaiat, simtit, mancat”. Toate participa la bunastarea generala si la armonie cu natura. Categoria “imbaiat” corespunde categoriei acvatice a piscinelor balneare si termale din alte resorturi spa. Categoria “simtit” include toate procedurile si ingrijirile corporale si spirituale cu o abordare holistica. Inspirata din filozofia si practica milenara indiana (ayurvedica) ele includ si proceduri moderne de tip estetic care sunt in asa fel prezentate incat sa integreze filozofia centrala “trup & suflet” (niciodata trupul nu poate fi tratat fara suflet si invers).

Imbaiatul inseamna “refugiul in apa Vulcania”, relaxarea in/sau pe langa piscinele amenajate peisagistic si integrat armonios in arhitectura si natura resortului, care utilizeaza apa termala Vulcania (107 grade) din izvorul forat la adancime. Apa hiper-termala obtinuta prin forare, cu care se obtine caldura si electricitate pentru resort, dar si pentru vanzare pe piata de electricitate, este apoi reinjectata in adancuri pentru a completa un circuit natural corespunzator filozofiei regeneratoare a resortului.

Aici se ofera posibilitatea de a te relaxa pur si simplu fie in jurul apei termale, fie pe un acoperis inverzit, fie sub un baldachin, pe un balcon sau in “Camera linistii” alaturi de cineva drag sau de o carte.

Exista un “lac curativ” cu apa puternic mineralizata amenajat ca un lac natural in aer liber (pietre, pontoane), un lac cu apa termala, 11 piscine interioare si exterioare cu apa dulce, cu valuri si vartejuri, speciale pentru copii, saune cu arome si infuzii care sunt recomandate de specialisti, zona de fitness. Exista sau se ofera o sauna finlandeza externa, camera romana pentru transpiratie, baie turceasca de aburi, sauna cu ierburi, cabina cu infrarosii, sauna cu pietre, infuzie din Styria cu crengi de mesteacan, ritualuri de sauna sau infuzii realizate de personalul specializat si sportiv local.

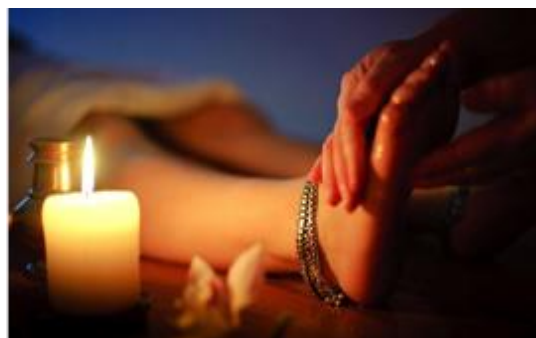

Simtitul inseamna oferirea in aceleasi spirit holistic de servicii de: estetica, masaje, terapii Ayurveda, tratamente de tip grota de sare si fitness.

Utilizand produse certificate naturale (Vagheggi Phytocosmetics, Farfalla Natural Cosmetics), resortul propune ingrijiri anti-ageing, rehidratare si ingrijire a pielii, exfoliere, manichiura si pedichiura, masti pentru maini si picioare, etc.

Tratamentele includ relaxarea ghidata in grota cu sare de la Marea Moarta, sedinte in Alpha Sphere, un spatiu unde lumina albastra, sunetul, vibratiile si caldura permit o relaxare profunda, sedinte in cabina cu aer marin.

Fitness-ul este o componenta foarte importanta a filozofiei si serviciilor Rogner Bad Blumau unde exista o intreaga echipa de antrenori si experti in exercitiile fizice si mind & body. Se organizeaza competitii de inot in bazine, trekking pe dealurile si padurile din jur, tururi cu bicicleta pe pistele din natura din regiune, exercitii Ayurveda si Yoga cu maestrii indieni, Smovey Training pentru coordonarea si echilibrul miscarilor, meditatie Chakra. Un antrenor personal poate fi pus la dispozitie pentru un program de exercitii adaptat nevoilor specifice ale fiecaruia.

Mancatul este un element tot atat de important ca si celelalte si contribuie esential la crearea atmosferei generale de bunastare. Pentru a reusi acest lucru alimentatia trebuie sa fie sanatoasa si sa promoveze adoptarea de comportamente echilibrate si adaptate starii de sanatate corporale si psihice ale fiecaruia. Produsele, organice, de foarte buna calitate si, foarte important, obtinute local (o parte chiar in gradina resortului), sunt intotdeauna la dispozitia vizitatorilor, neexistand orar fix de masa.

O parte din produsele organice produse local – de la oua si legume pana la bete de aromaterapie – sunt puse la dispozitia vizitatorilor intr-un magazin, aceasta avand rolul de a prelungi experienta Rogner Bad Blumau pana in resedintele turistilor cand acestia se intorc acasa cu aceste produse.

In resort exista mai multe restaurante a caror tematica si arhitectura sunt legate de amplasarea lor si de clientela pe care o deservesc (lounge langa lacul sarat, restaurant gastronomic in zona exterioara a resortului unde oricine aflat in trecere poate veni sa guste produsele resortului, etc.). Exista un wine bar, un sauna bar, o camera cu bunatati, un restaurant « a la carte », restaurant pentru cei care se trezesc tarziu si vor sa manance in halatul de baie, etc.

Cateva imagini despre productia locala de alimente si ierburi aromatice si medicinale

6. Fise echipamente balneare

(a) *Lapidarium cald (paturi de marmura calda)*

(b) *Sala de odihna/relaxare (cu sau fara lumini Wood)*

(c) *Paturi si scaune hidromasante*

(d) *Hamam*

(e) Cabina de ritualuri tematice

(f) Masaje tematice (Lomi-Lomi, Ayurveda, cu ierburi, aromatice diferite, teme locale, pietre calde, japoneze, etc.)

(g) Zona terapiei respiratorii

(h) Bazin tip jacuzzi cu diferiti curenti de apa

(i) Dusuri cu jet si/sau scotian

(j) Jocuri de apa in bazin cu apa termala sau apa rece

(k) Grotă cu sare

IX. Analiza SWOT a sectorului balnear

Mediu intern	Puncte tari • Resurse natural-minerale ca elemente si cadru de cura extrem de bogate si cu potential curativ crescut • Traditie balneara importanta • Existenta unui personal competent mostenit • Existenta unei retele de statiuni balneare • Statiuni balneare care au reusit sa-si diversifice clientela si sa iasa din dependenta de biletele de tratament • Existenta unor asociatii reprezentative ale sectorului	Puncte slabe • Statiuni care depind aproape in intregime de sistemul biletelor de tratament si nu reusesc sa investeasca in renovarea infrastructurii si crearea de noi produse balneare • Personalul aferent produselor wellness & spa necesita o formare mai buna • Lipsa personalului medical in bazele de tratament • Cresterea numarului de bilete de tratament concomitent cu scaderea generala a frecventarii : cresterea ponderii turismului social • Slaba competitivitate a produselor turistice balneare la export (putini straini in statiuni) • Scaderea frecventarii turistice a statiunilor • Sezonalitate extrem de dezechilibrata : sezon de doar 2-3 luni in perioada estivala, margini de sezon care inregistreaza deseori frecventari foarte scazute	Mediu intern
Mediu extern	Riscuri • Cantonarea turismului balnear la nivel legal si de politica publica doar in zona medical-recuperatorie • Dificultatea autoritatilor publice locale in a accesa fondurile structurale europene dedicate sectorului balnear : capacitate administrativa slaba, dificultati in montarea de PPP, resurse putine pentru co-finantare, putine autoritati au proprietatea asupra infrastructurilor balneare • Repozitionarea catre wellness a unor operatori turistici intr-un sector dominat de social comporta riscuri de scadere prea rapida si puternica a veniturilor acestora • Nevoia de infrastructuri de transport si utilitati in multe statiuni fac dificile investitiile in noi structuri de cazare sau tratament/agrement balnear	Oportunitati • Dezvoltarea unor produse balneare si wellness care sa vizeze clientela externa si in special asiguratorii straini in contextul aplicarii Directivei 2011/24/UE • Existenta unor fonduri structurale europene in perioada 2014-2020 pentru dezvoltarii infrastructurii balneare • Asigurarea unei coerente a legislatiei (ex : intre cea a statiunilor turistice si cea a statiunilor balneare) care sa incurajeze cooperarea intre institutiile centrale si locale responsabile si care sa permita investitii strategice coordonate	Mediu extern

REACTUALIZARE MASTER PLAN PENTRU DEZVOLTAREA TURISMULUI BALNEAR

AUTORITATEA NATIONALA PENTRU TURISM

Faza 2

Evolutii, tendinte si segmente de clientela

TURISMUL WELLNESS LA NIVEL MONDIAL

Turismul balnear ca element al turismului de wellness

- In faza 1 a Master Plan-ului, a fost descrisa evolutia sectorului turismului balnear in Romania in perioada 2010-2015, pe baza conturilor sectorului, asa cum au fost ele identificate in cadrul versiunii precedente a Master Plan-ului.
- In aceasta a doua faza este necesara analiza tendintelor mondiale in acest sector economic atat de specific al turismului balnear si includerea acestuia in paradigma mai larga a turismului de wellness care ramane sa fie definita.
- Definirea Turismului de Wellness: Turismul de Wellness reprezinta asocierea turismului cu nevoia de a mentine si de a imbunatati starea de bine a unei persoane. Aceasta definitie include evident turismul de sanatate sau turismul balnear dar permite si extinderea conceptului de wellness la toate produsele turistice care presupun efectuarea unui sejur, indiferent ca este vorba de unul de afaceri sau de agrement, astfel incat acest sejur sa nu dauneze echilibrului cotidian al calatorului, ba chiar sa-l amelioreze. Stim cu totii cat este de dificil sa-ti mentii propriul regim alimentar sau sa continui sa practici activitatile fizice sau sportive uzuale atunci cand suntem spre exemplu intr-o calatorie de afaceri.
- Aceasta noua viziune, mai larga, a turismului de wellness ne permite sa propunem o clasificare a clientelelor in doua principale grupe :
 - **Cele al caror principal scop al calatoriei este wellness-ul**: Pentru turist wellness-ul este unicul factor motivant pentru alegerea calatoriei si destinatiei.
 - **Cele pentru care wellness-ul este doar un scop secundar al calatoriei** : Turistul cauta sa-si mentina starea de bine indiferent care ar fi motivatia sau tipul calatoriei sale : de afaceri, conferinte-targuri, agrement-cultura, etc.
- Acest al doilea grup nu este inca luat in considerare de catre stakeholderii turismului balnear din Romania, desi el reprezinta grupul cel mai important de turisti, iar turismul de wellness este in crestere rapida la nivel global.

Wellness-ul: o industrie in plina dezvoltare

O serie de factori alimenteaza cresterea in sectorul turismului de wellness printre care:

- Cresterea preocuparii generale a consumatorilor fata de starea proprie de sanatate si bunastare fizica si psihica,
- Oamenii lucreaza mai intens si nivelurile de stress la care sunt supusi sunt in crestere. Asadar, concediile devin mai pretioase,
- Cresterea gradului de informare asupra calatoriilor de wellness, ca si categorie aparte.

Wellness-ul favorizeaza inainte de toate o atitudine preventiva, o abordare care este ea insasi din ce in ce mai privilegiata de catre state pentru a asigura scaderea cheltuielilor sociale legate de tratamentul maladiilor. In acelasi timp, consumatorii sunt si ei din ce in ce mai sensibili si mai deschisi catre medicinile alternative si mai atenti fata de necesitatea de a-si modifica stilul de viata pentru a-si conserva starea de sanatate. Dezvoltarea wellness-ului este o tendinta importanta la nivel mondial. Ea trebuie luata in considerare de catre statiunile balneare romanesti in colaborare cu alti actori, in special cei din domeniul homeopatiei si produselor naturale de cura (tip Plafar), astfel incat ele sa poata raspunde eficace noilor cereri ale clientelelor.

Cateva provocari cheie in domeniul sanatatii

**Incepand cu 1980
obezitatea la nivel
mondial s-a dublat**

**Aproape 10% din
populatia adulta a
lumii sufera de
diabet**

**60% din decese sunt
cauzate de bolile
cronice**

**Peste jumatate din populatia activa
experimenteaza o crestere
semnificativa a nivelului de stress la
locul de munca**

**Din 2002 pana in 2020,
cheltuielile cu sanatatea in
tarile OECD se vor tripla, pana
la 10 trilioane \$**

**Din 2000 pana in 2050,
proportia populatiei de
peste 60 de ani se va dubla**

Necesitatea ca orice destinatie sa aiba si sa comunice pozitionarea sa pe segmentul de wellness

Clientele turistice sunt din ce in ce mai atente la conditiile de calatorie si sejur si privilegiaza sejururi turistice care pot sa le asigure mentinerea si ameliorarea starii lor de bine fata de sejururi disruptive pentru echilibrul lor cotidian. A devenit astfel foarte important pentru o destinatie sa-si promoveze oferta sa de wellness, chiar daca aceasta nu reprezinta principalul motiv de vizita pentru turisti si deci nici principalul argument de vanzare al destinatiei. Spre exemplu, agentile de turism MICE, care au in oferta organizarea de intalniri /conferinte si calatorii de tip incentives, raporteaza cresteri importante ale cererii pentru produsele de tip corporate Wellness (mancare sanatoasa, experiente legate de spa si fitness, acces la natura).

Sejur turistic nesanatos

Alimentatie nesanatoasa si in exces

Stresul de a calatori

Consumul de bauturi in exces

Calitate slaba a somnului

Intreruperea rutinei de exercitii fizice

Stil de viata sanatos

Revitalizare si relaxare

Intelegere si comunicare

Experiente autentice

Prevenirea bolilor si controlul lor

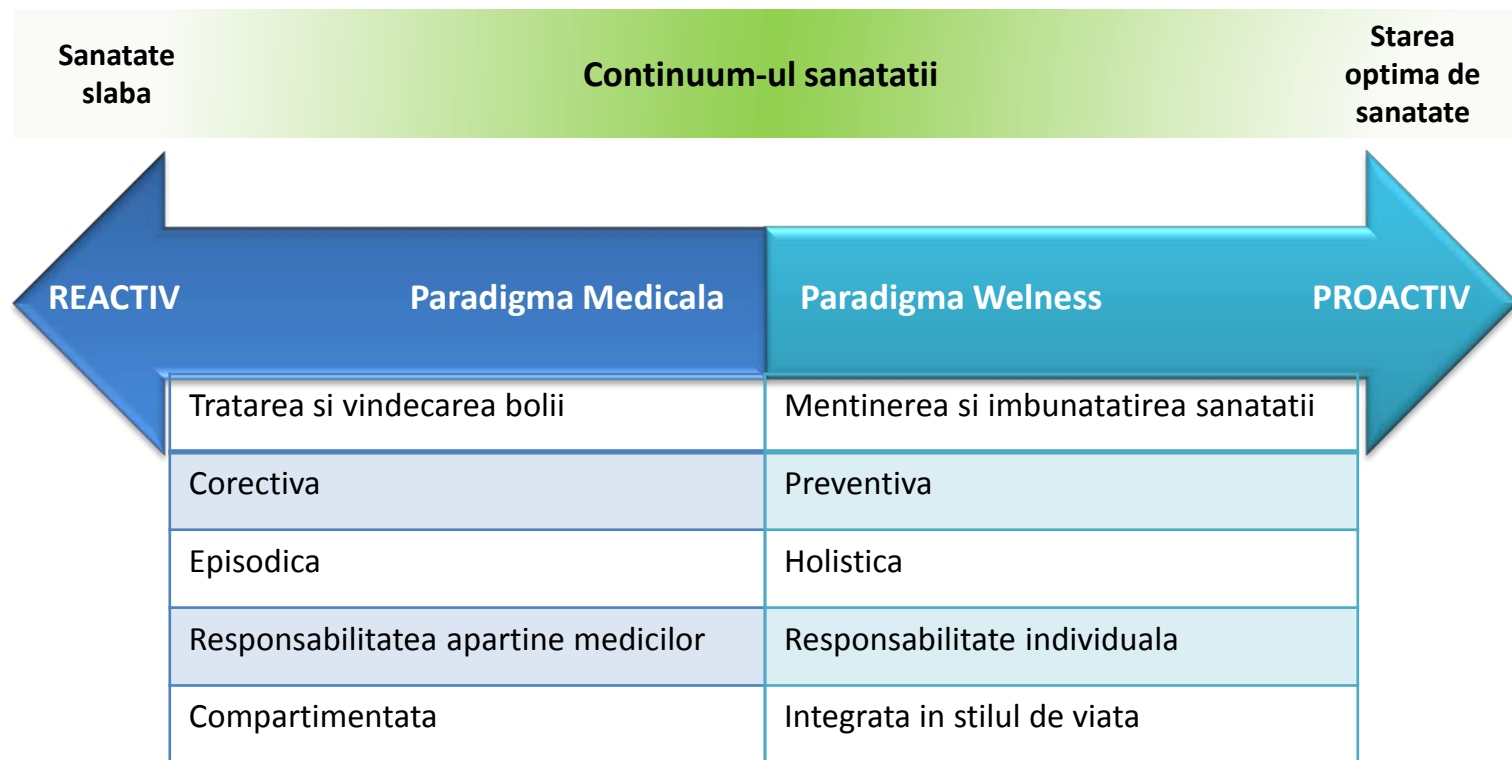
Sursa: SRI International

- Clientele turismului de wellness cauta sa acorde importanta masurilor pentru pastrarea starii de sanatate in activitatea cotidiana si au inceput, in general, sa-si modifice deja modul de viata pentru a-si conserva starea de sanatate. Aceasta tendinta de cautare a bunastarii fizice si spirituale se manifesta prin emergenta unei noi industrii : cea a fitnessului si a salilor de sport, a tratamentelor preventive si homeopatice, a alimentatiei bio, a medicinelor alternative, etc.
- Acesti consumatori cauta evident sa-si mentina si amelioreze echilibrul de viata pe parcursul sejururilor lor turistice, creand astfel oportunitati importante pentru sectorul privat si public al turismului, daca acesta reuseste sa se pozitioneze astfel incat sa atraga clientelele care in general au o putere de cumparare superioara.

Un continuum Reactiv-Proactiv favorabil statiunilor balneare romanesti

Orice consumator al turismului de wellness poate fi pozitionat intr-un interval care merge de la o stare de sanatate deficitara la o stare de sanatate optima. Putem numi acest interval organizat al starii de sanatate cu un termen matematic: continuum. Pozitionarea consumatorului pe acest continuum va determina adoptarea unei abordari reactive care presupune un tratament medicalizat sau o abordare proactiva care vizeaza prevenirea aparitiei maladiilor prin adoptarea voluntar-asumata a unui comportament preventiv care vizeaza ameliorarea starii de sanatate, precum si a calitatii vietii.

Statiunile balneare romanesti pot sa valorifice un real know-how la nivel medical si trebuie sa dezvolte mai mult paradigma wellness legand-o de potentialul lor turistic, in special in segmentul turismului de natura. Intr-adevar, nu trebuie ca cele doua paradigme – medicala si wellness – sa fie percepute ca doua paradigme care se opun, ci mai degraba ca doua paradigme care se suprapun la nivelul realitatii si care permit formularea unui raspuns ansamblului cererilor clientelelor care se pozitioneaza pe acest continuum.

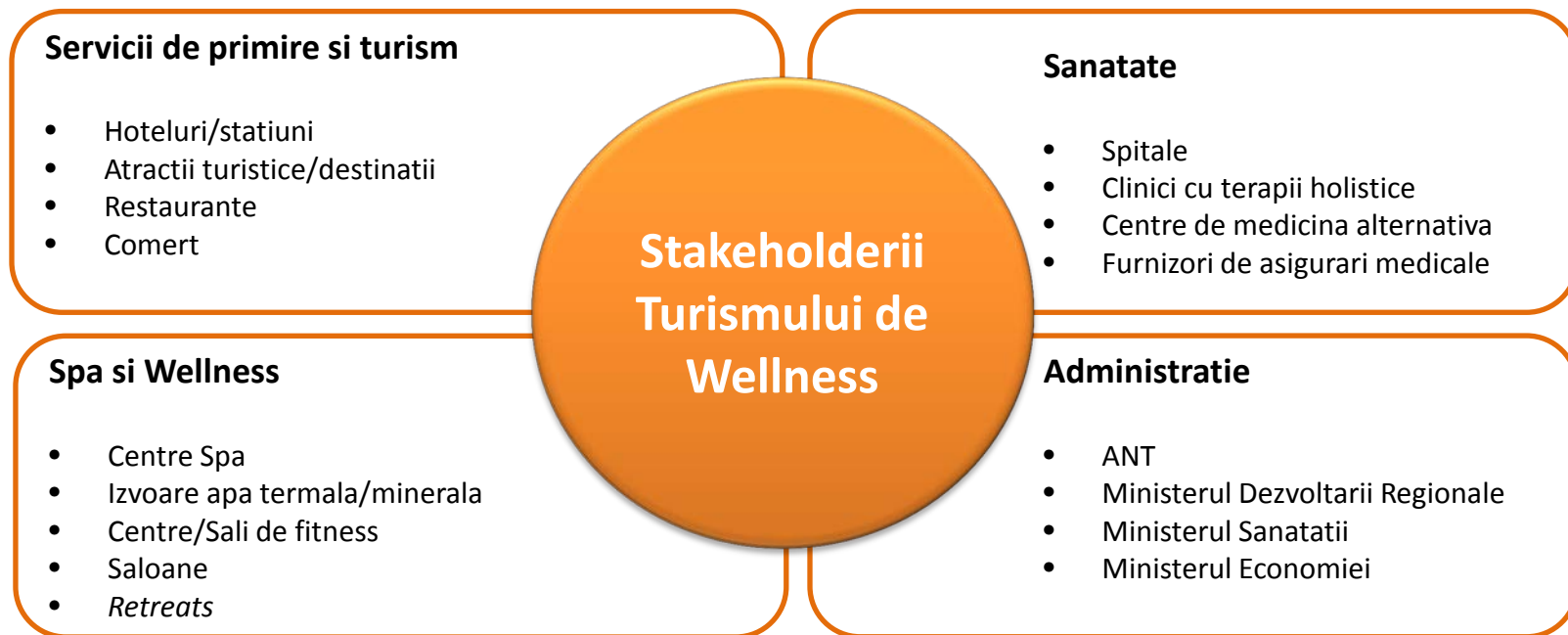
Medicina conventionala si abordari de ingrijire preventive si alternative

Suprapunerea dintre turismul de Wellness si turismul medical e evidenta in cazul activitatilor plasate in mijlocul continuum-ului de sanatate, spre exemplu talassoterapia, bai termale, statiuni de sanatate, tratamente anti imbatranire – activitati care pot fi atat preventive, cat si curative.

Datorita factorilor naturali de cura si a know-how-ului recunoscut (ex.: tratamentele Ana Aslan) statiunile balneare romanesti au toate atuurile pentru a raspunde cererilor clientelelor, cu conditia de a se orienta si indrepta catre abordari preventive, alternative pe langa cele traditionale (care ar trebui sa includa si utilizarea terapiilor traditionale pe baza de plante, etc. pe langa terapia balneara clasica) pentru a oferi servicii de ingrijire mai inovante si mai diversificate pastrand costuri foarte atractive si competitive fata de media europeana.

La nivel european, pe masura ce argumentele stiintifice pentru terapiile alternative si specifice wellness-ului devin mai numeroase si influente – diferentierea dintre turismul medical si cel de wellness se diminueaza semnificativ. Trebuie ca sectorul balnear romanesc sa devina constient de aceste tendinte si ca destinatia Romania sa apara ca una dintre primele destinatii care au integrat complet aceasta schimbare de paradigma.

O larga varietate de actori publici si privati au un rol si se pot asocia pentru a dezvolta aceste oportunitati:

Un continuum Periferic-Central pentru a segmenta mai corect clientela

Comportamentul consumatorilor legat de wellness poate fi și el ilustrat printr-un continuum, evoluând de la reactiv, orientat către tratarea bolilor (consumatori de wellness de tip “periferic”) către proactiv, centrat pe prevenție, și abordări holistice ale sănătății (nivel mediu și nivel central al consumatorilor de wellness). Segmentele de consumatori de tip nivel periferic împreună cu cei de tip nivel mediu reprezintă partea cea mai mare din populație, pentru ei wellness-ul fiind un scop secundar al călătoriei. Cu toate acestea, se poate observa că interesul și dedicarea persoanelor din aceste categorii pentru/către wellness crește cu timpul, ei evoluând către nivelul mediu și cel central, acolo unde wellness-ul devine scopul principal al călătoriilor. Astfel, este foarte important ca stațiunile balneare să tintească această clientelă cât mai timpuriu cu putință, pentru a o fideliza.

Segmentele consumatorilor Wellness

Reactiv cu centrare pe sine

Nivel periferic

- Consumatori wellness fără experiență
- Aspira să se implice mai mult în wellness, dar comportamentul lor încă nu reflectă aspirațiile
- Abordări reactive față de sănătate, centrate mai mult pe condițiile acute medicale
- Practicarea exercițiilor pentru controlul greutății
- Evitarea produselor de îngrijire personală doar dacă produc alergii
- Interesați în evitarea alimentelor și ingredientelor “nocive”

Nivel Mediu

- Implicare moderată în stilul de viață specific Wellness-ului
- Urmează câteva tendințe stabilite de utilizatorii de bază
- Abordări preventive față de sănătate
- Practicarea exercițiilor pentru efectul lor pozitiv față de sănătate
- Evită produsele de îngrijire personală considerate “toxice” din motive de sănătate
- Interesați să evite alimente “nocive” dar caută să consume alimente sănătoase.

Proactiv cu centrare holistică

Nivel Central

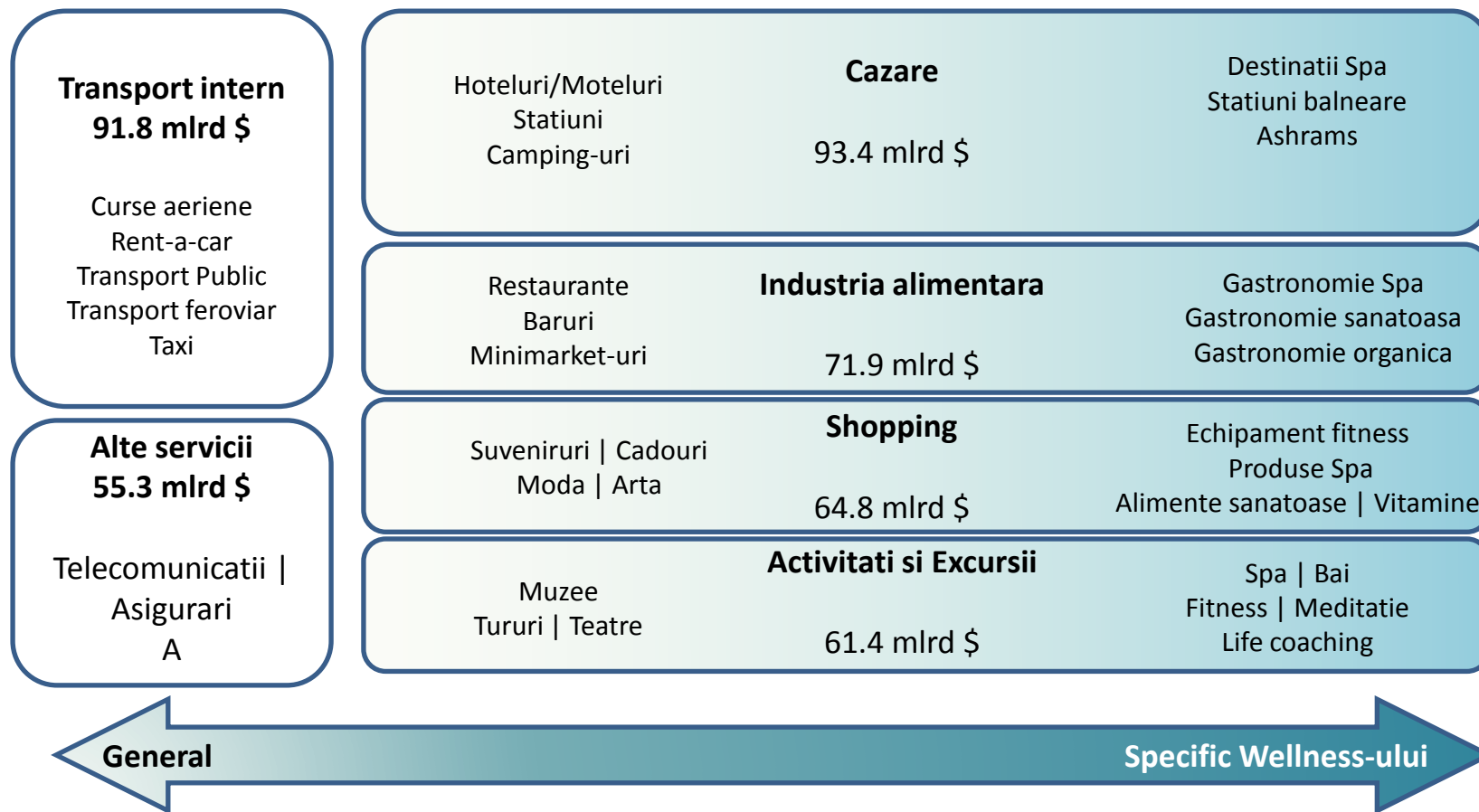
- Implicați în mod activ într-un stil de viață de tip wellness
- Impun tendințe pentru alți consumatori
- Abordare preventivă și holistică față de sănătate
- Practica exercițiilor pentru sănătatea fizică, mentală și spirituală
- Evită produsele medicale considerate daunătoare pentru mediul inconjurător
- Interesați de produse locale/organice și probleme sociale/de mediu referitoare la producția alimentelor.

Cateva cifre cheie si prime piste pentru pozitionarea statiunilor balneare romanesti

TURISMUL WELLNESS LA NIVEL MONDIAL

Efectele economice ale turismului de wellness la nivel mondial

Economia turistica a wellness-ului este constituita din toate cheltuielile realizate de turisti care cauta sa-si imbunatateasca sau mentina starea de bine si sanatate in timpul sau ca un rezultat al calatoriilor lor:

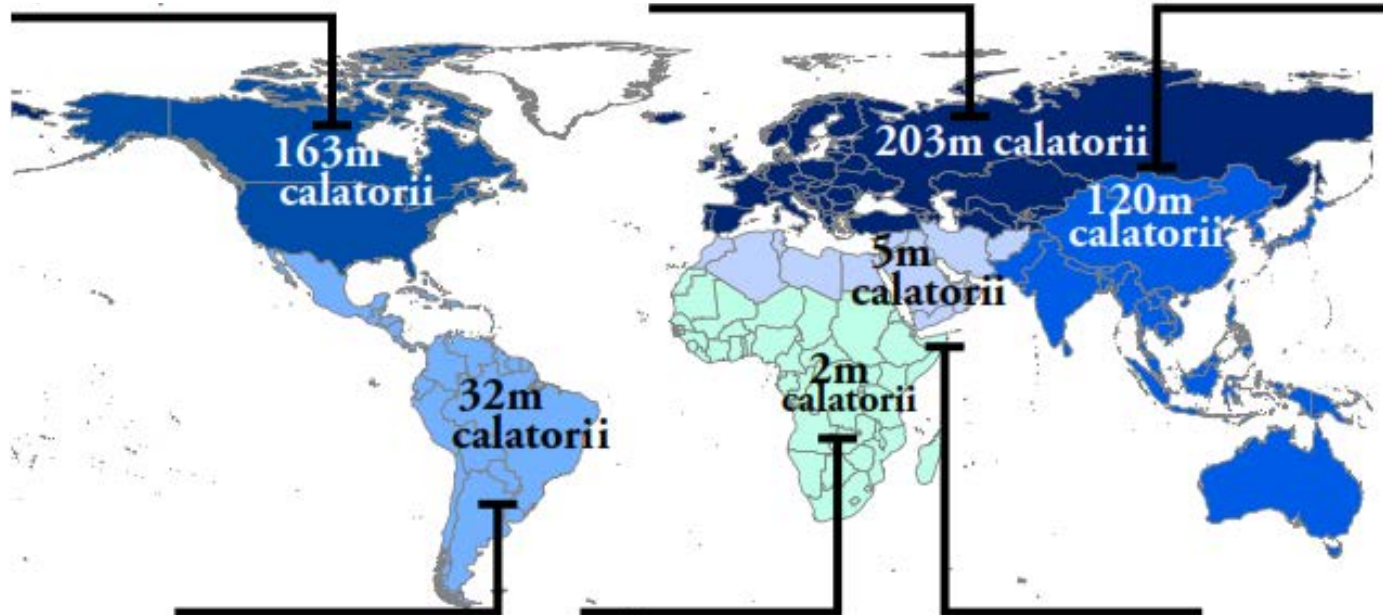

O piata globala estimata la 438.6 miliarde \$

America de Nord
Cheltuieli: 181 mlrd \$

Europa
Cheltuieli: 158.4 mlrd \$

Asia-Pacific
Cheltuieli: 69.4 mlrd \$

America Latina
Cheltuieli: 22.4 mlrd \$

Africa Sub-Sahariana
Cheltuieli: 2 mlrd \$

Orientul Mijlociu - Africa de Nord
Cheltuieli: 5.3 mlrd \$

Legenda

Sosiri Turisti Wellness/Calatorii
(Inbound/Internationale + Interne)

Cel mai mic
nr. de
calatorii

Cel mai mare nr.
de calatorii

Cateva elemente cheie

- Top 5 tari (SUA, Germania, Japonia, Franta, Austria) detin peste jumatate din piata (63% din cheltuieli)
- Printre tarile top 5 din lume pentru turismul wellness inbound/international (in conditiile unei pietei cu componenta mixta), peste jumatate sunt din Europa

Tari cu cel mai mare numar de calatorii wellness INTERNE:

1. SUA
2. Germania
3. Japonia
4. China
5. Franta

Sursa: SRI International

Tari care au cel mai mare numar de SOSIRI INTERNATIONALE ale turistilor Wellness:

1. SUA
2. Franta
3. Austria
4. Germania
5. Elvetia

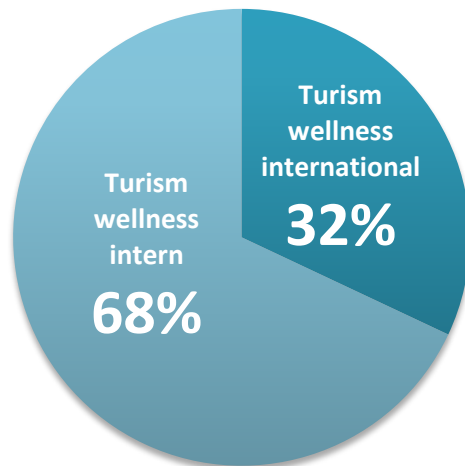
Sursa: SRI International

20 de tari reprezinta 88% din totalul cheltuielilor turistilor de wellness in anul 2012.

Primele 20 de tari clasificate dupa incasari/cheltuieli generate de turismul de Wellness Intern si International (2012, miliarde \$)

1	Statele Unite	167.1 \$
2	Germania	42.2 \$
3	Japonia	28.6 \$
4	Franta	24.1 \$
5	Austria	14.0 \$
6	Canada	13.8 \$
7	Anglia	12.3 \$
8	Italia	11.7 \$
9	Elvetia	11.4 \$
10	Mexic	8.9 \$
11	China	7.8 \$
12	Spania	7.6 \$
13	Coreea de Sud	5.6 \$
14	Tailanda	5.6 \$
15	Australia	5.0 \$
16	India	4.7 \$
17	Rusia	3.8 \$
18	Portugalia	3.4 \$
19	Grecia	3.3 \$
20	Turcia	3.2 \$

Dominatia turismului intern

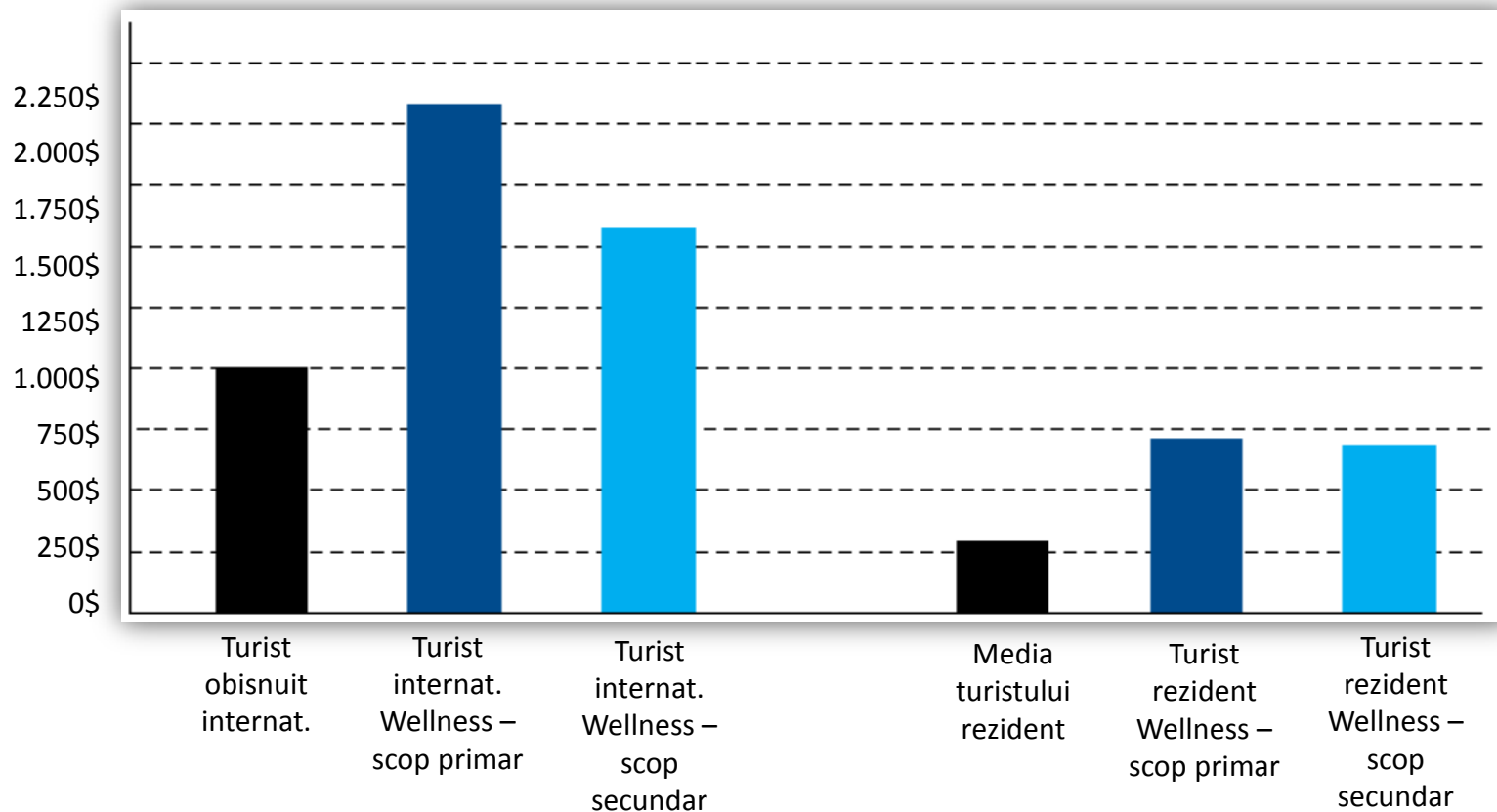

- Venituri wellness generate de turistii internationali : toate veniturile unei tari generate de turistii wellness internationali care au petrecut cel putin o noapte (193 mlrd \$)
- Turism wellness intern: toate cheltuielile efectuate in tara proprie de resedinta de catre turistii de wellness cu cel putin o innoptare (299 mlrd \$)

Caracteristicile cheie ale turistilor de Wellness

- Tarile care au cele mai multe sosiri de turism international de wellness sunt SUA, Franta, Germania, Austria, Elvetia
- Turistii internationali care au ca scop principal de calatorie wellness-ul reprezinta cel mai mic segment, insa cu un buget mai mare (2066\$)
- Turistii rezidenti care au ca scop secundar wellness-ul constituie cel mai mare segment, dar cu un buget mai mic (680\$)
- Turistii de wellness tind sa fie de varsta mijlocie, sanatosi, educati, din Occident si/sau din tarile industrializate
- Tarile emitente de top pentru turisti internationali de wellness sunt localizate in Europa si America de Nord
- Cresterea turismului de wellness va fi generata de tarile si consumatorii din Asia, Orientul Mijlociu si America Latina

O cheltuiala medie per sejur mai mare pentru turistii de wellness

Sursa: SRI International , Euromonitor

Cateva date cheie :

- Cheltuielile/sejur ale unui turist international de wellness sunt cu 130 % mai mari decat cheltuielile medii ale unui turist international.
- Cheltuielile/sejur ale unui turist rezident de wellness sunt cu 180 % mai mari decat cheltuielile medii ale unui turist rezident.

Turismul de Wellness si Turismul Medical: 2 sectoare diferite dar o oferta complementara de construit pentru destinatia Romania

REACTIV Paradigma Medicala	Paradigma Wellness PROACTIV
50-60 mlrd \$ Sosiri Internationale	139\$ mlrd \$ Sosiri internationale
In general oameni cu probleme de sanatate	In general oameni sanatosi
Calatoresc pentru a primi tratament pentru o afectiune diagnosticata sau pentru imbunatatirea starii de sanatate	Calatoresc pentru a mentine, controla sau imbunatati sanatatea
Motivati de dorinta unor costuri de ingrijire mai scazute, calitatea serviciilor, accesibilitate crescuta a tratamentelor si/sau ingrijire inexistentă in tara/regiune	Motivati de dorinta de a trai sanatos, preveni bolile, reduce stresul, controla obiceiurile nesanoase si/sau in a cauta concomitent experiente autentice
Actiunile sunt reactive fata de boala, necesita medicamentatie, sunt invazive, deseori cu supraveghere medicala.	Activitati proactive, voluntare, non-invazive si de natura non-medicala.

Sursa: SRI International

Turismul medical si turismul de wellness sunt activitati fundamentale diferite, care raspund diferitelor nevoi ale pacientilor si turistilor. Conditiiile si factorii care determina succesul unei destinatii in ambele tipuri de turism sunt de asemenea diferite si este foarte dificil sa fie promovate impreuna. Cu toate acestea, terapiile si ingrijirile propuse de statiunile balneare romanesti sunt situate la mijlocul acestui continuum, intre turismul medical si de wellness, intre reactiv si preventiv. Pentru a tinti eficient cererea de pe ambele piete, sectorul balnear romanesc trebuie sa adopte si sa transmita un mesaj complementar bazat pe punerea in valoare a potentialului si factorilor naturali de cura pe care le detine.

Focus asupra pietei europene

TURISMUL WELLNESS LA NIVEL MONDIAL

Piata turismului de Wellness in Europa: Marime si Impact (2012):

Sosiri/Calatorii	202.7 mil \$
Venituri/Cheltuieli:	158.4 mlrd \$
Proiectia anuala pe 5 ani a evolutiei cheltuielilor:	7.3%
Locuri de munca directe:	2.4 mil.
Impactul economic total:	451.7 mlrd\$

Sursa: SRI International- Euromonitor

Europa detine cel mai mare numar de calatorii wellness

Europa ocupa locul secund (dupa America de Nord) in privinta cheltuielilor in turismul de wellness

Tarile emitente cheie: calatorii intra-europene, America de Nord, statele din Golful Persic, tarile dezvoltate din Asia

Turismul intern reprezinta 77% din calatoriile turismului de wellness

Europa: Top tari in turismul Wellness (2012)

	Calatorii			Marimea Pietei	Impactul economic	
	Total sosiri/calatorii Wellness (000)	Sosiri international Wellness (000)	Calatorii Wellness interne (000)	Venituri turism wellness/cheltuieli (mil \$)	Angajari directe in turismul Wellness (posturi)	Impactul economic al turismului de Wellness (mil.\$)
Germania	49,254.9	5,623.4	43.631.4	\$42,198.8	559,038	\$117,107.1
Franta	27,255.7	6,900.3	20,355.5	\$24,079.5	287,172	\$61,249.7
Austria	11,289.1	5,675.0	5,614.1	\$14,033.7	160,503	\$38,802.4
Marea Britanie	17,837.5	3,633.6	14,203.9	\$12,260.1	208,674	\$35,375.8
Italia	8,081.0	1,566.3	6,514.7	\$11,697.1	156,966	\$29,545.5
Elvetia	10,151.6	5,101.8	5,049.7	\$11,389.2	113,577	\$39,779.4
Spania	9,954.3	2,602.7	7,351.6	\$7,605.4	92,804	\$21,327.1
Rusia	9,989.9	1,304.0	8,686.0	\$3,807.1	132,978	\$15,800.7
Portugalia	3,441.8	1,419.7	2,022.1	\$3,419.7	92,462	\$9,626.8
Grecia	4,471.6	1,835.1	2,636.5	\$3,307.3	71,148	\$8,363.2
Turcia	6,655.5	2,065.7	4,589.8	\$3,239.6	51,985	\$8,745.4
Danemarca	5,814.6	1,153.0	4,661.6	\$3,123.8	38,344	\$10,528.3
Suedia	2,621.4	214.5	2,406.9	\$2,535.9	32,712	\$10,187.6
Norvegia	2,299.4	338	1,961.4	\$2,223.9	17,350	\$5,000.5
Finlanda	3,823.4	334.7	3,488.7	\$2,090.2	21,427	\$6,220.6
Polonia	5,187.9	982.8	4,205.0	\$2,050.4	65,743	\$5,251.2
Irlanda	2,946.8	1,179.1	1,767.7	\$1,557.8	14,323	\$6,588.4
Olanda	1,530.3	272.7	1,257.5	\$1,479.2	46,438	\$4,157.6
Ungaria	4,478.4	992.9	3,485.5	\$1,103.0	46,669	\$2,848.6
Republica Ceha	3,883.2	909.1	2,974.2	\$1,059.9	48,421	\$3,160.6
Croatia	1,034.6	767.2	267.3	\$707.2	16,654	\$1,655.3
Belgia	610.6	260.5	350.1	\$699.8	7,025	\$1,749.2
Ungaria	4,862.9	484.8	4,378.1	\$479.2	51,759	\$1,765.7
Islanda	276.9	163.6	113.3	\$469.5	5,608	\$1,634.7

Europa: Tendinte pe piata turismului de wellness

Tari ca Germania, Austria, Elvetia, Italia si toate tarile est europene detin o traditie de secole in tratamente care implica o varietate de terapii preventive, curative, terapeutice si de reabilitare bazate pe apa termala, hidroterapie, masaj, namol si tratamente cu alge, etc. In multe tari europene, aceste calatorii fac parte din asistenta medicala obisnuita.

Oferta turismului de wellness din Europa tinde sa fie mai "democratizata" comparativ cu alte regiuni – cu o varietate de servicii cu preturi de mai multe niveluri. Astazi, este de asteptat ca hotelurile de 4-5 stele sa detina facilitati de wellness disponibile pentru oaspeti, si ofertele acestora au devenit standard.

Pe masura ce subventiile guvernamentale au scazut, unele sanatorii traditionale, statiuni de sanatate si facilitati medicale termale din Europa Centrala, Estica si de Sud au cautat sa investeasca si sa modernizeze pentru a-si mari atractivitatea. Totodata s-au concentrat pe turismul de wellness (in special pe atragerea vizitatorilor internationali).

Calatorind intens in propriile tari, europenii sunt probabil si cea mai mare piata emitenta de turisti de wellness la nivel mondial. Datorita existentei unor servicii de sanatate publica de calitate inalta, europenii sunt mult mai putin predispusi sa calatoreasca in scop medical.

In cateva tari (in special Elvetia, Austria, Germania, Ungaria, Finlanda, Slovenia) ministerele/organizatiile de turism promoveaza si combina oferta turismului de spa si balnear. Alte tari europene inca nu promoveaza activ acest sector, in ciuda activelor de wellness detinute si a traditiei locale.

Promovarea turismului de wellness pe pietele internationale poate ajuta la contracararea naturii sezoniere a frecventarii din sectorul de wellness, care se adreseaza in principal turistilor interni si poate contribui de asemenea la cresterea standardelor serviciilor de wellness traditionale (balnear)

Care sunt oportunitatile pentru Romania ?

**UN TURISM BALNEAR VERDE IN ACORD CU
POZITIONAREA GENERALA A DESTINATIEI
ROMANIA**

Strategia de marketing a Romaniei: unde este wellness-ul ? Legatura sa cu turismul de natura

Strategia de marketing a Romaniei este singura cercetare cantitativa detaliata a cererii si perceptiei clientelei care ne permite sa selectam acele produse din sectorul de sanatate si balnear care corespund cererii la nivel international. Cum ele nu sunt inca complet dezvoltate in Romania, va trebui, pe baza rezultatelor analizei cantitative evocate, sa selectam intre produsele si bunele practici din Europa sau de la nivel international (benchmark), astfel incat sa propunem spre dezvoltare acele produse balneare romanesti care sa tinteasca eficient clientelele potentiale.

Strategia de marketing turistic a Romaniei ne spune care e contextul general de competitivitate a turismului romanesc, atat pe piata interna, cat si pe cea externa, in ce priveste produsele de wellness si spa slab-medicalizate.

Instrument 2 – Analiza A&C: rezumat rezultate

	Atractivitate	Competitivitate
Circuite	10.0	9.6
Mediu natural si salbatic	7.6	<u>10.0</u>
Turism in mediu rural	7.9	8.8
Vacante la munte (excl. zapada)	8.1	8.2
Sanatate si intretinere	9.2	6.0
City breaks	9.0	6.4
Vacante active si de aventura	8.2	7.5
Vacante la plaja	8.5	7.5
Croaziere fluviale	8.5	8.2
Intalniri	9.7	4.4
Vizitari de podgorii	8.8	6.0
Sporturi de iarna	7.3	7.2

Produsele turistice care se bazeaza pe mediul natural si salbatic, chiar daca mai putin atractive in acel moment datorita lipsei infrastructurilor, sunt extrem de competitive, Romania avand un cadru natural bine prezervat si salbatic printre cele mai impresionante in Europa. Cum sectorul balnear si wellness este structural legat de cadrul natural (clima) si elementele naturale de cura, asocierea cu turismul de natura poate fi realizat usor si are un potential major de a genera sinergii pozitive.

Strategia de marketing a Romaniei: unde este wellness-ul? Legatura sa cu turismul de natura

Sanatatea si wellness-ul fac parte din cele 6 produse cheie care definesc brand-ul de tara al Romaniei. Acest lucru arata importanta potentialului acestei filiere. Dar care sunt exact produsele sau serviciile pe care Strategia de marketing le-a testat? Vorbim mai ales despre **relaxare, repunere in forma, bunastare in sens holistic, general, chiar daca tratamentele medicale de recuperare de tip soft nu sunt excluse**. Pentru a caracteriza suplimentar aria de produs turistic, strategia adauga **elementul « slow food », experiente incete, mancarea sanatoasa, cu alte cuvinte experienta autenticitatii, a spiritului unui loc « sanatos », benefic, care umple de pozitivitate....holistic prin experienta localului**.

Continuand constatarea anterioara a legaturii cu factorul natural, observam ca natura salbatica si parcurile naturale sunt un alt produs cheie care defineste brandul de tara al Romaniei. Pare ca si aici legatura intre turismul wellness si cadrul natural se remarca ca avand un potential sinergic major, avand in vedere resursele Romaniei si legatura intrinseca intre bunastare fizica si psihica si natura, elementele naturale (minerale, botanice, climat, etc.) atat de pure si disponibile in Romania.

Rezultat final: 6 produse cheie pentru constructia brandului

Turism rural: vacante in pensiuni rurale mici/ferme/agroturism	☒
<u>Natura salbatica si parcuri naturale:</u> <u>interesul pentru flora si fauna, ex. observare de animale, pasari, etc.</u>	☒
<u>Sanatate si wellness:</u> <u>Relaxare, tratamente de recuperare, mancare sanatoasa, vacante cu incetinitorul</u>	☒
Activ si aventura: Timpul este petrecut avand o activitate in principal, ex. ciclism, drumetii, catarari	☒
Circuite: Itinerarii prin tara, vizitand locatii culturale si naturale	☒
City breaks: Excursii de 2-3 zile, vizitand un oras si utilizand de exemplu un zbor low-cost	☒

Strategia de marketing a Romaniei: unde este wellness-ul? Legatura sa cu turismul de natura

Rezumat al avantajelor competitive ale Romaniei pe produs

	Valoare mai mare		Eforturi mai reduse	
	Autenticitate / originalitate	Frumusete naturala & atractii	Puritate / neatingere	Pret atractiv
Circuite	✓	✓		
Turism in mediul natural si salbatic	✓		✓	
Turism rural	✓	✓	✓	
<u>Sanatate si intretinere</u>		✓	✓	✓
City breaks	-	-	-	-
Activ si aventura	✓		✓	

Produsele de sanatate si intretinere au un avantaj major nu atat legat de autenticitatea lor – **Romania nu poate oferi neaparat produse wellness si spa foarte exotice sau diferite de vecinii sai – cat legat de cadrul natural si atractiile care pot fi asociate produsului.**

De asemenea, pentru a atinge potentialul de dezvoltare, produsele de tip sanatate si intretinere sunt printre cele care necesita cel mai mic efort de marketing datorita faptului ca beneficiaza atat de caracterul pur si inca neatins al naturii Romaniei, cat si de nivelul foarte atractiv al preturilor.

Sursa: Planului de marketing strategic și operațional al Romaniei 2011-2015

Strategia de marketing a Romaniei: unde este wellness-ul? Legatura sa cu turismul de natura

Rezumat al avantajelor competitive ale Romaniei pe produs

	Valoare mai mare		Eforturi mai reduse	
	Autenticitate / originalitate	Frumusete naturala & atractii	Puritate / neatingere	Pret atractiv
Circuite	✓	✓		
Turism in mediul natural si salbatic	✓		✓	
Turism rural	✓	✓	✓	
Sanatate si intretinere		✓	✓	✓
City breaks	-	-	-	-
Activ si aventura	✓		✓	

Sursa: Planului de marketing strategic și operațional al Romaniei 2011-2015

Astfel, se poate observa cat de puternic este legata competitivitatea turismului wellness de natura si activele eco-turismului (cadru natural bine conservat, atractii naturale si culturale bine puse in valoare, frumusetea peisajelor, etc.). De altfel, se poate observa ca turismul natural insusi are, din perspectiva competitivitatii, atuurile autenticitatii si ale puritatii. Romania trebuie astfel sa puna in valoare amplasarea serviciilor balneare intr-o zona naturala pura, neatinsa, pastrand atuul pretului foarte accesibil.

Aceasta presupune asigurarea unui echilibru intre autenticitatea locala, dezvoltarea durabila, nevoia de a oferi produse moderne adaptate clientelilor interne si internationale si nevoia de a avea un pret competitiv. Aceste trasaturi sunt caracteristice eco-turismului, sector care beneficiaza deja la nivelul tarii de un demers avansat (sistem de criterii, 10 destinatii in curs de certificare, etc.). Apare astfel ca evidenta necesitatea cuplarii sectoului balnear cu cel de eco-turism, cu consecintele de pozitionare aferente, astfel incat oferta fiecarui sector sa se intareasca si potenteze reciproc.

Strategia de marketing a Romaniei: unde este wellness-ul? Legatura sa cu turismul de natura

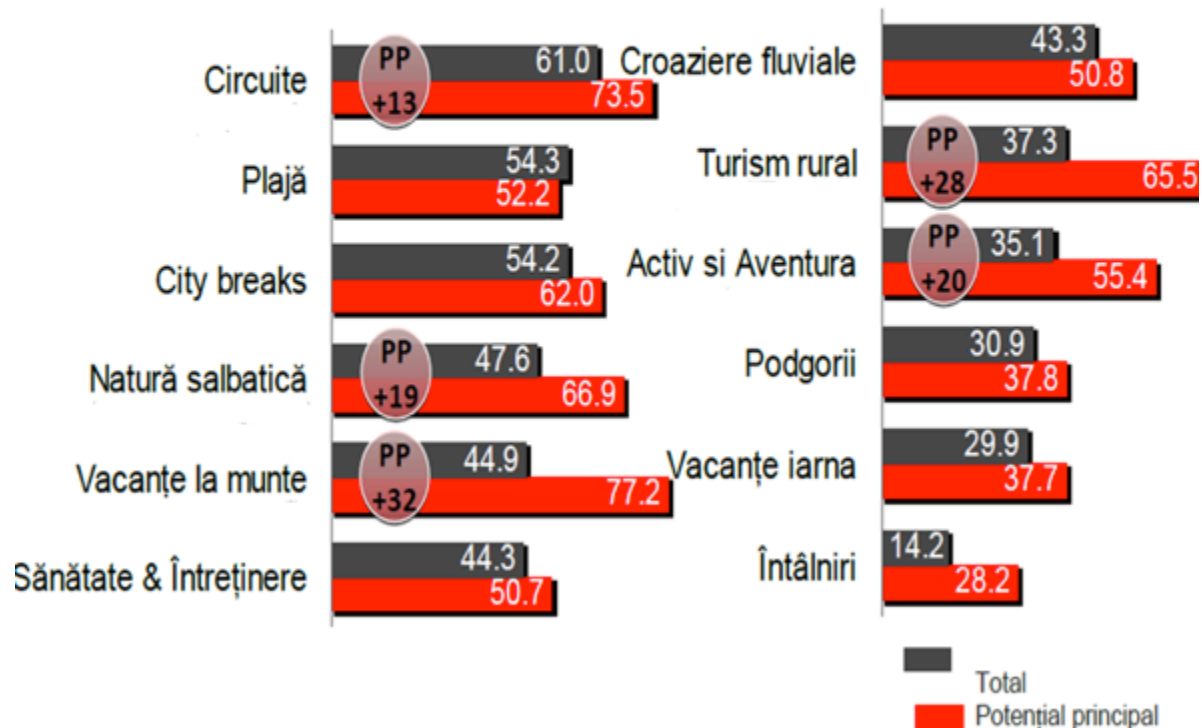
Cientela internationala si nationala a Romaniei pentru produsele de sanatate si intretinere are un profil mai clasic decat cea a altor tipuri de produs turistic. « Discerning tourist » nu este atras in Romania de wellness si spa mult mai mult decat turistul mediu.

Aceasta inseamna ca exista o indicatie destul de puternica ca sectorul balnear romanesc nu trebuie sa tinteasca o clientela de « pionieri » sau calatori « atipici ». Turistii potentiali ai Romaniei in acest sector nu cauta o destinatie care sa ii « provoace » sau produse care sa « solicite » eforturi de intelegere, ci sunt clientele uzuale pentru destinatiile de tip spa si wellness.

Aceasta indica in schimb necesitatea crearii unui cadru modern, confortabil in care sa fie descoperit specificul local, apa termala si terapiile, alaturi de mancarea traditionala si cadrul natural pur, unde starea de bine si relaxare in natura sa fie principalul rezultat.

Grupul de Potențial Principal orientat mai mult înspre circuite și natură decât media

Potențial Principal Vs. media pe TOTAL pentru fiecare tip de călătorie în %

Î.18 Există mai multe tipuri de călătorii. Cât de atrăgătoare sunt următoarele pentru Dvs.?

Concluzii dupa aplicarea Strategiei de marketing nationale

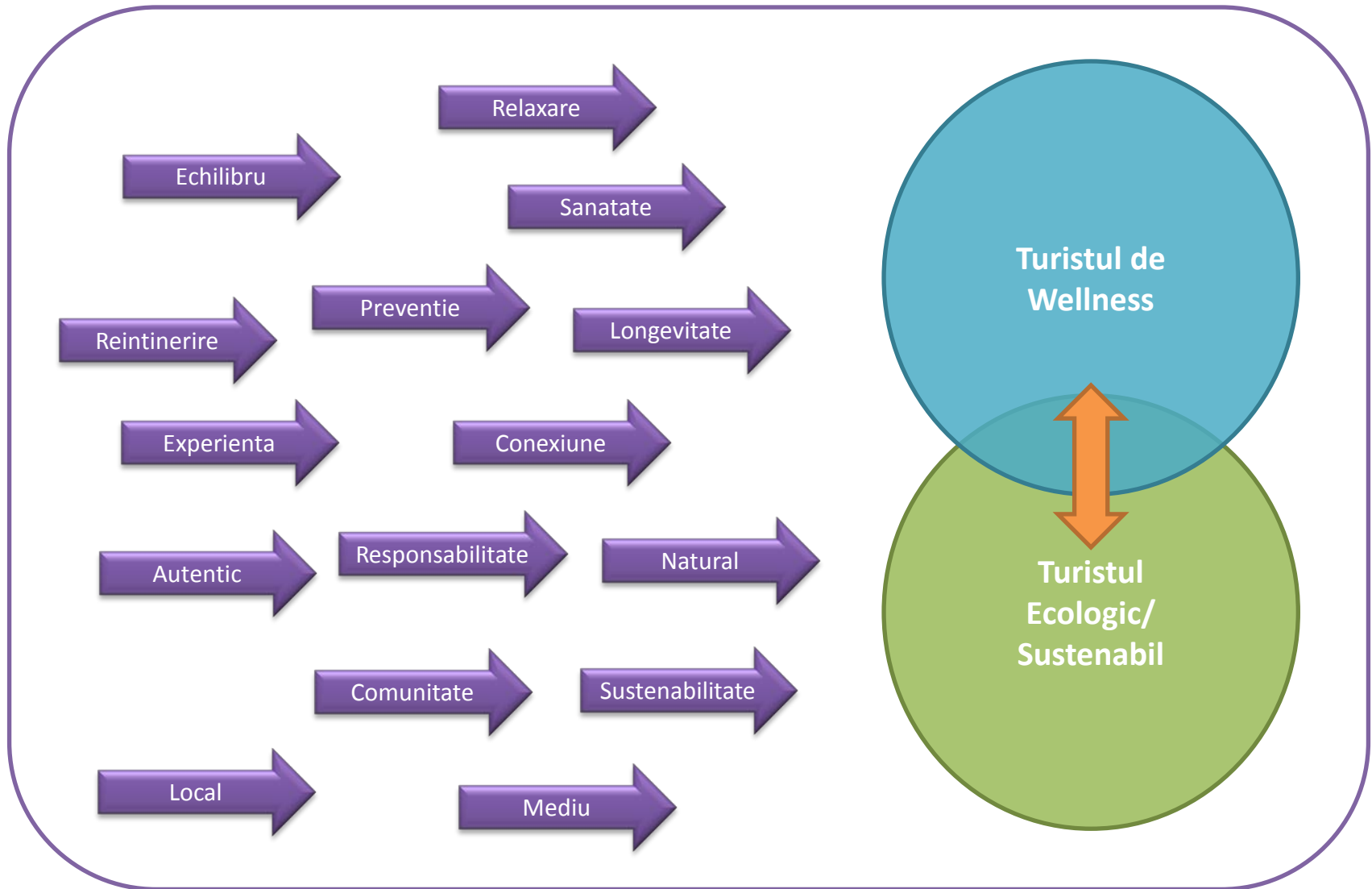
Argumentul principal de vanzare pentru serviciile balneare ale Romaniei, pe langa virtutiile curative si calitatea serviciilor, pare a apartine domeniului eco-turismului, singurul capabil sa constituie un element durabil de diferentiere a produselor balneare si deci de competitivitate.

De aceea, este absolut necesara crearea unui cadru modern, confortabil in care sa fie descoperit specificul local, apa termala si terapiile, alaturi de mancarea traditionala si cadrul natural pur, unde starea de bine si relaxare in natura sa fie principalul rezultat. De aceea, sectorul balnear romanesc trebuie ca, pe langa modernizarea tratamentelor balneare si wellness si a infrastructurilor asociate, sa puna in valoare si sa utilizeze peisajul local, sa promoveze amplasarea resortului intr-o zona pura, neatinsa, ramanand totodata in zona preturilor avantajoase la nivel european. Este astfel vorba de a crea un echilibru optim intre:

- autenticitatea locala si dezvoltarea durabila
- nevoia de a oferi produse moderne adaptate clientelei interne si internationale
- nevoia de a avea un pret competitiv.

Sectorul turistic care vizeaza aceste obiective si se bazeaza pe cadrul natural prezervat este ecoturismul, sector cu un potential tot atat de mare de competitivitate ca si cel balnear si care face obiectul unei politici publice coerente in ultimii ani : dezvoltarea criteriilor pentru certificarea destinatiilor eco-turistice. De aceea, dezvoltarea sectorului balnear ar trebui sa fie « gandita » impreuna cu cea a ecoturismului, prin crearea de produse comune care sa utilizeze elementul natural pentru cura si relaxare si elementele de cura si terapiile asociate pentru a potentia oferta eco-turistica. Aceasta pozitionare a sectorului balnear poate fi rezumata prin formula « turismului balnear verde », care accentueaza utilizarea naturii pure si a resurselor sale (plante, aer, clima, ape, peisaje, liniste, etc.) pentru a furniza starea de bine si sanatate.

Turismul Wellness reflecta convergenta noilor valori pe care consumatorii le iau in considerare in luarea deciziilor de calatorie.

Care sunt oportunitatile pentru Romania

**FOCUS ASUPRA PRODUSELOR BALNEAR
VERDE: “THE FOREST BATHING”**

Un exemplu de produs de wellness « verde » : *forest bathing*

“Forest bathing” sau imersia in padure

Termenul de mai sus este o metafora care sintetizeaza practica inovatoare de a utiliza padurea – ca spatiu natural pur – pentru a propune terapii complementare cu tratamente de tip balnear sau wellness intr-un cadru al puritatii si echilibrului, cel reprezentat de natura.

Clientii devin din ce in ce mai doritori de a beneficia de un cadru intim care sa nu fie insa orientat catre interior, centrat pe baza de tratament insasi, ci sa fie deschis catre un spatiu exterior al calmului si echilibrului natural. In acest sens, prefera autenticitatea naturii si cabanei wellness ecologice, imersata in padure, in locul marilor infrastructuri care valorizeaza echipamentele tehnologice de ultima generatie. De altfel, aceasta preferinta este in concordanta cu tendinta mai generala de a cauta linistea naturala, un activ din ce in ce mai rar si mai cautat in universul cotidian din ce in ce mai urbanizat, permanent conectat, tehnologic. Astfel, tarile baltice prezinta virtutile sanogene ale ecoturismului, a turismului lor traditional de cabana in padure, langa lac. Finlanda are o campanie de promovare turistica cu motto-ul “Linistea va rugam (Silence Please)”.

Exista din ce in ce mai multe structuri de cazare amplasate in zone izolate, care mizeaza pe atractia linistii si a virtutilor curative ale traiului simplu in mijlocul naturii. Ca exemplu:

- Hanul Fogo Island Inn aflat pe o insula izolata in Newfoundland, Canada, isi axeaza oferta si comunicarea in jurul conceptului de regasire a sinelui : “a fi dat inapoi siesi”.
- In Italia, Miramonte Boutique Hotel (Meran, South Tyrol) ofera tratamente de terapie forestiera
- Hotelul Forsthofgut din zona alpina a Austriei detine o zona de tratament spa denumita “wald SPA” si ofera pe langa tratamente bazate pe elemente naturale din padure (ceara, rasini, lemn, ierburi, etc.) si imbaieri ghidate in padure si plimbari pe carari de padure descult.

Avantajul Romaniei oferit de padurile virgine si cadrul natural pur, din ce in ce mai cunoscute la nivel international, poate fi utilizat pentru a dezvolta o oferta de tip wellness noua, cu potential de brand national.

Care sunt oportunitatile pentru Romania

FOCUS ASUPRA VALORIZARII PRODUSELOR HOMEOPATICE

Produsele homeopatice si suplimentele alimentare

Homeopatia este un sistem alternativ de tratament medical care stimuleaza tendinta naturala de vindecare a organismului, folosind medicamente preparate din substante de origine minerala, vegetala si animala prin procedee specifice in laboratoare farmaceutice specializate.

In cadrul Uniunii Europene, 1 din 2 europeni apeleaza la medicina complementara, fie ca ne referim la acupunctura, chiropractica, homeopatie sau alte practici. Acestia apeleaza la produsele naturiste si homeopatice de obicei in cazul bolilor de sezon, gripe, raceli, alergii sau pentru ameliorarea afectiunilor gastrointestinale, musculo-scheletale. La nivelul Uniunii Europene, 2/3 din statele membre inregistreaza o crestere constanta a cererii pentru aceste produse si tratamente, in timp ce 3 din 4 europeni le utilizeaza frecvent pentru ingrijirea sanatatii:

Aceste produse reprezinta 7% din totalul pietei de medicamente de tip auto-medicație la nivelul UE.

40% din gospodariile din Belgia utilizeaza medicina homeopatica;

15% din populatia Angliei au incredere in homeopatie ca forma de tratament.

35% dintre italieni au o atitudine pozitiva asupra homeopatiei, iar 16% apeleaza la astfel de produse si medicamente cel putin o data pe an;

56% din populatia Frantei utilizeaza medicina homeopatica, iar 36% din acestia o fac in mod curent

53% din populatia Germaniei au incercat produsele homeopatice, iar 25% sunt cumparatori si utilizatori fideli;

Afectiuni care raspund la tratamentele homeopatice

- Alergii
- Anxietate si atacuri de panica
- Astm, pneumonie,
- Deficit de atentie si hiperactivitate
- Aciditate/Reflux gastric
- Dureri ale spatelui, sciatica
- Oboseala cronica
- Durere cronica
- Cistita
- Raceli, gripe, colici
- Afectiuni psihologice: depresie, frici si fobii, stress
- Afectiuni reumatice si fibromalgie, artrita
- Dureri de cap
- Afectiuni digestive
- Afectiuni dermatologice: acnee, negi, psoriasis

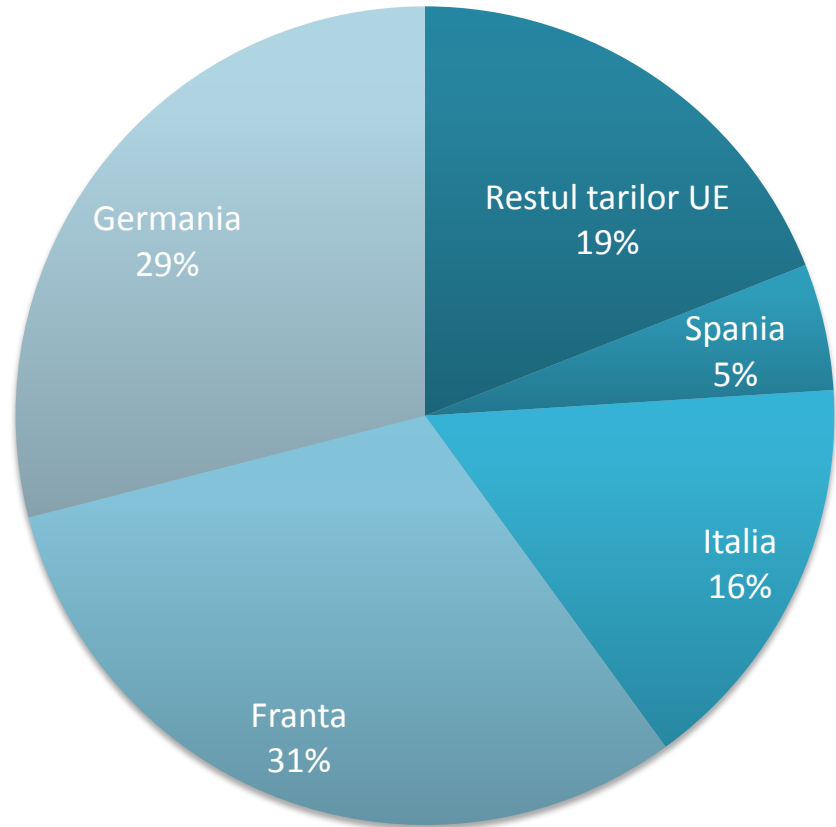
Vanzarile produselor homeopatice: Distributia la nivelul UE (2010)

La nivel Uniunii Europene vanzarile produselor homeopatice au inregistrat in anul 2012 valoarea de peste 1 miliarde de euro.

Aproximativ 80% din piata produselor homeopatice este detinuta de 3 piete majore: Franta, Germania si Italia.

Cele 3 tari reprezinta 40% din totalul populatiei la nivel UE, valoarea vanzarilor fiind distribuita astfel:

Franta: 320 mil. Euro
Germania: 300 mil. Euro
Italia: 170 mil Euro

Care sunt oportunitatile pentru Romania

O OFERTA PROACTIVA: TRATAMENTELE ANTI-IMBATRANIRE

O diversificare medicalizata, dar avand un caracter proactiv

De cativa ani numeroase statiuni balneare cauta solutii si incearca sa adopte politici de diversificare catre activitatile de « agrement/refacere », utilizand in acest scop fonduri proprii, credite bancare sau finantari europene. Din multiple motive trebuie constatat ca in afara catorva cazuri speciale cele mai multe dintre aceste statiuni au inregistrat performante comerciale foarte limitate.

Mai mult, datorita crizei economice, dependenta multor statiuni fata de sistemul biletelor de tratament tinde sa devina si mai mare. Acest sistem care a sustinut statiunile in ultimii ani nu este la adapost de scaderi drastice in caz de turbulente economice conjuncturale si de scaderea consecutiva a cheltuielilor publice.

Confruntati cu aceasta situatie, trebuie sa ne punem problema diversificarii pozitionarii sectorului balnear roman, astfel incat el sa reuseasca sa atraga noi clientele nationale sau internationale cu o putere de cumparare mai mare.

Cum am mentionat, diversificarea catre « reabilitarea generala sau agrement/refacere » fara continut original si diferentiator in termeni de produs nu poate avea decat rezultate limitate. De aceea, trebuie reflectat la noi forme de diversificare mai medicalizate si mai aproape de centrele de competenta ale statiunilor, un concept care ar putea fi numit Medispa: diversificarea preventie/sanatate a statiunilor:

- Prima pista ar putea fi cea de acompaniere a imbatranirii: balneologia este un mijloc de a da continut ofertei de ingrijire a problemelor intampinate de persoane in procesul de imbatranire: pierderea autonomiei, activitati fizice si intelectuale, socializare, etc.
- Cea de-a doua pista este cea a dezvoltarii preventiei : contextul curei balneare este o « paranteza medicala » in viata unui pacient, care este foarte adaptata unor demersuri sistematice de depistare si diagnostic si de creare si implementare a unor programe de educatie terapeutica (igiena alimentara, educatia diabeticului, invatarea gesturilor si pozitiilor corecte, etc.).

- Dezvoltarea conceptului Medispa ar permite Romaniei sa se pozitioneze in raport cu concurentii sai, in special cu cei din Europa Centrala si de Est care au privilegiat in acesti ultimi ani o pozitionare bazata pe « repunerea in forma sau agrement/refacere », si ar raspunde mizelor si provocarilor reprezentate de procesul de imbatranire a populatiei la nivel national dar si european. Principalele axe de dezvoltare ar fi urmatoarele:
 - Adoptarea unei abordari inovatoare in materie de nevoii/servicii, luand in considerare noile asteptari ale populatiilor romana si europeana, in domeniul sanatatii si preventiei, dar mai ales in domeniul de varf al luptei impotriva imbatranirii sub toate formele sale.
 - Complementar curei balneare traditionale, reactualizarea si reafirmarea rolului preventiv si de educatie sanitara al unei statiuni si dezvoltarea serviciilor inovatoare la distanta, pe tot parcursul anului.
 - Conceperea de noi oferte de ingrijire, de amenajare urbana si imobiliara, de cazare, de alimentatie publica care sa fie coerenta cu asteptarile/handicapurile/constrangerile actuale ale seniorilor : accesibilitate, ergonomie, servicii,..., dar si animare si agrement.

Cateva elemente cheie asupra procesului de imbatranire :

- Imbatranirea consta in doua mecanisme progresive :
 - Primul este codat genetic si joaca un rol important in stabilirea duratei vietii inainte de declin;
 - Cel de-al doilea este strans legat de igiena noastra de viata, de obiceiurile noastre alimentare, de echilibrul hormonal si reprezinta mai mult de 70% din cauzele imbatranirii.
- Imbatranirea este desigur inevitabila, dar declinul functiilor cat timp suntem in viata poate fi evitat. Factorii agravanti ai imbatranirii sunt : alimentatia proasta, tabagismul, alcoolul, sedentaritatea, soarele si poluarea.
- Medicina anti-ageing este astfel o medicina preventiva care permite inaintarea in varsta in mod sanatos, atat la nivel fizic, cat si mental si incetinirea mecanismelor imbatranirii

O pozitionare moderna & diferentiatoare pentru sectorul balnear roman

Cateva elemente cheie asupra procesului de imbatranire :

- ❑ Nevoile persoanelor care intreprind o cura anti-ageing variaza sensibil in functie de varsta (50, 60, 70 ani,...) si necesita o diagnosticare si examinari foarte tintite :
 - De la 50 de ani, considerata varsta critica pentru demararea procesului de imbatranire: dozarea ratei de PSA (antigen prostatic specific), osteodensiometrie (osteoporoza), control buco-dentar, mamografie, bilant cardiovascular, masura acuitatii vizuale, examen al epidermei, test Hemocult si colonoscopie,...
 - La 60 de ani : ancheta alimentara, control al auditei, test al campului vizual,...
 - La 70 de ani : bilant neurocognitiv, examen al fundului de ochi,...

- ❑ In aceasta perspectiva, rolul statiunilor balneare in cadrul preventiei si a educatiei sanitare a persoanelor aflate la cura, ar trebui sa fie actualizat prin dezvoltarea serviciilor complementare tratamentelor balneare: program de educatie sanitara, preventie, urmarire personalizata, etc.
- ❑ Pentru a face atractiva oferta lor si a atrage astfel noi clientele, este necesar ca statiunile balneare romanesti care doresc sa devina statiuni globale ale « imbatranirii reusite » sa se orienteze catre clientele mai tinere, precum si a seniorilor din transa dintre 50 si 65 de ani care in momentul de fata frecventeaza din ce in ce mai putin statiunile balneare.

BENCHMARK, TRATAMENTUL ANTI-AGEING IN FRANTA SI IN EUROPA

Statiunile anti-ageing in Franta

❑ Vichy (Allier)

- Pozitionare : Anti-ageing al pielii
- Concept :
 - Pozitionare complementara (in plus fata de reumatologie si slabire)
 - Oferta propusa prin Vichy Thermal Spa (aflat in afara bazei de tratament)
 - Cazare dedicata : hotel Sofitel 4*, capacitate de 250 de paturi, 4 apartamente
- Oferta/Produs : Cure « Coaching Anti-ageing »
 - 6 zile de tratament/4 tratamente pe zi
 - 285€ pe zi, pe persoana, cazare in camera dubla Deluxe si mic dejun incluse
 - Diagnostic personalizat + tratament termal + ingrijiri cosmetice pe baza de produse « Vichy »
 - Bautura pe baza de apa termala « Complexe Anti-âge »
- Promovare :
 - 1 pagina dedicata pe website-ul statiunii
 - 1 pagina in brosură publicitara a Spa-ului

HOME SPA YOUR TREATMENTS AND PROGRAMMES YOUR STAYS TREATMENT PROGRAMMES ANTI-AGING CURE

ANTI-AGING CURE : THE PROFESSIONAL N°1 ANTIOXIDANT SKINCARE LINE SKINCEUTICALS AND LES CÉLESTINS ANTI-AGING TECHNIQUES !

ANTI-AGING CURE, FROM 3 DAYS & 3 NIGHTS

Emerging or established wrinkles and fine lines? To prevent skin aging then correct and prevent the signs of aging, we recommend a real anti-aging beauty ritual with a number of complementary treatments including the prestigious professional SkinCeuticals skincare line!

PRESENTATION PRODUCTS LIST

With age and environmental factors (sun, pollution...), the skin loses its radiance, elasticity and capacity for repair. VICHY CÉLESTINS Spa Hôtel, in partnership with the prestigious professional N°1 antioxidant skincare line SkinCeuticals but also with the LPG®, Iyashi Dôme® and Les Célestins anti-ageing techniques, brings you this special programme to prevent skin ageing and correct and protect your skin. Your anti-aging programme consists of a series of anti-aging beauty

from €285 per day

Best price guaranteed. From €285 per day per person on a double

Statiunile anti-ageing in Franta

☐ Vichy (Allier)

HEALTH PROGRAMMES

Digital Detox Take a break from modern technology AVOID BURN-OUT AND SWITCH OFF

- 1 Medical consultation
- +
- 1 Trilogy of "Signature" treatments with Vichy thermal water per day
- +
- 1 Specific treatment per day chosen from: Spa Head massage; Iyashi Déma®; Auplénings; Psycho-behavioural coaching
- +
- 1 Session of progressive, steady physical exercise every other day (including Saturdays)

FROM €226 PER DAY PER PERSON FOR THE TREATMENT PROGRAMME & THERMAL SPA PASS (PAGE N° 28) EXCLUDING ACCOMMODATION AND MEALS. From €326 per day per person on a double accommodation basis in a Deluxe bedroom with Thermal Spa View and half board. Available for 3, 4, 5, 6-day stays and more.

Our prices include water tax and exclude tourist tax (as applicable in Vichy). Contact us for any other category of room (supplements available for Residential Suite, Suite or Junior Suite, Terrace, ...)

Les Célestins
12

Smoking antidote HELPING YOU QUIT AND/OR PREVENT A RELAPSE

- 1 Medical consultation
- 1 Diet assessment consultation and follow-up
- +
- 1 Trilogy of "Signature" treatments with Vichy thermal water per day
- +
- 1 Specific treatment per day chosen from: Laroquecure®; Iyashi Déma®; Psycho-behavioural coaching; Sophology
- +
- 1 Session of progressive, steady physical exercise every other day (including Saturdays)

FROM €223 PER DAY PER PERSON FOR THE TREATMENT PROGRAMME & THERMAL SPA PASS (PAGE N° 28) EXCLUDING ACCOMMODATION AND MEALS. From €323 per day per person on a double accommodation basis in a Deluxe bedroom with Thermal Spa View and half board (healthy eating menu). Available for 3, 4, 5, 6-day stays and more.

BEAUTY PROGRAMMES

Anti-Aging PREVENT, CORRECT & PROTECT

- 1 Trilogy of "signature" treatments with Vichy thermal water per day
- +
- 1 Specific treatment per day chosen from: 60 min SkinCeuticals Anti-aging Facial; 60 min SkinCeuticals Anti-aging Body Treatment; Manicare; Endermolift® facial treatment; Iyashi Déma®; Célestins Collagen Facial

FROM €230 PER DAY PER PERSON FOR THE TREATMENT PROGRAMME & THERMAL SPA PASS (PAGE N° 28) EXCLUDING ACCOMMODATION AND MEALS. From €285 per day per person on a double accommodation basis in a Deluxe bedroom with Thermal Spa View and breakfast. Available for 3, 4, 5, 6-day stays and more.

Our prices include water tax and exclude tourist tax (as applicable in Vichy). Contact us for any other category of room (supplements available for Residential Suite, Suite or Junior Suite, Terrace, ...)

Les Célestins
13

Célestins Complexion FOR A RADIANT GLOWING COMPLEXION

- 1 Trilogy of "signature" treatments with Vichy thermal water per day
- +
- 1 Specific treatment per day chosen from: 60 min L'Essentiel Vichy treatment; Endermolift® Facial Zone treatment; Célestins Body Scrub

FROM €217 PER DAY PER PERSON FOR THE TREATMENT PROGRAMME & THERMAL SPA PASS (PAGE N° 28) EXCLUDING ACCOMMODATION AND MEALS. From €382 per day per person on a double accommodation basis in a Deluxe bedroom with Thermal Spa View and breakfast. Available for 3, 4, 5, 6-day stays and more.

Statiunile anti-ageing in Franta

❑ La Roche-Posay

- Pozitionare : Anti-ageing dermatologic
- Concept :
 - Pozitionare prioritara pe repunere in forma (integrata in pozitionarea generala a statiunii: tratamentul pielii)
 - Unitate anti-ageing integrata in centrul de repunere in forma (platou tehnic si medical dedicat procedurilor anti-ageing)
 - Cazare dedicata : hotel de 4* cu o capacitate de 66 de paturi
- Oferta/Produs :
 - Diagnostic al pielii : 100€ / ½ zi / destinat clientelei de proximitate
 - Week-end anti-riduri : diagnostic al pielii + terapii balneare / 1045€ cu demi-pensiune/ 3 zile cu 2 nopti si 7 acte terapeutice
 - Saptamana anti-ageing (Premium Radicale Jeunesse) : diagnostic al pielii + terapii balneare + injectii botulinice + tratament laser / 1905 € cu demi-pensiune / 6 zile si 15 ingrijiri terapeutice
- Promovare :
 - Website dedicat : <http://www.spasourcelarocheposay.fr>, portal de informare si rezervare

The image displays the La Roche-Posay thermal spa building, a brochure for a 3-week conventional cure, and a website screenshot detailing the booking process and practical aspects of the cure.

La Roche-Posay

La cure conventionnée de 3 semaines

Les dates de cure dépendent uniquement de votre réservation d'hébergement. Les dates s'adaptent à leur amplitude d'ouverture en fonction de la fréquentation.

Étape par étape

1. Prescription de la cure par votre médecin traitant ou spécialiste. Complétez et signez la déclaration de ressources et adressez l'original à votre centre de sécurité sociale pour accord sous 3 à 5 semaines.
2. Réservez votre hébergement. Choisissez librement parmi une gamme de pages 20 à 23 ou votre hébergement dans le guide pratique de l'Office de Tourisme ou sur www.laroche-positourisme.com.
3. Remplissez et envoyez-ous la fiche d'inscription thermique à la fin de votre brochure ou faites le en ligne sur www.thermes.laroche-positourisme.com.
4. Notre service de réservation vous enverra environ 2 semaines avant votre arrivée une confirmation d'inscription sous votre heure de consultation aux thermes pour le 1er jour de votre cure. Notre service de soins qu'ondera sera établi ensuite avec l'assistance de votre médecin thermal en fonction de la fréquentation.

En cas de cure avec hospitalisation, vous adressez directement à la Caisse d'Allocations Familiales des réception de votre accord de prise en charge - Tél. 02 49 03 79 00.

Thermes de Combalot, Parc thermal

Piscines, baignoires, salles de soins, en cure (Cabinas balneaire (bathemas), geyser, moule...) permet de profiter de toutes les prestations de soins (demande de prise en charge)

Color à votre en cas de cure en hospitalisation.

Membre de l'association CSFA engagé par le médecin.

Votre cure en pratique

- Le lundi de votre arrivée, un accompagnement spécifique vous attend dans les thermes à vous aider pour la première balneation.
- Les soins commencent dès le premier jour.
- Il est bon de faire un samedi matin, pour finir mieux et avant de 2 à 3h. Cabines sont en fonction de la période.
- Les horaires de soins sont élargis durant la cure en fonction des journées de médecins et thérapeutes.
- Des rendez-vous sont établis entre les médecins sont possibles pendant votre cure.
- Tous les soins se déroulent en cabine individuelle. La pose du matériel de bain est assurée selon la localisation des baignoires.
- Les baignoires sont 3 semaines réalisées aux thermes de Combalot devant séjourner le 1er octobre 2017 pour être réalisées en totalité sur cet établissement.

Statiunile anti-ageing in Franta

□ La Roche-Posay

«Bien-être & Anti-âge»
De la nature à l'expertise peau.

SPA SOURCE

Certificat d'Excellence LAURÉAT 2014
Spa Source La Roche Posay

Spa source ■ Bien-être ■ Spa Médicalisé ■ Hébergement ■ Documentation ■ Promotions

Vous êtes ici : Accueil / Spa Médicalisé / Les forfaits Anti-âge

LES FORFAITS ANTI-ÂGE

• CONSULTATION DE MEDECINE ANTI-ÂGE
La médecine anti-âge désigne une médecine préventive réduisant les risques de vieillissement cutané prématuré grâce à un programme personnalisé. C'est aussi une médecine corrective. Cette consultation permettra à notre équipe d'experts de la peau, dermatologues et esthéticiennes, d'établir un diagnostic complet et de prescrire le traitement le plus adapté dans le but de préserver votre capital jeunesse.
VOTRE PROGRAMME :
-1 consultation de médecine Anti-Âge
-1 diagnostic esthétique personnalisé Skinscope® ou Skin Analyser®.
Tarif : 98€.

• JOURNEE BILAN & METAMORPHOSE
Une journée dédiée à votre bien-être et à la beauté de votre peau
VOTRE PROGRAMME :
-1 Consultation médecin esthétique avec diagnostic écrit.
-1 Diagnostic esthétique personnalisé Skinscope® ou Skin Analyser®.
-1 Soin Eclat Unifiant Skinceuticals.
Tarif : 140€.

• WEEK-END ANTI-RIDES ET COMPLEMENT INTENSE
Un programme exclusif alliant le meilleur de la cosmétique anti-âge au savoir-faire de notre équipe de dermatologues. Véritable cure de jouvence dans laquelle sont associés des traitements ciblés anti-âge médicaux, des soins cosmétiques high-tech avec notre partenaire Skinceuticals et des soins Spa pour une cure de rajeunissement alliant efficacité et bien-être.

Exclusif Spa Source

VOTRE PROGRAMME :
Actes médicaux Anti-Âge
• 1 Injection de comblement ou de lissage**
Prévention :
• 1 Consultation de médecine anti-âge
• 1 Diagnostic esthétique personnalisé Skinscope®
Soins Anti-Âge Skinceuticals :
• 1 Soin Eclat Unifiant
• 1 Soin Liftant
• 1 Soin Réparation essentielle post traitement
Soins de bien-être :
• 1 Aromassage Anti-Stress
• 1 Soin Aquaroll® anti-âge Mains
• 2 Bains Hydromassants Sensoriels
• Accès Carré des Sources
Tarif : A PARTIR DE 1 045*€, en base solo en saison.
En Hôtel de charme 4 étoiles en chambre situé à 800m du Spa et demi-pension au restaurant Saint-Roch.

Spa Médicalisé

Les forfaits Anti-âge

❑ SPA Anti-ageing Valvital (Benidorm si Santa Pola, Spania)

- Pozitionare : Cura anti-ageing, imbatranire reusita
- Concept :
 - Structurat ca un sejur de o saptamana cu pensiune completa. Persoanele care urmeaza sa vina sa-si amelioreze si pastreze sanatatea prin ingrijiri medicale si de wellness, precum si pentru a primi sfaturile profesionistilor
- Oferta/Produs :
 - Benidorm Vida & Golf – 7 nopti / Santa Pola Life Resort – 7 nopti : consult medical + ingrijiri dermo-estetice, cardio-vasculare, Neuro-psihologice si musculo-articulare + balneoterapie + masaje + ateliere de savoir vivre (miscare, cum sa te relaxezi, activitati pentru memorie, etc.). In jur de 1500€ cu pensiune completa fara transport
 - In plus : Coaching si urmarire post-tratament - Consultatii si newsletter de urmarire pana la 3 luni dupa cura
- Promovare :
 - Website-ul grupului Valvital este singurul care permite efectuarea de rezervari pentru curele anti-ageing, fiind vorba despre o marca inregistrata

SPA ANTHAGE

Les clefs d'un vieillissement réussi

Valvital innove en créant la première cure du SAVOIR-ANTHAGE

- Se charger en énergie positive
- Apprendre l'harmonie entre son corps & son esprit
- Acquiescer de nouveaux réflexes de prévention
- Prévenir le vieillissement
- Se sensibiliser aux pathologies en rapport avec l'âge

Valvital mieux vivre plus longtemps

1460€ (prix TTC) pour 7 nuits (sans transport)

BENIDORM Vida & Golf (7 nuits)

1414€ (prix TTC) pour 7 nuits (sans transport)

SANTA POLA Life Resort (7 nuits)

2 destinations 1 savoir-faire & 1 seul objectif : améliorer et préserver votre capital santé.

Pour votre Cure Anti-Age, Valvital vous propose des sites privilégiés de grand confort, l'intervention de professionnels de haut niveau et des soins efficaces et de qualité.

Consultations médicales - Bains - Massages - Soins esthétiques - Endermologie - Aquagym - Gym Douce & Plantes - Ateliers Savoir Vivre, Savoir se Ressourcer, Savoir Stimuler sa Mémoire...

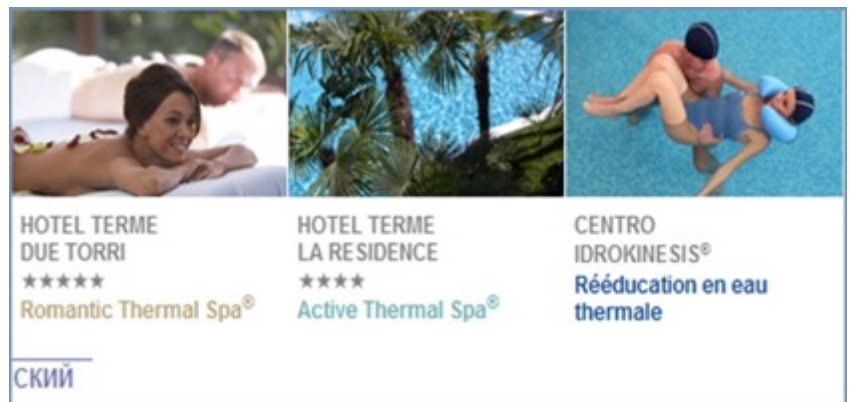
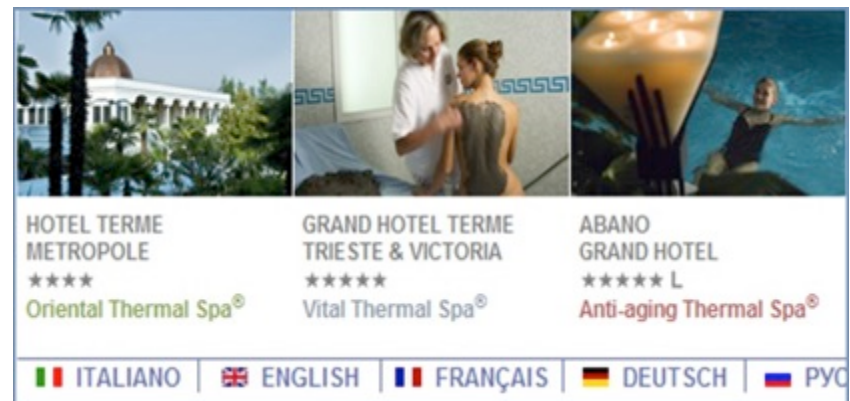
Les étapes de votre Cure Anti-Age

- 1 A L'INSCRIPTION : Enquête médicale présoins
- 2 LE PROGRAMME DE SOINS 8 JOURS : Dermo-esthétique - Cardio-vasculaire - Neuro-psychologie - Musculaire-Equilibre
- 3 COACHING & SUIVI POST SOINS : Consultations et newsletters de suivi pendant 3 mois

INFORMATIONS - RÉSERVATION : www.spa-anthage.fr
 France : 0 811 890 111 • Espagne : 02 3 84 24 91 40

❑ Abano GB Grand Hotel (statiunea Abano Terme, Italia)

- Pozitionare : Anti-ageing al pielii + slabire
- Concept :
 - In Italia tratamentele balneare sunt furnizate direct de catre hoteluri
 - GB Grand Hôtel (5*) dispune de un spa : Anti Ageing Thermal Spa
 - Hotelul termal este astfel pozitionat direct pe sectorul de anti-ageing
- Oferta/Produs :
 - Experienta anti-ageing : diagnostic estetica + 1 tratament de fangoterapie (namol) + 1 tratament termal al pielii / 2 zile / 300€ cu pensiune completa
 - Program Anti-ageing : diagnostic estetica + tratamente de fangoterapie + terapii termale + ingrijiri detox / 6 zile / 2480€ cu pensiune completa
- Promovare :
 - Website-ul hotelului permite rezervarea pachetelor de sejur si tratament
 - Website-ul lantului hotelier GB Thermae Hotels prezinta pozitionarea anti-ageing a hotelului Abano Terme

❑ Grand Hotel Park (Gstaad, Elvetia)

- Pozitionare : Anti-ageing prin mentinerea in forma a organismului
- Concept :
 - Hotelul de 5* dispune de un spa
 - Sunt propuse mai multe sejururi cu tema « sanatare & wellness », intre ele si sejurul Anti-Ageing Retreat
 - Hotelul nu este pozitionat doar pe anti-ageing (celelalte tipuri de sejur sunt relaxare si detoxifiere)
- Oferta/Produs :
 - Anti Ageing Retreat : hidroterapie + ingrijire a fetei + cursuri de fitness / 2 sau 7 jours / 900 sau 2100 € cu demi-pensiune
- Promovare :
 - Sejur propus prin website-ul hotelului sau al retelei de hoteluri, o pagina e dedicata anti-ageingului

Spa Chakra

"Spa Chakra" offre :
10 locaux soins douche Vichy hydrothérapie
60 traitements de santé et de beauté Guerlain

ALPINE RELAXATION

2 ou 5 **nuits** dans une luxueuse chambre double
2,5 ou 6 **heures** de massage/hydrothérapie, traitements corporels ou facial
Accès illimité à notre Spa Chakra & Spa Chakra Fitness

Détail

ANTI-AGEING RETREAT

2 ou 5 **nuits** dans une luxueuse chambre double
3 ou 7 **heures** de massage/hydrothérapie, traitements corporels ou facial
Accès illimité à notre Spa Chakra & Spa Chakra Fitness

Détail

TOTAL DETOX

2 ou 5 **nuits** dans une luxueuse chambre double
3 h. **pendant 2 jours** de traitements à choix ou 7 h. **pendant 5 jours** de traitements à choix
Accès illimité à notre Spa Chakra & Spa

❑ Clinica Matignon (Paris)

- Prezentare :
 - Clinica de estetica specializata in medicina si chirurgie ambulatorie
 - Echipa de 10 medici
 - Terapii estetice, tratamente impotriva calvitiei, tratament contra obezitatii si tratament anti-ageing
- Pozitionare :
 - Anti-ageing-ul este unul dintre domeniile centrale ale ofertei clinicii. Abordarea este cea estetica, insa tratamentele nu se limiteaza la aceasta, fiind deseori medicalizate
- Concept :
 - Conceptul anti-ageing este acela al unei abordari globale/holistice a procesului de imbatranire : consult general si tratamente globale
 - Consultul ca si tratamentele ulterioare sunt asigurate integral in cadrul clinicii, fara aportul unor medici din exterior
- Oferta/Produs :
 - Consultul si controlul Long-life : 6 ore distribuite pe parcursul a 3 zile, contin :
 - Un examen clinic complet
 - Teste biologice
 - Teste de aptitudini fizice si psihice
 - Analize de imagistica medicala
 - La finalul consultului aprofundat, clinica propune un tratament adaptat: tratamentul « Long-life » :
 - Tratament anticipativ al patologiilor incipiente
 - Optimizarea functiilor naturale (echilibrare hormonală, aporturi de vitamine, ozonoterapie, etc.)
 - Tratamentul aspectului fizic (silueta, piele, muschi)
 - Tratamentul starii psihice
 - Tratamentul functiilor vitale

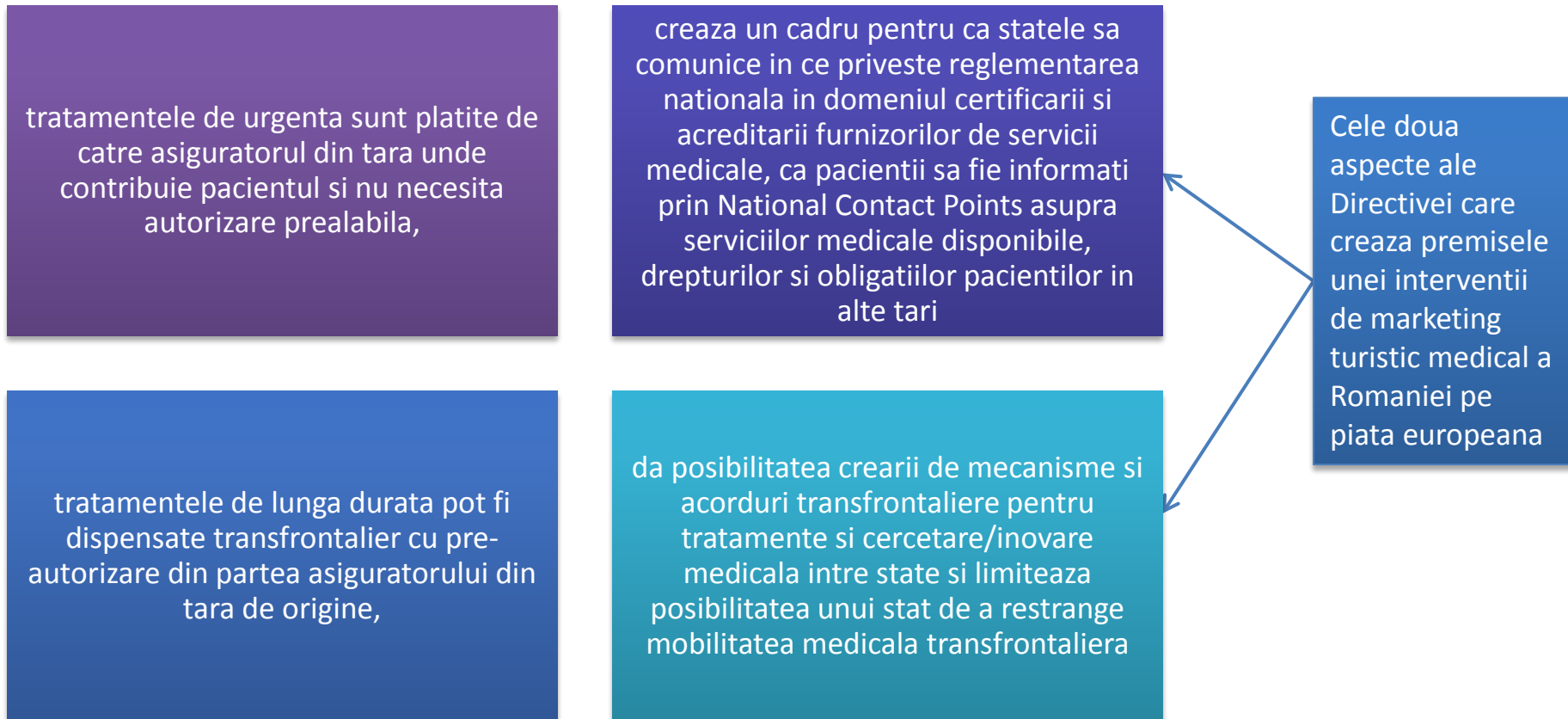
Care sunt oportunitatile pentru Romania

CREAREA UNUI DMO AL TURISMULUI DE SANATATE LA NIVEL NATIONAL

Dezvoltarea turismului medical : Directiva 2011/24/UE

Directiva 2011/24/UE privind drepturile pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere a fost elaborată pentru a crea un cadru general european pentru furnizarea serviciilor medicale transfrontaliere în UE. Intrată în vigoare și impunând adoptarea de norme naționale de aplicare până în octombrie 2013, directiva poate reprezenta o oportunitate pentru dezvoltarea și promovarea de produse de turism de sănătate (chirurgie, balnear, etc.) în România pentru piețele externe.

Principalele prevederi ale Directivei:

Cum functioneaza Directiva 2011/24/UE

Directiva a schimbat contextul in care are loc furnizarea de servicii medicale transfrontaliere care necesita pre-autorizare (tratamentele balneare facand parte din aceasta categorie). Ea a creat un cadru normativ care incurajeaza cooperarea intre actorii institutionali. Cu toate acestea, cel putin pana in acest moment, cooperarea este limitata. Aceasta a insemnat ca “povara” informarii si responsabilitatii deciziei ramane in sarcina pacientilor.

Cross Border Healthcare Directive
2011/24/EU pilot project

Pacientii trebuie sa identifice
tratamentul exact din tarile gazda
care sa corespunda nevoilor lor

Pacientii trebuie sa constituie
singuri dosarele cu documente
necesare pentru obtinerea
rambursarii din partea
asiguratorului sau de sanatate
din statul de resedinta.

Pacientii trebuie sa contacteze
toate partile implicate si sa
inteleaga informatii tehnice
deseori complexe.

Pacientii sunt deseori “singuri” in fata deciziei de a accesa serviciile de sanatate transfrontaliere, inclusiv cele balneare

Ce se poate face?

Date fiind modalitatile in care functioneaza noua Directiva UE cu privire la asistenta medicala transfrontaliera si problematica utilizarii acestor servicii de catre pacienti, furnizorii romani de servicii de sanatate trebuie sa dezvolte si introduca pe piata produse turistice care sa tinteasca eficace si eficient nevoile pacientilor europeni si internationali. Ele trebuie sa tina cont in primul rand de dificultatea pacientilor de a intelege cadrul normativ al serviciilor de sanatate din alta tara si sa aiba ca obiectiv sa ii asigure ca vor beneficia de servicii sigure si de calitate si vor putea obtine usor rambursarea cheltuielilor din partea propriilor asiguratori din tara de resedinta.

A atrage pacienti transfrontalieri ineamna astfel in primul rand “a lua greutatea responsabilitatii” indeplinirii tuturor formalitatilor prevazute de Directiva de pe “umerii” pacientilor.

Cum poate fi atins acest obiectiv? Sunt doua aspecte care trebuie vizate cu prioritate :

1. Tipurile de produse medicale “soft” sau balneare transfrontaliere din Romania care prin calitate, caracter inovator si pret, usureaza pentru pacienti obtinerea autorizarii prelabile si astfel a rambursarii din partea asiguratorilor proprii.
2. Promovarea si marketing-ul unor produse astfel incat potentiali “platitori” care sunt asiguratorii sau mutualele de sanatate din strainatate, sa fie direct tintiti. In acest fel sarcinile pacientilor vor fi mult usurate, comercializarea prin contracte directe cu asiguratorii fiind si un canal care “asigura” pacientul asupra calitatii si sigurantei actului medical sau a terapiei accesate.

Ce se poate face?

Exemple de produse de turism medical/de sanatate care pot fi dezvoltate

Recuperare post-interventie medicala in conditii de cazare de calitate si urmarire medicala de specialitate

Terapii balneare clasice pentru tratarea afectiunilor cronice care sunt cele mai susceptibile sa raspunda pozitiv la acestea precum: artrita, reumatism, boli pulmonare, etc.

Terapii spa holistice inovatoare care au in special o abordare preventiva si care promoveaza stilul de viata sanatos (hrana sanatoasa, obiceiuri nutritionale sanatoase, activitate fizica, echilibru psihic, etc.), imbatranirea activa, intinerire si relaxare intr-un mediu natural dar controlat si utilizand elemente naturale de cura.

Programe de tratament speciale si customizate pentru imbunatatirea simptomelor unor afectiuni rezultate din stilul de viata modern : diabet, obezitatea infantila, boli generate de stress, dislipidemii, probleme psihice si psiho-somatice, adictii, etc.

Ce se poate face?

Cum sa fie vandute aceste tipuri de produse de turism de sanatate

Crearea unui DMO al turismului de sanatate la nivel national

Furnizori

Ministere

Asiguratori publici
si privati de
sanatate

Punctul National
de Contact

Vanzare pe anumite piete externe unde exista
clientele si conditii pentru competitivitatea
produselor romanesti

Comunicarea cu
asiguratorii straini si
cu Punctele Nationale
de Contact straine

Furnizeaza informatii
cu privire la
produsele disponibile
si cu privire la
standardele nationale
pentru certificare si
asigurarea calitatii
serviciilor medicale

Elaboreaza produse
adaptate anumitor
piete emitente, in
mod specific

Incheie contracte
cadru sau
acompaniaza in faza
de contractare
furnizorii nationali de
servicii de sanatate

Ce se poate face?

Rolurile institutiilor/actorilor implicati in cadrul unui DMO national pentru turismul de sanatate

Punctul National de Contact

- Input pentru crearea de produse si campanii de promovare : identificarea pietelor tinta pe care produsele medicale sau de sanatate romanesti sunt sau pot fi competitive, identificarea tipurilor de clientele tinta
- Sprijin pentru intrarea in contact cu asiguratorii straini si cu institutiile implicate in sectorul medical din strainatate

Asociatiile si patronatele profesionistilor/furnizorilor de servicii din sector

- Crearea de produse specifice de turism de sanatate pentru care exista resurse (naturale, umane, infrastructuri, etc.) la nivel national
- Contactarea directa a asiguratorilor straini sau a principalelor institutii din alte state cu atributii in domeniul sanitar (medical-recuperatoriu, dar si preventiv)

Autoritatea Nationala pentru Turism

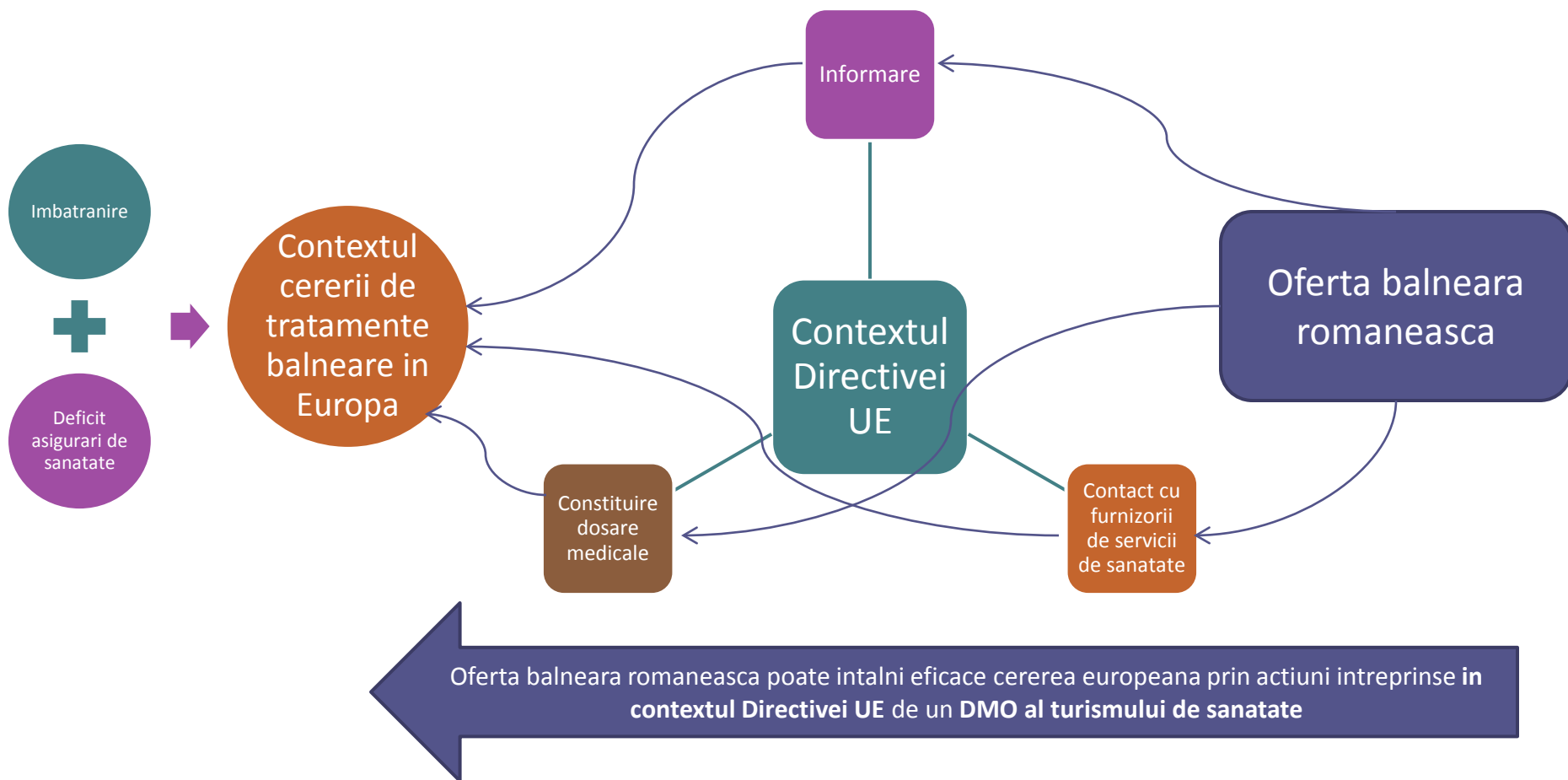
- Elaborarea strategiei de promovare a produselor dezvoltate de furnizorii de servicii de sanatate : identificarea pietelor, a clientelei, a cuplurilor produs-piata cu cel mai mare potential in contextul competitiei, etc.
- Coordonarea efortului de promovare a noilor produse pe pietele selectate alaturi de furnizori, de Punctul National de Contact, Ministerul Sanatatii si CNAS

Ministerul Sanatatii si/sau Casa Nationala de Asigurari de Sanatate

- Input normativ : informatii si contributii cu privire la necesarul pentru acreditare si certificare a serviciilor de sanatate astfel incat acestea sa poata fi accesate de persoane asigurate in alte state si rambursate acestora de catre proprii asiguratorii; informatii cu privire la proceduri de rambursare care rezulta din normele statelor sau asiguratorilor tinta, informatii cu privire la drepturile de practica medicala si de recurs in cazul de malpraxis, etc.

Mecanismul raspunsului institutional prin DMO de sanatate

Oferta balneara romaneasca poate tinti eficace si eficient cererea europeana de servicii balneare prin exploatarea inteligenta a problematii generate de Directiva UE pentru serviciile de sanatate transfrontaliere. Aceasta exploatare presupune masuri **care sa raspunda nevoilor pacientilor si asiguratorilor europeni** din perspectiva Directivei: nevoia de informare, nevoia de a asigura un contact mai facil sau un cadru clar al contactului si contractarii cu furnizorii de servicii balneare si sprijin pentru constituirea dosarelor medicale pentru obtinerea rambursarii. Diferitele modalitati de a aborda aceste masuri presupun insa un cadru institutional care sa devina "proprietarul" planului strategic. **Este vorba despre un DMO al turismului de sanatate romanesc.**

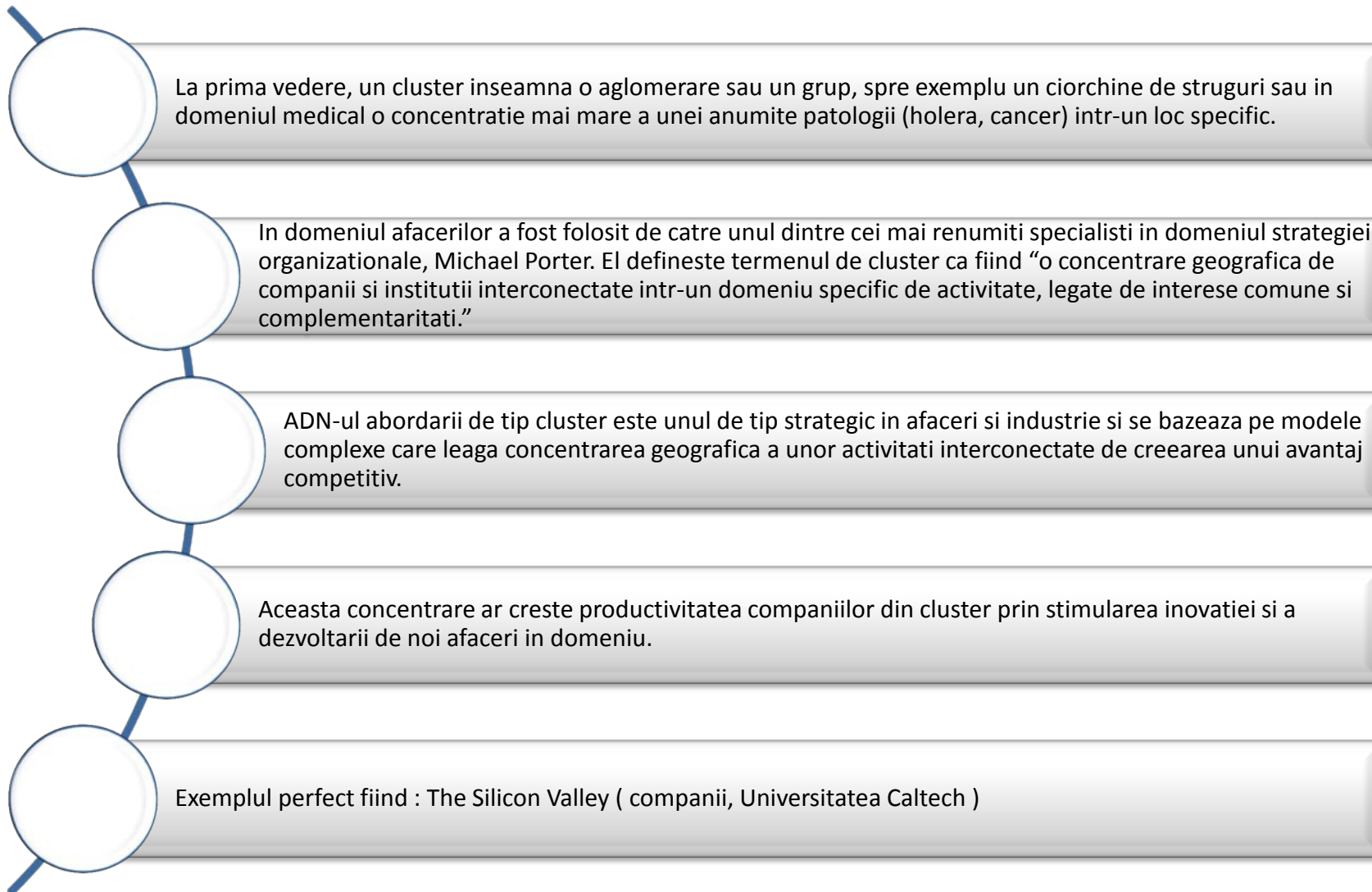

Care sunt oportunitatile pentru Romania

FOCUS ASUPRA INOVATIEI PRIN CLUSTERE

Ce este un cluster?

Principala dificultate in ceea ce priveste definirea acestui termen este cauzata tocmai de originea sa:

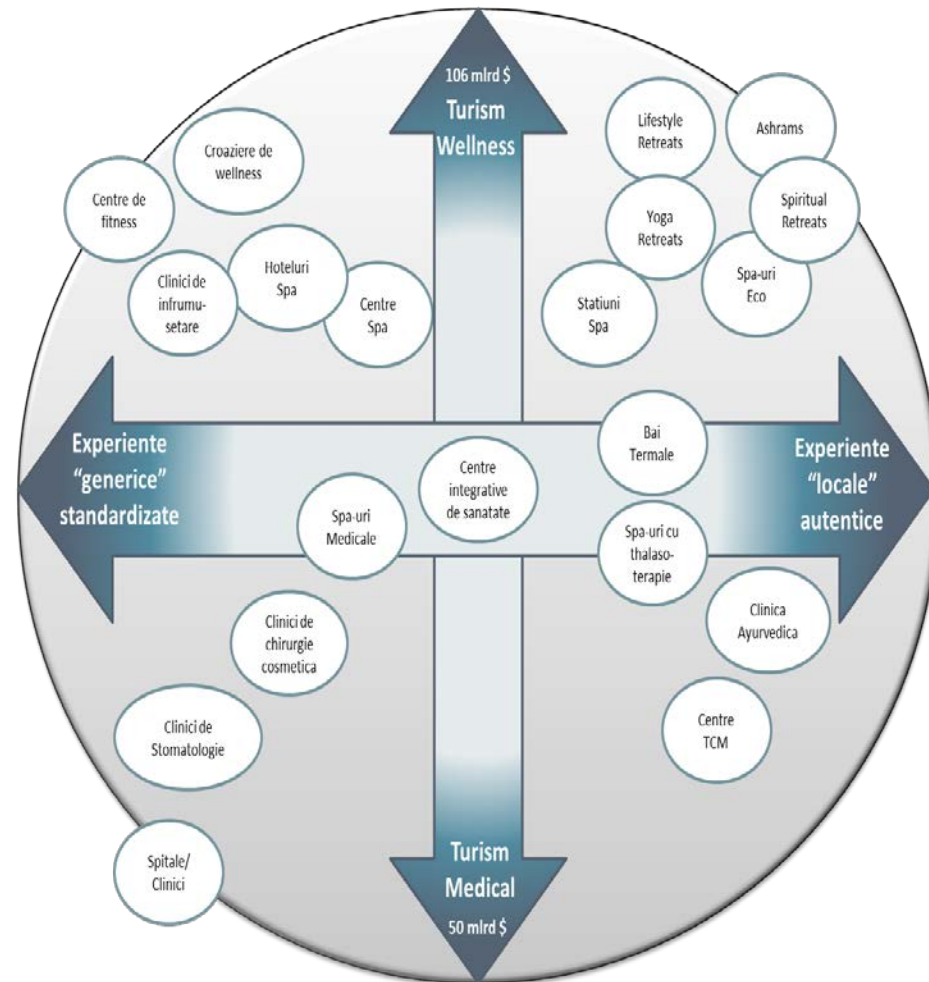
Ce este un cluster turistic?

- Este necesar sa se evite o simpla suprapunere a cluster-ului industrial in sectorul turismului.
 - Ar fi lipsit de relevanta, deoarece se bazeaza pe sinergii complexe care se aplica doar in sectoarele foarte bine dezvoltate, in care externalizarea si economiile de scala sunt elemente centrale.
 - Ar introduce un instrument nepotrivit intr-o zona neadaptata.
- Definitii:
 - Beni (2003) defineste un cluster turistic ca fiind un set de atractii turistice concentrate intr-o arie geografica limitata, cu facilitati si servicii de calitate, eficienta colectiva, coeziune sociala si de politici, cu coordonarea lantului de productie si a asociatiilor culturale si cu un management excelent a retelelor companiilor care genereaza avantaje comparative si competitive.
 - Costa (2005) adauga ca in dezvoltarea unui cluster in domeniul turismului ar trebui adaugate si serviciile de cazare si serviciile de alimentatie publica, care reprezinta elementele statice ale acestui sector, serviciile de transport pentru pasageri, serviciile agentilor de turism si a tour operatorilor si serviciile rent-a-car, care sunt numite elemente de mobilitate.
- Definitia noastra:
 - Un cluster de turism de sanatate si wellness ar fi o initiativa atat a actorilor publici, cat si a celor privati, care vor coordona, adapta sau crea politici conectate in scopul de a stimula dezvoltarea unei destinatii atractive. Va raspunde unei cereri turistice cu o oferta bazata pe avantajul competitiv natural al Romaniei in domeniul apelor termale. Cooperarea si consensul tuturor stakeholderilor le va permite sa obtina beneficii financiare (mai multa frecventare, mutualizarea costurilor cu utilitatile, inovare, comunicare, etc.), sociale (recunoasterea rezultatelor activitatii lor, iesirea din izolare/cresterea notorietatii) si in final va conduce la crearea unui brand atractiv si la generarea unei valori mai mari pentru clienti.

Aceasta este una dintre cele mai bune modalitati de a crea o destinatie atractiva care include si valorifica toate componentele cheie ale unui succes sustenabil al unei destinatii turistice.

Sinergia dintre turismul de sanatate si cel de wellness

- Distinctia dintre turismul de sanatate si cel de wellness este fundamentala pentru operatorii statiunilor de sanatate deoarece ea poate influenta semnificativ strategia lor de afaceri.
- O diferentiere cheie se bazeaza pe ipoteza ca turistii care acceseaza servicii de wellness tind sa fie mai preocupati de starea lor de sanatate decat altii. Ei sunt susceptibili a fi **“Cautatori activi de sanatate”** care doresc sa ramana sanatosi sau sa devina mai sanatosi sau doresc sa previna bolile prin stilul de viata, nutritie sanatoasa si exercitii fizice regulate. (Smith; Puczkó,2008).
- Conform lui Supapolet al. (2007), clientii serviciilor de wellness pot fi impartiti in doua segmente:
 - Unul dintre aceste segmente de consumatori il reprezinta oamenii in cautare de placeri, pentru care serviciile de wellness precum masajele, impachetarile pe baza de plante si scrub-urile exfoliante ofera sentimente de relaxare, placere si satisfactie.
 - Un alt segment este reprezentat de oamenii in cautare de servicii de wellness care ar impiedica aparitia unei anumite probleme de sanatate, in scopul de a mentine echilibrul bunastarii fizice si/sau psihice.
- Turistii care consuma in mod special servicii de sanatate reactioneaza la afectiuni care sunt deja instalate si se asteapta astfel la ingrijiri medicale in cadrul sejurului lor.
- Aceasta distinctie nu implica faptul ca turismul de sanatate si cel wellness ar trebui sa fie separate, deoarece ambele se bazeaza inainte de toate pe valorizarea resurselor naturale precum apa termala sau namolul.

Componentele cheie pentru crearea unui cluster turistic eficient

1. Studiu de referinta

- Colectarea si identificarea tuturor activelor locale (abilitati, resurse) si a stakeholderilor care vor fi centrul avantajului comparativ, al specializarii.

2. Delimitarea pietei

- Identificarea tintei si a pietei

3. Definirea pozitionarii clusterului

- Alegerea tematicii care va transmite imaginea destinatiei si va unifica si integra serviciile si stakeholderii.

4. Un plan de comunicare orientat catre clienti si catre membrii clusterului, care va:

- Consolida vizibilitatea externa a zonei, imaginea tematica pe care destinatia doreste sa o prezinte cererii
- Consolida lizibilitatea interna a zonei care consta in federalizarea multitudinii de stakeholderi care pot fi in acelasi timp concentrati din punct de vedere geografic si separati din punct de vedere economic si in valorizarea interactiunilor lor prin transformarea actiunilor izolate in unele concertate si integrate.

5. Implementarea unui ecosistem de afaceri

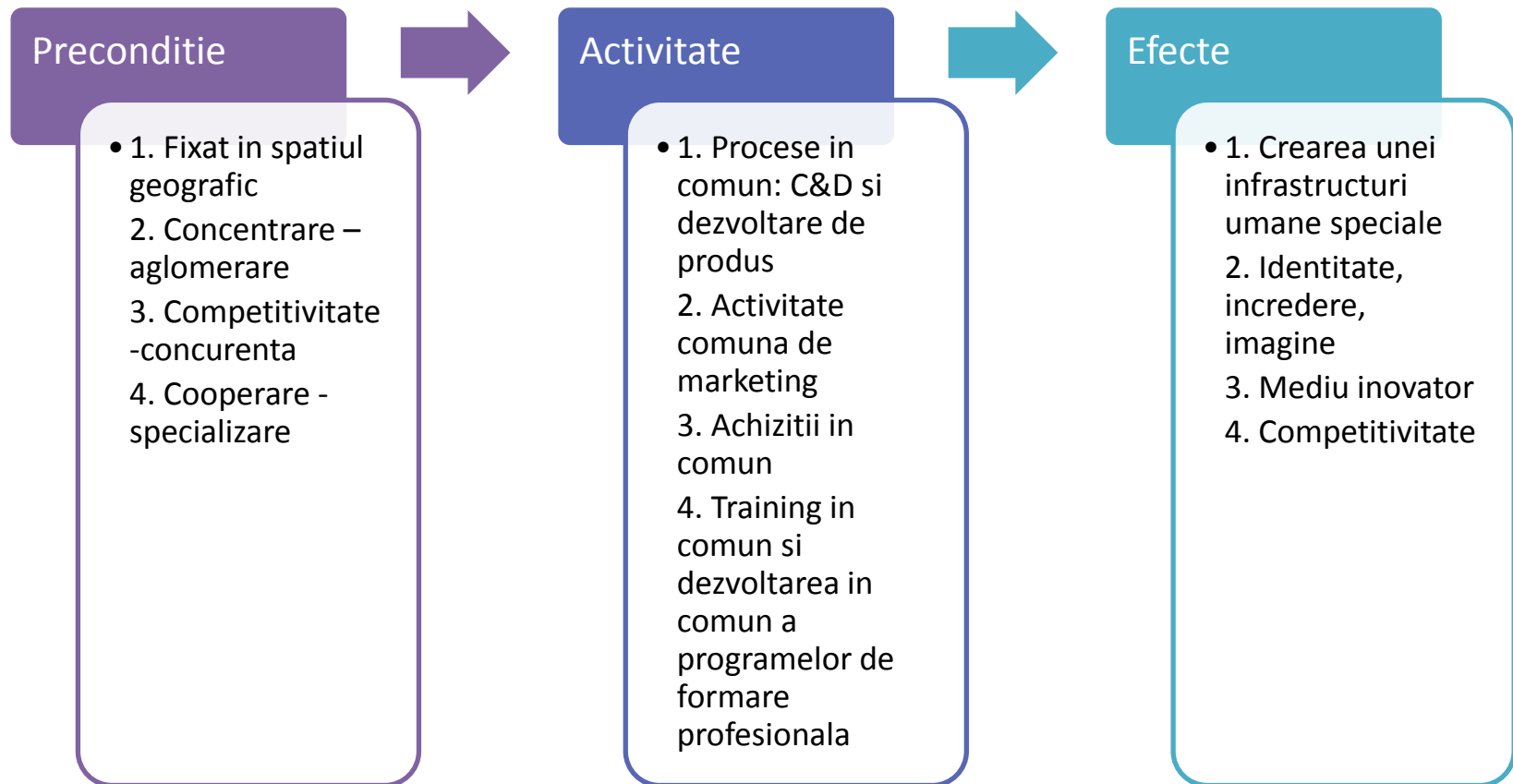
- Aceasta comunitate economica, sustinuta de organizatii, institutii si indivizi care interactioneaza, permite o mai buna integrare a serviciilor si generarea de complementaritati intre actori izolati sau eterogeni.

6. Definirea indicatorilor de rezultat pentru a evalua valoarea adaugata a cluster-ului:

- Pe termen scurt: rata de ocupare a locurilor de cazare, cheltuielile per turist, accesibilitatea zonei, etc...
- Pe termen mediu: evolutia ocuparii in domeniul turismului, contributia turismului in PIB-ul regional, dezvoltarea de competente/abilitati specifice.

Set de instrumente pentru cluster

Un sumar al procesului progresiv de construire a cluster-ului

Unitatea face forta : structura unui cluster al turismului de sanatate si wellness

Conform lui Jucevicius (2008), este posibil ca participantii la un cluster de wellness sa fie impartiti in functie de 3 tipuri de activitati:

1. *Furnizori de servicii de baza ("core")*, care creaza si furnizeaza servicii legate de wellness-ul pur, de preventie, de wellness-ul medical, spa, propunand si cateva servicii turistice precum cazare si catering.
2. *Activitati suport*, care sunt realizate de catre parteneri ai furnizorilor de servicii de wellness :
 - Intermediarii ca agentiile de turism, specialistii de wellness, casele de pensii si asigurari sociale, asiguratorii de sanatate
 - Sectorul farmacologic, de tehnica medicala, companiile de logistica, institutii de gestiune a infrastructurilor (transport, info points, centre medicale publice, reteaua de servicii medicale, infrastructura TIC)
 - Institutii organizatoare de evenimente si institutii de management al resurselor (institutii care asigura protectia mediului, asociatii turistice, organizatii de promovare a evenimentelor culturale)
3. *Infrastructura "soft"* vizeaza activitatile institutelor stiintifice si de cercetare ale caror domenii de interes au legatura cu aspecte ale wellness-ului :
 - Institutii care cerceteaza resursele naturale, educatia in domeniul wellness sau al turismului, universitati, structuri administrative, structuri care califica si certifica

Unitatea face forta : structura unui cluster al turismului de sanatate si wellness

- Austria este un pionier in procesele de clusterizare. In 2001 a demarat deja initiativa de clusterizare denumita “Austria, Locatie centrala a Wellness-ului european” (“Austria Target Location of European Wellness”). Principalul obiectiv al acestei initiative este acela de a dezvolta turismul de wellness in tara si de a crea in lume o imagine a Austriei ca leader al sectorului de wellness. Aceasta initiativa cuprinde urmatoarele proiecte : “Alpine Wellness Cluster”, “European Wellness Project” si “Lower Austria Wellness Cluster”.
- Proiectul Alpine Wellness Cluster creeaza conditiile pentru colaborarea intreprinderilor din sectorul turistic, sa lucreze cu furnizori de incredere si cu oameni de stiinta astfel incat produsele si serviciile inovatoare de turism de sanatate sa fie create in acelasi timp cu improspatarea imaginii Regiunii austriece Tirol ca locatie care pune la dispozitia turistilor servicii de inalta calitate.

Unitatea face forta: structura unui cluster al turismului de sanatate si wellness

- In Regiunea franceza Aquitaine, *Aqui O Thermes* reprezinta un model de cluster de turism de sanatate si wellness de succes, care se dezvolta rapid din 2011. Regiunea a decis sa se concentreze pe turismul de sanatate in locul wellness-ului deoarece gazduieste deja 10 statiuni care au contracte cu sistemele de securitate sociala si medicala.
- Acest cluster include IMM-uri locale si furnizorii de servicii conexe si suport, precum furnizorii de formare vocationala, universitatile, oficiile pentru ocuparea fortei de munca si actorii detinatori sau operatori de infrastructuri “soft”, precum centrele de cercetare (ex.: Institutul termalismului).
- Cluster-ul este administrat de un directorat de 18 directori alesi :
 - 9 membrii care reprezinta sectorul privat (mai ales statiuni termale, dar si structuri industriale)
 - 4 membrii care reprezinta educatia si cercetarea (Universitatea din Bordeaux sau unitatea locala de doctori)
 - 5 membrii reprezentanti ai “sectorului” institutional (Municipalitati, Administratia Regionala, Camera de Comert si Oficiile de turism)
- Cluster-ul si-a fixat trei misiuni principale :
 - Mutualizarea resurselor in special prin achizitiile grupate care asigura preturi mai mici si un impact mai scazut asupra mediului
 - Campanie de comunicare cu un website inovator care este o vitrina a spatiilor, echipamentelor si serviciilor, dar si a activitatilor cluster-ului. Membrii au un acces privat la acest website pentru a putea colecta date despre centrele de interes ale vizitatorilor.
 - Inovarea in domeniul ingrijirilor termale/balneare cu, spre exemplu, un nou protocol pentru baile cu dioxid de carbon si cu o aplicatie mobila *Techvie* care ofera utilizatorilor informatii turistice, date despre starea de sanatate si programe de activitati fizice adaptate parametrilor fiziologici ai fiecaruia.

Concluzii

- Construirea unui cluster necesita un angajament comun si solid al multor actori, precum operatori de statiuni balneare, primarii si centre de cercetare.
- Crearea unui cluster poate parea complexa, cu multe obstacole, in timp ce avantajele si profitabilitatea sa nu sunt evidente si trebuie atent explicate.
- Mai mult, actorii au tendinta sa-si urmeareasca doar interesele proprii imediate si pot fi dificil convinsi sa imparta accesul la tehnologii, echipamente si chiar clienti.
- In final, finantarea si managementul cluster-ului pot fi o sursa de conflict si trebuie sa fie atent planificate si intreprinse, astfel incat orice neincredere sa fie evitata sau inlaturata.
- Aceste cateva remarci au rolul de a sublinia necesitatea de a creste gradul de constientizare al beneficiilor clusterizarii si de a impartasi bunele practici. Spre exemplu, o calatorie in Regiunea Aquitaine poate fi finantata pentru a experimenta aceasta vitrina a unui cluster de sanatate si wellness de succes.
- Este indubitabil ca, pentru a avea succes, o asemenea intreprindere sau initiativa trebuie sa fie sprijinita de un numar cat mai mare de actori din sector. Certitudinea ca autoritatile publice sunt si vor ramane implicate total in acest proiect, in special prin finantarea cercetarii si a costurilor cu infrastructurile, este unul dintre cele mai puternice stimulente pentru implicarea actorilor privati intr-un cluster.

PLAN DE ACTIUNI

Introducere

- Obiectivul principal al planului de actiuni este acela de a asigura eficacitatea si coerenta demersurilor de dezvoltare a turismului balnear din Romania. Bazat pe experienta versiunii anterioare a Master Planului pentru dezvoltarea turismului balnear, actualul plan de actiuni se axeaza pe autoritatea publica competenta in sectorul turismului (Autoritatea Nationala pentru Turism), ca institutie responsabila cu implementarea majoritatii actiunilor. Prin concentrarea pe autoritatea publica centrala se urmaresc doua obiective principale:
 - Evitarea dispersiei responsabilitatii si a ineficacitatii si ineficientei actiunilor datorata lipsei unui « ownership » clar
 - Asigurarea unei interventii la nivel national in ce priveste sectorul balnear, in special in ce priveste pozitionarea sa marketing
- Trebuie subliniat, in ce priveste cel de-al doilea obiectiv mentionat mai sus, importanta abordarii centrale in ce priveste procesul de pozitionare al sectorului si statiunilor balneare din Romania. Data fiind situatia sectorului balnear din Romania si intelegerea sa in contextul european si balnear (o slaba competitivitate intr-un sector in plina dezvoltare la nivel international, datorata infrastructurilor vetuste, dominatiei turismului social, etc.) este foarte dificil de imaginat actiuni eficiente in directia cresterii atractivitatii si diversificarii clientelei, care sa fie intreprinse doar de actori locali (hoteluri, resorturi, chiar statiuni, etc.). De aceea este foarte important ca repositionarea sectorului balnear sa fie un proces complex intreprins la nivel national, care sa articuleze diversele specializari si specificitati locale prin integrarea lor in cele 3 pozitionari propuse la nivel national : turism balnear “verde” (legat cu ecoturismul), turism balnear medical si turism anti-imbatranire. In acest fel se asigura concomitent preluarea activelor valoroase mostenite (competente si abilitati medicale, tratamente balneare cu traditie, personal, etc.) si pozitionarea atractiva pe piata europeana, proces ce presupune o coerenta optima intre modernizarea unor produse de turism balnear si crearea unora noi.
- In final, insa nu in ultimul rand, punerea ANT in centrul planului de actiuni face ca modelul de finantare a diferitelor masuri sa fie mai usor de dezvoltat (fonduri publice nationale sau din fonduri europene) si se asigura un cadru de cooperare mult mai adaptat operatorilor din sectorul balnear national, deseori cu viziuni si obiective comerciale dintre cele mai diverse si dificil de conciliat.

1 obiectiv principal

Concretizate în 4 teme de lucru

Cele 9 acțiuni de implementat

Ameliorarea si promovarea ofertei

1. Implementarea unui demers inovant si a unui parteneriat public-privat

Acțiunea 1: Dezvoltarea unui cluster balneo-turistic la nivel national

2.. Sprijinera dezvoltarii turismului medical

Actiunea 2 : Crearea unui DMO pentru turismul medical din Romania

3. O pozitionare inovanta pe un nou produs « turismul balnear verde »

Actiunea 3 : Dezvoltarea animarii statiunilor balneare

Actiunea 4 : Identificarea masurilor de stimulare fiscala si a oportunitatilor de finantare pentru a sprijinii modernizarea capacitatilor de cazare si centrelor de tratament

Actiunea 5 : Elaborarea si implementarea unui plan de comunicare

Actiunea 6 : Stabilirea unui criteriu referitor amenajarii urbane si turistice

4. Dezvoltarea curelor in sectorul luptei împotriva îmbătrânirii”

Actiunea 7 : Identificarea masurilor necesare segmentului luptei împotriva imbatranirii

Actiunea 8: Incurajarea dezvoltarii de produse anti-ageing pe baza de apa termala sau de elemente naturale

Actiunea 9 :Crearea si implementarea unei carte anti-ageing comune

Elemente CdC - Impactul pozitiv si beneficiile pe care le aduce finalizarea proiectului

Obiective Actiuni	Dezvoltarea unor destinatii balneare competitive pe plan european	Dezvoltarea infrastructurii specifice turismului balnear	Cresterea circulatiei turistice domestice si internationale in destinatiile turistice specifice turismului de sanatate	Cresterea incasarilor obtinute la nivelul comunitatilor locale din turismul balnear	Diversificarea ofertei turistice in cadrul destinatiei cu efecte asupra cresterii duratei sejurului pentru turisti	Cresterea contributiei pe care turismul o aduce la conservarea naturii
Actiunea 1: Dezvoltarea unui cluster balneoturistic la nivel national	XXX	XXX	XX	XX	XXX	XXX
Actiunea 2 : Crearea unui DMO pentru turismul medical din Romania	XXX	XX	XXX	XXX	XXX	X
Actiunea 3 : Dezvoltarea animarii statiunilor balneare	XXX	XX	XXX	XXX	XXX	XX
Actiunea 4 : Identificarea masurilor de stimulare fiscala si a oportunitatilor de finantare pentru a sprijini modernizarea capacitatilor de cazare si centrelor de tratament	XXX	XXX	XXX	XX	XX	XXX
Actiunea 5 : Elaborarea si implementarea unui plan de comunicare	XXX	X	XXX	XXX	X	X
Actiunea 6 : Stabilirea unui criteriu referitor amenajarii urbane si turistice	XXX	XXX	XX	X	XX	XXX
Actiunea 7 : Identificarea masurilor necesare segmentului luptei impotriva imbatranirii	XXX	XX	XXX	XX	XXX	X
Actiunea 8: Incurajarea dezvoltarii de produse anti-ageing pe baza de apa termala sau de elemente naturale	XXX	X	XX	XX	X	X
Actiunea 9 : crearea si implementarea unei carte anti-ageing comune	XXX	XX	XX	X	XXX	X

Acțiunea 1: Dezvoltarea unui cluster balneo-turistic la nivel national

Obiective	Crearea unui cluster balneo-turistic verde la nivel national care sa asigure dezvoltarea si promovarea produselor de turism balnear si de ecoturism pe piata internationala		
Conținut	Clusterul : va fi lansat sub egida Autoritatea Nationala pentru Turism in scopul de a coordona includerea a doua produse cheie a turismului romanesc - turism balnear si ecoturism va ajuta stațiunile balneare să găsească finanțările necesare si parteneri privati fiabile pentru a dezvolta produse turistice inovante va avea un focus specific asupra dezvoltarii de standarde inalte urbanistice și de mediu pentru a valorifica patrimoniul cultural si natural al statiunilor balneare Avand rolul de a da o coerență generala demersului de dezvoltare a turismului balnear romanesc verde, clusterul balneo-turistic national va reuni reprezentanți ai tuturor clusterelor, dar si ai administrațiilor publice centrale, ai APL-urilor și ai sectorului privat (OPTBR, firme din domeniu). Viitorii animatori ai stațiunilor sau destinațiilor balneare verzi ar trebui cooptați în cadrul clusterului national în calitate de reprezentanți locali ai orașelor termale.		
Planificare	Lansare pe termen scurt și prelungire pe termen mediu/lung	Buget	30 000 EUR. Ulterior, clusestrul va deveni autonom prin cotizatia membrilor si prin folosirea fondurilor structurale acordate Romaniei (ex.: POR, POCU, etc.)
Actori implicați	ANT, OPTBR, animatorii de statiuni balneare, hotelieri, AER, Clustere existente, INRMFB	Monitorizarea punerii în aplicare	Crearea unui cluster in domeniul balnear verde Nr de membrii

Actiunea 2 : Crearea unui DMO pentru turismul medical din Romania

Obiective	⇒ Crearea unui Destination Management Organization – asociatie a actorilor publici si privati interesati de dezvoltarea turismului medical din Romania, in special a componentei sale balneare (medicalizate) in contextul propice oferit de Directiva 2011/24/UE privind drepturile pacientilor in cadrul asistentei medicale tranfrontaliere		
Conținut	Pentru a profita de oportunitatile oferite de Directiva 2011/24/UE privind drepturile pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere, sectorul turismului de sanatate din Romania trebuie sa inceapa sa se organizeze . Pentru ca oferta romaneasca sa tinteasca efice clientele de pe piata europeana, este necesara crearea si dezvoltarea unui DMO (Destination Management Organization) pentru turismul medical din Romania, care sa reprezinte “creierul” marketingului in acest domeniu, in special pentru tratamentele balneare medicalizate pe care Romania le poate oferi sau dezvolta pentru a raspunde cererii nationale si internationale. Astfel DMO-ul turismului medical si de sanatate va fi responsabil sa: • Comunice cu asiguratorii si National Contact Points straine pentru a identifica potentialul comercial si a-l semnala furnizorilor si prestatorilor romani • Furnizeze clientilor potentiali straini (pacienti, dar si asiguratorii) informatii asupra produselor de turism medical balnear din Romania si asupra calitatii lor, sa comunice care este cadrul normativ care se aplica pentru certificarea si acreditarea acestor servicii si furnizorilor lor • Sprijine cu informatii legate de marketing si de cererea europeana in domeniu furnizorii de servicii balneare si asociatiile lor (cluster, etc.) in vederea dezvoltarii si punerii pe piata a unor produse de medicina balneara inovatoare sau adaptate anumitor pietes emitente DMO-ul va fi astfel punctul de contact comercial pentru multitudinea de actori straini interesati (punctele nationale de contact, asiguratorii privati si mutuale de sanatate, ministere, furnizori privati, etc.).		
Planificare	Pe termen scurt	Buget	30 000 Euro, Contributia membrilor, POCU, POCA
Actori implicați	Clusterul balneo-turistic, Clusterul Medical “Sanatate Romania”, ANT, OPTBR	Monitorizarea punerii în aplicare	Crearea DMO Numar de pacienti straini care au beneficiat de sprijinul DMO

Actiunea 3 : Dezvoltarea animarii statiunilor balneare

Obiective	▪ Raspunde lipsei generale de animare si activitati de preventie adaptate propuse turistilor in statiunile balneare ▪ Completarea ofertei de servicii bazata pe echipamente si infrastructuri cu o oferta legata de patrimoniului cultural si natural din statiunile balneare ▪ Crearea Profilului Ocupațional pentru Animator de stațiuni turistice și introducerea în COR a ocupației « Animator de stațiuni turistice »; ▪ Crearea Standardului Ocupațional pentru ocupația « Animator de stațiuni turistice »;		
Continut	▪ Este necesar de a coordona procesul de formare a unui corp de animatori la nivel national, care sa poata fi sustinuti si mutualizati de catre statiunile balneare. Sarcina principala a animatorului de statiuni turistice va fi de a crea oferte wellness si proactive, complementare tratamentelor oferite in centrul balnear. Altfel spus, animatorul va avea sarcina de a crea activitati recreative legate de patrimoniul cultural si natural din statiunile balneare si de a dezvolta produse wellness preventive, precum cursuri de gatit sanatos, activitati sportive sau de relaxare. ▪ Animatorii vor trebui sa evolueze catre adevarati manageri de destinatie, formati conform unui COR specific care va putea fi dezvoltat in parteneriat de ANT si Asociația de Ecoturism din Romania cu obiectivul explicit de organizare a dezvoltarii coordonate a turismului de sanatate si a celui de natura (ecoturism). Managerii de destinatie astfel formati vor putea, in urma unor cursuri aditionale, sa fie specializati pe destinatii ecoturistice sau pe destinatii balneare, avand ca obiectiv maximizarea sinergiilor intre acestea. În mod concret, un « Animator de statiuni turistice » are rolul unui intermediar intre alesi locali si sectorul privat. El promoveaza si implementeaza la nivel local participarea la initiative nationale lansate de ANT, cum ar fi Clusterul Balneo-turistic, DMO de Tourism Medical, etc...		
Planificare	Pe termen scurt, in colaborare cu initiativa lansata de Asociația de Ecoturism din Romania de a crea un Profil Ocupational de Manager de destinatie ecoturistica	Buget	5 000 Euro. O importanta sursa de finantare va fi POCU 2014-2020.
Actori implicati	OPTBR, APL-uri, ANT, DMO Turism medical, cluster balnear, Asociația de Ecoturism din Romania,	Monitorizare/ indicatori	Crearea Standardului Ocupational. Nr de animatori formati Nr de statiuni cu Animatori

Actiunea 4 : Identificarea masurilor de stimulare fiscala si a oportunitatilor de finantare pentru a sprijinii modernizarea capacitatilor de cazare si centrelor de tratament

Obiective	▪ Favorizarea unui proces amplu de modernizare a capacitatii de cazare si a centrelor de tratamente, cu luarea in considerare a unor norme precise de accesibilitate si durabilitate ▪ Formularea unui raspuns la noile asteptari ale clientelelor, in special a noilor clientele tintite, in termeni de calitate, confort, dar si de ecologie si integrare in peisaj		
Continut	▪ Formarea si sensibilizarea actorilor si profesionistilor din domeniu cu privire la cerintele si asteptarile noilor clientele nationale si internationale, diseminarea informatiei, asistenta tehnica. Diferitele asociatii si patronate ale hotelierilor ar putea fi asociate acestui demers. ▪ Sprijinirea profesionistilor locali in directia implementarii normelor de mediu: utilizarea energiei din surse regenerabile, reducerea consumului de apa, reducerea consumului de electricitate, dar si amenajari interioare care permit reducerea eliminarii inutile de CO2, o mai buna gestiune a obiectivelor de asigurare a confortului (vizual, olfactiv, acustic, umiditate, termic, etc.). Aceste masuri vor contribui in mod fundamental la convergenta si dezvoltarea sinergiilor intre sectorul balnear si cel al eco-turismului. ▪ Sprijinirea profesionistilor locali pentru o cat mai rapida identificare a celor mai profitabile si adecvate surse de finantare pentru masurile de modernizare a capacitatii de cazare.		
Planificare	Pe termen scurt-mediu– Termen maxim : 2020 (dar operatiunile trebuie lansate foarte repede)	Buget	Finantare europeana prin POC
Actori implicati	Asociatii ale hotelierilor, ANT, Hotelieri, cluster balneo turistic,	Monitorizare/indicatori	Numar de hoteluri modernizate Numar de centre de tratamente modernizate

Actiunea 5 : Elaborarea si implementarea unui plan de comunicare

Obiective	▪ Crearea unui « nou proces de comunicare» care sa faca vizibila si lizibila noua pozitionare a turismului balnear romanesc pe mai multe sub-sectoare : medical, anti-ageing, wellness, in sinergie cu eco-turismul, etc.		
Continut	▪ Va trebui sa se faca apel la o agentie de comunicare specializata in domeniul turismului de sanatate ▪ Dupa ce vor fi stabilite clientelele care vor fi tintite cu prioritate, precum si portofoliul de produse care trebui create, mai multe actiuni vor putea fi intreprise : ▪ actiuni media : Internet, insertii publicitare, fam-trip and fam-tour pentru jurnalisti specializati (presa feminina, presa dedicata seniorilor din Europa, emisiuni de TV, Social Media) ▪ actiuni in afara mass media : prezenta la congresele specifice, precum cele anti-ageing, spa, termalism, publicarea de brosure specializate ▪ Vor putea fi identificati unii « ambasadori » ai sectorului balnear romanesc – sportivi, actori, muzicieni – care sa prezinte virtutile curative ale resurselor naturale din Romania si produsele oferite		
Planificare	Pe termen scurt	Finantari	Budget national, POC
Actori implicati	ANT, DMO, cluster balneo-turistic, operatori privati	Monitorizare/indicatori	Perceptie privind Romania ca destinatia pentru turism de wellness (sondaj organizat pe segmentul tintit)

Actiunea 6 : Stabilirea unui criteriu referitor amenajarii urbane si turistice

Obiective	▪ Ameliorarea cadrului urban si conferirea unei coerente generale intre produsele de turism de sanatate si cadrul in care acestea sunt furnizate in statiuni ▪ Adoptarea unor optiuni de amenajare care sa fie in concordanta cu pozitionarea generala a statiunii: turism de sanatate verde (eco), anti-ageing, medical, etc. ▪ Favorizarea circulatiilor soft pentru pacienti/insotitori si turisti in interiorul statiunii		
Conținut	▪ Amenajarea globala a statiunilor trebuie sa fie un raspuns la asteptarile tipurilor de clientele tintite in termeni de confort, siguranta si ambianta generala. Setul de criterii pentru amenajarea urbana va defini atât calitatea produselor și serviciilor turistice care trebuie să fie oferite în orașele balneare, cât și calitatea amenajărilor urbane și a echipamentelor turistice. ▪ In cadrul clusterului, se va crea o comisie speciala unde vor fi invitati arhitecti, peisagisti, firme specializate in amenajare urbana si reprezentanti ai administratiei publice centrale si locale pentru a defini acest set de criterii care va permite imbunatatirea patrimoniului cultural si natural al statiunilor si diversificarea produselor turistice.		
Planificare	După înființarea clusterul	Buget	
Actori implicați	Clustererul balneo-turistice, ANT, MDRAP	Monitorizarea punerii în aplicare	ANT, membrii clusterului

Actiunea 7 : Identificarea masurilor necesare segmentului luptei impotriva imbatranirii

Obiective	▪ Difuzie a tratamentelor anti îmbătrânire existente sau create în cadrul clusterului la nivel național și promovarea ofertei româniei în sectorul respectiv. ▪ Incurajarea masurilor de mutualizare si concertare între actorii ▪ Credibilizarea pozitionarii la nivel international pe acest segment a statiunilor balneare din punct de vedere medical si stiintific		
Continut	▪ Grupul de lucru anti-ageing va include medici, paramedici, actorii turistici ai statiunii (cazare, servicii, etc.), primariile si alti prestatori cu relevanta din statiunile care propun sau vor sa propuna produse anti-ageing. ▪ Va avea ca obiective : • sa gestioneze derularea unei serii de studii pe tema anti-ageing. Va putea sa utilizeze studiile déjà realizate asupra calitatii apelor termale/minerale, a virtutilor curative ale climei si mediului natural, realizate de-a lungul timpului. • sa publice articole in reviste medicale si/sau in revistele turistice sau de sanatate/stil de viata destinate publicului larg • sa organizeze conferinte • sa participe la promovarea noii pozitionari anti-ageing a statiunilor • sa dezvolte produse inovante pentru a putea monitoriza la distanta, “ înainte, in timpul si dupa cura” , pacientul/clientul in scopul de a-l fideliza		
Planificare	După înființarea clusterul	Buget	
Actori implicati	OPTBR, ANT, INRMFB Medicilor din statiuni, centre de tratamente, Apl-uri, etc.	Monitorizare/indicatori	Crearea grupului de lucru Nr de studii

Actiunea 8: Incurajarea dezvoltarii de produse anti-ageing pe baza de apa termala sau de elemente naturale

Obiective	▪ Furnizarea unui raspuns cererii reale a turistilor care sunt beneficiarii unui tratament intr-o statiune balneara si care ar dori sa poata prelungi « tratamentele » in afara perioadei de cura ▪ Crearea unei noi game de produse bazate pe virtutile curative si sanogene ale apelor minerale si termale ale Romaniei, dar si introducerea altor produse specifice in sectorul balnear : produse homeopatice, etc. ▪ Cresterea vizibilitatii statiunii prin comercializarea pe scara larga a produselor sanogene specifice ei		
Continut	▪ Crearea unor linii de produse anti-ageing pe baza de apa termala sau minerala, utilizand si produsele specifice locale cu notorietate. Liniile de produse vor putea sa fie axate fie in jurul unei zone geografice sau a unei statiuni (o gama centrata pe un teritoriu circumscris cu specificitatile sale), fie sa vizeze acoperirea unei palete largi de afectiuni si tratamente anti-ageing, utilizand resursele si expertiza din mai multe statiuni in aceeasi linie de produse. ▪ O atentie aparate va trebui acordata integrarii importantei traditii si expertize a Romaniei in domeniul erboristeriei si al utilizarii plantelor medicinale in scop curativ in liniile de produse utilizate si puse la dispozitie de statiunile balneare anti-ageing		
Planificare	După înființarea clusterul	Buget	Finantare POC
Actori implicati	Clusterul balneo-turistic, INRMFB, Institute de cercetare, Universitati, Companii farmaceutice, Centre de tratamente balneare	Monitorizare/indicatori	Numar de consortiu public/privat creat in scop de a dezvolta noi produse Numar de produse comercializate

Actiunea 9 : crearea si implementarea unei carte anti-ageing comune

Obiective	▪ Dezvoltarea unei abordari care sa privilegieze calitatea serviciilor in vederea satisfacerii clientelei primite, profesionalizarea actorilor privati si institutionali in jurul pozitionarii comune anti-ageing ca un atu central al statiunilor balneare ▪ Mobilizarea ansamblului actorilor si profesionistilor din sectorul balnear in jurul unui angajament ferm in favoarea noii pozitionari a statiunilor, in vederea indeplinirii noii promisiuni de calitate si eficacitate a terapiilor anti-ageing facuta noilor clientele		
Continut	▪ Va fi vorba despre un document formal la care vor adera in primul rand furnizorii de servicii balneare. El va contine lista actiunilor si modalitatilor de actiune pentru dezvoltarea si punerea pe piata a produselor balneare anti-ageing (calitate, respect al mediului, adaptarea diferitelor terapii si ingrijiri la pozitionarea anti-ageing, etc.), dar va fi si un instrument de comunicare pentru statiunile care vor decide sa urmeze aceasta pozitionare. Ele vor putea utiliza carta pentru a face vizibila si lizibila pentru turisti/pacienti pozitionarea statiunii. ▪ Pasii pentru realizarea cartei: • Concertarea actorilor cu privire la continutul cartei. Acest obiectiv va fi indeplinit de un comitet de redactare care poate fi creat in cadrul clusterului balnear • Redactarea efectiva a documentului • Prezentarea cartei rezultate (continut, dar si obiective pentru dezvoltarea si promovarea ofertei anti-ageing) tuturor actorilor din sectorul balnear.		
Planificare	După înființarea clusterului	Buget	
Actori implicati	ANT, grupul de lucru specializat pe segmentul luptei împotriva îmbătrânirii, DMO, INRMFB	Monitorizare/indicatori	Semnarea de catre un numar relevant de actori Comitetul de monitorizare a cartei va fi grupul de lucru specializat pe segmentul luptei împotriva îmbătrânirii